

ДИЙН КУНЦ ГРАДЪТ

Превод от английски: Венцислав Венков, 2017

chitanka.info

*Посвещавам този роман с обич и благодарност на
Джейн Джонсън, която е на друг континент, отвъд едно
море.*

*И на Флорънс Кунц
и Милдред Стефко,
които са в друг свят.*

ПРЕЛЮДИЯ

Малкъм ми връчва магнетофон и ми нарежда:

— Опиши живота си.

— По-добре да живея в сегашното, отколкото да говоря за миналото.

Но Малкъм вика:

— Е, не за всичко де. Само за... ти си знаеш.

— Да разправам за „аз си знам“ ли?

— За да знаят хората — казва Малкъм.

— Кой хора?

— Всички — вика Малкъм. — Живеем в тежки времена.

— Не мога да променя времената.

— Светът скърби — казва Малкъм. — Развесели го леко.

— Тоест да премълча мрачните подробности ли?

— Ни най-малко — вика Малкъм. — Без мрачното няма да минеш.

— Ами! Тук съвсем пък бъркаш.

— Покрай мрачното останалото изсветлява — казва Малкъм.

— А като разкажа всичко за „аз си знам“, после?

— Написваш книга — вика Малкъм.

— А ти ще я прочетеш ли?

— Отчасти — казва Малкъм. — Но има и неща, дето в такъв мрак ще са обгърнати, че няма да ги виждам.

— Ами ако взема аз да ти ги прочета тези неща?

— Ще те слушам — вика Малкъм. — Стига да успееш да разчиташ думите.

— Дотогава ще съм се научил. Ще ме довърши обаче първоначалното им изприказване.

1

Казвам се Джоуна^[1] Елингтън Бейси Хайнс Елдридж Уилсън Хамптън Армстронг Кърк. Града го обожавам, откакто се помня. И ще ви разкажа за една споделена любов. История, в която става дума и за загуби, и за надежди, и за онази необичайност, която подплатява повърхностните напрежения на ежедневието и чиито дълбини никой не познава.

Улиците на града въобще не са застлани със злато, независимо какво били чули част от имигрантите, пропътували половината свят, че да стигнат до тук. Нито са преуспели всички онези напуснали родните си градчета млади певци и актьори, очаквали да блеснат на светлините на рампата скоро след пристигането си. Както навсякъде другаде, и в големия град битуваше смъртта, убийствата бяха повече на брой, отколкото в някое тихо селце, трагедии се случваха на всяка крачка, а покрай тях и мигове на ужас. Но едновременно с това големият град предлагаше и чудеса, магически игри на светлини и сенки, възшебства, каквито бях преживял в изобилие през наситения ми със събития живот, включително и в нощта, през която умрях, събудих се и заживях наново.

[1] Jonah — английското произношение на името на старозаветния пророк Иона, който бил погълнат от кит. — Б.пр. ↑

2

Бях само осемгодишен, когато срещнах жената, която твърдеше, че самата тя е градът — нищо че това свое твърдение тя изказа чак след още две години. Разправяше, че градовете са преди всичко хора. Е, нямало как да минат без обществените сгради, парковете, нощните клубове, музеите и всичко останало, но в крайна сметка дали градът ще е велик, или не, зависело от живеещите в него хора — и най-вече от това, що за хора били те. А щом градът е велик, той притежава и своя душевност, изтъкана от нишките на милионите му някогашни и сегашни обитатели.

Жената ми обясни, че градът притежавал особено чувствителна душевност и се чудел от сума ти време що за живот водят обитателите му. И се притеснявал да не би въпреки всичко, което им предлагал, да не е разочаровал прекалено много от тях. Самият град познавал себе си много по-добре, отколкото човек можел да се себепознае — бил наясно с всички свои забележителности, аромати, звуци, текстури и потайности, но не можел да си представи какво му е на човека, живеещ сред простиращите се на хиляди километри негови улици. Тъкмо затова — разправяше ми жената — душата на града възприела човешка форма: за да заживее сред населението си. И тази форма vyplътявала именно *тя*.

Представляващата града жена промени живота ми и ми доказа, че светът е много по-загадъчен, отколкото си го представяме, съдейки за него само или предимно по вестниците, списанията и телевизията, а напоследък — и по интернета. Оттам и това мое желание да ви разкажа както за самата нея, така и за ужасните, но и за прекрасните, и за невероятните неща, които ми се случиха покрай нея, и как те все още не ми дават покой.

Но аз май взех да изпреварвам събитията. Пона начало имам такава склонност. Понеже животът не се побира в една-единствена, ами представлява хиляди истории. И когато седна да разправам моята си, понякога забивам в странична пряка, вместо да се придържам към

главната улица, или ако си представим, че в хода на повествованието ми трябва да прекося четиринайсет кръстовища, аз взема, че тръгна от четвъртото, та се налага впоследствие да се връщам, че да стане ясно за какво всъщност става дума.

А понеже всичко това не го изучавам върху клавиатурата, ами го разправям на микрофон, съм склонен да се отплесвам. Моят приятел Малкъм ме кара да го наричам не „отплесване“, а „устен разказ“. Кое то пък ми се струва префърцунено, все едно съм стопроцентово убеден, че заслужавам да остана в историята с някои свои постижения. Но да приемем, че това е най-правилното название: устен разказ. Стига да не забравяте, че аз просто си седя и си дрънкам каквото ми дойде на ума. Ако един ден някой се заеме да снее в писмен вид записа, ще премахна от транскрипцията всичките там „нали ме разбирате“ и хъмканията, и увисналите недовършени изречения — не само за да улесня читателя, но и да създам впечатлението, че съм по-умен, отколкото съм. Но така или иначе, налага ми се да говоря на микрофона, вместо да тракам по клавиатурата, понеже пръстите ми страдат от наченки на артрит — нищо сериозно засега, но тъй като съм само и единствено пианист, ми се налага да си пазя ставите в интерес на музиката.

Заради този мой навик да казвам „нищо сериозно засега“ Малкъм твърди, че съм бил скрит песимист. Ако усетя някаква неясна болка в крака и Малкъм попита защо разтривам прасеца си, обикновено му отговарям: „Де да знам и аз. Нищо сериозно засега“. А той веднага стига до извода, че съм установил наличието на някакъв тлъст тромб, който всеки момент може да се откъсне и да порази я белите ми дробове, я мозъка, макар лично на мен подобна мисъл изобщо да не ми е минавала през акъла. Напротив, с тези три думи се мъча да успокоя приятелите ми — същите онези хора, за които аз се притеснявам, когато се разболеят от грип или им се завие свят, или ги заболи прасецът, тъй като самият аз бих се чувствал по-спокоен, ако ме уверят, че не страдат от „нищо сериозно засега“.

Всичко друго може да съм, но не и скрит песимист. Напротив, открай време все съм си оптимист. Животът не ми е дал и най-малкия повод да очаквам най-лошото. Откакто съм влюбен в този град — а това е, откакто се помня — винаги съм бил оптимист.

Така че аз вече бях оптимист, когато станаха събитията, за които искам да ви разкажа. Не че няма да се връщам от време на време назад, за да ви давам по малко допълнителна информация, но конкретният случай всъщност води началото си през 1967 година, когато бях десетгодишен, а онази жена ме уведоми, че тя била градът. През юни на същата година се бяхме пренесли с мама в къщата на баба ми. Майка ми Силвия беше певица. Дядо ми се казваше Теди Бледсоу — никога не му викаха просто Тед, само от време на време Теодор. А дядо Теди беше пианист и ми служеше за вдъхновение.

Къщата беше охолна, с четири стаи на партера и четири горе, с една баня с вана и една с душкабина. Пианото се намираще в голямата предна стая и дядо свиреше на него всеки ден, освен дето четири вечери от седмицата осигуряваше музикален съпровод в ресторанта на хотела и три следобеда — в универсалния магазин — и то на щанда им за най-висшата мода, където роклите често струваха повече, отколкото той изкарваше за цял месец от двете места, а кожените палта понякога се равняваха на стойността на нов шевролет. Дядо все разправяше, че поначало свиренето винаги му доставяло удоволствие, но у дома свирел само за удоволствие.

— Ако не искаш музиката да те напусне, Джоуна, обезателно трябва поне мъничко да посвирваш всеки ден само за себе си. Иначе радостта ще те напусне, а загубиш ли я, свиренето ти ще зазвучи фалшиво и на ценителите на пианото, и на самия теб.

Зад къщата бетонна ограда опасваше малък двор, а пред предната веранда имаше още по-малък двор с огромен явор, чиито листа наесен пламваха като огън. Районът, предполагам, отговаряше на стандартите на по-долната прослойка от средната класа, при все че лично аз никога, дори и днес, не използвам подобни понятия в разсъжденията си. Това също съм наследил от дядо ми Теди, който не обичаше да категоризира хората, да им лепи етикети или да ги дели мисловно.

Както през всички останали години, и през 1967-а светът преживяваше промени. Навремето кварталът бил еврейски, после на тяхно място се заселили полски католици. Тогавашните собственици на къщата ни, мистър и мисис Щайн, се бяха изнесли и я дадоха под наем на баба и дядо през 1963 година, когато бях на шест, а след още две години им я продадоха. По този начин баба ми и дядо ми бяха

станали първите чернокожи обитатели на квартала. Е, имало известни проблеми в началото, разправяше дядо Теди, но не дотолкова, че да ги подтикнат да се махнат.

Специално дядо ми отдаваше уседналостта им на три причини. Първо, не ходели никъде, ако не били изрично поканени. Второ, той свирел безплатно на пианото на някои от проявите в залата „Свети Станислав“, непосредствено до черквата, в която мнозина от съкварталците им ходели на литургия. И трето, баба ми Анита била секретарка на епископ Макарти.

За разлика от дядо ми, аз няма да проявя излишна скромност по негов адрес. Това, че с баба ми си нямали кой знае колко големи неприятности, се дължало до голяма степен и на аристократичните им обноски. Тя беше висока на ръст жена, а той — още по-висок, а и двамата се отличаваха с някаква недоизказана гордост. Помня какво удоволствие изпитвах да ги наблюдавам как ходеха, колко грациозно пристъпваха, как той винаги ѝ държеше палтото и ѝ отваряше вратите, а тя не пропускаше да му благодари. Да не говорим колко изискано се обличаха. Дядо ми дори у дома седеше по панталон от костюм с тиранти и бяла риза, а на пианото и на масата за вечеря не седеше без вратовръзка. Иначе и двамата бяха не по-малко любящи и забавни в сравнение с повечето други баби и дядовци, но в тяхно присъствие имах постоянното усещане, че общувам с истински *личности*.

През април 1967 година баба ми почина на работното си място от мозъчна емболия. А беше само на петдесет и две и при всичката ѝ жизненост никога не бях си и помислял, че някой ден може да умре. Надали и другиму е минавала през ума подобна мисъл, тъй като вестта за смъртта ѝ не само срази от скръб, но и шокира всички, които я познаваха. Овладея ги някаква неизказана тревога, все едно бяха видели слънцето да изгрява от запад и да залязва на изток, предсказвайки по този начин неизбежния апокалипсис. Но никой не смееше да гъкне за наблюдаваната революционна промяна, сякаш мълчанието по силата на някакво негласно споразумение беше единствената гаранция Земята да запази нормалното си въртене.

По онова време двамата с мама живеехме в апартамент на четвъртия етаж на кооперация без асансьор в така наречения „Даунтаун“ — деловата част на града. Двата прозореца на всекидневната гледаха към улицата, а от кухнята и от миниатюрната

ми стаичка се виждаше единствено съвсем близката опушена зидария на съседната сграда. Докато чакаше съдбата все някой ден да ѝ се усмихне, мама пееше по три вечери седмично в един блус клуб, а в пет дни от седмицата обслужваше обядващите в кафетерията на магазина „Уулуъртс“. Аз бях станал на десет, поотракал се бях и въпреки това от известно време имах чувството, че нея щеше да я устройва в която и от двете посоки да се проявеше късметът ѝ — или да я наемат да пее в по-голямо и по-свастно заведение, или да я вземат за сервитьорка в някой преуспяващ грил ресторант.

Пренесохме се временно при дядо за погребението и няколкото дни след него, за да не е сам. Тогава за пръв път го видях да плаче. Взе си едноседмичен отпуск от работата и през повечето време си стоеше в стаята. Само понякога го заварвах седнал до прозореца в края на коридора на горния етаж, вперил поглед в улицата, или на креслото му във всекидневната, до масичката с неразгърнатия вестник под настолната лампа.

Направех ли опит да го заговоря, той ме вземаше в скута си и казваше:

— Дай да помълчим малко, Джоуна. Що са години, все са пред нас. Ще има време да поговорим за всичко.

Бях дребничък и слаб за възрастта си, а той беше едър мъж, но в такива моменти ми даваше неописуема утеха. Мълчанието ни — дълбоко, ласкаво и кротко, макар и изпълнено с тъга — се различаваше от познатите ми други видове тишина. На няколко пъти дори заспивах така, както бях опрял глава в мощния му гръден кош, заслушан в ударите на сърцето му, нищо че отдавна бях надраснал времето за следобеден сън.

През въпросната седмица той плачеше единствено докато свиреше на пианото в предната стая. Но плачът му беше съвсем беззвучен; достойнството явно не му позволяваше да хлипа, но сълзите рукаха още с първите ноти и капеха през цялото времетраене на свиренето, било то десет минути или цял час.

И понеже така и така съм седнал да ви давам допълнителна информация, сега е моментът да ви опиша и музикалния му талант. В свиренето дядо ми проявяваше солиден вкус и подбор, да не ви споменавам за страхотната му лява ръка — най-добрата, която съм чувал през живота си. Ресторантът към хотела, където работеше,

имаше две зали. В едната, официалната, свиреше арфистка, а претрупаният френски декор те караше или да се чувстваш изискан, или да ти се доповръща. Другата беше фантазия в стил арт деко в различни отсенки на синьо и сребристо, с купища лъскав черен гранит и черна дървена ламперия, приличаше по-скоро на стол-ресторант и предлагаше изключително американска кухня. Тъкмо в нея осигуряваше музикалния фон моят дядо от седем до девет — предимно популярни американски балади и някои по-живи композиции на Коул Портър; от девет до полунощ трима други музиканти се присъединяваха към него и комбото се впускаше в танцова музика от 30-те и 40-те години. А дядо Теди направо беше цар на клавирния суинг.

Но в дните непосредствено след смъртта на неговата Анита го чух да свири музика, която никога дотогава не бях слушал и изобщо не знаех заглавието на мелодиите. Дореваваше ми се от тях. Криех се по-стаите да не стигат до ушите ми, но просто нямаше как да избягам от тях — толкова хипнотизиращи, меланхолични и запленяващи бяха.

След като изтече седмицата, дядо Теди пак почна работа, а ние с мама си отидохме в апартамента ни в центъра. А се върнахме за постоянно у дядо Теди само два месеца по-късно, през юни, когато животът на мама тотално се срина.

3

Майка ми Силвия Кърк беше на двацет и девет, когато рухна животът ѝ, при това — не за първи път. По онова време вече оценявах красотата ѝ, но все още не осъзнавах колко е млада. Самият аз бях само на десет и ако въобще се замислех по въпроса, смятах двацетгодишните за древни изкопаеми. Това, да ти се съсипе четирикратно животът, преди да си навършил трийсет, би се отразило зле всекиму, а на мама май ѝ изцеди от душата точно толкова надежда, колкото да ѝ попречи да си възвърне някога дотогавашното самочувствие.

Това се случи няколко седмици след началото на ваканцията. И понеже в неделите местният Културен дом не организираше извънучилищни дейности за децата, през въпросния късен следобед и вечерта ме бяха оставили у мисис Лоренцо. Тя отдавна беше загубила някогашната си вталена фигура и се беше превърнала във весела вълшебстваща из кухнята дебелина. Живееше на втория етаж и срещу дребни суми се грижеше за мен, когато нямаше други възможности, но най-вече докато мама пееше в блус клуба „Слинки“ три вечери от седмицата. Неделята не беше сред тях, но затова пък мама беше отишла на празнична вечеря в един от заможните квартали, където се предполагаше да подпише договор за пет вечери седмично в „сериозно“ според нея заведение — шиказен нощен клуб, който в никакъв случай не можело да бъде наречен „кръчма“. Собственикът на клуба Уилям Мъркет имал връзки и в звукозаписния бранш, та бил уж замислил да сформира женско трио за бекъп вокали, което щяло да съпровожда част от изпълненията ѝ в клуба, а в същото време щели да направят и някой и друг демозапис в студио. Доколкото усещах, не се очертаваше да ѝ излезе късметът като сервитьорка в луксозен грил ресторант.

Уговорката беше да си ме прибере чак след единайсет, но тя позвъни още в седем, при което и двамата с мисис Лоренцо усетихме, че нещо не е наред. Мама обаче все повтаряше, че не обичала да излага

на показ кирливите си ризи, и най-старателно спазваше това свое правило. Когато бях по-малък, изобщо не схващах какво иска да каже, защото и тя, като всички останали, си носеше прането в общата пералня в мазето, от което по-явен показ надали можеше да има, освен ако нямаше предвид да го простира публично на самата улица. Затова с прибирането си тя само обяви, че някаква мигрена я била превърнала в парцал, макар дотогава да не бях чувал подобно оплакване от нея. И че не могла да остане за вечерята с новия си работодател. Още докато се разплащаше с мисис Лоренцо, беше стиснала здраво устни, а очите ѝ излъчваха такава енергия, че сигурно щеше да запали нещо, ако се загледаше за по-дълго в него.

Чак когато се прибрахме в нашия си апартамент и затворихме вратата към общия коридор, мама каза:

— Сега ще си приберем багажа. Всичко, което имаме. Татко ще дойде да ни вземе и за в бъдеще ще живеем при него. Ти нали би се радвал да живеем у дядо ти?

Отчитах, че къщата му е по-хубава от апартамента ни. Но понеже на десетгодишна възраст още не умеех да си държа езика зад зъбите, я попитах:

— А за какво ни е да се местим? Дядо от самотата ли се измъчва? И ти наистина ли имаш мигрена?

Тя не отговори на въпросите ми, а само рече:

— Хайде, миличък. Ще ти помогна да си събереш вещите, така че нищо да не забравиш.

Яркозеленият ми мукавен куфар успя, общо взето, да побере почти всичките ми дрехи, а малкото останали напъхахме в найлонов плик от универсалния магазин.

Докато си стягахме багажа, мама каза:

— Когато пораснеш, Джоуна, не бъди полумъж, а стани свестен човек, като дядо ти.

— Ами че аз нали точно като него искам да съм. На кого друг да приличам, ако не на дядо ми?

Не посмях да допълня, че нямам никакво желание да съм като баща ми. Той ни е напуснал, когато съм бил на осем месеца, после, докато бях осемгодишен, се върна и пак ни заряза преди деветия ми рожден ден. За някаква негова привързаност към нас изобщо не можеше да става и дума — това понятие му беше напълно непознато.

По онова време мен по-скоро ме беше страх да не се върне пак, което щеше да си е истинска катастрофа. Свърх всичките му останали проблеми, той не беше способен и да обича друго, освен себе си.

Мама обаче продължаваше да храни някакви топли чувства към него. И ако отново се появише, като нищо можеше пак да се лепне за него; затова и не посмях да кажа всичко, което ми беше на душата.

— Помниш ли Хармън Джесъп? — попита ме мама.

— Разбира се. Собственикът на „Слинки“, където пееш.

— И ти казах, че напуснах от там заради новата работа. Но не бива да си мислиш, че майка ти се е чалдисала.

— Как да си го мисля, като знам, че не си?

А тя ми каза, докато сгъваше тениските ми и ги пяхаше в найлоновия плик:

— Имах и друга причина да се махна, и то съвсем сериозна. Хармън беше започнал да се държи... прекалено свойски. И взе да иска от мен не само да пея. — Напъха и последната фланелка и ме изгледа. — Нали разбираш какво имам предвид, Джоуна?

— Май да.

— За най-голямо мое съжаление, съм сигурна, че си наясно. Но така или иначе, след като му отказах онова, което искаше от мен, нямаше начин да продължа да пея там.

Никога не съм се палел лесно — нито като дете, нито сега. Изглежда, у мен преобладават мамините гени за сметка на бащините: при цялата му непълноценност той надали е разполагал с излишни за раздаване. Но през онази вечер в стаята ми много бързо се възпламених:

— Мразя го тоя Хармън. И ако бях малко по-голям, щях да му дам да разбере.

— Не говори така.

— Като нищо щях да го направя.

— Успокой се, миличък.

— Щях да го застрелям.

— Не желая да чувам подобни приказки.

— Щях да му прережа гърлото и да го гръмна.

А тя се надвеси над мен и ме загледа, вероятно умувайки какво наказание да ми наложи за глупавото ми изказване. Семейство Бледсоу не търпеше уличните приказки, келешлъци и репчения. Ненапразно

дядо Теди обичаше да повтаря: „В начало беше Словото. Най-отпърво — Словото. Затова следва да говорим така, сякаш думите значат нещо, понеже те наистина носят смисъл“. Та мама ме гледаше неодобрително от горе, но по някое време изражението ѝ омекна и твърдите линии по лицето ѝ като да се разтопиха. Отпусна се на колене, обгърна ме и ме притисна към себе си.

А пък аз се срамувах заради наежените ми думи, тъй като и на двама ни беше съвсем ясно, че какъвто бях ситен и кльощав, на Хармън Джесъп му стигаше да се изсмее насреща ми, че да ме отвее. Но в същото време ми стана мъчно, че тя нямаше и на кого друг да разчита да я защити, освен на мен, нещастника.

Тя ме погледна право в очите.

— Добре че не те чуха монахините какви ги приказваш за рязане на гърла и гърмене.

Благодарение на баба ми, която работеше в канцеларията на монсиньор Макарти, ме бяха записали в „Света Схоластика“ срещу една трета от обичайната такса, а монахините, които ръководеха училището, хич не си поплюваха. Всъщност ако някой можеше да даде на Хармън заслужен урок за цял живот, това бяха тъкмо сестра Агнес и сестра Катерина.

— Ама ти няма да им кажеш, нали? — замолих я.

— Май ще се наложи. А и на дядо ти следва да спомена.

Бащата на дядо ми бил бръснар, а майка му козметичка, покрай което и двамата налагали у дома си дисциплина според пространен правилник. И ако, не дай боже, децата им си наумели, че правилата били всъщност само препоръки, прадядо ми вкарвал в допълнителна употреба дългия каиш, на който иначе точел бръсначите си. За разлика от баща си, дядо Теди не прибегваше до телесни наказания, но постигаше не по-слаб ефект с изпълнен с крайно разочарование продължителен поглед.

— Но пък може да си затрая, понеже си страшно добро момче. И си натрупал голямо доверие в Първа частна банка „Мама“.

После ме целуна по челото, изправи се, заведе ме в нейната стая и там продължихме да редим багаж. Апартамента го бяхме наели обзаведен и сред мебелите беше и тоалетката ѝ с тройното огледало. На мен ми възложи отговорната задача да изпразня всичките ѝ чекмедженца и да подреда съдържанието им в квадратната ѝ, така

наречена „пътна“ чанта, а в това време тя прибираше дрехите си в два големи куфара и три найлонови плика.

Но още не ми беше обяснила докрай кое налагаше да се местим. Едва след години си дадох сметка, че тя беше полагала специални усилия да обосновава всяко свое действие. Не че аз го изисквах, тъй като винаги усещах какво точно ѝ е на душата, колко е добра и колко много я обичам — направо до болка, особено ако нощем не ме ловеше сън от притеснения по неин адрес.

Така или иначе, тя каза:

— Ти, миличък, недей никога да си мислиш, че даден вид хора са по-свестни от другите. Хармън Джесъп може и да е много по-богат от мен, но е бедняк в сравнение с Уилям Мъркет.

Освен шикозния клуб, в който ѝ предлагали да пее по пет вечери седмично, Мъркет притежавал и още няколко заведения.

— Хармън е чернокож — продължи да изброява тя, — а Мъркет е бял. Хармън почти не е ходил на училище. А Мъркет е завършил един от престижните университети. Хармън е стар мръсник и коцкар и се гордее с това. А Мъркет е женен, има деца и се радва на добро име в обществото. Но под всичките тези различия между двамата няма никаква разлика. Лика-прилика са си. И двамата са полумъже. Да не си посмял и ти да станеш полумъж, Джоуна.

— Няма, мамо. Обещавам ти.

— И си дръж на думата пред хората.

— Ще държа, мамо.

— И не се поддавай на изкушенията.

— Няма.

— А изкушения ще има. Всеки човек се изправя пред изкушения.

— Но не и ти — рекох.

— И аз, и аз. Дори и в момента.

Тя приключи с подреждането на багажа, а аз казах:

— Доколкото усещам, останала си без работа и затова се премества у дядови.

— Е, как? Все още не съм напуснала „Уулуъртс“.

Доста пъти я бях усещал, че е плакала, но никога не го беше правила пред мен. В момента погледът ѝ беше ясен, пряк и самоуверен като онзи на сестра Агнес. Даже бих казал, че поначало си приличаха

много със сестра Агнес, с тази разлика, че сестра Агнес не можеше и една нота да изпее, а и мама беше много по-красива.

— Все още имам работата си в „Уулуъртс“ плюс хубавия си глас, а и времето е на моя страна. Но най-важното е, че те имам теб. Повече от това нищо не ми трябва.

Тогава се сетих за баща ми и за това, как постоянно ни зарязваше и как нямаше да сме в сегашното положение, ако беше удържал поне на половината си обещания, но не посмях да гъкна. Майка ми през живота ми не ме беше била така, както след онзи единствен път, когато заявих, че го мразя, а на всичко отгоре се срамувах — макар и без никакъв повод според мен — от казаното.

Тепърва щеше да настане време, в което презрението ми към него щеше да е най-малкото ми притеснение, тъй като той щеше да вселява в мен пълен ужас.

Буквално в мига, в който приключихме с багажа, на вратата се позвъни. Дошъл беше дядо Теди да ни закара у тях.

Първият случай, в който майка ми усетила как животът ѝ рухва, бил, когато установила, че е бременна с мен. Току-що я били приели в музикалния факултет на колежа „Оберлин“, и то с почти пълна стипендия, но така и не успяла да започне първи курс, защото ѝ съобщили, че аз съм на път. Тя после все разправяше, че всъщност нямала никакво желание да постъпва в „Оберлин“; че идеята поначало била на родителите ѝ, докато самата тя искала да разчита на вродения си талант, без да се обременява с купища музикална теория. Намеренията ѝ били да започне от някой смотан клуб, от там да се издигнела до друг, не толкова смотан, и така нагоре, нагоре, нагоре, докато натрупа достатъчно опит. И твърдеше, че била благодарна за своевременната ми поява, понеже по този начин съм я бил отървал от „Оберлин“. Като по-малък май наистина вярвах на тези ѝ приказки.

Прекъснала образованието си за година между гимназията и следването и баща ѝ успял с връзки да я уреди да свири въпреки непълнолетието ѝ в някакъв пиано бар, понеже и тя била пианистка. Не само това, ами свирела добре и на саксофон, била първокласна изпълнителка на кларинет и с бързи темпове усвоявала китарата. Когато Господ раздавал таланти, направо се спънал с кофата върху Силвия Бледсоу. Барът, освен това, бил и ресторант, а готвачът — не майсторът, а действителният готвач — бил Тилтън Кърк: дваисет и четири годишен, с шест години по-стар от нея, и щом тя излезела на почивка, цъфвал и той със своя чар, който, поне аз доколкото мога да преценя, бил от съвсем друго естество, нямащ нищо общо с нейния.

Бил красноречив красавец и колкото бил сигурен, че се казва Тилтън Кърк, със същата убеденост можел да се закълне, че в най-скоро време щял да покори света. Достатъчно било да му кажеш „здрасти“, че да чуеш какво точно му предстои: първо от готвач щял да стане майстор, после, преди да е навършил трийсет, щял да се сдобие със собствен ресторант, а преди да е станал на четиресет — с поне още два-три или колкото там си поискал. Бил талантлив готвач и омайвал

Силвия Бледсоу с какви ли не вкусни ястия, усъвършенствани според така наречения „стил Кърк“. Накрая ѝ дарил и мен, макар впоследствие да се оказало, че отглеждането на деца не било част от въпросния „стил Кърк“.

Справедливостта изисква да отчете, че бил наясно с намеренията ѝ да ме износи и да ме роди, тъй като семейство Бледсоу не признавали никакъв друг вариант. Така че постъпил по най-правилния възможен начин и се оженил за нея, след което, както можело да се очаква от такъв като него, предприел най-неправилното действие.

Родил съм се на 15 юни 1957 година — датата, на която оркестърът на Каунт Бейси става първият негърски състав, допуснат да свири в „Звездната зала“ на нюйоркския хотел „Уолдорф-Астория“. По онова време точно така им викали на чернокожите — „негри“. На 6 юли друга чернокожа звезда — тенисистката Алтея Гибсън — печели за пръв път купата „Уимбълдън“. А на 29 август Конгресът най-после приема предложението предишната година от президента Айк Айзенхауер Закон за гражданските права; скоро след това Айк изпраща националната гвардия да осъществи десегрегацията на училищата. Така че в този контекст появата ми на бял свят не представлявала никаква сензация, освен за майка ми и мен.

В желанието си да се подмаже на родителите на Силвия, а и понеже бил наясно кои точно са музикалните герои на дядо ми Теди, баща ми решил да ме кръсти Джоуна Елингтън Бейси Хайнс Елдридж Уилсън Хамптън Армстронг Кърк. Дори и днес, след толкова много години, почти всеки знае кои са Дюк Елингтън, Каунт Бейси, Ърл Хайнс, Лайънел Хамптън и Луис Армстронг. Времето обаче не е еднакво благосклонно към всички таланти, така че в наше време за Рой Елдридж са чували само любителите на бигбенд саунда. А той е сред най-великите тромпетисти на всички времена. С наелектризиращ стил. През първите години на войната свири в легендарния оркестър на Джийн Крупа, с който Анита Дей променя тотално представата как трябва да звучи една джаз певица. „Уилсън“ в името ми идва от Теди Уилсън, наречен навремето си от самия Бени Гудмън „най-великият изпълнител на танцова музика днес“. Започнал е кариерата си с Гудмън, после за кратко време ръководел свой бигбенд, а впоследствие свирел най-вече в секстети. Ако случайно ви попадне някой от

двайсетте записа, които е направил с бенда си, ще чуете пианист, отличаващ се с неповторима елегантност.

Като си помисля само до какви висоти се е предполагало да стигна, за да оправдая името си, понякога си мечтая да ме бяха кръстили просто Джоуна Кърк. Но и тогава, тъй като съм бил само наполовина от рода Бледсоу, всички, които са се възхищавали някога от дядо ми — а това означава всички, които са го познавали — сигурно са щели силно да се съмняват, че от мен е можело да излезе поне частично негово мъжко подобие.

В деня на раждането ми дядо Теди и баба Анита дошли да ме видят в родилното: първо през стъклената преграда на неонатологичното отделение, а след това — и в обятията на мама, когато ѝ ме занесли. Там бил и баща ми, който изгарял от нетърпение да съобщи на дядо пълното ми име. Но независимо от това, че съм бил в центъра на вниманието им, лично аз нямам никакви спомени от този ден, вероятно понеже вече съм изгарял от нетърпение да започна първите си уроци по пиано.

Според мама обявяването на многото ми имена не постигнало ефекта, към който баща ми се стремял. Дядо Теди кимал разбиращо при споменаването на поредното име от страна на Тилтън, който благоразумно бил минал на отсрещната страна на маминото легло. А при произнасянето на последното ми име дядо се спогледал с баба, после свел очи към пода, сякаш бил забелязал там нещо неприлично, което не следвало да се вижда в болница.

Би трябвало да знаете, че усмивката на дядо ми беше в състояние не само да разтопи кубче лед, но и да докара водата му до точката на кипене. Дори когато не се смееше, изражението му беше толкова благо, че и най-срамежливите дечица се ухилваха, щом го видеха, и моментално отиваха да се запознаят с този добродушен великан. Но случеше ли се да се намръщи — особено пък ако знаеш, че ти си причината за това му намръщване — лицето му те навеждаше на мисли за Страшния съд и за жалките добрини, които евентуално би могъл да споменеш в противовес на всичките ти прегрешения. А той дори нямаше вид на ядосан, нито гледаше страшно — чисто и просто се свъсваше и в помещението мигновено настъпваше неловко мълчание. Никой обаче не се боеше от гнева на дядо Теди, понеже само малцина го бяха виждали в такова състояние. Ако случайно го

предизвикаш да се намръщи, първото, от което ти идеше на ума да се боиш, беше неодобрението му, а дадеш ли си сметка, че си го разочаровал, у теб веднага се пораждаше необходимостта да си спечелиш одобрението му, което изведнъж се оказваше не по-малко важно за теб от въздуха, водата и храната.

Без да ми го казва с думи, дядо ми ми беше внушил и следното правило: хорското възхищение ти дава по-голяма власт от хорския страх.

Но така или иначе, там, в родилното, дядо ми Теди толкова дълго се мръщил, че баща ми изпитал нуждата да хване мама за ръка, а тя го оставила да я държи, докато ме прегръщала с другата.

Чак по някое време дядо вдигнал глава, изгледал зетя си и промълвил:

— На този свят има куп бигбендове, суингбендове — десетки, да не кажа стотици на брой, които един с един не си приличат. Но всички бликат от енергия и създават великолепна музика. Мнозина биха казали, че суингът е помогнал не по-малко от всичко останало страната ни да запази победния си дух през цялата война. Самият аз в онези години свирех с два-три от най-големите, най-добрите оркестри, а и с два-три от не най-големите, но също толкова добри. И оттогава са ми останали прекрасни спомени и чудесни запознанства. И винаги съм се възхищавал от имената, които спомена между Джоуна и Кърк. Възхищавам им се и досега и ги обичам. Но един Бени Гудмън по нищо не им отстъпваше, да не говорим и колко свестен човек беше. Ами Чарли Барнет, Уди Хърман, Хари Джеймс, Глен Милър. А Арти Шоу, за бога — единственият и неповторим Арти Шоу, изпълнителят на „Begin the Beguine“, „Indian Love Call“ и „Back Bay Shuffle“! Ако искаме да сме справедливи спрямо всички заслужили изпълнители от онова време, на горкото бебе ще му трябва цял лист за писмо, че да изреди отгоре пълното си име.

За разлика от мама, баща ми така и не разбрал докрай смисъла на казаното.

— Но, Теди, при цялото ми уважение... Те не са от нашия бранш.

— Съгласен съм — отвърнал дядо. — Не са част от бизнеса с барове и ресторанти, в който участваш самият ти, но създавайки с творчеството си такова масово настроение за празнуване, те по един или друг начин също са оказали сериозно влияние и върху твоята

дейност. Освен дето ние двамата със Силвия страшно си падаме по тях, нали, Анита?

— О, да. Дори и аз си падам по тях — съгласила се баба. — Обожавам музикантите. Женена съм за музикант. Родих музикантка. А освен това, скъпи, забрави да споменеш и братята Дорси.

— Изобщо не съм ги забравил — рекъл дядо, — ами ми пресъхна устата, докато ги изброя. И за Фреди Мартин се сетих.

— Е, как: най-звучният тенор саксофон на всички времена — допълнила баба.

— И Клод Торнхил.

— Най-добрият от всички най-добри бендове — заявила тя. — Да не говорим и какъв майтапчия беше Клод.

Баща ми почнал полека да усеща какво искат да му кажат, но не пожелал да се съобрази с тях. Гонел си свой дълбоко заседнал карез спрямо бялата раса — вероятно по сериозен повод, а може би и по цял списък от сериозни поводи. И все пак, в името на семейната хармония, сигурно е можел да добави към името ми поне Торнхил и Гудмън, но сърцето не му дало. Вместо това възкликнал:

— Хей, я виж кое време станало! Трябва да бягам в ресторанта.

След което целунал мама, целунал ме и мен, прегърнал Анита, кимнал на дядо Теди, пожелал му „приятен ден“ и се изпарил.

Така — с известно напрежение — завършила първата ни семейна сбирка през първия ми ден на този свят.

А маминият свят рухнал за втори път само осем месеца по-късно, когато баща ми ни зарязал. С оправданието, че трябвало да се съсредоточи изцяло върху собствената си кариера. Не можел да спи, докато бебето в съседната стая ревяло. Освен това уж си бил намерил потенциален инвеститор, а това щяло да му позволи да се издигне от готвач до майстор в новото си, собствено негово, макар и съвсем сбутано, заведение. И по този начин щял да ускори планирания свой възход. Поради всички тези причини имал нуждата да не се разсейва от странични дразнители, да бачка яко в ресторанта и да не изпуска новосъздалата се възможност. Обещал да се върне. Но не уточнил кога. Уверил мама, че ни обича. Поначало никога не се затруднявал ни най-малко да произнася подобни думи. И обещал да ни праща всяка седмица пари. Удържал на обещанието си цели четири седмици. През това време мама успяла да си намери работата в кафетерията на

„Уулуъртс“, а и да пристъпи към първата си певческа изява в долнопробния клуб „Джаз Кейв“, така че, колкото и трудни да били времената, не били кой знае какво изпитание — нищо сериозно засега.

Няма да мога да ви опиша живота си месец по месец, година подир година. Вместо това ще ми се наложи да превърна този магнетофон в нещо като машина на времето, с която да скачам напред-назад, а вие да си изяснявате свръхестествените нишки, свързващи отделните събития — връзки, чието съществуване не осъзнавах, докато навлизах ден след ден в моето бъдеще.

И тъкмо на това място ми се ще да ви разправа за онази жена, която се появяваше в живота ми в най-важните му моменти. Никога не я виждах как пристига. Просто я заварвах на мястото ѝ, все едно наблюдавах как слънчев лъч пробива внезапно през облаците. Първата ѝ поява беше през април 1966 година, когато се опитах да намразя пианото, понеже реших, че никога няма да успея да стана пианист.

Тогава бях на девет, а на баба Анита ѝ оставаше да живее още една година. Предния декември баща ми се беше прибрал в апартамента ни на четвъртия етаж. Мама така и не се беше развела с него. Не че не беше я занимавала мисълта, макар да беше убедена и да вярваше, че бракът е тайнство. Но освен всичко друго твърдеше, че когато пее в „Джаз Кейв“, „Брас Такс“ и „Слинки“, ѝ било много по-лесно да отклонява авансите на клиенти и колеги, като най-чистосърдечно им заявявала: „Имам си съпруг, синче и Исус. Така че, колкото и да си красив, надявам се да осъзнаваш колко малко се нуждаеш от още един мъж в живота ми“. Мама беше убедена, че нямало да може да отбива най-навитите ѝ ухажори, ако споменела единствено съпруга, детенцето *или* Исуса; такива се отказвали само със серия от три прави удара.

За осемте години, през които беше отсъствал, Тилтън Кърк така и не се беше обзавел нито с инвеститор, нито със собствено заведение; успял беше само да напусне ресторанта, в който работеше като готвач, и да го назначат за майстор на малко по-свещено място. Но и по-малко пари беше почнал да изкарва, понеже всяка година собственикът го обезщетявал и с по пет на сто дял в бизнеса с уговорката, че като

съберял трийсет и пет на сто, щял да има правото да откупи и останалите шейсет и пет процента по предварително договорена цена, които щял да плати с помощта на банков заем, обезпечен с притежавания вече негов дял.

Мама прие завръщането му по-скоро с радост, но аз се терзаех по най-различни поводи. Този човек хабер си нямаше какво значи да си баща. На моменти го избиваше на желязна дисциплина, при което раздаваше наказания далеч по-строги, отколкото в действителност заслужавах. Друг път решаваше да стане най-добрият ми приятел на всички времена и започвахме да вършим всичко заедно, въпреки че не можех да си представя какво биха правили други момчета на мое място. Не виждах как точно би се забавлявало едно дете, докато го карат да оглежда стелажите на магазин за ресторантско оборудване и да се диви на разнообразието от картофобелачки и форми за кекс. Не по-малко тъпо ми беше да седя върху високото столче в някой бар и да отпивам от кока-колата си, докато родителското тяло се налива с бира и си разменя вицове за досадни съпруги с поредния непознат.

Но най-лошото беше, че вече бях готов да вземам уроци по пиано, но баща ми не разрешаваше. Бях се научил да подрънквам на пианото у дядо ми Теди и налучквах клавишите със същия онзи инстинкт, с който бейзболистът Джаки Робинсън можеше да предскаже къде ще падне летящата топка. Но Тилтън твърдеше, че не съм бил дорасъл и че ръцете ми били малки, но когато мама му възрази, че съм бил станал достатъчно голям, Тилтън изведнъж реши, че все още не ни стигали парите — поне за момента, което означаваше, че никога нямаше да можем да си го позволим.

Дядо предложи да ме кара с колата си до тях и да ме връща по няколко пъти седмично и лично той да ме обучава. Но баща ми се запъна: „Детето е още малко, за да пътува на такива големи разстояния, Сил. Пък и тук, у дома, си нямаме пиано, на което да репетира между уроците. Имай още мъничко търпение, да се сдобием с наша си къща. Тогава и пиано ще си купим, и всичко ще си дойде на мястото. Пък и не забравяй, любов моя, че баща ти не ме обича кой знае колко. Сърцето ме заболява, като си представя как може да настрои детето против мен. Не че ще го направи умишлено: Теди не е такъв човек, но нищо не пречи да му отрови душицата подсъзнателно.

Скоро ще си намерим къща под наем и тогава всичко ще придобие смисъл“.

Та през въпросния ден бях седнал на стълбите пред входа на кооперацията ни, а на лицето ми беше изписана такава злоба, че повечето минувачи забързано извърщаха погледите си, да не ме предизвикат случайно мен, осемгодишния хлапак, да ги стъпче от ярост, както се е вбесил. Беше необичайно топъл априлски ден — толкова душен и влажен, че дори отскубналото се от някаква птица перо падна бавно, като камък във вода, върху пътеката към тротоара. В този миг изскочи, макар и само за секунда, някакъв порив на вятъра, вдигна перото, завихри прахоляк и боклуци от канавката и ги запокити право към мен на стълбите. Успях само да кихна и да изплюя перото, което се беше лепнало през устата ми.

И докато бършех очи, чух женски глас.

— Как е животът, патенце?

Сред мамините приятелки имаше две-три професионални танцьорки, участващи в мюзикъли, които вечно бяха на устата на меломаните; жената, която ме заговори, никак не приличаше на тях и въпреки това имаше вид на балерина — висока, слаба, с дълги крака и гладка махагонова кожа. С такава лекота и икономия на движенията се качи по стълбите, сякаш се взеше на ескалатор. Облечена беше в джемпър с цвят на розова нощна иглика, бяла блуза и розова шапка „токче“ с кичур сиви птичи перца от едната страна, все едно отиваше да обядва в ресторант, в който сервитьорите носят фракове.

Но въпреки изискания тоалет и елегантното излъчване, тя направо седна на стъпалото до мен.

— Патенце, не е възпитано да не отговаряш, когато те питат нещо. А ти, като те гледам, си млад мъж, който по-скоро в окото би си бръкнал, отколкото да създаде впечатлението, че е невъзпитан.

— Егати и смрадливият свят — заявих.

— Съгласна съм, че се срещат и вонливи неща, патенце, но не бих казала, че се отнася до целия свят. Напротив, в по-голямата си част светът направо ухае. Самият ти дори ухаеш леко на зелен лимон и сол, а това ме навежда на мисълта за коктейл „Маргарита“. И нима не харесваш парфюма ми? Френски е и е скъп.

Усетих едва доловимия сладък розов аромат.

— Ами... Никак не е лош.

— Ако не го одобряваш, патенце, моментално се връщам у дома, вземам флакона от тоалетката и го изхвърлям през прозореца, та улицата да се увони чак до следващия дъжд.

— И не се казвам Патенце.

— И аз изключвам подобна възможност, патенце. Обикновено родителите натрисат на дечицата си имена от рода на Хортензия или Пърсивал, но никога не съм чувала някои да са си кръстили детето на водно пернато птиченце.

— А вие как се казвате? — попитах я.

— Ти как мислиш, че се казвам, патенце?

— Нима не си знаете името?

— Не, но питам, защото много пъти съм се чудила на кое име приличам.

А пък беше хубава. Дори и осемгодишният хлапак е способен да забележи хубавата жена, да не говорим как красотата повдига настроението независимо от възрастта ти. И парфюмът ѝ не беше за изхвърляне.

— Гледах един филм по телевизията — викам ѝ, — дето едни издирваха едно съкровище в Карибско море. Ама едно време, когато е имало пирати. И търсеха една перла, която била много специална по три причини. Първо, била голяма колкото синя слива. И не била бяла или кремава, или розова като другите перли, ами черна. Много черна и лъскава. Но и тя като другите перли била полупрозрачна, та можело да ѝ видиш вътрешността, и била адски красива. Та на вас, ако ме питате, най-много ще ви отива името Пърл.

А тя само килна глава и ме изгледа някак си самодоволно:

— Ох, младежо, щом отсега така омайваш дамите, какво ли ни чака, когато порастеш? Ами аз наистина се казвам Пърл. И не съм си и помисляла да се казвам друго. Викай ми Пърл, Джоуна.

А пък аз чак сума ти часове след това си дадох сметка, че не ѝ бях споменавал аз как се казвам.

— Беше почнал да ми разправяш, че перлата във филма била специална по три причини: заради големината, цвета и...

— Ъхъ. И защото онзи, който я притежавал, нямало никога да умре. Тя държала ключа към безсмъртието.

— Черна, красива и вълшебна. Е, как да не ми е кеф да се казвам Пърл!

Но чак след две години щеше да ми каже, че е въплъщение на душата на града ни.

— Та гледам те как си седиш тук, Джоуна, сякаш още си в утробата на кита, а навън е един прекрасен пролетен ден. Нито се разтваряш в стомашни сокове, нито свещ ти трябва да излезеш от китовото гърло. Не похабявай този прекрасен пролетен ден, Джоуна. Дни като днешния не се случват толкова често в живота, колкото си мислиш. Кое накара сърцето ти да се изсули чак в обущата ти?

Предполагам, че не ми беше трудно да разговарям с нея, понеже тя беше толкова приказлива. Докато се усетя, вече ѝ отговорях:

— Искам да съм пианист, ама това няма никога да стане.

— Щом си се зарекъл да станеш пианист, защо не седиш и в този момент пред пианото и не блъскаш по клавишите му?

— Защото си нямам пиано.

— Но затова пък има пиано в Културния дом, където ходиш, когато родителите ти са на работа, а Доната не е свободна.

Доната беше малкото име на мисис Лоренцо, която понякога ме гледаше, а това ме наведе на мисълта, че мис Пърл е нейна позната и ѝ идва на гости.

— Не съм виждал никакво пиано в Културния дом.

— Е, как? Там си е. Но по някое време имаше един завеждащ, дете изобщо не беше музикален и възприемаше пианото само като източник на шум. Крайно неприятна личност: дразнеше се и от птичите песни, и от определен оттенък на синьото, от числото девет, та дори и от Коледата. Затова и елхата я внасяше чак на дваисет и четвърти декември и я махаше още на сутринта на дваисет и шести, и през това време не даваше по нея да има каквито и да било украшения, освен един Дядо Коледа, увесен за шията от самия връх, където по-скоро следваше да има звезда или поне ангелче. По някое време същият този човек махна деветката от номера на сградата над главния вход, та между осмицата и четворката остана празно място, пребоядиса всички сини стаи и свали пианото в мазето. Чувала съм да разправят, че дори бил убил и изял Пити папагала, дете живееше в клетката в стаята за игри на карти. Е, и него вече го няма. Не се задържа много дълго. Блъснал го градски автобус, докато пресичал неправилно улицата. Но и за краткото време, което прослужи, големи

вреди успя да нанесе на Културния дом. Така че нищо не им пречи да качат обратно пианото с товарния асансьор.

Пред нас мина с вой и пушилка някакъв автобус, при което се запитах дали пък не е същият, който е сгазил папагалоядеца.

А когато на улицата се възстанови тишината, рекох:

— Няма да си правят всичкия този труд само заради хлапе като мен. А пък и какво толкова мога да науча, като си нямам учител?

— И учител ще има. Отиди там рано утре, още щом отворят, и сам ще се увериш. Жалко, че този прекрасен ден минава, а аз съм се пременила за специален случай, така че ще е най-добре да вървя.

Стана и заслиза съвсем безшумно по стълбите, сякаш не беше на високи токчета, ами по пантофки.

— Вие не идвахте ли на гости на мисис Лоренцо? — викнах подире ѝ.

А мис Пърл се извърна и каза:

— Специално при теб дойдох, патенце.

Тя си тръгна, а аз слязох до тротоара да я гледам как върви. С тези стройни бедра и дълги крака, при нейния ръст и розов тоалет самата тя приличаше на птица — но не на папагал, а на елегантно фламинго. Очаквах да ме погледне през рамо, та да ѝ махна, но тя така и не се обърна. На ъгъла сви вляво и изчезна.

Поднесох дланите си под носа и ги подуших. И усетих едва долавящия се аромат на зелените лимони, които преди това бях изстисквал заедно с мама, за да направим лимонада. А понеже бях седял на слънце, ръцете ми бяха солени от избилата по тях пот, но не усетих миризма на сол.

С течение на годините мис Пърл ми се яви още няколко пъти. Сега, когато съм вече на петдесет и седем, си давам сметка, че животът ми със сигурност щеше да е по-различен — а и по-кратък — ако тя не беше проявила интерес към мен.

Като отидох на другата сутрин в Културния дом, заварих пианото в стая „Абигейл Луиз Томас“ — кръстена на някоя си, която сторила добро дело в полза на дома много отдавна, преди още да съм бил дори палав блясък в окото на Тилтън. Истинско „Стейнуей“, при това полирано и акордирано, и по-красиво дори от жената в розово.

Една от служителките в дома, мисис Мери О’Тул, свиреше на него „Stardust“ на Хоуги Кармайкъл, а на мен ми се стори, че през

живота си не съм чувал по-пленителна мелодия. Мисис О'Тул беше приятна дама с искрящи сини очи, с лунички, които според нея били дошли специално от Дъблин, за да украсят лицето ѝ, и с червенокоса прическа „паж“, прошарена с бяло, явно направена от неумела нейна приятелка, тъй като тя мразела фризьорските салони. Тя ми се усмихна и ми кимна да седна до нея на пейката.

А когато изсвири баладата докрай, въздъхна:

— Представяш ли си, Джоуна! Някой да вземе да задигне разчекнатото старо пиано и да ни подари този чисто нов инструмент, при това без никой да го усети. Просто не мога да си обясня как го е постигнал.

— Ама това не е ли пианото от мазето?

— Е, как ще е то? На онова капакът му се беше изметнал, филцът по чукчетата му беше прояден от молците, имаше скъсани струни и други, които напълно липсваха. Задържащият педал беше блокирал. Изобщо — пълна трагедия. Тук се усеща ръката на някой страхотно хитър филантроп. Жалко, че не знам кой е, че да му благодаря.

Аз обаче не ѝ казах за мис Пърл. Всъщност понечих да ѝ кажа. Но после се разколебах: дали от самото споменаване на името ѝ магията нямаше да се наруши? И на следващия ден стейнуеят щеше да се озове пак в мазето в предишното си разнебитено състояние, а мисис О'Тул нямаше изобщо да помни, че е свирила „Звезден прах“ в стаята „Абигейл Луиз Томас“.

Този ден получих своя първи официален урок по пиано.

През нощта след този ден, докато спях в стаичката си, някой приседна на ръба на леглото ми, матракът поддаде, подматрачната рамка изскърца, почти се събудих и се зачудих какво я е прихванало мама да ме навестява по това време. Но така и не успях да седна в тъмното, понеже нечия ръка ме натисна нежно да не шавам и познат глас ми нашепна:

— Спи, мое патенце. Не се буди. Донесла съм ти едно име. Име, образ и сън. Името е Лукас Дракман и образът е неговият.

А аз, колкото и необичаен да беше мигът, отпуснах глава върху възглавницата, затворих очи и се потопих в дълбините на съня. От там изплува изображението на шестнайсет, може би седемнайсетгодишен младеж, осветено по някакъв свръхестествен начин, който подчертаваше сенките по лицето. Рошав, с буйни вежди, издадени над хлътнали, облещени в див поглед очи, орлов нос, пълни, почти момичешки устни, хлътнала навътре брадичка и оросена с пот бледа кожа... За пръв — и за предпоследен — път в живота ми ми се явяваше насън толкова ясно и подробно обрисувано лице. Лукас имаше притеснен и гневен вид, но в началото в изражението му нямаше нищо кошмарно. И докато останалата заобикаляща го обстановка се оформяше, забелязах, че странното осветяване на чертите му се дължеше на насочено нагоре и напред изпод лицето му електрическо фенерче. Лукас вадеше огърлици, брошки и гривни, скъпоценни камъни и перли от кутия за бижута и ги пускаше в платнено чувалче, което, нищо чудно, да беше всъщност калъфка от възглавница. А вследствие на типичен за сънищата неусетен преход изведнъж се беше озовал не пред кутията с бижута, а пред дрешник и от оставения върху полицата портфейл измъкваше банкноти и кредитна карта „Дайнърс Клуб“, издадена на името на РОБЪРТ У. ДРАКМАН. В следващия миг Лукас се беше надвесил над легло и осветяваше с фенерчето трупа на мъж, който явно е бил застрелян, докато е спял. А пък аз изобщо не изпитвах страх, а само ме обзе някаква мощна мъка. Лукас започна да

говори на убития: „Здрасти, Боб. Как се чувстваш в ада, Боб? Усещаш ли вече колко тъпо постъпи, като ме прати в оная шибана военна академия, Боб? Ама и ти си едно невежо фарисейско копеле“. После лъчът се премести върху жена на четиресет и нещо годишна възраст, която, изглежда, се е събудила от първите изстрели на Лукас. Майка му. Нямаше начин да не е, след като лицето ѝ подсказваше на какво вероятно ще прилича Лукас след време. Тя очевидно беше отметнала завивките и седнала, при което той я е застрелял с един куршум в гърдите и втори в гърлото. Тя се беше свлякла върху таблата на спалнята с ококорени, но вече ослепели сини очи и с провиснало чене, понеже май не беше успяла да изпищи. Нея Лукас я нарече с един отвратителен епитет, който лично аз никога не съм използвал и нямам намерение да повтарям тук. Коридор. Той тръгна по него, но аз не го последвах. Заедно с отдалечаването му отслабна и светлината, накрая изчезна съвсем и настъпи безутешна тишина — толкова потискаща, че чак очите ми се насълзиха. Тогава пак проговори онази, която беше осъществила магията с появата на пианото в стая „Абигейл Луиз Томас“:

— Не го забравяй, патенце. Запомни лицето му и изпълнените му с омраза думи. Не споделяй с никого съня си, за да не проявяват към теб недоверие, да ти се подиграват или да те карат сам да се съмняваш. Но никога не го забравяй.

Допускам, че може и да съм бил буден, докато ми говореше, но не мога да се закълна. Възможно е през цялото време да съм спял и всичко да е било сън, включително влизането ѝ в моята стая, тежестта на тялото ѝ върху края на леглото, поддаването на матрака и изскърцването на подматрачната рамка. Но помня, че в тъмното усетих как по челото ме докосна нечия изключително нежна ръка и как тя ми прошепна: „Спи, прекрасно детенце“, а аз или съм продължил да спя, или отново съм заспал.

А когато зората отвъд прозореца ме събуди, бях убеден, че сънят не е бил просто плод на въображението ми, ами ми е показал истински събития — убийства, които вече са били извършени някъде, по някое време в миналото. И така както си лежах и наблюдавах развиделяването, изпитвах почуда, съмнения, после прогонвах съмненията, но те пак се връщаха. Но колкото и да се чудех, не успях

да си отговоря поне на един от многото въпроси, останали ми след цялото това изживяване.

Накрая, когато тръгнах да ставам, подуших за миг онова сладко ухание на рози, характерно за парфюма на мис Пърл, когато приседна до мен на стъпалата. Но след трикратно вдишване и то стана недоловимо, сякаш и него си го бях въобразил.

Следващият отрязък от моята история е основан отчасти на чужди приказки, но съм сигурен, че точно така е станало. Майка ми може и да е послъгвала в името на детската ми наивност, но както сами ще се убедите, не съм я чувал никога да лъже за сериозни неща.

Оставаше ми малко повече от седмица до деветия ми рожден ден, а на баба Анита — още десет месеца живот. Благодарение на мис Пърл бях почнал да ходя на уроци по пиано, а баща ми беше изкарал цели шест месеца у нас след поредното си завръщане, преди истински да загази. Продължавахме да живеем на четвъртия етаж в онази кооперация без асансьор, а той не допринасяше кой знае колко към семейния бюджет, понеже част от заплатата си получаваше под формата на дялове във фирмата.

Мисис Лоренцо живееше на втория етаж, но мистър Лоренцо още не беше умрял, а самата мисис Лоренцо беше слаба и „красива като Ана Мария Албергети“. Ана Мария беше изключително надарена певица и красиво миньонче, получавала неблагодарни роли в киното, но в крайна сметка преуспяла като звезда на „Бродуей“. Спечелила награда „Тони“ за ролята си в „Карнавал!“ и играла Мария в „Уестсайдска история“. Макар Ана Мария да не можеше да се сравнява по популярност с ред други актриси от италиански произход, когато мама искаше да подчертае красотата на някоя италианка, обезателно я сравняваше с Ана Мария Албергети. А решише ли, че някой италианец е особено привлекателен, неминуемо го описваше като втори Марчело Матростяни. За Ана Мария съм съгласен, но какво толкова виждаше у тоя Матростяни, и досега не мога да си обясня. Но да си дойдем на думата: мистър Лоренцо не позволяваше жена му да работи и искаше от нея да му отгледа деца, но се беше оказал неспособен да ѝ ги направи. По тази причина мисис Лоренцо беше създавала в апартамента им нещо като незаконна забавачка, в която отглеждаше едновременно по три деца плюс, както вече споменах, и мен от време на време.

Та въпросното събитие настъпило малко преди обед през първия вторник на месец юни — последния ден от учебната година — докато аз съм се намирал в „Света Схоластика“, където за образованието ми се грижеха монахини, а аз си мечтаех да стана пианист.

Мама излязла в 10:30 да върви в „Уулуъртс“. С пристигането си установила, че по време на закуската в кухненския отсек на кафетерията избухнал малък пожар. Поради това се наложило да затворят заведението за ремонт през следващите два дни и мама се прибрала четири часа по-рано.

Понеже баща ми работеше до късно в ресторанта, времето му за сън беше от 3:00 до 11:00 сутрин. Тя очаквала да го завари в леглото или поне да закусва. Той обаче успял междувременно да се изкъпе и излезе. Тя оправила спалнята и тъкмо си сваляла сервитьорската униформа, чула как мис Делвейн от апартамент 5-Б се заела да репетира ролята си в родеото.

Мис Делвейн — привлекателна и свободомислеща блондинка — се беше нанесла над нас преди три години. Пишеше статии за разни списания и работеше върху роман. Понякога от апартамента ѝ започваше да се чува ритмично блъскане, наподобяващо поне донякъде тропот на конски копита, което постепенно нарастваше до кресчендо, придружавано от приглушени гласове — развълнувани, но непроизнасящи конкретни думи. И ако се случеше понякога да попитам мама какво става горе, тя винаги ми обясняваше, че мис Делвейн репетирала ролята, която изпълнявала в някакво родео. В дебютния роман на мис Делвейн, разправяше мама, действието щяло да се развива на някакво родео. И понеже тя самата възнамерявала да се включи в някое родео, за да набере необходимия ѝ опит, била си купила механичен кон, който яздела в апартамента си. Бях на пет, когато мис Делвейн се нанесе, и само на осем, когато мама се прибра преждевременно от „Уулуъртс“, и при все че вече се съмнявах родеото да е цялостното обяснение за действията ѝ, по принцип възприемах основния постулат за верен. Дори когато бях питал мама за приглушените пъшкания, тя неизменно ми обясняваше, че мис Делвейн си пускала запис на бик, защото от участниците в родеото се очаквало да могат да хващат бик с ласо, та дори и да го повалят на земята, та мис Делвейн по този начин придобивала необходимото настроение за язденето на механичния ѝ кон. Въпросите, които ме

измъчваха, бяха повече от онези в главата на водещия на „Стани богат“, но се въздържах да поставя дори един на мис Делвейн, понеже мама разправяше, че тя се чувствала ужасно неудобно от това, колко време ѝ отнемала подготовката ѝ за родеото.

Мис Делвейн живя над нас от средата на 1963 до края на 1966 година — период, през който хората вече проявяваха значителен интерес към секса, макар страната ни да не се беше превърнала още в сегашната гигантска сцена на порнографията. Родителите все още съумяваха да опазят отрочетата си и да им осигурят нормално детство, а дори и да те човъркаха отвътре някакви смутни подозрения за забранени тайни, не съществуваше възможността да щракнеш компютъра и да попаднеш на хиляди уеб сайтове, които да ти обяснят, че... Ами например че нито еленчето Бамби, нито ти сте се появили на бял свят само защото майките ви са ви пожелали.

Та както се преобличала мама и слушала репетицията за родеото над главата ѝ, изведнъж усетила, че пъшканията и триумфалният рев на бика от записа са ѝ ужасно познати. През седемте и кусур години, в които Тилтън не беше живял у дома, мама го срещала от време на време, не се беше развела и го беше приела, щом беше изявил желание да се върне. Та в момента ѝ било някак си трудно да повярва, че е сбъркала, като го е пуснала да влезе пак през вратата на жилището ѝ. Почнала да се самоубеждава, че всички мъже звучали по един и същ начин, когато изпълнявали ролята на бика и възторжените им викове се процеждали през тавана на апартамента. Опитала се дори да си внуши, че вероятно чува самата мис Делвейн, чийто глас имал значителен диапазон, с долна граница като у корабна сирена. В живота на Силвия Бледсоу Кърк ѝ се бяха падали купища късметчета, предвещаващи ѝ сбъдването на какви ли не късмети, но с това — последното — късметче май направо си беше проиграла късмета.

Нахвърляла тя дрехите и козметиката му в двата му куфара и ги изнесла от апартамента. Сградата имаше две стълбища — предно и задно, като второто беше по-тясно и по-занемарено от първото. Доколкото познавала Тилтън, мама била сигурна, че той ще се промъкне по задното, макар шансовете някой да се зачуди защо слиза от петия, а не от четвъртия етаж да били минимални, а и да го видели, надали щели да придадат някакво особено значение на разликата от един етаж.

И през същия този ден мама стигнала до извода, че Тилтън не бил просто самовлюбен женкар, патологичен лъжец или самозалъгващ се глупак по отношение на кариерата, която уж му предстояла. А че бил всичко от гореизброеното, защото бил най-вече страхливец и не смеел да погледне действителността в очите и да се справи с нея, независимо от препятствията, които трябвало да преодолее. А страхът го принуждавал да се самозаблуждава относно живота, да си внушава, че всъщност не е толкова труден, и съответно да напредва по разни съмнителни начини, като в същото време не преставал да се самоубеждава, че завладява света. Мама в никакъв случай нямаше да си припише героизъм, макар в действителност да беше истинска героиня, но поне отчела, че не е била и никога нямало да стане страхливка и че било изключено да прекара живота си с някакъв страхливец.

Затова оставила куфарите върху напукания и подвил се нагоре балатум на площадката между петия и четвъртия етаж на задното стълбище, после седнала две-три стъпала по-надолу с гръб към тях. Наложило й се да поизчака, а с всяка изминала минута съчувствието й към дявола все повече изстивало. По някое време чула как на горния етаж се затворила врата и как мъж си заподсвирквал безгрижно „You’ve Lost That Lovin’ Feelin’“ („Престанала си да ме обичаш“) — песен, с която „Райчъс Брадърс“ бяха оглавили класациите предишния февруари.

Тилтън, който беше луд по това парче, си го подсвирквал през въпросния следобед, без да влага в него и капка ирония, макар да допускам, че впоследствие е осъзнал колко неподходящо е то за озвучаване точно на тази сцена от филма за живота му.

Отворил той вратата към стълбището, заслизал, а когато разпознал куфарите си, престанал да си подсвирква. Този човек беше машина за извинения, та подозирам, че още преди да стигне до площадката, в мозъка му вече са се въртели най-малко три сравнително убедителни плюс дузина неправдоподобни оправдания. Но след като съзрял и майка ми, която седяла няколко стъпала по-долу от куфарите, той отново се заковал на място, чудейки се какво да предприеме по-нататък. Обичайното му дар слово, особено в областта на оправданията, тъкмо този ден му изневерило. Явно се сащисал от мълчаливия начин, по който го била загърбила. И при най-малкия опит

от нейна страна да го заклеими или да се разплаче, той със сигурност е щял да се опита да ѝ пробута някоя лъжа и да започне да ѝ доказва колко е невинен, но тя просто си седяла в очакване да стане свидетел на неговото заминаване. Допускам, че се е уплашил и да не би тя да крие някой нож, с който да го наръга в гърба, докато се промъква покрай нея с куфарите в ръка. Затова, изглежда, Тилтън грабнал багажа си, но не тръгнал надолу, ами се качил обратно на петия етаж.

Силвия се изправила и го последвала. На площадката на петия етаж баща ми се огледал, видял я, че идва бавно подире му, стреснал се и се спънал в прагчето, при което куфарите му се блъснали в рамката и във вратата и го ударили по краката като в ония стари филмчета с Лаурел и Харди, дето се мъчат да вкарат огромна дървена каса през много тесен отвор. Забързал се по коридора, а мама го следвала по петите, без дума да каже и без да скъсява, но и без да увеличава дистанцията помежду им. На площадката на предното стълбище единият куфар се изплъзнал от ръката му и се изтъркалял по стъпалата, а той едва ли не паднал подире му в стремежа си да го хване и да се изсули колкото се може по-бързо. С абсолютно безизразно лице, но без да изпуска от очи разпътния си съпруг, Силвия вървяла подире му от площадка на площадка, а от потта дланите на Тилтън ставали все по-хлъзгави и му било все по-трудно да удържа куфарите, които не преставали да се блъскат о стените. На всичко отгоре, от страх от несъществуващия, но очакван да се забие всеки миг нож, той все се обръщал назад, при което на няколко пъти залитнал от едната стена до другата, сякаш куфарите му били пълни с бутилки уиски, които през последните няколко часа бил дегустирал.

На площадката между третия и втория етаж и преследваният, и преследвачката налетели на мистър Йошиока — учтив и притеснителен майстор шивач, който се обличаше безупречно. Мистър Йошиока обитаваше самостоятелно апартамент на петия етаж и всички подозираха, че благовъзпитаният господин крие в себе си някаква тъмна или трагична тайна — че най-вероятно е загубил семейството си в Хирошима. Когато мистър Йошиока забелязал как баща ми рикошира надолу, без да се съобразява ни най-малко с геометрията на стълбището и закона за земното притегляне, а след това съзрял и как майка ми го преследвала спокойно и най-безцеремонно с каменно изражение, успял само да промълви: „Тенк ю вери мъч“, след

което се извърнал кръгом и хукнал да взема през едно стъпалата към партера, а като се добрал до там, опрял гръб в пощенските кутии във фоайето с надеждата да го подмине някак си траекторията на евентуалния предстоящ насилствен екшън.

Тилтън излетял с трясък през предния вход, все едно самата сграда била оживяла и го изплюла. Единият многострадален куфар се отворил при удар във външните стъпала и Тилтън започнал панически да тика обратно вещите си в него. Мама го наблюдавала през стъклото на вратата и го изчакала да си събере партакешите и да си тръгне. После процедила през зъби: „Престанала да обичам ли? Майната ти“, извърнала се и установила с безкрайна изненада, че горкият мистър Йошиока продължавал да стои, опрял гръб в пощенските кутии.

При което той ѝ се усмихнал, кимнал ѝ и рекъл:

— А сега желая да се кача до горе.

— Ужасно съжалявам, мистър Йошиока — отвърнала му тя.

— Ако някой трябва да съжалява, това съм аз — казал той, после запрескачал през едно стъпалата към петия етаж.

Гореизложеното описание на събитията е онова, което майка ми сподели с мен доста години по-късно. През въпросния ден обаче бях ходил пеш от училище до урока по пиано в Културния дом, а като се прибрах, тя само каза:

— Баща ти вече не живее тук. Беше се качил до мис Делвейн да ѝ помага с подготовката за родеото, с което страшно ме ядоса.

А аз, бидейки прекалено малък, за да схвана истинския смисъл на думите ѝ, попаднах в още по-силен плен на мисълта за механичния кон и все се надявах някой ден да успея да го зърна. Сбитото описание на историята с напускането на баща ми, което мама ми беше предложила в стил „Рийдърс Дайджест“, ни най-малко не успя да задоволи любопитството ми. И все пак успях да не давам гласност на многобройните ми въпроси. Пък и най-честно казано, бях истински доволен, че няма повече да ми се налага да седя в някой бар и да слушам вицове за досадни съпруги.

Използвах обаче повода, за да споделя най-сетне с мама тайната, която нямаше как да ѝ разкрия, докато Тилтън живееше у нас, а именно че преди повече от два месеца бях почнал да вземам уроци по пиано при мисис О’Тул. Тя ме прегърна, просълзи се и ми се заизвинява, а аз изобщо не можех да разбера за какво са извиненията ѝ.

Нямало значение дали разбирам, или не, каза тя. Най-важното било, че в бъдеще нямало да позволи нищо и никому да ме отклони от пианото или от която и да било друга моя мечта.

— Ела, любов моя, да вдигнем поздравница за свободата с кока-кола.

Седнахме в кухнята, чукнахме се с чашите с кола и се почерпихме с шоколадова торта преди вечеря — миг, който така ярко се е запечатал в паметта ми, че и сега го помня, след всичките изминали оттогава години. Тя междувременно беше приключила с гастролите си в „Брас Такс“ и вече пееше в „Слинки“; но през въпросната вечер нямаше изява, така че остана изцяло на мое разположение. Изприказвахме сума ти приказки за какво ли не, включително и за „Бийтълс“, които само преди две години бяха стигнали до първото място в американските класации с „I Want to Hold Your Hand“, „She Loves You“ и още четири парчета, последвани от други четири на „номер едно“ през 1965-а, и едно през току-що започналата 1966 година. Мама харесваше „Бийтълс“, но на сърцето ѝ си оставаше джазът, особено суингът, и тя не преставаше да говори за вокалистките на бигбендовете от епохата на дядо ми Теди. Знаеше наизуст творчеството им и така успешно имитираше мнозина от тях, че все едно всички се бяха събрали накуп в кухнята ни. После извади книга за онова време със снимки на тези певци. На Кей Дейвис и Мария Елингтън^[1], която пеела с оркестъра на Дюк. На Били Холидей — вокалистката на Бейси. Повечето бяха хубави жени, а някои — Сара Вон, Хелън Форест, Дорис Дей, Хариет Кларк, Лина Хорн, Марта Тилтън, Пеги Лий — бяха направо красавици. Най-красива обаче ми се струваше Дейл Евънс между двайсет- и трийсетгодишна възраст — онази, която впоследствие се омъжва за кинозвездата Рой Роджърс, дето имал истински кон, но дори младата Дейл Евънс не можеше да се сравни по хубост със Силвия Бледсоу Кърк. Да не говорим, че за разлика от нея, майка ми умееше да пее и като Ела Фицджералд и праскаше такъв „скат“, че ще си помислиш, че самата Ела е пред очите ти. Стоплихме си доматена супа „Кембъл“ от консерва, направихме си на грила сандвичи със сирене и играхме на карти „Реми“. Години по-късно осъзнах, че тъкмо през този ден животът на мама се е съсипал за трети път, но навремето имах съвсем други възприятия. Дори като си

лягах, си мислех, че беше минал най-хубавият ми ден, откакто се помнех.

А следващият ден се оказа дори още по-добър, направо вълшебен — от онези, за които приятелят ми Малкъм разправя, че били „с маслото отгоре“. Не че не предстояха тепърва и неприятности. То без неприятности никога не се минава, но пък хубаво щеше да е да ги дочакаме с усмивка.

[1] Мария Хокинс (1922–2012) приема фамилното име на първия си мъж, Спърджън Елингтън, и няма никаква роднинска връзка с Дюк Елингтън. Вторият брак (1948–1965) на Мария Хокинс е с Нат Кинг Коул, от който се ражда дъщеря им Натали Коул. — Б.пр. ↑

Ден „с маслото отгоре...“

Тук предлагам да направим малко отклонение, което ще озаглавим „Малкъм Померанц“. Малкъм е първокласен музикант и свири на тенор сакс. И си пада малко гений, понеже и сега, на петдесет и девет годишна възраст, е все още в състояние да ви изсвири целотонна гама.

Освен това е и луд, но в повечето случаи — безопасен. Толкова е суеверен, че по-скоро би си строшил гръбнака, отколкото да счупи огледало. И макар да не е дотам obsесивно-компулсивен, че да му се налага да прекарва по няколко часа седмично с психоаналитик, човек трябва безумно да го обича, за да не полудее покрай някои от привычките му.

Да вземем например навика му да си мие задължително ръцете точно пет пъти — не четири и не шест — преди да излезе на сцената с оркестъра. И след като осигури на чевръстите си пръсти необходимата им хигиена за свирене, не се докосва до нищо, освен до саксофона си, защото ха е пипнал нещо друго, ха пак е седнал да ги мие петкратно. Цялата тази чистота на ръцете обаче е от значение единствено когато свири пред публика, но не и по време на репетиции. И добре, че е такъв превъзходен музикант и приятна личност, иначе надали щеше да преуспее.

Малкъм чете вестници всеки ден, с изключение на вторник. Вторничен вестник нито купува, нито взема назаем. А освен това във вторник не гледа телевизия и не слуша радио. Убеден е, че и най-малката доза вторнични новини моментално ще превърне сърцето му в прах.

Макар да обожава гъбите, не близва нито сурови, нито готвени гъби, още по-малко пък, ако са със сос. И категорично отказва да хапне дори кръгла курабия, ако му прилича на шапчица на гъба. Ако влезе в голям магазин за хранителни стоки, избягва сектора, в който продават

гъби, а ако магазинът му е непознат, заобикаля целия отдел със селскостопански продукти, да не би случайно да попадне на гъбите.

Та по въпроса за дните „с маслото отгоре“: всяка сутрин Малкъм слага в тостера една допълнителна филийка хляб, после я намазва с масло, оставя я на масата и уж без да иска, я бутва да падне. Ако филията се приземи на пода с маслото нагоре, я изяжда с най-голямо удоволствие и с убеждението, че денят му ще е хубав от начало до край. Но ако падне с маслото към пода, Малкъм я изхвърля, избърсва пода и цял ден е нащрек да не му се случи някоя неприятност.

През първата нощ на всяко пълнолуние Малкъм отива до най-близката католическа черква, пуска седемнайсет долара в кутията за помощи за бедните и запалва седемнайсет оброчни свещи. Твърди, че нямал никаква представа защо го прави и че просто било проява на една от многото компулсии. Лично аз съм склонен да вярвам, че причината наистина не му е известна, че седемнайсетте свещи са просто начин да притъпява болката и че ако си позволи да проумее подбудите зад това му деяние, ще стане неспособен да облекчава мъката си. При повечето от нас нанесените ни от живота рани заздравяват бавно и ни остават единствено белезите, но предполагам, че с прекомерната си чувствителност Малкъм не дава на раните си да се затворят докрай; допускам, че обсесивно-компулсивните му ритуалчета са еквивалент на бинтовете, които не позволяват на незарасналите рани да се замърсят и възпират кръвенето им.

И макар да не мога да обясня всичките чудатости на Малкъм, поне знам защо бяга от гъбите, защо пали свещи по пълнолуния и защо не възприема новини във вторниците. С него сме приятели, откакто станах на десет. А той тогава не беше такъв, какъвто е сега. Симпатичната му лудост се разви с течение на годините. Малкъм е бял, докато аз съм чернокож. Така че помежду ни няма кръвна връзка, което не ни пречи да сме по-близки и от братя, споени от едни и същи загуби. Колкото и да са странни начините, по които той се бори с дългогодишната си болка, аз се отнасям към тях с уважение, но в никакъв случай не бих му разяснил смисъла на ритуалите, които изпълнява, за да не го лиша евентуално от облекчението, което те му носят.

В рамките на един ужасен ден и двамата бяхме загубили по някого, когото всеки от нас бе обичал не по-малко от самия живот. А

няколко години по-късно, пак на същия ден, отново загубихме по някой скъп ни човек, а после — и трети. Но аз, за разлика от Малкъм, продължавам да съм оптимист. Понякога се тревожа какво ли ще му се случи, ако случайно умра преди него, понеже подозирам, че всичките му ексцентричности ще метастазират и той няма да може да работи повече, независимо от огромния си талант. А именно в работата му е спасението, понеже всяко нещо, което изсвирва, го изсвирва заради онези, които е обичал и изгубил.

В „Уулуъртс“ продължавали да чистят след пожара в кухнята, та на мама не ѝ се налагаше да ходи за обедната смяна. И си науми да ме придружи до Културния дом, за да чуела какво съм научил на пианото, но аз самият се притеснявах: надали щях да я впечатля, след като тя умееше да пее като Ела. Жалко, че не можехте да я видите тогава. Беше се пременила като за много специален случай, все едно ми предстоеше да свиря в зала пред две хиляди души. Облякла си беше жълта рокля на плисета с черни кантове по маншетите и яката, черен колан и черни обувки на високи токове. Отидохме до там, на пряка и половина от дома ни, пеша и всички — и мъже, и жени — си изкривиха вратовете да се възхищават на красотата ѝ, все едно някаква богиня беше слязла на Земята, за да съпроводи това кльощаво момченце до някакво специално място по причини толкова невероятни, че никой не можеше дори да си ги представи.

Мисис О’Тул вече ме чакаше, запознах ги и те веднага намериха общ познат: дядо Теди.

— Първият ми съпруг свиреше на тенор саксофон с оркестъра на Шеп Фийлдс през 1941 година. Шеп поначало беше наситил бенда си със саксофони — един бас, един баритон, шест тенора и четири алта — а Теди Бледсоу им беше пианист за известно време през същата година, преди да отиде при Гудмън.

След като вече знаеше, че съм внук на Теди Бледсоу, Мери ме гледаше по съвсем нов начин.

— Господ да те поживи, момчето ми — рече. — Сега ми става ясно защо толкова бързо напредваш с техниката.

Аз поначало се справях бързо с уроците, но мисис О’Тул по-скоро се беше впечатлила от умението ми да изслушам някое парче, след което да седна и веднага да го изсвирия, доколкото ми позволяваха дължината на ръцете и разперването на пръстите ми. Притежавах ейдетична памет за музика, което е все едно да прочетеш веднъж някой роман, след което да го възпроизведеш дума по дума. Ако ме оставеха

сам пред клавиатурата, можех почти всичко да изсвирия, независимо от сложността и темпото; е, далеч не така виртуозно, както щеше да го изсвири дядо ми Теди, но достатъчно добре, че човек да разпознае мелодията. Затова предпочитах друг да не седи до мен на пейката, понеже си бях изработил техника да си плъзгам дупето по нея, та я лъсках до блясък с гащите — наляво, надясно, пак наляво — без да удрям лактите или да обърквам постановката на пръстите, така че за възрастта и ръста си успях да постигна доста голям диапазон на действие.

Мама остана права да ме слуша, а аз не смеех да я погледна. Не исках да ми се възхищава излишно и да ме изкарва по-добър, отколкото бях в действителност, но в същото време не ми се щеше и да я видя как на моменти си налага да не се стяга. Втората мелодия, която подхванах, беше една от любимите й — стар хит на Анита О'Дей, озаглавен „And Her Tears Flowed Like Wine“. И още на третия такт мама почна да пее. Леле-леле! Колкото и калпава да беше акустиката в Културния дом, можех да си представя как е звучал вокалът в театър „Парамаунт“ или в хотел „Пенсилвания“ навремето, преди да се родя, когато О'Дей е пеела още със Стан Кийтън и е била по-добра от целия му бенд.

По някое време усетих как стоята „Абигейл Луиз Томас“ се заизпълва с хора, привлечени от маминото пеене. Издох се от гордост, че е толкова добра, но и потънах от срам, че й акомпанирам аз, а не някой много по-добър от мен, какъвто тя заслужаваше. Приближавахме се към финала, тонът и фразировката й бяха повече от великолепни, а аз точно в този миг забелязах сред оформилата се малка тълпа самата мис Пърл.

Беше със същия онзи розов тоалет с шапчицата с перцата, с който ми се беше явила преди почти три месеца, когато седна на стъпалата и ме нарече „патенце“. Помаха ми с ръка и ми се усмихна.

Нямах търпение да я запозная с мисис О'Тул, та да благодарим на благодетелката ни за пианото. Според мен, след като се беше задържал толкова време, лъскавият като нов роял „Стейнуей“ надали щеше тепърва изведнъж да се скапе, че да го върнат пак в мазето и никой да не си спомня как е бил реставриран или подменен; нали тъкмо този страх ме беше възпрял да спомена мис Пърл поименно през онзи първи ден, когато пианото ми се беше явило полирано до блясък,

черно и прекрасно. Сега би трябвало да ви е ясно как едно осемгодишно момче възприема вълшебствата: когато стане чудото, само Божията воля може да го развали в самото му начало, но не го ли направи в рамките на ден, седмица или месец, то става постоянно и вече и Господ няма властта да го отнеме.

А истината е, че аз и досега се придържам към същия принцип. Ако в света цари хаос — а това става постоянно — а в същото време има и благоприятна сила, която иска светът да оцелее, стабилността ще бъде насърчена и възнаградена. Е, вероятно невинаги. Но в повечето случаи.

Както и да е, като стигнахме до края на „Tears“, аз като първия глупак добавих от себе си бравурен пасаж. Добре че присъстващите служители от Културния дом и посетителите знаеха кой е истинският край и изръкопляскаха след последната мамина дума, та заглушиха „финалчето“ ми и ми спестиха големия срам. Много от хората, които се събираха тук да поиграят на карти или да си побъбрят, бяха по-възрастни и от дядо ми Теди и знаеха старите шлагери толкова добре, че сигурно щяха да пригласят на майка ми, ако не държаха да слушат соловото изпълнение на Силвия Бледсоу. Сега почнаха да я викат на „бис“, аз я погледнах и тя ми кимна.

Културният дом притежаваше някои стари грамофонни плочи, от които само два дни преди това бях чул „It All Begins and Ends with You“ в изпълнение на Милдред Бейли с бенда на Ред Норво. И дори през ум не ми мина да попитам мама дали я знае, ами я подкарах от началото, а тя така хубаво я изпя, че подсили положителните впечатления от свиренето ми. Фактът, че част от белокосите дами се просълзиха, ми подсказа за пръв път защо музиката има толкова голямо значение, как ни напомня кои сме и откъде сме дошли, и какви хубави и лоши неща сме преживели.

Накрая всички пожелаха да разговарят с нас. Не че аз имах какво толкова да им кажа, освен да им благодаря, а пък и мама явно ги интересуваше далеч повече, отколкото аз. Заразпитвах я къде пеела, но малцина бяха дори чували за „Слинки“, а онези, които знаеха клуба, явно смятаха, че е далеч под класата ѝ.

Възползвах се от това, че я бяха обсадили, и тръгнах да търся мис Пърл, но така и не я открих. Попитах няколко души дали случайно

не са забелязали високата дама с розовия джемпър и шапката с перца, но никой не можа да се сети.

След като си тръгнахме от Културния дом, по идея на мама се разходихме до най-близкия парк. Не беше кой знае колко впечатляващ — някое и друго дърво, пейки и бронзова статуя на бивш кмет или на друг човек, който, ако не беше вече умрял, със сигурност щеше да се срамува, че са го тропосали наред такова скапано място. Под статуята е имало табела с името на човека, но никой я беше откъртил от гранитния постамент. На места тревата липсваше напълно, дърветата бяха подкастрирани, колкото да не е без хич, а кошчетата бяха препълнени с боклук. Мама се сети, че наблизо имало някаква будка, откъдето човек можел да си купи вестник, нещо за хапване и пакетчета ситни бисквитки, с които да храни гълъбите. Но като стигнахме до там, установихме, че будката също я няма, а малкото останали гълъби имаха доста странен вид и силно зачервени очи.

— Няма страшно — рече мама. — Аз съм навита.

— За какво? — попитах.

— Ами да отбележим по подобаващ начин деня. Да го прекараме тържествено.

— И как по-точно?

— Ще правим каквото си искаме. Като начало ще потърсим по-известен парк.

Излязохме на главния булевард и застанахме на ръба на тротоара да хванем такси. Тя махна на две-три, четвъртото ни спря и шофьорът му, на име Албърт Соломон Глук, ни откара до по-хубав парк — „Ривърсайд Комънс“. През ония години в такситата нямаше още плексигласови прегради между предната и задната седалка, тъй като никому не беше дори хрумвало, че някои пътници могат да представляват заплаха за водача. По пътя мистър Глук ни забавляваше с имитации на Джаки Глийсън, Фред Флинтстоун и Ърнест Боргнайн, които в онези години се радваха на голяма популярност по телевизията, а по някое време заяви, че и на Люсил Бол можел да се прави, ама всъщност пак звучеше съвсем като Ърнест Боргнайн, което окончателно ме разсмя. Човекът си беше наумил да пробие в шоу бизнеса и ни засипваше с майтапи и вицове, а аз помолих мама да запише името му, че когато стане известен, да си спомня, че лично съм го срещал. След доста години ми се наложи да го издира и макар че

той така и не се беше сдобил с известност, лично аз няма никога да забравя нито първата, нито втората ни среща.

Като стигнахме до „Ривърсайд Комънс“, той спря до бордюра и докато мама се наклони да му плати, рече: „Момент така“, изскочи от колата, заобиколи откъм задната дясна врата, отвори я със замах и с официален жест ни посочи парка, сякаш го беше приготвил специално за нашето посещение. Беше възпълен мъж с рунтави вежди и живо лице, готово да изпълнява комедийни роли, и всичко у него като да внушаваше веселие до момента, в който забелязах, че ноктите му са изгризани до кръв.

Слязохме от таксито и мама му плати курса, но той отказа да приеме бакшиша.

— Понякога най-голямата благодарност е самото качество на пасажерите. Аз обаче искам да дам нещо на вас и на синчето ви. — Бръкна в джоба си и извади медальон на верижка. Мама се опита да му откаже, при което той заяви: — Ако не го вземете, ще се развикам „Помооооц! Полиция!“ и ще крещя, докато не ми се притекат на помощ, после ще ви обвиня в какво ли не, ще ни откарат в полицейското управление и докато се разберем кой крив, кой прав, денят ви в парка ще е отминал безвъзвратно.

— Е, не мога да го приема — засмя се Силвия и завъртя глава.

— Даде ми го преди шест месеца дама, която возих, и ми заръча да го предам някому, а като я попитах кому, отвърна, че съм щял сам да се сетя, като срещна човека, а сега излиза, че ставало дума за двама души — за вас и момченцето ви. Това е талисман на верижка. Носи щастие. А ако не го вземете, на мен ще ми донесе *нещастие*. Щастие на вас, нещастие на мен. Само не ми казвайте, че желаете да ми съсипете живота. Толкова слаби ли бяха смешките ми? Имайте милост, госпожо, съжалете ме и го приемоте. Не го ли вземете, ще се разкрещя да дойдат пазителите на реда.

Явно нямаше как да му откажем. Той си замина по пътя, а ние седнахме на пейка да разгледаме придобивката си. Самият медальон представляваше две слепени парчета пластмаса с формата на сърца и на големина беше колкото сребърен долар, около четири сантиметра. Вътре в сърцето се намираше миниатюрно бяло перце. Сигурно го бяха залепили там, но толкова изкусно го бяха направили, че перцето имаше съвсем пухкав вид и създаваше усещането, че стига да го

духнеш, ще се разтрепери в пластмасата. Сребърната верижка беше прокарана през миниатюрна сребърна халкичка, хваната в горния край на сърцето.

— Сигурно е много ценно — рекох.

— Е, не е като от бижутерски магазин. Но и така е красиво, нали?

— Той защо толкова държеше да ти го даде?

— Нямам представа. Просто му бяхме симпатични.

— На мен ми се струва, че те хареса — рекох.

— А пък аз, Джоуна, останах с впечатлението, че ми го даде, за да го предам на теб.

Направо не можах да повярвам на ушите си. Поех подадения ми медальон и попитах:

— Ама наистина ли мислиш така?

— Абсолютно убедена съм.

Оставих медальона да виси на верижката, а като го клатех насам-натам, полираната пластмаса сякаш се втечняваше от слънчевите лъчи и почна да ми се струва, че перцето плава в прихванала се чудодейно към халкичката огромна капка вода. Или сълза.

— От каква птица е според теб? — попитах. — От гълъб?

— О, предполагам, че ще е от нещо много по-величествено от гълъба. Дали пък не е от някаква пойна птичка, отличаваща се с мелодичното си чуруликане? Аз поне така си мисля.

— Значи е така — съгласих се. — Но за какво ми е? С това сърце ми прилича на момичешко украшение.

— А ти не би си и помислил да те видят с момичешко украшение, така ли?

— И без това всички ми се подиграват колко кльощав съм бил.

— Не си кльощав. Само си източен. — И ме сръга леко с лакът.
— Изобщо си една стройна, жестока машина за музика.

Тя винаги намираще начин да ме накара да се чувствам по-ценен и по-добър, отколкото се мислех. По онова време ми се струваше, че на майките това им иде отръпки и не им коства никакви усилия. Но с течение на годините възгледите ми се избистриха и си давах все повече сметка какъв божи дар е било за мен да съм роден именно от Силвия Бледсоу.

И още докато седяхме на пейката в парка, ѝ напомних:

— Мистър Глук каза, че щяло да ми донесе щастие.

— Щастieto никога никому не е излишно.

— Но не спомена дали може да изпълнява желания.

— Това е лесно щастие, Джоуна. А лесното щастие винаги се вкисва. На теб ти трябва от онзи вид щастие, дето сам трябва да си го завоюваш.

— Дали в такъв случай няма да ми е достатъчно да си го нося в джоба, вместо да ми виси на шията?

— Според мен — да. Или да го държиш в чекмеджето на нощното си шкафче. Важното е да го опазиш. Никога не пренебрегвай нещо, което друг ти е дал като специален подарък. Отнасяй се с него като със съкровище и то обезателно ще се окаже драгоценно.

Чак след много години щях да науча кой го е дал преди това на таксиджията и с каква цел, и медальонът в действителност щеше да се окаже истинско съкровище.

Талисманът си седеше в джоба ми, а безоблачното лятно небе синееше повече от всякога в очите ми. Беше топъл ден и в тукашната си част градът ми изглеждаше по-чист, отколкото в нашата. Наближаваше обед и сенките на дърветата се прибираха все по-близо до стволите, а шарените сенки на клоните хвърляха все по-равномерна мрежа от всичките им страни, сякаш паяци я тъчеха. Водите на голямото езеро присвяткваха под слънчевите лъчи и между вълничките успявахме да мернем стадата тлъсти японски цветни шарани, които плуваха из него от пролет до есен, когато ги прибираха да зимуват в затворени аквариуми. Мама купи за двацет и пет цента кесийка хлебни кротони. Хвърляхме им ги и те се струпаха пред нас с веещи се перки и непрестанно позиващи уста.

В един момент ме обзе прилив на безкрайна нежност към тези шарани, понеже бяха тъй красиви и пъстри и изобщо ми се сториха като физическо превъплъщение на някаква музика. Мама не спираше да ми сочи отделни екземпляри — виж го този колко е червен, гледай оранжевия пък какъв е, забележи златистите багри на жълтия — но нещо май ме стисна изведнъж за гърлото, та и думичка не можех да обеля. Имах чувството, че ако почнех да приказвам за тях, гласът ми щеше да се разтрепери, а може би щях и да се просълзя. Не можех да си обясня какво ми ставаше. Та пред себе си имах най-обикновени риби все пак. Дали не бях почнал да ставам женчо? Добре че все пак успях да им дам и последните парченца хляб, без да се изложам.

И днес, след близо половин век, изпитвам същата нежност към почти всяка живинка, що плува, лети или се придвижва на четири нозе, но вече не се притеснявам. Стига да му позволиш, сътворението не престава да те трогва и учудва. И дам ли си сметка колко невероятна е била всъщност появата на какъвто и да било живот в този замесен от прахоляци и горещи газове свят, довела дотам, че нощем какви ли не безбройни видове същества да вдигат очи към звездите, осъзнавам колко крехък и чуплив е този наш свят и че вероятно единствено

обичта ни към майката Земя продължава да я кара да се върти и да крепи населяващия я живот.

А тогава оставихме шараните да си плуват и поехме по пътеки, които водеха между дърветата, през поляните с излетници и покрай игрището за бейзбол. Посетителите не бяха кой знае колко много, вероятно понеже беше работен ден. Но щом почнахме да си говорим как ще обядваме, за нас се лепнаха двамина накъм шестнайсет-седемнайсетгодишни и взеха да ни следват неотлъчно — да забързват крачка, щом ние забързвахме, и да я забавят, ако и ние тръгнем по-бавно. И не спираха да си разправят за момичетата, с които били предишната вечер, какви страхотни мацки били и какво правили с тях. Нарочно говореха високо, та мама да ги чуе. Не всички думи, които използваха, ми бяха познати и не ми бяха ясни доста от нещата, които се хвалеха, че били вършили, но не се съмнявах, че са гадни типове. През онези години такива случаи бяха рядкост. Просто този вид държане беше непознато. Хората го порицаваха и не го допускаха. Затова и не изпитваха толкова големи страхове. На два пъти изгледах кръвнишки двамата келеси, но мама ме възпря — „Недей, Джоуна“ — и продължи да крачи към изхода от парка на булевард „Келог“. Приказките на онези двамата обаче ставаха все по-мръсни и по някое време почнаха да обсъждат физическите атрибути на мама.

Изведнъж тя се спря, бръкна в чантичката си и се извърна към тях:

— Изчезвайте.

Единият младеж беше бял, другият мулат — така наричахме тогава хората, които бяха наполовина черни, наполовина бели. И двамата се хилеха нахално с надеждата, ако не друго, поне да я уплашат.

Белият вдигна въпросително вежди.

— Да изчезваме ли? Това тук не е ли обществен парк бе, маце? Кажи бе, брато, нали паркът е обществен?

— Няма начин да не е обществен — отвърна му другият. — Ама скивай, пич: тая отпред е още по-страхотна, отколкото изотзад.

Мама вдигна чантичката, без да вади ръката си от нея, и ги попита:

— Мил ли ви е животецът?

Но усмивката на белокожия от подигравателна стана злобна:

— А бе, маце, не знаеш ли, че в тоя град никой не носи законни пищащи. С какво ще ни плашиш ма? С някой тампон от аптеката ли?

Тя обаче го изглежда така, сякаш пред себе си имаше хлебарка с претенции — вярно, двунога и говореща, но въпреки всичко — хлебарка.

— Слушай бе, мърльо! Приличам ли ти на даскалица, дето й пука какво може по закон и какво не? *Я ме огледай по-хубаво!* Имам ли вид на камериерка или продавачка? На такава ли ти мязам бе, лайненце рядко? Пистолетът ми е с изпилен номер и е незаконен. Ей сегичка ще ви опукам и двамцата, ще го пусна на земята, а когато дойдат ченгетата, ще им кажа, че ти си го извадил, че си искал да ме обереш, ама без да искаш, си го изтървал, аз съм го вдигнала, уплашила съм се да нямаш и втори и съм го вкарала в действие. Така че или се чупете, или ще ви тегля куршума. Ваш избор.

Всичката им заядливост се беше изпарила. Израженията им бяха станали по-скоро болезнени, макар да имаше изписана в тях и ледена злоба. Дори посред бял ден и при наличието на други разхождащи се хора не смеех да предположа накъде ще се развият нещата, но страхът ми отстъпи пред опияняващия възторг от изпълнението на майка ми, която беше толкова убедителна, че едва ли не беше не моята, а някоя друга майка, тъй като моята не я бях чувал да използва неприлични думи, а вероятността да носи оръжие беше точно толкова голяма, колкото аз да имах черен колан по карате.

Двамата гадове опитаха да защитят самочувствието си, като я занаричаха „кучка“, „смръдла“ и с други, още по-обидни думи, но в същото време заотстъпваха и полека се изсулиха. Застояхме се да се убедим, че няма да се върнат. А мама ми каза:

— Това, че ме чу да използвам една-две лоши думи, не значи, че и на теб ти е позволено.

Не бях в състояние да проговоря, но по съвсем друга причина, нямаща нищо общо с безмълвието ми при езерото с шараните.

— Чу ли какво ти казах, Джоуна?

— Да, госпожо.

— Повтори какво чу.

— Да не употребявам лоши думи.

— Разбра ли защо аз прибяхнах към тях?

— За да стреснеш ония двамата.

— И успях, нали така?

— Успя, и то много яко.

Тя се засмя, извади ръка от чантичката си, затвори ципа ѝ и попита:

— Готов ли си вече да обядваме?

— Може.

Районът около „Ривърсайд Комънс“ беше застроен най-вече с луксозни частни къщи, но на не повече от десет минути пеш имало магазини и заведения.

Като наближихме първата пресечка, най-после посмях да я попитам:

— Какво е това „тампон“? Оня нали разправяше, че си нямала пистолет, а само тампон.

— Ами нещо като гъба, сунгер.

— Като оная в кухнята ли, дето мием чиниите?

— Горе-долу, ама не съвсем.

— Да не е като ония, дето мият с тях колите на автомивката на Седма улица?

— Е, не е чак толкова голяма.

— На него откъде му дойде на ума, че може да носиш гъба в чантичката си?

— Много жени носят.

— За какво ти е да носиш гъба в чантичката ти?

— За да съм подготвена.

— Подготвена за какво? Ако, без да искаш, разсипеш нещо ли?

— Точно така.

— Ползвала ли си я някога?

— От време на време.

— Ти поначало обичаш да ти е чисто — рекох. — И аз гледам да не цапам много.

Минавахме покрай автобусна спирка, тя обяви, че имала нужда да поседне на пейката, а като седна, така се разсмя, че чак сълзи ѝ потекоха.

И аз седнах до нея, огледах се, но не забелязах нищо смешно.

— За какво се смееш?

Тя само завъртя глава, извади книжна кърпичка от чантичката си и попи сълзите си. Напъна се да стане сериозна, но не успя. Чак по

някое време каза:

— Сетих се за ония двамата нещастни идиоти.

— Ама те не бяха хич смешни, мамо. Страшни бяха.

— Така е. Бяха страшни — съгласи се тя. — Но в известна степен и глупави. Може би се смея от облекчение, че и на двамата ни се размина.

— Да бе, ама то е, понеже ти така яко ги уплаши.

— А ти през цялото време не трепна — похвали ме тя.

Като свърши да попива около очите си и да се секне, хвърли кърпичката в кошчето за боклук до пейката. А аз продължих да я разпитвам:

— Тая гъба тампон на пистолет ли прилича, та можеш с нея да плашиш разни идиоти?

При което тя пак избухна в смях. Реших, че просто я е прихванало, като в онези случаи, когато нещо ти се стори много по-смешно, отколкото е в действителност, а покрай него започваш да се смееш и на всичко останало, докато накрая ти мине, както минава и хълцането.

Тя все пак успя да ми каже между пристъпите на кикот:

— Миличко... „тампон“ не е... лоша дума. Но все пак... не бива да я използваш.

— Защо пък да не бива?

— Защото не е дума... за малки... момченца.

— На колко трябва да стана, за да я казвам?

— На двайсет и пет — отвърна и от самото число пак се разсмя още по-силно.

— Добре, ама „гъба“ нали мога и дотогава да казвам?

И тя пак се отплесна.

Скоро се събраха и други хора да чакат автобуса, затова се наложи да им отстъпим пейката и пак поехме по посока на магазините. Ходенето пеша, изглежда, подейства добре на мама, та се успокоих. Понеже се притеснявах ония двамата келеси да не изникнат отново отнякъде, при което мама нямаше да може да ги стресне втори път, ако продължаваше така да се кикоти.

Не можехме да си позволяваме да се храним често навън, а когато го правехме, се ограничавахме с обедите в кафетерията на „Улуъртс“, понеже като техен служител Силвия се ползваше с

отстъпка. През въпросния ден обаче влязохме в истински ресторант, който според нея бил френски, но аз с облекчение установих, че всички в него говорят само на английски. Заведението включваше и бар за изчакване с навес във формата на раковина и огромно огледало на задната стена, под с черни и бели плочки, черни столове и маси с бели покривки и черни сепарета с черни възглавници от изкуствена кожа върху бяла тапицерия. Солниците и пиперниците бяха тежки и май бяха кристални, но си представях колко са скъпи и така и не посмях да ги пипна.

Менюто предлагаше и детски порции, така че си избрах чийзбургер с пържени картопки и кока-кола, естествено, а мама си поръча зелена салата с нарязано на тънко пилешко бяло месо отгоре и чаша шардоне, а накрая ядохме нещо, което според мен беше най-вкусният десерт в историята на човечеството, но мама му викаше „крем брюле“.

Докато чакахме десерта, аз се приведох над масата и шепнешком я попитах:

— Откъде имаме пари за всичко това?

А тя ми прошепна в отговор:

— Нямаме. Но няма ние да платим.

— Ами ако ни хванат, какво ще ни направят? — попитах, стиснал здраво ръба на масата.

— Спокойно. Баща ти черпи.

— Как така? Да не би да се връща? — уплаших се.

— Нали помниш големия буркан от майонеза, в който всяка вечер пускаше останалите му дребни? Когато му слагах багажа в куфарите, умишлено го пропуснах.

— А ако се върне да си го поиска?

— Няма да се върне — каза най-убедено тя.

— Редно ли е да му вземаме парите?

— Не е, но това му е гаранционният депозит.

— Кое?

— Когато наемаш жилище, хазаинът ти иска да заложиш някакви пари в брой, с които да заплати щетите, които може да нанесеш на квартирата, преди да я напуснеш, без да се налага да тича подире ти да те гони. Откакто баща ти се върна, пукнат цент не е дал за неговия дял от наема, а вчера бая щети нанесе. Сериозни щети. Така че смятай този

му буркан за гаранционен депозит и си представи, че в момента той ни черпи щедро по случай заминаването си.

Много години минаха, преди да ми се удаде възможност да вкуся пак крем брюле и да се убедя дали наистина е най-вкусният десерт в историята на човечеството, или просто така ми се е сторило при тогавашните обстоятелства. Но и сега си признавам, че нищо не можеше да е по-сладко от този скъп прощален обяд за сметка на баща ми, но без присъствието му да нарушава удоволствието ни.

След обяда гледахме кинокомедия с Питър Селърс, а вечерта мама ме остави у мистър и мисис Лоренцо, където заспах на дивана им, стиснал здраво в дясната си шепа медальона от мистър Глук. От време на време леко се пробуждах и имах чувството, че усещам как перцето ме гъделичка леко по дланта. А когато мама се прибра след полунощ от четиричасовото си изпълнение в „Слинки“, мистър Лоренцо ме пренесе до апартамента ни над тях, а на мен така ми се спеше, че мама ме остави да спя по бельо под завивките, вместо да ме кара да си обличам пижамата. Поиска да прибере медальона в нощното ми шкафче, но аз не го пуснах.

После сънувах как безстрашно съм яхнал огромна колкото самолет бяла птица, а светът блещукаше под мен: гори, поля, планини, долини и морета с плаващи по тях кораби, а накрая и градът — нашият град. Хората вдигаха глави, сочеха ме и ми махаха, аз също им махах и чак когато птицата пропя, осъзнах, че вече не е с размерите на самолет и че изобщо вече не е птица, ами е собствената ми майка в ефирна бяла копринена рокля и с крила по-красиви и от лебедовите. Летях си най-спокойно, седнал върху гърба ѝ, и чувах как бие сърцето ѝ — чисто, равномерно и мощно сърцебиене.

Следващата неделя, 12 юни, дядо и баба дойдоха до центъра в своя черен кадилак купе серия 62, модел 1946-а, закупен преди деветнайсет години, но поддържан от дядо ми така, че изглеждаше чисто нов. Беше истински шосеен крайцер, с огромни куршумоподобни предни и задни калници и аеродинамичен профил. Това беше последният пичовски модел на кадилак, преди да въведат глупавите опашни перки. Взеха ни с мама и ни откараха у тях да отпразнуваме предварително рождения ми ден, и това се оказа паметно събитие.

И Теди, и Анита се изумиха от ейдетичната ми музикална памет, която ставаше все по-поразителна, колкото повече напредвах с уроците по пиано при мисис О'Тул. Дядо Теди седна пред пианото в хола им и изсвири нещо, за което беше убеден, че няма начин да съм го чувал друг път — „Deer in a Dream“ на Уил Хъдсън и Еди Деландж, които имали свой бенд някъде през 30-те години. Изпълни парчето виртуозно, след което седнах и го изсвирих и аз с моите скромни възможности и ограничен обseg на ръцете, и независимо че съвсем ясно долавях разликата в класите ни, бях и безкрайно горд, че мога да следвам изсвиреното от него. Изпробва ме и на още две-три парчета, а накрая седнахме да свирим заедно. Той пое лявата страна на клавиатурата плюс педалите, аз дясната, което беше по-трудното, но номерът се получи и изсвирихме нещо, което многократно бях слушал — „Moonglow“, също от Хъдсън и Деландж. Не допуснах нито една грешка нито в темпото, нито в акордите, нито в мелодията и се получи изключително приятно и гладко изпълнение.

Можехме още сума ти часове да се забавляваме по този начин, но аз май прекалих с надуването и роднините ми решиха, че има опасност здравословната ми и напълно заслужена гордост да се превърне в злокачествена самонадеяност. Дядо и баба бяха възпитали мама — а тя мен — че с каквото и да се захванеш, трябва да се стараеш да го направиш както трябва, и то не заради хорските похвали, ами за да

знаеш, че се стремиш да си най-добрият от всички. А аз тогава бях малък, току-що започвах да осъзнавам дарбата си, изпълнен бях с възторг и гордост от самия себе си и вероятно ставах досаден.

Дядо Теди стана рязко от пианото.

— Стига толкова. Днес ми е почивен ден. Ние с Джоуна ще излезем да се поразходим, докато стане време за обяда.

Навън беше топло, но не задушно. Яворите от двете страни на улицата, които през октомври щяха да поаленят, засега си бяха зелени, листата им шумоляха на слабия ветреца и хвърляха върху тротоара играещи светлини и сенки, които ми напомняха за стадата шарани в искрящите на слънцето води на „Ривърсайд Комънс“.

Дядо Теди се извисяваше като великан над мен и на фона на басовия му глас звучах направо като Бърборино. Носеше се тържествено напред, сякаш беше могъщ океански лайнер, а аз подскачах наоколо му като лодчица с едва бръмчащ извънбордов двигател, но той неизменно се стремеше да ми докаже, че мястото ми е именно около него и че самият той не би бил другаде за нищо на света. Докато вървахме, разговаряхме на какви ли не теми, но целта на разходката ни този ден се определяше от онова, което дядо Теди е искал да ми съобщи за баща ми.

— Получил си от майка ти нов ключ за апартамента ви.

— Да, сър. У мен е.

Извадих го от джоба и оставих слънчевите лъчи да запримигват, отразени от лъскавия бронз.

— А знаеш ли кое наложи смяната на бравата?

— Тилтън.

— Не е редно да наричаш баща си на малкото му име. Ще казваш „баща ми“.

— Да, ама не го чувствам.

— Кое не го чувстваш?

— Ами не го чувствам като мой баща.

— Това обаче не променя същността на нещата и е редно да се отнасяш към него с уважение.

— Теб те чувствам повече като баща от него.

— Много си мил, Джоуна. И аз всеки ден изказвам своята благодарност, че си част от моя живот.

— И аз също. За това, че си ми дядо де.

— Около човек като баща ти не е лесно да поддържаш еквилибриум. Знаеш ли какво значи „еквилибриум“?

— Да, сър. Нещо като равновесие.

— Та мисълта ми беше, че с човек като него трудно се поддържа равновесие, но това не отменя задължението ти да го уважаваши като твой баща.

Както си вървахме, минавахме покрай седнали на предните си веранди хора, които постоянно поздравяваха дядо Теди по име, а той им махаше и отвърщаше на поздравите им. Някои шофьори свиркаха с клаксоните си, като ни подминаваха, или пътниците им се провикваха към него по име и той и на тях им махаше, срещнахме и хора, които бяха излезли да разходят кучетата си или просто да подишат чист въздух, те го спираха и го заприказваха и той им отговаряше. Но в крайна сметка все се връщаше на главната тема на разговора ни.

— Но при всичкото уважение, което му оказваш, Джоуна, на всяка цена трябва да си и нащрек. Онова, което ще споделя с теб сега, няма за цел да омаловажи баща ти в очите ти. Бих се ужасил от подобен резултат. Но бих страдал още повече, ако ти го спестя и заради мълчанието ми те сполети някое бъдещо нещастие.

Усещах, че каквото и да чуех в следващите минути, трябваше да го възприема в цялата му сериозност, все едно съм го чул в черквата. Точно това чувство имах: че дядо ми ми проповядва нещо, но не за смисъла на този или онзи псалм или за раждането на Христа във Витлеем, а на темата „Моят баща“.

— Майка ти е една прекрасна жена, Джоуна.

— Идеална е.

— Не съвсем, но почти. Никой на този свят не е напълно идеален, но на нея много мъничко ѝ трябва, за да постигне това състояние. Моята и нейната оценка за баща ти навремето се различаваха с километри, а сега са само на сантиметър-два една от друга. Но и тези сантиметър-два си имат своето значение.

Той спря, вдигна глава и се загледа продължително в дървото над себе си, аз също погледнах нагоре, но така и не видях нищо, което да заслужаваше вниманието му — нито катеричка, нито птичка, изобщо нищо.

После продължихме по пътя си и той рече:

— Надявам се да намеря точните думи, които ми трябват. Сегашното мнение на майка ти е, че баща ти е по принцип свестен, добронамерен мъж, който се мъчи да се държи така, както трябва, но е изживял в детството си някои лоши неща, които са го увредили и са отслабили волята му. За слабата му воля съм напълно съгласен. Нямам доказателства, че онова, което приписва на детството си, наистина го е сполетяло. Дори и да приемем, че в действителност е било така, лоши неща се случват на всеки от нас, но това в никакъв случай не означава, че можем да причиняваме зло на околните само защото и на нас някога са ни причинили зло. Следиш ли ми мисълта дотук?

— Да, сър. Мисля, че успявам.

— Баща ти смята да се разведе с майка ти.

Аз само дето не затанцувах по тротоара.

— Иха! Много хубаво!

— Не, чедо. Разводът никога не е хубаво нещо. Напротив, жалко е, че хората се развеждат. А това, че се налага да го правят, не значи, че е хубаво.

— Ами щом казваш.

— Повярвай ми. В наше време хората могат да се развеждат и без вина, по взаимно съгласие. И ако няма делба на имущество — каквато в случая няма да има, и ако той не иска да му се дадат родителски права над теб, та дори и права на свиждане — каквито той в действителност не иска — няма да е необходимо дори съгласието на майка ти.

— Тя ще е съгласна.

— Това няма значение. Разводът, така или иначе, ще се състои. Но когато един брак се разпадне, някои хора се озлобяват и търсят как да си изкарат яда.

— Мама не е от тях.

— Вярно, не е такъв човек. Но понякога хората така се озлобяват, че почват да вършат глупости. Стига се дотам, че захващат да водят съдебни дела за децата и всеки от тях се стреми да накаже другия, като му ги отнеме.

— Ама ти нали току-що каза, че той не ме желае — прекъснах го разтревожено. — А дори и да ме иска, няма да му се случи. Няма и да стъпя при него.

— Не се бой, чедо — положи длан върху рамото ми дядо Теди.
— Няма съдия в нашия град, който би те отнел от жена като Силвия, за да те даде на баща ти.

— Сигурен ли си? Наистина ли?

— Убеден съм. Но той само казва, че не те иска, макар да е от хората, дето редовно казват неща, които не са съвсем верни. Хората понякога вършат безумия, Джоуна, но понеже не желаят да разчитат на съда, решават да вземат нещата в свои ръце.

— И мислиш, че и той така ще постъпи ли? Как ще го направи?

Бяхме стигнали чак до „Свети Станислав“ и дядо предложи:

— Дай да поседнем на стъпалата пред черквата.

Наместихме се един до друг, той извади пакетче плодова дъвка от джоба си и ми предложи парче, но на мен от страх ми се беше отцяло и да дъвча. Изглежда, и самият той се беше поуплашил, понеже и сам не си взе от дъвката, ами я прибра пак в джоба.

— Да предположим, че един ден се връщаш пеша от Културния дом, баща ти спира с кола до тротоара и ти предлага да те закара донякъде. Ти как би реагирал?

— Докъде да ме откарва?

— Да речем, до място, където с желание би отишъл — на кино например или да те почерпи с млечен шейк.

— Изобщо няма да му дойде на ума да ме кара на такова място. Никога досега не го е правил.

— Представи си, че иска да поправи тази своя грешка, да ти се извини за това, че никога не е обръщал внимание на твоите желания.

— Много се съмнявам. Никога не би постъпил по този начин.

— Напротив, напълно допустимо е. Може даже да ти е приготвил подарък, който да лежи увит на дясната седалка. От теб ще се иска само да се качиш и да го развиеш, а той през това време ще те закара до киното или до млечния шейк.

Въпреки топлото време и нагретите от слънцето стъпала, мен ме втресе:

— А от мен ще се иска да му окажа уважението, за което ми говореше одеде.

— И как ще постъпиш в такъв случай?

— Ще трябва... да попитам мама мога ли да отида с него.

— Да, ама майка ти не е с теб.

— Тогава ще му кажа да се върне, след като съм разговарял с нея. Но дори и да ми разреши мама, аз пак няма да отида.

На тротоара кацнаха три гарвана и се заеха да кълват ориза, останал от нечия сватба предишния ден, но в същото време не преставаха да ни изучават с лъскавите си черни очи.

Погледахме ги известно време, после попитах:

— А ти мислиш ли, че Тилтън... баща ми може да ми причини зло?

— Не ми се вярва, Джоуна. В него има някаква празнота, някаква липса, която не би трябвало да я има, но надали би посегнал на дете. Което не значи, че не би решил да причини зло на майка ти, като те отнеме от нея.

— Да, ама аз няма да му се дам. Ще видиш.

— Точно затова исках да си поговорим двамата с теб, че да не позволим такова нещо да се случи.

А пък аз се сетих за ония двама, дето преди няколко дни ни бяха наприказвали какви ли не мръсотии в „Ривърсайд Комънс“:

— Абе то неприятностите край нямат.

— Така е в живота. Вечно става нещо, в повечето случаи — за добро, но пък винаги е интересно, особено ако си отваряш очите и ушите.

Пак ми предложи дъвка. Този път и двамата си взехме по парче. Прибра ми хартиената обвивка и станиола, сгъна ги заедно със своите и ги пусна в джобчето на ризата си.

Поддъвахме минута-две, наблюдавайки как гаргите кълват ориза, после се сетих за медальона от мистър Глук и го извадих да го покажа на дядо.

— Чудна изработка — каза дядо, разклати медальона на слънцето и се поинтересува откъде го имам. А като му разправих, рече: — Класически случай за нашия град, синко. Типичен при това. Сега винаги ще разполагаш с готова тема за разговор.

— А перото какво е според теб, дядо?

Той усуква леко верижката между пръстите си, та пластмасовото сърце започна да се върти напред-назад:

— Не съм специалист по перушината, но поне едно мога да кажа най-категорично.

— И какво е то?

— Това не е никакво обикновено перце, ами е изключително. За какво иначе е решил някой да си направи този труд да го запечата в пластмаса, а самата пластмаса да оформи като сърце? — Посмръщи се за миг, после се засмя: — И все пак смея да заявя с известна доза сигурност, че поне не е джуджу.

— „Джуджу“ пък какво значи?

— Така наричат една религия в Западна Африка, в която използват обилно талисмани и проклетия и почитат купища божества — едни добри, други лоши. А в Карибския басейн са я попримесили тук-там с по малко католицизъм и сега я наричат „вуду“.

— А, сещам се. Гледах преди време стар филм за вуду по телевизията, ама беше много страшен, та не го изгледах докрай.

— Няма защо да се плашиш. Всичко това са измислици.

— Да, ама във филма вудуто не беше на някакъв си там остров, ами тук, в града.

— Не му обръщай толкова много внимание, Джоуна. На теб шофьорът на таксито ти го е дал с най-добри намерения, така че е изключено да представлява някаква черна заплаха. Няма значение от каква птица е перото. Важното е, че е било специално за някого, който го е затворил в пластмасата, за да го запази. Просто трябва и ти да се грижиш добре за перото.

— Ще се грижа, дядо.

— Знам — каза и ми върна талисмана.

Изправихме се, гарваните се разлетяха с крякане, а ние се отправихме пеша към дома, където обядът скоро щеше да е готов.

— Нека онова, което си говорихме за баща ти, Джоуна, да си остане само между нас.

— Разбира се. Няма смисъл да тревожим и мама.

— Добро дете си ти.

— Абе не съм много убеден.

— Аз съм. А ако си останеш скромен и не забравяш, че таланта си си го получил даром, от теб ще излезе великолепен пианист. Стига това да е намерението ти.

— *Нищо* друго не искам да съм, освен пианист, дядо.

Този път играта на черно-белите шарки от листата на яворите и слънцето не ми напомни за носещите се по искрящите води рибни стада. Сега ми заприличаха по-скоро на клавишите на пиано, но не

подредени по обичайния начин, ами пресичащи се под щури ъгли и вибриращи с онзи вид музика, която кара въздуха да искри — от онази, която Малкъм нарича „музика за прогонване на дявола“.

През периода, в който излезе от релсите, дваисет и две годишният Малкъм се потопи докрай в скръбта. И тайно започна да прибъгва до наркотиците. Вгълби се дълбоко в себе си, после изчезна нанякъде, без никому да каже къде отива. Едва впоследствие щях да науча, че се бил махнал от града, което е грешка от страна на млад човек, тъй свикнал с уличния му живот. Парите му стигнали, колкото да наеме за една година някаква крайезерна хижа в северната част на щата.

Там пушил марихуана, от време на време пошмърквал кокаин и с часове седял на верандата, вперил поглед в езерото. Наливал се обилно с уиски и бира и поглъщал най-вече нездравословни храни. Изчел куп книги на тема революции и самоубийства. И романи чел, но само такива, които били изпълнени с насилие, мъст и екзистенциално отчаяние, и само понякога, за собствена най-голяма изненада, се измъквал от това свое вцепенение и започвал да проклиня деня, в който се бил родил, и живота, в който се бил озовал.

Веднъж обаче се пробудил някъде към един след полунощ с пълното съзнание, че се чул как ругае и псува насън. И само миг по-късно усетил, че не е сам. Доловил слаба, но безкрайно отвратителна миризма и чул как дюшемето скърца под нозете на някой, който се разхождал нервно напред-назад.

Легнал си бил в полупияно състояние и оставил да мъждука лампата на нощното му шкафче. И когато приседнал в леглото, забелязал в отсрещния край на стаята нещо, което и до ден-дневен не успява да опише по-подробно, с изключение на факта, че имало жълти очи, но не било жива твар, нито било плод на някаква негова халюцинация.

Колкото и суеверен да е Малкъм, какъвто и очарователен невротик да е, освен дето е несъмнено и чешит, той така сериозно и развълнувано описва въпросния случай, че никога ни най-малко не съм

си и помислял, че може да е измишльотина. И се надявам да ви го опиша по същия негов смразяващ начин.

Та Малкъм мигновено усетил, че посетителят му е някакъв демон, който бил привлечен от язвителността на собствения му гняв и обзелото го дълбоко отчаяние. Освен това си дал сметка, че при заплашващата го зловеща опасност смъртта била най-малкото, което трябвало да го стряска. Отметнал завивките, станал, както си бил по бельо, и още неосъзнал напълно какво върши, взел саксофона си от близкото кресло, където го бил оставил. Твърди, че в този момент му проговорила сестра му, но само в главата му, понеже иначе не била там. Не може да си спомни точните й думи. Но много добре помни, че му била подсказала да свири песни, които повдигали духа, и то с всичката страст, която можел да вложи — музика, от която да заискрял въздухът.

Та докато неканеният гост обикалял стаята, Малкъм свирил в продължение на два часа — в началото предимно ду-уап хитове, но след това и куп парчета, записани преди ерата на рокендрола: композиции на Ишъм Джоунс от рода на „It Had to Be You“ и „Swinging Down the Lane“, „Heart and Soul“ на Франк Лоусър и Хоуги Кармайкъл, „Racing with the Moon“ на Джони Уотсън и Вон Монро, „All of Me“ на Джералд Маркс и Сиймор Симънс и Глен-Милъровото „In the Mood“. Поглеждал сегиз-тогиз онова нещо скришом, боейки се да не му внуши допълнителна смелост, ако то забележи, че го наблюдава пряко, и след около час свирене жълтоокото видение постепенно заизбледнявало. Към края на втория час съвсем изчезнало, но Малкъм продължил да свири — и то вдъхновено, до скапване — дотогава, докато устните му се изприпили и челюстта му се схванала, от челото му рухнала пот, носът му потекъл неудържимо, а погледът му се замъглил от пот и сълзи.

„Музика за прогонване на дявола“. Жалко, че не успя да окаже върху баща ми — и върху онези, с които той по едно време се събра — същото влияние, каквото беше оказала върху жълтоокия зъл дух в крайезерната хижа.

Сирената я чухме, но в града ни сирените виеха непрестанно, полицията хвърчеше на всички посоки, провираше се през движението със своите коли, а сирените с всяка година ставаха все повече и повече — сякаш нещо в страната ни беше тръгнало наопаки тъкмо когато толкова неща бяха почнали да се оправят, както обичаше да казва мама. А най-неправилно е, като чуеш сирена, да хукнеш да видиш за какво вие, понеже, докато се усетиш, току-виж си се оказал част от самото събитие.

Чухме я в понеделник вечерта, осем дни след разговора ми с дядо Теди. Мама в понеделник вечер не работеше, та играехме на шашки на масата в кухнята, когато воят на сирената нахлу с все сила, после позатихна някъде към съседната пряка. Ние продължихме играта, говорейки си на всякакви теми, така че нямам представа колко време мина, преди някой да почука на вратата ни — може и след двайсет минути да е било, а сирената отдавна я бяхме забравили. Имахме и звънец, но човекът така тихичко почука, че ако апартаментът ни беше малко по-голям, можеше изобщо да не го чуем. Преместихме се във всекидневната, плахото, срамежливо чукане се повтори, мама погледна през шпионката и рече:

— Доната е.

На прага ни стоеше мисис Лоренцо — не по-малко красива от самата Ана Мария Албергети и бяла като филия хляб, рошава и с лъснало лице, въпреки лекото захладняване в края на юни. Стоеше с вкочанено тяло, свити юмруци и кръстосани пред гърдите ѝ ръце, все едно се беше вкаменила в мига, в който беше спряла да чука. Очите ѝ, изражението ѝ бяха като на изгубила се жена, останала без капка мисъл вследствие на някакъв шок. Дори думите ѝ изразяваха пълно неведение.

— Не знам накъде да отида.

— Какво има, Доната? Какво се е случило?

— Не знам накъде да вървя. Никъде не мога да отида.

Мама я хвана за едната ѝ ръка.

— Ама ти, миличка, си направо премръзнала.

Лицето ѝ в действителност беше потно, но потта ѝ беше ледена.

Мама я дръпна да влезе, а мисис Лоренцо заразправя с глас, който беше не толкова скръбен, колкото невярващ:

— Умря моят Тони. Стана от стола след вечеря, в очите му се появи някакъв ужас и той рухна мъртъв на пода наред кухнята. — Мама я прегърна, мисис Лоренцо се отпусна в обятията ѝ, но гласът ѝ остана непроменен. — Казаха, че щели да го откарат не знам къде си да му направят аутопсия. И понеже беше само на трийсет и шест, ще трябва... ще трябва... да го отворят, за да разберат инфаркт ли е било, или не. Кажи ми накъде да вървя. Друго си нямах, освен него, и не знам накъде дахващам.

Изглежда, шокът и ужасът я бяха възпирали до този момент, но сега тя ревна с все сила и сълзите ѝ рукоаха. Затресе се от онзи вид мъка, която е отчасти и ужас, след като скърбящият е осъзнал изведнъж, че смъртта е не само дълбока болка, но и нещо отворително, а от хлиповете ѝ на страдание аз се разтреперих и се усетих за пръв път в живота си абсолютно безпомощен и непотребен.

Мама, както винаги, моментално овладя положението. Вкара мисис Лоренцо в кухнята и я сложи да седне до масата, като само отмести настрана шахматната дъска. Обяви, че мисис Лоренцо има нужда от нещо загряващо, и тръгна да ѝ прави чай, като през цялото време ѝ изказваше съболезнованията си, но без капка фалш, а с помощта на най-подходящи думи, каквито на мен изобщо нямаше да ми хрумнат, и без да жали и собствените си сълзи.

Мисис Лоренцо беше такава мила и добра жена, че сърцето не ми даваше да я гледам как се съсипва и как толкова млада беше овдовяла. Затова се усамотих край прозореца на всекидневната, погледнах навън и видях линейката да стои все още до бордюра, заобиколена от червеното си зарево.

И реших да изляза от апартамента. Не знам защо, но имах чувството, че ако остана вътре, ще ревна и аз, и то не само заради мисис или мистър Лоренцо, но и за баща ми, представете си, понеже и него го изпълваше някаква ужасна празнота, а и за себе си, понеже баща ми дори с бащинските си задължения не беше способен да се справи. Баба ми Анита беше все още жива, така че не познавах никой,

който да беше умрял. Мистър Лоренцо работеше като сервитьор, често се връщаше по нощите от работа, понякога ме отнасяше до горе на ръце, ако бях заспал, преди мама да се прибере от клуба, а ето че сега беше мъртъв. И колкото и да се радвах, че баща ми се е махнал, това правеше нещо като два непосредствено близки смъртни случая — смъртта на съсед, а освен нея и смъртта на мечтата ми за бащинско-синовна обич, каквато, ако ме бяхте питали, щях да отрека, че притежавам, но в която, както осъзнавах в момента, все още бях вкопчен. Избягах от апартамента, хукнах по шестте редици стъпала до фойето, излязох на външната площадка и се спуснах и по останалите стъпала до тротоара.

Санитарите товареха носилката с тялото в линейката микробус. Бяха завили мистър Лоренцо с чаршаф или може би го бяха напъхали в чувал за мъртъвци, но така и не успях да го разгледам отблизо, та само забелязах очертанията на тялото му. На отвъдния тротоар се беше събрала тълпа от двайсетина-трийсет души, вероятно обитатели на отсрещните кооперации, да гледат как ще откарат мистър Лоренцо. Сред зрителите имаше и деца — на моя възраст и по-малки — които се гонеха, танцуваха и изобщо се държаха безобразно, все едно гледаха не червените проблясъци на линейка, а някакви празнични фойерверки. Ако беше умрял някой откъм тяхната страна, помислих си, сигурно сега аз щях да зяпам с нашите деца и да се държа не по-малко глупаво. Разликата между ужаса и празненството май се равнява на ширината на най-обикновена улица, мина ми през ума.

На деветгодишна възраст аз, разбира се, знаех, че съществува смърт, но не под формата на лично изживяна истина, а по-скоро като нещо, което се случва по широкия свят, в чужди семейства, но е все още толкова далеч от мен, че няма за какво да се притеснявам. А ето че изведнъж започнаха да си заминават завинаги хора, които познавах. Щом само за две седмици можеха да си отидат двамина, като нищо и други трима — дядо, баба и мама — можеха да ме напуснат през идните три седмици и аз, подобно на мисис Лоренцо, щях също да остана съвсем сам и да се чудя накъде да поема. Ненормална, детинска паника, но за съжаление, произтичаща от неоспоримото осъзнаване на всеобщата ни тленност.

Нещо ми подсказа, че следва да помогна по някакъв начин на мистър Лоренцо; че ако му помогнех някак си, Господ ще забележи, ще

го одобри и няма да ми отнеме никой друг, докато не стана много по-възрастен. И ако не бях уплашен до такава влудяваща степен, сигурно щях да се сетя да вляза в черква, да запали за него свещичка и да произнеса някоя и друга молитва. Вместо това реших, че трябва да му изсвирия на пианото онази песен, която той непрестанно слушаше на своя стерео грамофон.

Тъй като понеделник беше бинго вечер, Културният дом щеше да е отворен до 10:30. Така че, щом санитарят затвори задната врата на линейката, а колегата му запали двигателя, аз се извърнах и се отправих към стая „Абигейл Луиз Томас“.

Но изглежда, го мярнах с периферното си зрение как се движи успоредно с мен. Затова, докато съм жив, винаги ще съм благодарен на късмета си и на талисмана с перцето в джоба ми, тъй като в емоционалното състояние, в което бях изпаднал, надали щях да обърна внимание на забелязаните с тъглчето на окото ми улики. Баща ми най-вероятно се беше крил в тълпата на отсрещния тротоар, а сега променяше крачката си да съвпада с моето темпо. Но когато се усети, че съм го видял, нито ме викна по име, нито ми махна с ръка, за да намали по този начин напрегнатостта на положението. Не, той просто забързваше ход, когато и аз тръгнах по-бързо, и се затича, когато побягнах и аз.

Влезех ли в Културния дом, той най-вероятно щеше да ме последва. А там никой не знаеше, че мама го е изгонила и че им предстои да се разведат. Силвия не обичаше да излага на показ кирливите си ризи. В Културния дом мен ме познаваха, но той не беше известен никому, така че, ако вдигнех сериозен шум, някой щеше неминуемо да се обади на майка ми.

Но в един момент забелязах как той започна да се оглежда и в двете посоки на улицата, докато тичаше — търсеше пролука в уличното движение, през която да прекоси на бегом трите ленти. До Културния дом оставаше още една пресечка. Той беше по-силен в краката от мен и сто на сто щеше да ме хване, преди да съм стигнал до там. Нямаше да ме удари. Все пак бях негов син. И дядо Теди ми беше обещал, че Тилтън няма да ми стори зло. Но като нищо можеше да ме отвлече нанякъде. Без, разбира се, да ме наранява. Но пък за да ме отвлече, му трябваше кола. В града ни човек можеше да мине и без кола, така че, доколкото знам, Тилтън не притежаваше возило. Не

изключвах възможността да се е сдобил напоследък с такова, но за да ме вкара в него, щеше да му се наложи да ме влачи, аз нямаше да му се дам лесно, а той би предпочел да не привличам по този начин вниманието на околните. Така че, нищо чудно, и да възнамеряваше да ми стори някакво зло.

На ъгъла, на една трета от пътя до Културния дом, свърнах наляво по посока на тясната уличка, която минаваше зад кооперацията ни. Погледнах през рамо и видях Тилтън да прекосява улицата, съпроводен от гневни клаксони и вой на спирачки. Имаше вид на подивял човек. Изключено беше да стигна до уличката и да изтичам до задния вход на кооперацията ни, преди да ме настигне.

Полумракът се спускаше на диагонал над улиците, запалил огньове в прозорците и тлеещи останки по стените на кооперациите, пурпурните сенки нарастваха, но по тясната уличка отсега се беше възцарила нощта. Не във всички сгради можеше да се влезе отзад; някои бяха само с външни метални минаващи на зигзаг аварийни стълбища, а над онези, които все пак имаха задни входи, дежурното осветление над тях обикновено беше изпотрошено. И по двете страни на уличката се извисяваха заплашително в мрака огромни контейнери за боклук, едни с отворени, други със затворени, а трети — със заседнали по средата люкове. Издрапах по един с отворени капаци и скочих вътре върху хлъзгави найлонови торби с отпадъци, сред воня от гнили зеленчуци и един господ знае какво още.

Коленичих, опрял гръб в металната стена, и се спотаих, затиснал с две ръце носа и устата си не толкова заради вонята, колкото да приглуша шума от дишането ми. Чух как обувките му изшляпах по асфалта, а там, където той се беше износил — по паветата отдолу му, и забелязах, докато минаваше покрай моя контейнер, че пъхти по-силно и от мен. По някое време се спря — вероятно пред задния вход на кооперацията ни — и го чух да си мърмори ядосано и да издава други слаби звуци, които не можех да си обясня.

Почнах да се колебая дали постъпих правилно, като му избягах. Колкото и лош да беше, все пак се явяваше мой баща. Ами ако бях преценил погрешно както настроението, така и намеренията му?

Но когато той почна да ругае на висок глас, споменавайки сред потока от думи и мен поименно, всичките ми притеснения дали не бях постъпил несправедливо се изпариха. Раздруса дръжката на

заклучената врата, после ядно я изрита. Не можех да разбера защо се ядосва. Домоуправителят беше сменил патрона на бравата за апартамента ни, но Тилтън все още разполагаше с ключ за задния вход на кооперацията, който, за разлика от предния, беше винаги заключен. Той изразяваше все по-шумно безсилието си, започна да ругае на поразия, а като зарита контейнера — не онзи, в който се намирах, а друг, съвсем наблизко — си дадох сметка, че е пиян. Звуците от огромния съд за боклук забумтяха на кухо по цялата уличка — бум, бум, бум. „Престани бе!“, изрева нечий мъжки глас от горните етажи. Тилтън му изкрещя нещо в отговор, изпсува го, а онзи изкрещя: „Ей сега ще сляза, копеле ниедно“, и то така, сякаш наистина възнамеряваше да го стори. При което баща ми побърза да се махне, но никой не слезе да го търси.

Аз за всеки случай изчаках няколко минути, но нямах намерение да прекарам цялата нощ в контейнера, затова по някое време се измъкнах. Нямаше да се учудя, ако от тъмното изскочеше смътната фигура на баща ми и ми се нахвърлеше, но в уличката имаше само плъхове — истински гризачи.

Защитената с метална мрежа лампа над задния вход на кооперацията ни си беше здрава и на светлината ѝ видях изкривения секретен ключ, който стърчеше от патрона. В бързината да ме докопа, преди да успея да се скрия в апартамента ни, баща ми, изглежда, беше сбъркал ключа, а като не могъл да го превърти, го беше насилил почти до счупване. Разклатих го с надеждата да успея да го извадя. Ключът обаче се беше пресукал не само в основата си, но и по цялото си протежение, та зъбчетата бяха заяли в щифтовете. Щеше да се наложи на другата сутрин домоуправителят да разглоби бравата, за да я оправи. На мен не ми оставаше друга възможност, освен да вляза в сградата през предния ѝ вход.

Оттенъците на здрача бяха преминали от розово към тъмноресено, а уличните лампи още не светеха. В рамките на входните врати витаеха мрачни сенки. Фаровете на минаващите автомобили се отразяваха в паркираните коли и осветяваха в тях истински или въображаеми — не можах да ги определя точно — заплашителни фигури. Очаквах баща ми да изхвърчи от някоя кола или да се надигне между две спрели превозни средства и да ми скочи

отгоре. С такава скорост се втурнах във фойето на кооперацията, че насмалко щях да съборя мистър Йошиока.

— Вярно ли е, че горкият човечец е починал? — заразпитва ме той. — Как може? Толкова млад!

За миг реших, че говори за баща ми, но после включих и го уверих, че мистър Лоренцо наистина се беше споминал.

— Ох, колко много жалко. Добър човек беше. Тенк ю вери мъч.

„Моля, моля“, отвърнах му, макар да не можех да си обясня за какво точно ми благодареше, и изкачих четирите поредици стъпала до четвъртия етаж. Не ми стискаше да ги взема на бегом, понеже нямах гаранции, че баща ми не ме дебне на някоя от площадките, но и бавно не се качвах, да не би да се появеше изненадващо иззад гърба ми.

Между излизането и завръщането ми в апартамента, при което пуснах и двете секретни брави на вратата, не бяха минали и десет минути. Мисис Лоренцо още седеше в кухнята с майка ми и не беше спряла да плаче, само че вече без сърцераздирателните хлипове. Нито една от двете не беше усетила отсъствието ми.

Надникнах през единия от прозорците на всекидневната към оживената улица под нас. Светлината струеше от матовите стъкла на уличните лампи, които като че плаваха в ранния мрак като строени в редици миниатюрни луни. Оглеждах най-подробно всеки пешеходец и всеки шофьор на кола, но дори това, че нито един не ми заприлича на баща ми, не притъпи ни най-малко бдителността ми. Щом беше се появил веднъж, неминуемо щеше да дойде и втори път, все едно някъде вътре в кухото му тяло подрънкваше фалшива монета, на която и двете страни бяха „ези“ и съдържаха моето изображение, и при всяко свое завъртане му напомняше със звъна си за моето съществуване и за мъката, която моето изчезване щеше да причини на майка ми.

По някое време мама дойде и положи длан върху рамото ми:

— Какво ти е, Джоуна?

Реших, че това не е най-подходящият момент да ѝ разправа за Тилтън. Мисис Лоренцо се нуждаеше от нея повече, отколкото аз.

— Нищо ми няма. Само дето ми е мъчно. Как е мисис Лоренцо?

— Зле. Тони бил имигрант и нямал никакви близки в Америка. Бащата на Доната починал още през детството ѝ, нямала си нито брат, нито сестра, а доколкото разбирам, майка ѝ била... абе — труден характер. Така че нямало къде да отиде, освен да се върнела в апартамента им, но точно сега било изключено. За утре не се знаело. Поканих я да преспи у нас. Ще ѝ освободим твоето легло, а ти ще спиш при мен.

Погледнах навън към улицата, после към дивана и го посочих:

— Не мога ли там да си легна?

— На спалнята ще ти е по-удобно.

— Да, ама само малките уплашени деца спят при родителите си, или — в нашия случай — при родителя.

— Това пък откога почна да се отнася само за малки деца?

— Отде да знам — свих рамене. — От известно време. От няколко седмици, да кажем. Не забравяй, че вече съм на девет.

Понякога имам чувството, че тя гледа направо в главата ми и ми чете мислите, все едно имам стъклено чело, а мозъкът ми е свитък с ясно изписан текст.

— Сигурен ли си, че нищо ти няма, миличък?

За разлика от мен, тя никога не ме лъжеше; аз невинаги бях напълно откровен с нея, макар в случая да не ставаше дума точно за лъжа. Просто възнамерявах да ѝ спестя за известно време — само за няколко часа — истината, докато мисис Лоренцо събереше смелост да слезе на другата сутрин в нейния си апартамент.

— Ами... на дивана ще ми е по-самостоятелно. Не като на малко дете. — Толкова глупаво прозвуча, че чак на мен ми стана неудобно, и усетих как се изчервих, но една от положителните страни на тъмната кожа е тази, че изчервяването не личи дори ако майка ти евентуално има ясновидски заложби. — Да спя на дивана, ще е нещо като приключение, нали разбираш? Той е някак по-истински.

— Щом казвате, мистър Джоуна Кърк... Спете си вие на дивана, а аз цяла нощ няма да мигна от притеснение колко време ми остава до момента, в който ще пожелаете да си имате своя кола, да излизате с пораснали момичета и да заминете да се биете на фронта.

— Никога няма да те оставя сама — прегърнах я.

— Добре. Върви тогава да си махнеш чаршафите от леглото, та да застелем чисти за Доната. А аз през това време ще изтичам до долу да ѝ донеса нощницата и каквото друго там ѝ трябва. Тя направо изпада в ужас при мисълта да слиза у тях, дори ако я придружавам.

Добре че бяха седели в предната част на апартамента, та не бяха чули джангъра на задната уличка, как Тилтън риташе контейнера и псуваше.

— Не бива сама да слизаш — рекох. А като ме изгледа учудено, добавих: — Понеже е вече късно де, не за друго.

— Е, как ще е късно? Още няма девет и дваисет и става дума само за втория етаж. Ако бях на работа тази вечер, миличък, щях да се

прибера съвсем сама часове по-късно, само с ужкимския пистолет в чантичката ми.

— Да, ама нали мистър Лоренцо *умря* там.

Независимо че съвсем тихо разговаряхме, тя все пак хвърли поглед към кухнята и още повече снижи глас:

— Но той не почина от някаква болест, Джоуна. Както знаеш, в нашето семейство вярваме, че преди да тръгнем към рая, над нас витае само един дух — Светият.

А аз, след като бях решил да ѝ спестя вестта за завръщането на баща ми дотогава, докато мисис Лоренцо не се прибереше у тях си, реших, че като истински мъж ще трябва да се придържам към намеренията си, а не да усложнявам нещата, като вселя какви ли не страхове в майка ми точно когато на нея ѝ се налагаше да помага на мисис Лоренцо да преживее шока от внезапното си овдовяване. Поне за момента това ми се стори най-разумното. Какви ли не неща ти се струват разумни, когато си на девет, а само година по-късно ти се виждат абсолютно безсмислени. За мое оправдание, ще спомена единствено, че през онова изпълнено със събития лято на 1966 година за пръв път се замислих как по по мъжки да действам, явно боейки се, че ако не се стегнех, сигурно щях да си остана завинаги с детински акъл, като баща ми.

— Хайде, върви сега да смениш чаршафите — каза мама. — Ще се върна само след няколко минути.

Тя остави входната врата откρεхната, а аз изтичах и през процепа я чух как слиза по стълбите. И щом мина първата площадка под нас, съвсем тихичко затворих, че и заключих, да не би Тилтън да се е скрил някъде и да ме изненада иззад гърба. Втурнах се в стаята ми, смъкнах с един замах моите чаршафи, хвърлих ги на бегом в панера за прането в килера, грабнах чист комплект, хукнах обратно към стаята ми и с луда скорост ги застлах. Върнах се при входната врата, вдигнах се на пръсти и успях, макар и едва-едва, да надникна през шпионката. Отпред нямаше никого, затова отключих, отворих и заставах на прага да чакам мама.

Стори ми се, че мина цяла вечност. Бях почти сигурен, че в апартамента на семейство Лоренцо няма призрак. А след като откараха трупа, не следваше да има и зомби, като в оня филм за вудуто в града, заради който бях изгасил телевизора. Допусках обаче възможността в

паниката и болката си мисис Лоренцо да е забравила да заключи, след което баща ми да се е шмугнал у тях по някаква известна само нему причина и да е изчакал там влизането на мама. След което трябваше да последва цял филм на ужасите.

Най-мъжествено според мен щеше да е да грабна големия ни касапски нож от кухнята и да сляза с него до втория етаж да проверя какво прави мама, но не ми идваше на ума какво щях да кажа на продължаващата да плаче в кухнята мисис Лоренцо, като ме видеше как нахлувам и изваждам ножа от чекмеджето. Ами ако си помислеше, че съм полудял и съм тръгнал да я коля, този шок можеше съвсем да я довърши: щеше да се гътне от сърдечен удар, а мен щяха да ме хвърлят я в затвора, я в някоя лудница за откачили и опасни момчета.

Чух нечий стъпки да се качват по стълбите. Стори ми се, че са на сам човек, а не на някого, комуто са опрели пищов в главата или нож в гърлото. Прибрах се, затворих почти докрай вратата, както мама я беше оставила, и безшумно се прокраднах до прозореца.

Мама влезе, понесла пътна чанта с вещите на мисис Лоренцо. Затвори и пусна и двете секретни брави.

— Хайде, миличък, да си облечеш пижамката и да си измиеш зъбките. Късно стана.

— Добре, мамо.

— Ще ти трябва и одеяло, ако ще спиш на дивана.

— Няма нужда. Топло е.

— Да не се повреди тапицерията.

— А, да. Разбрах.

Няколко минути по-късно вече лежах върху одеялото на дивана по пижама и с възглавница от мамината спалня. Тъй като нямахме климатик, оставихме предните прозорци отворени и през тях до ушите ми стигаха шумовете на уличното движение. Чувах как мама и мисис Лоренцо разговарят в кухнята, но не можех да доловя достатъчно думи, че да схвана за какво си приказват. Много дълго си говориха — повече, отколкото очаквах — и почнах да се тревожа, че няма да мога да държа под око събитията на улицата. Едва впоследствие щях да разбера, че мама дала на мисис Лоренцо няколко хапчета бенадрил, след което настояла да пият по една голяма чаша червено вино, което, предполагам, се е сторило съвсем уместно на току-що овдовялата италианска дама. Като тръгнаха да излизат от кухнята, аз се престорих,

че спя, и поддържах това впечатление през цялото време, докато ползваха банята и се приготвяха за сън. Усетих как мама се приближи към дивана, прошепна ми „лека нощ“ и ме целуна по бузата, а аз лежах неподвижно, дишах с отворена уста и за по-убедително дори леко похърквах. Тя се извърна, угаси лампите и тръгна към спалнята, прошепвайки: „Ангелчето ми“, от което ми стана съвсем гадно, че като истинско чедо на Тилтън Кърк бях тръгнал да я заблуждавам, при все че го правех с най-добри и искрени намерения.

Заревото на града придаваше какви ли не призрачни очертания на познатите ми вещи в хола, а аз лежах в мрака дотогава, докато реших, че мама и вдовицата вече със сигурност спят, след което станах от дивана и се приближих опипом към единия от прозорците. Уличното движение беше почти замряло, а и минувачите бяха станали съвсем малобройни. Баща ми никъде не се виждаше, но колкото по-дълго стоях на колене пред прозореца, облегнал се на лакти върху перваза, толкова по-подозрителни започваха да ми се струват всички пешеходци и шофьори *без изключение*. „Подозрителни“ даже е слабо казано. Понеже бях изгледал и някъде към две трети от друг един филм, преди да загася телевизора. Само че в него лошите не бяха зомбитата, ами извънземни семена, които превземаха човешките тела и ги заменяха с имитация; а дубликатите бяха почти съвършени, лишени единствено от емоции.^[1]

[1] „Invasion of the Body Snatchers“ („Нашествието на крадци на тела“ — 1956 г.) — филм по едноименния роман (1955 г.) на американския писател фантаст Джак Фини. — Б.пр. ↑

По някое време разбрах, че няма да издържа да наблюдавам цяла нощ, затова се върнах на дивана. Усетих как, заспивайки, пропаднах в дълбок кладенец и се реех из него до началото на съня ми, който започна в непрогледно място, където чувах единствено заобикалящите ме буйни води, все едно се носех с лодка по река под проливен дъжд.

Самият аз лежах в ембрионална поза на лявата си страна върху неудобна повърхност и стисках нещо в дясната си шепа, и то така силно, че чак пръстите ме боляха. Обзе ме ужасен страх, без да знам на какво се дължеше — сляп ужас в слепия мрак на съня ми — а пулсът ми отекваше като удари с филцови палки по тимпани, отбелязващи едва ли не едновременно и основния бийт, и бекбийта. А онова в ръката ми се оказа електрическо фенерче с дебелината на писалка.

По-късно щях да си дам сметка, че дотогава не бях усещал насън аромат или вкус, но в този случай в устата си усетих вкуса на кръв. Долната ми устна се беше надула и пулсираше, а като я оближех, ме заболяваше там, където се беше спускала.

Наличието на фенерчето обаче така и не можех да си го обясня, понеже през живота си не бях притежавал подобна вещ. Все още лежах на едната си страна, когато извиках от изненада, след като лъчът му освети нечие лице на малко повече от педя разстояние от моето — лицето на момиче на около двайсет и нещо години, със сплътсени по лицето мокри от дъжда коси и с очи, готови да изскочат от орбитите им, удушено с мъжка вратовръзка, която продължаваше да стяга гърлото ѝ.

Отритнах се от непрогледното дъно на съня ми към по-малко непрогледния мрак на нашата всекидневна, стъпих на пода и се изправих, едва успявайки да поема шумно дъх. Потръпнах и опипах долната си устна, очаквайки да установя, че е сцепена и кърви, но се оказа, че нищо ѝ няма. Толкова слаби чувствах нозете си, че ми се наложи моментално пак да седна, и похвалих себе си за това, че викът

в съня ми не се беше чул и наяве, та не бях събудил нито мама, нито вдовицата Лоренцо.

В съзнанието ми образът на мъртвото момиче остана точно толкова ясен, колкото ми се беше явил и насън — а както няколко месеца по-рано ми се беше явил насън и Лукас Дракман, и тя не беше фантом, плод на случайното ми въображение, а портрет с най-малките му подробности, сякаш нарисуван от самия Норман Рокуел. С гъсти, мокри, лъснали от дъжда коси. Сини очи с леки оттенъци на лилаво, с облепени в смъртта зеници. Фини черти и вирнато носле — идеални като на изящна порцеланова фигурка. Пищни устни. Гладка кремава кожа с единствена бенчица на върха на лявата скула.

Събуждайки се след съня с Лукас Дракман, бях съзнал с пределна яснота, че той някога в миналото е убил родителите си; че видяното от мен не е предсказание, а свършено дело. Сега обаче имах чувството, че ме е споходило пророческо видение; че тепърва ще изживея ден, в който ще бъда заобиколен от буйни води посред непрогледен мрак в присъствието на нечий труп.

И както си седях на ръба на дивана, долових лекото ухание на рози и се изправих. А с обръщането си забелязах пред единия от предните прозорци, на фона на нощното зарево на града, силует на жена, която беше по-висока и от мисис Лоренцо, и от майка ми. В мига, в който тя промълви: „Фиона Касиди“, усетих, че ми съобщава името на мъртвото момиче, което ми се беше присънило.

Тя се отдръпна от прозореца и изчезна сред сенките. Светнах лампата до дивана и както очаквах, се оказах съвсем сам в стаята. Ако тя наистина беше присъствала, нямаше начин да излезе толкова бързо. Но пък от друга страна, бях видял с очите си силуета ѝ и бях чул гласа ѝ. Така че не можех да си обясня в какъв смисъл и до каква степен бях възприел несъмненото ѝ присъствие. Че не беше призрак — не беше; но със сигурност беше нещо повече от онова, за което я бях възприел, когато за пръв път ми се яви — изцяло в розово, с обещанието да ми осигури пиано.

Май беше редно да разкажа на майка ми как Тилтън ме беше гонил по уличката, но през следващите два дни тя се посвети изцяло на мисис Лоренцо — помогна ѝ да уреди погребението, да се свърже със застрахователното дружество по повод мижавата полица, която Тони бил сключил и която щеше да подsigури живота на вдовицата му само през първите няколко години, да опакова дрехите на покойника и да ги предаде на „Армията на спасението“, тъй като на мисис Лоренцо сърце не ѝ даваше да го стори. А в края на всеки от тези два дни мама беше толкова изморена и тъжна, че хич не ми се щеше да я товаря допълнително и с моите тревоги.

А когато по някое време се върнахме към нормалното ни ежедневие, вече се колебаех дали изобщо да ѝ разправам за деянията на Тилтън. Така или иначе, вече я бях излъгал до известна степен, както не я бях лъгал никога през живота си — поне за сериозни неща, имам предвид. И колкото и благородни да бяха подбудите ми в случая, боях се, че тя ще почне да се притеснява дали и в бъдеще няма да крия туй-онуй от нея, а това неминуемо щеше да промени завинаги нашите взаимоотношения.

Да не говорим, че аз, разбира се, вече криех и друга тайна от нея: за мис Пърл — моята пътеводителка през присънващите ми се ужаси — и минали, и предстоящи. Загадъчната дама ме беше предупредила да не разправам никому за Лукас Дракман, при което интуицията ми ми подсказваше категорично, че ще трябва да съм не по-малко дискретен и по отношение на Фиона Касиди. А спазването на нарежданията от мис Пърл означаваше да премълчавам определени неща пред майка ми, а то, макар да не беше съвсем равностойно на лъжа, не следваше да се очаква от дете, което редовно е било водено на черква. Факт е, че мис Пърл ме дари с пиано, но пък мама ме беше дарила с живот.

Обожавах майка ми и се надявах тя винаги да ми има доверие. Но след като отлагах дълго споменаването на това, че баща ми ме беше

гонил, допуснах и другата грешка — да продължа да си мълча по въпроса. На повечето деветгодишни момчета им се ще да ги възприемат за по-големи, отколкото са. А след като бях останал единственият мъж в семейството, аз си внуших, че именно на мен се полага да се оправя с Тилтън при следващата му поява, че съм наистина в състояние да се справя с него и че в сегашните бурни времена съм длъжен да спестявам ненужните грижи на майка ми.

И нацията като цяло, изглежда, се влачеше от една екзистенциална криза на друга. Растящият брой на загиващите във Виетнам войници пораждаше улични демонстрации против войната дотам, че седемдесет и две годишна жена, на име Алис Хърц, се беше самозапалила в знак на протест. Предната година, по време на протестния поход на Мартин Лутър Кинг, от Селма в щата Алабама до Монтгомъри в същия щат, телевизията беше показала пред цялата шокирана страна как полицията биеше участниците в похода и ги тъпчеше с конете си. Последва покушението срещу Малкъм Екс, извършено не от бели расисти, а от други чернокожи, най-вероятно от организацията на черните мюсюлмани, така че накъдето и да се обърнеш човек, виждаше само недоволство и гняв, завист и омраза. Уважението към институциите беше спаднало рязко, престъпността се беше увеличила и незаконна дрога се предлагаше в непознати дотогава мащаби. Избухнаха расови бунтове — не в нашия район, но в други части на града, а преди това и в Уотс — негърската част на Лос Анджелис, където загинаха трийсет и четирима души и цели квартали изгоряха до основи. Сегашното лято се очертаваше да е не по-малко бурно от предходното. Няколко пъти чувах как мама обсъжда притеснено бъдещето с баба и дядо — и то не в смисъл на певческата ѝ кариера, а във връзка със собственото ми оцеляване, предвид продължаващата война и прочее. В сравнение с онова, което евентуално ни чакало, баща ми представляваше по-скоро досадна подробност, но не и сериозна заплаха.

А лятото продължаваше да е горещо, душно и изпълнено със събития. В резултат на наказателните акции по делтата на река Меконг във Виетнам по новините всяка вечер съобщаваха за все повече и повече убити. През юли Ричард Спек закла и удуши в чикагското им общежитие осем ученички от сестринско училище. На първи август студентът отличник Чарлс Уитман се качи на покрива на дваисет и

седем етажната сграда на Тексаския университет, застреля с пушка шестнайсет души и рани други трийсет — безпрецедентно масово убийство, което хвърли в смут нацията, която го отдаде не на някакво психично отклонение, а го възприе по-скоро като началото на нова тенденция.

Един следобед се бях върнал от Културния дом по-рано от обикновено. Прибирайки се от работа от „Улуъртс“, мама ме беше заварила зяпнал в телевизионните репортажи за войната и расовите бунтове. Бях само на девет, но ми се струва, че преди още да си дам сметка каква лудница представлява светът, бях наясно с несигурността на живота — благодарение отчасти на непостоянните деяния на баща ми, но и покрай факта, че въпреки безспорния й талант и хъс, мамината певческа кариера изживяваше поредица от неудачи. Така че пожарите в Лос Анджелис, взривовите във Виетнам, пукотевиците и на двете места, трупове по американските и чуждестранните улици, престъпленията на Лукас Дракман и предстоящата смърт на момичето, на име Фиона Касиди, кончината на мистър Лоренцо от сърдечен удар при ставане от масата след вечеря, двамата келеши, които в началото на лятото ни бяха наговорили с мама куп мръсотии, докато прекосяхме парка, Спек, Уитман — по подобие на събиращи се от всички посоки ветрове, и тези събития се завихриха в някакво торнадо. А то създаваше у мен, седналото пред телевизора дете, внезапното усещане, че още малко и ще погълне всичко, което знаех и обичах, и ще ме остави сам-самичък и беззащитен пред неизброими опасности.

Поразен от изображенията на разруха върху екрана, рекох на мама:

— Хората ще се изпоубият взаимно.

А мама се застоя за миг, после изгаси телевизора и седна до мен на дивана.

— Да не си болен?

— Ами. Нищо ми няма.

— Сигурен ли си?

— Как да ти кажа... Като гледам какво става...

— Лоши работи.

— Адски.

— А ти защо ги гледаш?

— И да не ги гледам, те пак стават.

— Направи нещо тогава.

— За кое?

— За войната, бунтовете и всичко останало.

— Какво да направя, като съм само едно дете?

— Аз пък не съм дете — каза тя, — но и аз не мога да сторя друго, освен да седя и да ги гледам.

— Да, ама ти ги изгаси.

— Защото мога да направя нещо в друго отношение.

— Като например?

— Да покана мисис Лоренцо на вечеря, че да не седи сама.

— Хубаво — свих рамене.

Тя пак пусна телевизора, но без звук. Някакви хора бяха разбили магазин за електроника и влачеха от там телевизори и стерео уредби.

— Държа да ти обърна внимание на нещо друго, Джоуна. На всеки ограбващ магазини, разпалващ пожари или обръщащ полицейски автомобили човек се падат поне трима или четирима в същия квартал, които не желаят да имат нищо общо с подобни деяния и които се боят повече от нарушителите на закона, отколкото от самия закон.

— От това, което гледам, не съм много убеден.

— Понеже по телевизията дават само извършителите. Това ще рече, че новините не ни показват всичко, Джоуна. Ни най-малко. А само онова, което самите репортери искат да видиш. Но бунтовете имат край, войните също, а зад цялата тази лудница милиони хора ден след ден, век след век си вършат взаимно добри дела и правят жертви — не кой знае какви, а от онези малки добрини, които служат за спойка на цивилизацията; говоря ти за всички онези хорица, които живеят така мирно и тихо, че никога не ги показват по новините.

Върху безмълвния телевизионен екран на мястото на бунтовете се появи лицето на водещия, а аз отвърнах:

— Не съм много убеден.

— Затова пък аз съм.

На мястото на водещия се появиха потопен в дъжд и вихрушки град и извисилият се над него като гигантска фуния облак, който за част от секундата помете някаква къща и изсмука останките ѝ от повърхността на земята.

— Когато времето стане обект на новините — каза мама, — неизменно става дума за ураган, торнадо или цунами. Докато през деветдесет и девет на сто от случаите Майката Природа не руши, ами се грижи за нас. Но това нито вдига рейтингите, нито увеличава продажбите на вестниците. — И тя пак угаси телевизора. — Така че аз те питам, Джоуна: твоето място къде искаш да е? По новините или при добрите?

— При добрите, предполагам.

Тя се засмя, придърпа ме към себе си и ме целуна по темето.

— В такъв случай ми помогни да посрещнем мисис Лоренцо. Сложи приборите като начало.

Няколко минути по-късно, докато редях чиниите върху подложките, все пак реших да я попитам:

— А ти как мислиш? Дали някой ден и баща ми няма да го покажат по новините?

Тя обаче усети смисъла, който влагах във въпроса си — че е изключено той да се озове сред добрите — и ми направи забележка:

— Длъжен си да уважавааш баща си, Джоуна.

Кое то ме наведе на мисълта, че и на нея отговорът ѝ беше пределно ясен.

На следващата сутрин, след като мама тръгна за „Уулуъртс“, свалих торбата с боклука от кухнята ни до уличката зад кооперацията. Небето се беше съвсем свъсило. Гладките бетонно сиви облаци образуваха нещо като покрив над града и го затваряха в конструкция с фантастични измерения. При излизането ми въздухът беше застинал, но в мига, в който хвърлих боклука в контейнера и се извърнах да си вървя, от средата на осеяната с отпадъци уличка се вдигна внезапно като котешка лапа някакъв полъх, който почти нищо друго не помести, а само затика пред себе си нещо кръгло с големината на топка за голф. После вятърът пак утихна, а аз забелязах, че спрялото в нозете ми кръгло нещо е всъщност око. Е, не съвсем истинско, ами от онези, дето ги пришиват към плюшените играчки.

И окото върху асфалта се беше вторачило право насреща ми. Нямам спомен да съм се навел да го вдигна, но докато се усетя, то вече лежеше в дясната ми длан. Ушито беше старателно от мъхеста материя, а пълнежът беше от подобен на сунгер материал. Като цяло беше бежово, но към него беше прикрепено бяло кръгче с миниатюрен син диск в средата му. От противоположната страна на топчето висяха бежовите конци, с което е било пришито към плюшената играчка.

Вероятно заради странните неща, които се случваха напоследък, и покрай тревожните ми сънища бях склонен да възприема окото не просто като обикновен боклук, а като носител на някаква злокобна вест. Докато то ме наблюдаваше втренчено от свитата ми дясна шепа, не усетих как градският шум затихна до мига, в който осъзнах каква дълбока тишина е настъпила на уличката. Толкова дълбока, че се уплаших да не съм оглушал, но после се чух да казвам: „Какво става?“. А тишината беше действителна, не плод на слухова недостатъчност. Все едно в града никога не бяха живели хора, а самият той се беше оказал огромен часовников механизъм, който след многовековна безупречна работа накрая беше изчерпал складираната в пружината му енергия.

Хвърлих поглед към единия край на уличката, после към другия и се зачудих къде се е дянало уличното движение. Забелязах, че от нито един от многото отворени заради хубавото августовско утро прозорци на околните жилищни сгради не се чуваха нито гласове, нито музика, нито каквато и да било човешка дейност. И от небето не долиташе рев от самолетни двигатели или тракане на перки от полицейски хеликоптери.

Когато пак погледнах фалшивото око в шепата ми, ме обзе абсурдното усещане, че и то ме вижда. Ясно си давах сметка, че е направено от неодушевена материя, че е дело на човешка ръка, създадено от плат, конци и парченца цветна пластмаса, но това не ми пречеше да имам чувството, че ме наблюдава — и то не само ме наблюдава, ами ме и преценява, и анализира — и че предава всеки заснет детайл на някакъв далечен и изключително любознателен организъм — единственият, ако не се броях аз, който беше останал жив в този притихнал град със застинали часовникови махала и замръзнали зъбчатки.

Дори и днес, когато съм на петдесет и седем години, си спомням всичко това с онази детинска почуда, която всеки ден ме държеше в напрежение и в очакване на нови загадки и чудеса. На девет години изобщо не можех да се сравня със сегашната ми неутешима романтичност и готовност да вярвам във всичко, но още оттогава бях способен да се поддавам на плена на магията и на благоговението, които благодарение на времето и натрупания жизнен опит ме оформиха такъв, какъвто съм.

Кълна се, че когато стиснах в шепата си онова платнено око, усетих как то се затъркаля насам-натам, сякаш търсеше между свитите ми пръсти пролука, през която да ме съзира поне отчасти. А в гръбнака костният ми мозък като да се подмени с хладилна течност, та усетих как мразът се заизкачва прешлен по прешлен от опашката към тила ми.

Сетих се какво ми разправяше дядо Теди за джуджу магиите, затова се отправих към най-близкия контейнер с мисълта да изхвърля окото в боклука. В последния миг обаче реших, че може би ще е по-разумно да го запазя, за да го знам винаги къде е, но в същото време да го държа под похлупак, че да не може да следи какво върша. Ако не ме лъже споменът обаче, това странно намерение ми хрумна не толкова под формата на мисъл, а ми беше по-скоро нашепнато от смътно

познат ми женски глас, не по-силен от издихание посред необяснимо защо смълчалия се град.

Сред отпадъците по уличката съзрях празна половинка от уиски, показваща се едва-едва от кафява книжна кесия. Извадих бутилката, пуснах на нейно място окото и усуках горната част на плика.

И ето че светът възвърна постепенно обичайните си звуци — отпърво слабо, но само няколко секунди им потрябваха, за да стигнат до нормалното ниво на град, населен от трудолюбиви — или най-малкото неспокойни и немирясващи — обитатели. Застоях се почти цяла минута да ги слушам и да се дивя — вече не мръзнец, а все още объркан и нащрек.

Използвах ключа си да вляза през задния вход на кооперацията, но в последния момент предпочетох да не се качвам по задното стълбище, да не би Тилтън да ме дебне в засада на площадката, където мама го беше чакала с готовите му куфари през юни. Нямах да се учудя, ако беше дошъл с напоен в хлороформ парцал, с който да ми запуши устата, и със сандък за морски пътешествия, в който да ме отнесе нанякъде завинаги.

Прекосих коридора на първия етаж до предното стълбище и след като се бях напомпал докрай от шубе, взех на бегом първите две поредици стъпала, преди да застигна жената, която се беше изкачила до средата на третата редица. Беше облечена от горе до долу в черно, черна беше и дългата ѝ коса. Единствено бледата ѝ лява ръка белееше като произведена от най-фин порцелан върху стълбищния парапет.

Като ме чу, тя се спря и се извърна. Сини очи с леки оттенъци на лилаво. Идеално оформено вирнато носле. Бенчица на върха на лявата скула. Изобщо мъртвото момиче, което бях сънувал, но все ще живо, без мъжката вратовръзка, която да стяга гърлото ѝ. Фиона Касиди.

От изненада можах само да зяпна, стиснал усукания връх на книжната кесия така, сякаш се канех да ѝ предложа съдържанието ѝ, и несъмнено с вид на малоумен. Тя обаче нито се засмя, нито се намръщи, а без да каже и думичка, пое пак нагоре по стълбите.

Моментално се изнизах от стълбищната шахта, за да не си помисли тя, че имам някакъв особен интерес към нея. Не затворих докрай вратата; останах в коридора на втория етаж да я слушам как се качва и едва след като ми се стори, че е минала третия етаж и

продължава към четвъртия, се върнах и с възможно най-крадливи стъпки тръгнах подире ѝ.

Фиона Касиди подмина четвъртия етаж, на който живеехме ние с мама, после подмина и петия, на който мис Делвейн пишеше статиите си за разните списания и събираще материал за романа си за родеото, а в апартамент 5-С протичаше скромният и вероятно трагичен живот на мистър Йошиока. И се качи чак на най-горния, шестия етаж.

Кооперацията ни имаше по три апартамента на етаж. Два от тях бяха с големината на онзи, който заемахме ние с мама, а третият беше с двойно по-голяма квадратура и предназначен за по-многодетни семейства, макар помещенията му да не бяха особено големи. Домоуправителят мистър Реджиналд Смолър живееше на партера, така че оставаха седемнайсет апартамента за отдаване под наем.

И тъй като кооперацията не предлагаше нито асансьор, нито някакъв особен изглед към града, наемите на апартаментите на четвъртия етаж бяха по-ниски в сравнение с онези на първите три, на петия етаж бяха още по-евтини спрямо четвъртия, а на шестия — най-евтините. През ония години субсидиите за наем за хората с най-ниски доходи бяха рядко и незначително явление, нямащи нищо общо с масивните помощи, които щяха да се появят впоследствие. Майка ми нито получаваше, нито се стремеше да се сдобие с някаква парична помощ. Ако властите тогава бяха покривали изцяло или почти изцяло месечните вноски, апартаментите на шестия етаж щяха със сигурност да са до един заети; но наематели, които трябваше да плащат от собствения си джоб, не биваха толкова очаровани от перспективата да получават срещу тези пари възможността да изкачват десет стръмни редици стъпала и да се къпят с вода, която ставаше възхладка, докато стигнеше до горе от бойлерите в мазето. По тази причина обикновено наематели имаше само в два от трите апартамента на шестия етаж, а понякога и трите оставаха едновременно незаети.

Част от наемателите избягваха да общуват с околните, редовно се ограничаваха с изръмжаване, когато ги поздравявах, и избягваха да срещат погледите си с моя, но аз ги познавах по физиономия, че и по

име. Любопитството ми по нищо не отстъпваше на въображението. През онзи месец август например знаех много добре, че наематели има само в четиринайсет от апартаментите и че най-горните три са свободни.

Във всяка врата към етажните коридори имаше вградено прозорче трийсет на трийсет сантиметра, което позволяваше на изкачващия се да се убеди, че никой не приближава от обратната страна. Надигнал се на пръсти, успях да надникна през прозорчето на шестия етаж, където Фиона Касиди току-що беше влязла в 6-С.

Допусках, че може да е кандидат-наемателка и че мистър Смолър може да ѝ е дал ключа за оглед, но в същото време нещо ми подсказваше, че шансовете това да е така са тънки колкото човешки косъм. Понеже домоуправителят винаги придружаваше потенциалните наематели и не им даваше ключ, преди да е получил наема за първия месец плюс гаранционния депозит.

Мистър Смолър беше майстор по всички инсталации в сградата, но в същото време беше и чешит, готов да повярва във всяка конспиративна теория. Веднъж беше седнал да ми разправя, че не трябвало да вярвам никому, „дори и на Бога, даже най-малко на Бога, понеже няма начин да ни е вдъхнал живот и да ни е създал света, в който да живеем, без да е поискал насреща някаква огромна, ужасна цена“.

Стиснал кесията с джуджу окото, прекосих на пръсти коридора до 6-С, чиято врата беше полуотворена.

Ясно ми беше, че трябва да съм предпазлив; че най-умно щеше да е да се махна от там моментално, да се прибера у дома и да пусна и двете секретни брави. Но пък бях видял Фиона Касиди мъртва, нищо че беше само насън, а пък жената на стълбите най-малко имаше вид на призрак. Затова счетох, че ще е редно да я предупредя да се пази, макар да се съмнявах, че ще повярва точно на онова кльоцаво хлапе, което при първата ни среща се беше облещило насреща ѝ като идиотче.

Първото, което зърнах през отворената врата, беше запуснатият вестибюл с пожълтели белещи се тапети, зад който се виждаше необзаведена стая, застлана с напукан балатум и със следи от ръждива вода по пепелявите ѝ стени.

Този път градът не се беше смълчал; от цялата кооперация се носеха какви ли не битови шумове, а през прозорците долиташе нестройната симфония на забързания външен свят. От самия апартамент обаче не се чуваше никакъв негов си звук — било то от хорски стъпки, затваряне на врати или човешки глас.

Колкото и да не съм от безумно храбрите, прекрачих прага — смаян от смелостта си, но и привличан от някакво могъщо човешко любопитство, под чиято магия се бях озовал. Навъсеният небосвод, изглежда, се беше смрачил още повече през малкото време, откакто се бях прибрал от уличката: когато влязох от преддверието във всекидневната, от прозореца навлизаше светлина, която не само беше безрадостна, но и заплашваше най-сериозно, че предстои истинска буря.

Вдясно от мен беше трапезарията към хола, а през отворената врата виждах и част от кухнята. Вляво имаше запуснат коридор без прозорец, чиито сенки се стелеха меки като крепдешин.

Тъй като нямаше отворени прозорци за проветрение, въздухът в апартамента беше тежък, застоял, просмукан от някогашни кухненски миризми, воня на котешка урина и цигарен дим, насложили се във фин жълт пласт върху много повърхности.

Балатумът изглеждаше толкова трошлив, че се уплаших да не се разпадне под нозете ми. Но се оказа всъщност неприятно мек, като мухлясал сьонгер, та успях съвсем безшумно да стигна до вратата към кухнята и да посмея да надникна. Нямаше никого.

В дъното на всекидневната се излизаше към коридорче, водещо към баня и четири тесни, за момента необзаведени, спални. В една от тях открих спален чувал, а до него — голяма брезентова раница.

Всички врати на вградените гардероби зееха, вероятно като неефикасна предпазна мярка против плесента и образуването на спори до появата на следващите обитатели. Съмнявах се да съм пропуснал някое тъглче, в което да се беше скрила Фиона Касиди.

Долната отваряща се вертикално част на единствения прозорец в тази спалня беше вдигната, но навлизащият мързеливо оттам въздух нямаше сила да раздвижи дори мазните протрити завеси.

Надали младата жена беше преспала тук предишната нощ, преди да скочи и да се самоубие на следващата сутрин. Но колкото и да се съмнявах в подобен изход, едва събрах смелост да надникна през

прозореца и да огледам служебното дворче отзад. Нямахте размазал се момичешки труп.

А и ако сънят ми наистина беше пророчески, съдбата ѝ беше отредила да бъде убита, а не да се самоубие.

Извърнах се, очаквайки да я заваря зад гърба ми, но нея я нямаше. С биещо до пръсване сърце и пресъхнала уста, сам невярващ на обзелата ме смелост, се върнах при външната врата и излязох на площадката на шестия етаж, без никого да срещна — макар да имах силните подозрения, че неканената ми поява не е минала незабелязана и че сигурно ще си платя за нахалството да последвам момичето през онзи праг.

И едва стигнал до вратата към стълбището, но още не минал през нея, чух как се тресна зад мен вратата на апартамент 6-С. Огледах се. Никой. Или вратата се беше захлопнала от течението, или... Или какво? Да не би да си мислех, че като ме е видяла да влизам, Фиона Касиди е излетяла (а не паднала) през онзи прозорец, за да не я забележа, а после се е върнала подире ми? Е, това беше вече прекалено много дори и за развинтената ми фантазия. Освен това не бях забелязал никакво течение.

Прибрах се у дома, извадих плюшеното око от кесията и го сложих по средата на току-що оправеното ми легло да гледа към възглавниците. После, без да го изпускам от поглед, заобиколих от едната страна на кревата до другата и обратно, но то не се извъртя да ме проследи.

— Идиот — рекох си сам, възмутен от собствения ми детински страх.

Отидох в кухнята, извадих кана с домашна лимонада от хладилника, налях си чаша и седнах на масата.

Мина ми през ума да отскоча до Културния дом и да посвирия четири часа на пианото. Оставах по-малко от две седмици до началото на учебната година, след което щях да мога да репетирам максимум по два часа късно следобед. Обикновено изгарях от нетърпение да се добера до пианото, където ме чакаше мисис О'Тул, но точно през този ден имах чувството, че нещо изключително важно се случва току под носа ми — и то нещо невероятно, като през нощта на Бъдни вечер навремето, когато още вярвах в Дядо Коледа. С тази разлика, че сегашното не беше искрящо от веселие и надежда като Коледата, а по-скоро ми напомняше на оня стар филм за вудуто в града.

И с тази разлика, че сегашното си беше съвсем истинско. Просто нямаше как да се измъкна от него.

По чашата ми, оставена върху гетинаксовата масичка, се появиха капки пот. В горната ѝ част бяха бистри, искрящи, все едно гледах диаманти. Но в долната ѝ част, където все още имаше лимонада, приличаха по-скоро на изумруди. Естествено, не бяха нито диаманти, нито изумруди, а най-обикновени капки вода, но аз просто не можех да се спра и да не си мисля за тях като за скъпоценни камъчета, за това, как можех да стана богат и как, ако станех богат, нямаше да имам никакви проблеми. Мама щеше да престане да ходи на работа в кафетерията на „Улуъртс“. Щяхме да си имаме наш си нощен клуб, в

който тя щеше да пее до насита, освен това щяхме да си имаме и звукозаписна фирма, чрез която тя щеше да постигне славата и щастието, които ѝ се полагаха. Щяхме да сме заобиколени от скъпоструващи адвокати и бодигардове и нямаше окото да ни мигне от това, че Тилтън се канел да ме откъсне от нея. Щяхме да живеем в огромна къща на някакъв хълм, сред просторно имение с висока ограда, където щяхме да сме в пълна безопасност от всекиго и от всичко, включително и от всякакви там бунтове, войни и млади келеси, които приказваха мръсотии зад гърба на непознати им жени.

Независимо че оттогава минаха толкова много години, и досега си спомням съвсем ясно изпотената чаша и тревогите, които ме измъчваха — тревоги, граничещи с тръпката на предчувствието и прекалено силни за едно деветгодишно момче, но и онези неосъществили се надежди за забогатяване, които, дори и да се бяха сбъднали, нямаше с нищо да помогнат.

Една от най-големите ползи от растежа е, че ако си способен да се учиш от личния си опит, постепенно осъзнаваш, че на този свят най-важни са две неща: истината с малко „и“ и Истината с главно „И“. И че си длъжен да казваш истината, да изискваш от останалите също да говорят истината, да разпознаваш лъжите и да ги оборваш; да виждаш света такъв, какъвто е, а не какъвто би желал да бъде и не какъвто ти го описват онези, които искат да упражняват власт над теб. Прегръщайки истината, ще се отърсиш от неоправданите си очаквания, безплодните търсения, разочарованията, безсмисления гняв, завистта и отчаянието. А онази по-голяма Истина, с главното „И“ — че животът има смисъл — е най-сигурният източник на щастието, тъй като ти позволява да осъзнаеш действителните си значимост и възможности, но в същото време насърчава и онази смиреност, която създава душевния покой. А най-важното е това, че Истината с голямото „И“ ти позволява да обичаш околните такива, каквито са, без изобщо да се интересуваш какво могат те да направят за теб, а тъкмо този вид взаимоотношения пораждаат онези редки мигове на чисто щастие, които завинаги оставят светла диря в паметта ти.

Малко повече от два месеца след деветия ми рожден ден ми предстояха сума ти години до проумяването на всичко, което току-що изредих. В кухнята ни в онази кооперация мечтаех за диаманти и изумруди и прогонвах от мечтите си всички несгоди и заплахи. Допих

лимонадата, измих чашата, подсуших я и я прибрах. Избърсах кондензата от гетинаксовата масичка. Отидох във всекидневната и зяпнах в телевизора. Но не го пуснах, като по този начин вероятно предприех малка крачка към далечното ми бъдещо съзряване.

В спалнята платненото око си стоеше върху завивките с вперен във възглавниците поглед. Колко ли глупав бях, като си мислех, че е оживяло благодарение на джуджето? Какво толкова свръхестествено бях видял в него? Най-обикновен боклук.

Не го върнах в кесията, която бях пуснал на пода. Но не го и изхвърлих. След известно колебание го взех, минах на отсрещната страна на леглото и от нощното ми шкафче извадих метална кутия с капак на панти.

В луксозната изрисувана кутия предишната Коледа мистър и мисис Лоренцо ми бяха подарили сладкиши. На капака имаше портрет на италианска мома в старовремски костюм. С префърцунени червени букви с позлатен контур беше изписано „Флорентинката“, а под нея с друг шрифт — „Тороне“. Съдържанието ѝ представляваше седемстотин грама италианска нуга с бадеми с три различни вида есенции — лимонова, портокалова и ванилия. Самата халва беше страшно вкусна, но аз май се радвах повече на шарената метална опаковка.

Съхранявах в нея дузина неща, които малко или повече ценях или ми бяха интересни по причини, които само друго момче на моята възраст можеше да проумее, включително пъстро златно-синьо топче котешко око, монета от един цент, придобила размерите на половин долар, след като я смачкал влак, сметката от ресторанта, където обядвахме с мама на другия ден, след като беше натирила Тилтън, и сребърния долар, подарен ми от баба Анита, задето бях научил наизуст „Отче наш“, със заръката да го похарча чак в деня на първото ми причастие.

Единственото, което пазех извън тази кутия, беше медальонът с форма на сърце и с перцето. Него винаги носех със себе си, в джоба на панталоните.

Доста се колебах, преди да прибавя към съкровищницата си и окото от плюшена играчка. Страх ме беше да не ми повреди другите ценности, ако случайно се окажеше свързано с някоя черна магия.

— Идиот — повторих си, пуснах в кутията окото и затворих капака.

Поставих кутията върху нощното шкафче, изправих се и като се обърнах, открих, че на вратата на стаята ми е застанала Фиона Касиди.

Сигурен бях, че съм пуснал и двете секретни брави на входната врата на апартамента ни. Имаше два-три отворени прозореца, но нямаше начин да е влязла през някой от тях нито от шестия етаж, нито от улицата.

Нищо не каза. Само впи в мен безизразния поглед на прекрасното си, но наподобяващо на робот лице, сякаш следващите й действия щяха да се определят посредством приложението на определени алгоритми и изчисления, извършени от печатни платки. Синьо-лилавите й очи като да излъчваха светлина.

Ще ми се да мога да кажа, че се притесних, без да се уплаша, но истината е, че тя ми изкара акъла с тази своя поява като призрак и с начина, по който ме приковаваше с погледа си.

Инстинктът ми подсказваше, че не бива аз пръв да проговоря, а трябва да вперя и аз погледа си в нея и да отвърна на мълчанието й с мълчание, за да я извадя някак си от равновесие. Но така и не успях да надмогна себе си и попитах:

— Какво искаш?

А тя пристъпи през прага и влезе в стаята ми.

— Откъде влезе?

Тя обаче не благоволити да ми отговори, а само изгледа малката ми обител, обръщайки специално внимание на постера с Дюк Елингтън във фрак, сниман към края на 20-те години в „Котън Клуб“ на фона на прословутите му стенописи; на поставената в рамка фотография на дядо Теди с Бени Гудмън; на плаката с любимия ми телевизионен комик Ред Скелтън в ролята на Фреди Използвача, понеже не бях успял да го намеря в костюма на най-смешния му герой — Клем Глупендера.

Тя затвори вратата зад гърба си, с което съвсем ме разтревожи. Казах й:

— Я изчезвай.

При което тя най-сетне отново ми обърна внимание и все така безизразно проговори:

— Понеже?

— Ъ?

Гласът ѝ беше тих и абсолютно равен.

— Да изчезвам, понеже какво?

— Понеже нямаш работа тук.

— Иначе? — не отстъпваше тя.

— Иначе ще си изпатиш яко.

Липсата на интонация в гласа ѝ ми действаше по-смразяващо от всякаква друга заплаха.

— И ти какво? Ще се разпициш като момиченце ли?

— Няма нужда да пиця.

— Щото си много смел, така ли?

— Не. Понеже майка ми всеки момент ще се върне.

— Съмнявам се.

— Ще видиш. Ей сега ще дойде.

— Лъжец.

— Казвам ти.

А в същото време си помислих, че безизразността ѝ не е израз на истинския ѝ характер и че под тихата ѝ повърхност се крие мощен вулкан.

— Знаеш ли какво се случва с шпионите? — попита ме.

— Не съм шпионин.

— Лоши работи им се случват.

Отвън, пред прозореца, посред пепелявия полумрак проблесна светлина, после пак и съседната сграда като да съкрати двуметровото разстояние до нашата и насмалко да рухне отгоре ни, а след светкавиците се разнесе и гръм, произлязъл из недрата на небесното гърло.

Жената тръгна да заобикаля леглото ми, мина ми през ума да се метна отгоре му и да се изтърколя от другата му страна, но ми беше ясно, че тя ще ме спипа, преди да съм стигнал до вратата.

— Изобщо не ме е страх от теб — заявих.

— Значи си и тъп. Тъп, лъжлив шпионин.

Свих се в ъгъла със съзнанието колко силно съм уязвим и я предупредих:

— Ще те ухапя.

— Ами и аз ще те ухапя.

Беше към метър и седемдесет, а аз бях много по-нисък. Буквално се чувствах като пигмей, ако искате да знаете.

Докато заобикаляше леглото откъм долния му край, по стената срещу прозореца пробяга откос от светкавици.

— А пък аз те сънувах, ако искаш да знаеш — обявих.

При поредната гръмотевица веднага след светкавиците вече имах усещането, че тя е донесла бурята със себе си, че тя я причинява.

— На колко си години, шпионче?

— Какво значение има?

— Чакам да ми кажеш.

— Карам десетата — свих рамене.

— Значи, току-що си станал на девет.

— Не току-що.

Тя се спря и ме изгледа отвисоко, само на една ръка разстояние.

— И сънуваш момичета, така ли?

— Само теб. Веднъж.

— Много си малък, за да имаш мокри сънища.

— А ти откъде знаеш, че съм те сънувал мокра? — учудих се аз.

— И че отвсякъде бучеше вода?

Вместо да ми отговори, тя ми зададе нов въпрос:

— А ти защо ме проследи до шестия етаж, лъжец такъв?

— Нали ти казах. Познах те от съня. Истина ти казвам.

И ето че най-после в равномерния ѝ глас се прокрадна някаква, макар и мижава, острота:

— Никак не ми харесваш, шпионино. С най-голям кеф бих ти размазала маймунската физиономия. Така че не ме изкушавай. Да не си посмял друг път да тръгнеш подире ми.

— Няма. За какво ми е? Не си ми чак толкова интересна.

— Аз мога за част от секундата да ти стана интересна, шпионче.

И то много по-интересна, отколкото си мислиш. Само те предупреждавам: не се мяркай повече на шестия етаж.

— Никаква работа нямам там.

— Не ти и трябва, освен ако не си по-тъп, отколкото изглеждаш.

И да не си посмял да споменеш някому за мен, разбра ли? Никому нищо. Не си ме виждал през живота си. Този ни разговор изобщо не се е състоял. Разбираш ли какво ти редя, шпионин такъв?

— Добре де. Хубаво. Окей. Както искаш. Аре стига.

Тя ме изгледа продължително, после премести погледа си върху „Флорентинката“ на нощното ми шкафче.

— Ти какво сложи преди малко в тая кутия?

— Нищо. Разни неща.

— Какви неща?

— Мои си.

— Случайно да си вземал нещо от моята раница или от спалния ми чувал?

— Нищо не съм ти пипал. Само гледах.

— Като те знам какъв си лъжец... Я отваряй.

Грабнах металната кутия, но я притиснах към гърдите си.

Тя май искаше пак да се надглеждаме и аз се облеших насреща ѝ, независимо че дивият ѝ поглед ме притесняваше.

— Черно отвън, червеничко отвътре. Що е то? — попита тя.

Нито знаех какво е, нито какво иска тя от мен. Затова завъртях глава.

А тя извади от джоба на тънкото си яке нож. От автоматичните. От жълтата дръжка изскочи осемнайсетсантиметрово острие.

— Не се шегувам, момченце.

Кимнах.

— Сега ще те резна. Не ми ли вярваш?

— Вярвам ти.

— Отваряй кутията.

21

С върха на острието тя разрови съдържанието на кутията, която ѝ поднесох.

— Боклуци — отбеляза.

— Тия неща са си мои.

— Ти да не тренираш за боклукчийски плъх, а? Кое точно пусна вътре, докато те гледах от вратата?

— Окото.

— Кое око?

— Онова, дето го намерих отзад, на уличката. От плюшена играчка — мече или нещо такова.

Тя го вдигна с палец и показалец.

— Защо точно него?

— Отде да знам? Видя ми се интересно.

— Интересно ли? Защо?

— Не мога да кажа. Просто така ми се стори.

Тя пак се взря внимателно в очите ми, после опря върха на острието във върха на носа ми.

— Защо?

Гърбът ми беше опрян в стената. Нямаше накъде да бягам. А от страх от ножа онемях.

Тя пъкна върха му в лявата ми ноздра.

— Стой мирен, шпионино. Ха си мръднал, ха си се порязал. Та кое му е толкова интересното на това око от плюшено мече?

— Помислих си да не би да притежава някакво джуджу.

— Джуджу ли?

— Ъхъ. Джуджуто е...

— Много добре знам какво е. Ама око с джуджу? От теб, като те гледам, май ще излезе някоя истинска откачалка.

Пусна платненото око в кутията. Остави носа ми невредим и пак разрови съдържанието ѝ с върха на острието, но този път бързо изгуби интерес.

— Вземай си я.

Оставих кутията върху нощното шкафче, но очите ми все бяха в онова острие.

Тя мълча дълго, може би към половин минута; аз също си траех и накрая тя прибра ножа.

— Добре че ме излъга, че майка ти ще се върне. Щото, ако ме беше заварила с ножа, щеше да се наложи да я клъцна първо нея, а после и теб. Ти нали обичаш майка си, шпионче?

— Разбира се.

— Защо „разбира се“? Не е задължително. Моята беше истинска кучка егоистка.

Насочих вниманието си към прозореца да не би да е почнало да вали, но най-вече за да не ми се налага да я гледам нея.

— Добре. Щом толкова обичаш майка си, мисли си за онова, което ти казах. Като нищо бих я клъцнала и нея. За по-малко от половин минута ще ѝ сменя легитимацията. Погледни ме в очите бе, момченце.

Още не валеше.

— И не се прави, че не ме чуваш, разбра ли?

Погледнах я.

— Нали разбираш какво се иска от теб? Да си мълчиш, нищо повече.

— Разбрах те. Няма проблем.

Тя се извърна с гръб към мен, прекоси стаята и отвори вратата.

Не знам кое ме накара да направя пред нея още едно разкритие. Може би фактът, че бях малък и уплашен, и мисълта ми не протичаше гладко.

— В съня ми ти беше мъртва, а на мен ми беше много мъчно за теб.

От прага тя се извърна и ме изгледа точно като при първоначалната си поява: не с роботско безразличие, както си бях помислил тогава, а с презрението на някакъв изкуствен, механичен интелект, който презира слабите същества от плът и кръв.

— И какво целиш, като ми ги разправяш тия простотии, дето си ме бил виждал в някакъв твой кошмар?

— Нищо. Само исках да ти кажа колко мъчно ми стана.

— И аз какво? Трябва да се стресна ли? Ти да не се опитваш нещо да ме заплашваш?

— Не. Само ти разправам какво беше... Как ми се яви насън, нали разбираш?

— В такъв случай най-добре престани да сънуваш.

Името ѝ ми беше на езика. Тогава нямаше как да не повярва, че ми се е присънила. Но нещо ме възпря. Не мога да преценя дали инстинктът, или моят ангел пазител.

— Какво? Какво каза? — заразитва ме тя, сякаш беше успяла да разчете мислите ми.

— Нищо.

Изражението ѝ беше едновременно и красиво, и жестоко, но както щях да установя впоследствие, жестокостта беше основната истина, що се отнасяше до Фиона Касиди. Тя пак впери очите си в мен, а аз задържах погледа ѝ, понеже имах чувството, че в мига, в който погледнех настрани, тя щеше да заобиколи леглото и да ме клъцне с ножа. По някое време тя излезе в коридора, остави вратата отворена и се изгуби от полезрението ми към предната част на апартамента.

В същия този момент, сякаш тя бе пожелала да направи оттеглянето си по-драматично, от небето се изсипаха цял колчан светкавични стрели, последвани непосредствено от катаклизмен тътен, от който стъклата на прозорците се раздрънчаха и отекнаха през стените, все едно кооперацията ни беше някакъв барабан, след което шурна дъждът.

Останах разтреперан от ужас на мястото си, простил се окончателно с образа, който си бях създал и с който се гордеех. Мъжът в семейството. Що за нелепост! Какъв мъж бях аз? Най-обикновено момче, и то от най-клечавите.

Дядо Теди не преставаше да повтаря, че музикалният талант бил дар от свие, а не нещо, което се постига с труд, поради което трябвало всеки ден да изпитвам благодарност, а освен това съм бил длъжен и да го възприемам като свое задължение и чест. Но това не пречеше точно в този момент да бях готов да разменя надареността си с мускулатура, а младостта си със зрялост — да станех истински мъж, с дебел врат и мощен гръден кош, и изобщо да се превърна в канара от сила.

И при все че се канех да дам на Фиона Касиди достатъчно дълго време да напусне апартамента ни, срамът и жаждата за изкупление ме принудиха да тръгна подире ѝ много по-скоро, отколкото ми диктуваше благоразумието. Прекосих набързо коридора и влязох във всекидневната, но нея вече я нямаше там. Вратата на апартамента беше затворена и секретните брави си бяха пуснати, което ми подсказваше, че тя все още е в някоя от малобройните ни стаи.

Летният дъжд влизаше под тъгъл през недозатворените вертикални прозорци, плискаше по первазите и се разливаше по пода на апартамента. Спуснах до долу първо единия, после другия, а след това с немалък страх претърсих всички стаи и килери, надникнах дори и под маминото легло, после и под моето. Установих с облекчение, но и с голяма доза озадаченост, че съм съвсем сам у дома. Което си беше страшно. Направо гадно. Но нищо сериозно засега.

Тъй като мистър Смолър — домоуправител и специалист по конспиративните теории — не ми отвори, като му позвъних, реших да го потърся другаде. Можеше да ремонтира нещо в някой апартамент, но аз за всеки случай започнах от мазето, където беше най-вероятно да го открия. Вместо да мина през входа откъм задната уличка, предпочетох да сляза по стръмното вътрешно дървено стълбище и още от там го чух да си говори сам из лабиринта от инсталации, от които зависеше животът в кооперацията.

По площ мазето беше равно на всеки от етажите на сградата, но създаваше впечатление за нещо огромно като пещера, най-вече заради плетеницата от тръби, парни котли, кабеловодни системи, големи токоразпределителни кутии и всякакво друго оборудване, в която дете като мен се чувстваше изгубено, но донякъде и поради старовремското едва мъждукащо осветление. Сенките се струпваха навсякъде и висяха като траурни знамена покрай работните проходи. Да не говорим за изобилието от ненадписани варели и огромни дървени каси с изписани по тях номера, които така и не разкриваха съдържанието им, но затова пък допринасяха за всеобщата атмосфера на загадъчност.

В днешния ден благодарение на приглушения тътен на бурята, който стигаше от покрива до долу по вентилационните шахти, и на дъжда, който вятърът запращаше срещу тесните и мръсни стъкла под самия таван, на нивото на тротоара отвън, мазето ми се стори потъмняващо от всякога.

Паяк с размерите на двацет и пет центова монета изприпка от сенките и притича по ивица светлина, а аз се смразих от ужас. Първо, мразя паяците и второ — изведнъж усетих необяснимо силно отвращение от тази конкретна твар. Срещата ми с Фиона Касиди ми беше изкарала акъла много по-убедително от всякакви там филми за извънземни или вуду. Нервите ми бяха опънати докрай. Вместо да стъпча паяка, продължих да го наблюдавам с ужас как ми минава път. И тъй като всеки миг на необичайното утро беше изпълнен със свое си

окултно значение и опасности, си рекох: *По-добре да беше черна котка.*

Паякът пак се скри в сенките, а аз поех по посока на мърморещия си недоволен мистър Реджиналд Смолър. Заварих го под лъча на подвижна аварийна лампа, която беше закачил на минаваща под тавана водопроводна тръба. Правеше текущ ремонт на крайния от трите огромни котела, който загряваше водата за отоплението, преди да я прати по радиаторите в апартаментите. И понеже в края на лятото все още никой не се отопляваше, мистър Смолър се беше хванал да изцеди от дъното на цистерната насъбралата се там гъста кална утайка. Напълнил беше вече една кофа и сега чакаше да напълни и втора.

Нисък мъж с внушителна талия, мистър Смолър ходеше неизменно по бял потник и долнище от анцуг с широк ластик, но и с тиранти, в случай че ластикът се скъсаше. А самите му тиранти бяха яки, произведени сякаш от юздите на състезателен кон. Веднъж ми беше разправил как го била отгледала „онова гадно изкукуригало бабе“ баба му, която, ако не слушал, го натирвала на улицата само по долни гащи да му се смеели хората. И твърдеше, че нямало по-голямо наказание от това, да се явиш навън без панталони, особено пък, ако са ти криви краката и са ти издути коленете, та народът да те сочи с пръст и да ти се подиграва. Не че в конкретния случай с мистър Смолър не подозирах, че и по потник да го бяха пращали, пак щеше да е същото, понеже целият му гръден кош, гърбът и ръцете му бяха покрити с къдрави черни пуделски косми, които лъщяха на фона на бялата му кожа като козината на мечка, страдаща от напреднала форма на краста.

Та мистър Смолър беше коленичил пред огромния парен котел и си мърмореше така под носа, сякаш двама души водеха крайно оживен спор, но като ме видя, се захили и рече:

— О, кого виждат очите ми? Самия Сами Дейвис Джуниър. Хей, Сами, я вземи да ми изпееш „What Kind of Fool Am I“.

— Нали знаеш, че ме няма хич по пеенето, мистър Смолър.

— О, я стига си ме будалкал, Сами. А в Лас Вегас как пееш, а? Понеже там ти плащат яко, нали?

— Ами, ако и ти ми платиш яко, току-виж съм ти пропял.

— Изчакай само да източа тая гадна калчица — посочи той гъстата течност, излизаща от маркуча на котела. — После моментално

ще изтичам до горе да извадя от буркана някоя и друга хилядарка. Поне за една песен ще стигне, нали?

— Стига си ме будалкал бе, мистър Смолър.

— Всъщност да. Къде ще му излезе краят, ако почнеш да пееш за такива малки хонорари? Я кажи, колко взе за участието си в „Единайсеторката на Оушън“?

— Някъде към сто милиона.

Той се престори на шашнат.

— И все още живееш в тая скапана кооперация?

— Не ми е в стила да се перча с парите си.

— Май си прав. — Калта се отцеди докрай от котела и той затвори кранчето. — Ех, защо не можеше да си наистина Сами Дейвис. Тогава щеше да познаваш и Питър Лофърд. Виж, с него вече бих си поприказвал с кеф. Понеже е наясно кой всъщност ни опушка президента.

— За Кенеди ли говориш?

— За Кенеди, я. Да не искаш за Ейбрахам Линкълн. Той, Лофърд, нали е женен за Патриша Кенеди. Слушай обаче какво аз ще ти кажа: да знаеш, че не Ли Харви Осуалд е стрелял. По-скоро Кастро е зад цялата история. А ако имах твоите сто хиляди долара, щях най-спокойно да се обзаложа, че всички следи водят към Розуел и юли 1947 година.

— Тоя Розуел пък кой е?

— Не е „кой“, а „къде“. Град в щата Ню Мексико. Там през юли 1947-а се разбива летяща чиния. Намират неколцина мъртви извънземни, но май и един жив. Ама оттогава правителството разпространява само дезинформация.

— Сериозно ли?

Мистър Смолър освободи късия маркуч от отходната тръба на котела и заяви:

— Няма начин катастрофиралата през април 1962-ра край Лас Вегас летяща чиния да не е замесена. Не забравяй, че уж по някаква случайност точно тогава във Вегас се е намирал и Джак Руби.

А като го попитах кой е този Джак Руби, мистър Смолър ми обясни:

— Оня, дето очуква Ли Харви Осуалд веднага след като Осуалд не убива Кенеди. И ония копелета билдербергерите също имат пръст в

цялата работа.

От предишни наши разговори знаех, че билдербергерите били тайно международно общество със седалище в швейцарския град Женева, създадено, с цел да управлява тайно света в съюз с живеещите между нас извънземни от други планети. Но тъй като бях едва на девет години, нямах представа дали билдербергерите съществуват реално, или са някаква измишльотина на мистър Смолър. Според мен той беше леко откачен, но предимно по приятен начин и ми правеше удоволствие да го слушам как разправяше разни там истории. А тъй като беше много по-възрастен от мен, отнасях се с него с уважение и никога не давах признаци, че не му вярвам.

През онази сутрин обаче Фиона Касиди беше успяла да ми изкара акъла, при това без абсолютно никакво съмнение тя беше реално същество, представляващо много по-непосредствена опасност от билдербергерите, които се намираха чак в Женева. Именно затова се надявах той да възприеме за нещо съвсем естествено смяната на темата, когато подметнах:

— Новата дама хич не е грозна.

Но с изправянето си на крака мистър Смолър само каза:

— Всички тия войни и бунтове напоследък все са работа на тия проклетите билдербергери. — Вдигна двете кофи с калта и се отправи към външната врата на мазето, до която се стигаше по къса наклонена рампа. — Вземи миналогодишната поредица от торнадо с двеста души жертви, убитите от оня в Чикаго ученички от сестринското училище, тия опасни неща, дето им викат скейтбордове, белодробния рак, дето умори Нат Кинг Коул само на четиресет и пет.

Аз обаче вървах подире му и не млъквах:

— И очите й са хубави, хем са едновременно и сини, и лилави.

— Тръгнали разни моми по ботушки и по миниполи, кълчотят се там на всякакви нови танци — разните му там ватуси, фрѝг и мрѝг. К'ѝв е тоя танц фрѝг бе, питам аз? Няма ли за вас фокстрот, питам? Всичко това са го измислили билдербергерите, да знаеш.

Той остави кофите на земята и трѝгна нагоре по рампата да отключи вратата, а аз отзад му викам:

— Тя, доколкото усещам, живее на шестия етаж.

Той завъртя секретната брава, отвори вратата, изглежда, се изненада от дѝжда, а после каза:

— При такова време няма смисъл. Калта ще почака. Така или иначе, си е кал. — Затвори вратата, заключи я и продължи: — Виж какво стана с Едуард Р. Мороу. И той се гътна от рак на белите дробове, но в пъкъла да ме отнесат, с извинение, ако изобщо ми е домъчняло за него, щото всички тия велики журналисти са все на заплата към билдер...

И млъкна посред думата, килна глава и ме изгледа, сякаш чак сега беше включил какво съм му приказвал до тоя момент.

— Ти за кого ми говориш, Джоуна?

— За хубавата дама от 6-С.

Като видях спалния й чувал и раницата, без никакви други мебели и без друг багаж, бях си помислил, че може да се е нанесла нелегално — отключила си е с шперц, настанила се и сега чака да я открият и изгонят. Вярно, че изглеждаше прекалено добре за самонастанила се, но казва ли ти някой нещо. А пък и подозренията ми се бяха потвърдили на практика, когато заплаши, че ще си имам неприятности, ако спомена някому, че съм я видял.

Но ето че мистър Смолър ме опроверга:

— Кое й е хубавото според теб?

— Не знам. Най-общо го казах.

— Понеже аз изобщо не я смятам за хубава. Хубостта не е само външност. У нея има нещо студено, грубо, което ни най-малко не се връзва с хубостта. Ще берем ядове с нея.

Ясно ми беше какво има предвид. Но в същото време се озадачих.

— Тогава що си я пуснал като наемателка?

Така както слизаше по рампата, ми напомни за оня добър трол, дето го бяха описали в една книга. По неолисялата част от главата му стърчаха безразборно черни косми, приличащи на грубо пресукана тел за миене на тенджери.

— Мен никой не ме пита кои да са наемателите, момчето ми. Там, в центъра, има агенции за недвижими имоти, дето плащат скъпо и прескъпо на разни копеленца да си чоплят носовете. — Спря се пред кофите, поразмисли и реши да ги остави там, където си бяха. После се запъти пак към парните котли. — Тая коравосърдечна фирма притежава най-малко сто такива съборетини като нашата кооперация. Кой съм аз? Дребна риба, дето са я пуснали да живее без наем, плащат

му жълти стотинки и колкото хлебарки може да си хване, само и само да поддържа сградата да не се срути отгоре ни.

Следвайки го по петите, само го попитах:

— А името как ѝ е?

— Ив Адамс.

— Сигурен ли си?

— Така ми предадоха. Ако ще и Франкенщайн да се казва, какво ме интересува мен? Изобщо не ми влиза в работата. А и са я пуснали тук без наем. Без пари, като мен, но само за два месеца. През това време тя трябва да обели люпещите се тапети в 6-С, да вдигне гниещия балатум и да боядиса стените. После ще отиде другаде да свърши същото. Така преживява. Всеки си има номер в този труден живот.

Той вдигна от пода сандъчето с инструментите, а аз му викам:

— Така като я гледам, май не се казва Ив Адамс.

— Какво искаш да кажеш? Как според теб трябва да изглежда една Ив Адамс.

— Другояче. Тази заслужава много по-изискано име.

Той ме изгледа продължително, после пусна сандъчето. Клекна, че очите ни да са на едно ниво.

— Не е за пръв път младо момче да се влюби. И аз бях хлътнал навремето по учителката ми във втори клас. И то не само заради външността ѝ, ами изобщо — и заради държанието, и заради всичко останало. И си правех сметката как тя ще ме изчака да порасна, след което ще заживеем щастливо вовеки веков. Докато в един момент не научих, че била омъжена. Направо разби загубеното ми сърце. Обаче малко след това тя взе, че се разведе и веднага се омъжи за друг. А пък на мен чак тогава ми светна, че тя нито знае, нито я е еня колко я обичам. И я намразих вдън душа, но от това мен ме болеше, а не нея. Когато порастеш, Джоуна, жените ще ти разбиват сърцето толкова често, че ще престанеш да броиш случаите. Чуй какъв акъл ще ти дам: пази се да не те почнат отсега, щото си още малък.

Не че бях хлътнал по Фиона Касиди, съответно Ив Адамс, която, ако съдех по личния ми опит, като нищо можеше да се окаже маниачка, та дори и вещица. Но реших, че не е нужно да разяснявам това на мистър Смолър, най-малкото по две причини. Първо, много ме трогна загрижеността му за моето сърце, та не исках да го поставям в неудобно положение, ако му разкриех, че изпраща ценните си съвети

на съвсем погрешен адрес. А втората, далеч по-важната причина беше, че той в никакъв случай не биваше да разкрие пред онази жена, че съм разпитвал за нея. Тогава тя като нищо можеше да пристъпи към любимото си занимание да ме резне. А това никак не беше желателно. Добре че си мислеше, че съм се влюбил в нея; сега вече имах съвсем сериозна причина да го моля да не ме злепоставя, като ѝ сподели за моите чувства.

Така че той се закле да не издава тайната ми, а аз му обещах да се вслушам в съвета му. Стиснахме си ръцете в знак на взаимно съгласие: двама светски мъже от съвсем различни поколения, но обединени от разбирането, че романтиката е нещо опасно и че няма по-дълбока мъка от онази на несподелената любов.

След което мистър Смолър се надигна в целия си ръст и от раздавач на бащински съвети преля в по-обичайната си роля на параноичен темерут. На фона на търкалящите се над града гръмотевични тътени и на светкавиците, които проблясваха отвъд вдигнатите нависоко прозорци на мазето, той обяви:

— Сега трябва да побачкам, макар да не виждам особен смисъл, след като ще засипем с ядрени бомби руснаците, а те само това чакат, за да ни го върнат. Навсякъде войни — и тук, и там, и по цял свят, обаче на народа му дай да слуша битълсите и да гледа как някакъв там тип рисува огромни консерви със супа и ги пробутва за произведения на изкуството, тая кинозвезда, оная кинозвезда, дрън-дрън, та пляс. Съвсем изперколяса тоя свят. Пощуря направо. Чак тръпки ме побиват от тия...

— ... от тия билдербергери — подсказах.

— Нямаш си представа колко много си прав.

И тъй като не ми се ходеше на този дъжд чак до Културния дом, предполагаше се да сляза до втория етаж, да звънна на вратата на мисис Лоренцо и да се включа в малката ѝ забавачка. Мама не разрешаваше да стоя сам в апартамента ни повече от няколко минути, когато тя беше на работа. Аз бях доста отговорно дете за годините си и мама нямаше поводи да се бои, че мога да си играя с кибрит и да причиня пожар, при който кооперацията ни да изгори до основи. Но пък от друга страна, характерът ѝ беше най-вече на Бледсоу, а не на Кърк, а в рода Бледсоу по правило не оставят малките деца сами за продължителни периоди, през които могат да се подлъжат да се занимават с някоя несвойствена за възрастта им дейност.

Сега, половин век след онова време, оценявам много по-точно тогавашната ми способност да сътворявам пакости. И дори след като отчитам всичките неприятности, които съм си докарал през годините, не преставам да се чудя как толкова леко съм минал.

Съвсем ясно си давах сметка, че постановените от майка ми правила не подлежат на онези творчески тълкувания, на които лукавите адвокати подлагат законите, отнасящи се до престъпните им клиенти. Мама се изразяваше ясно, просто и точно. Но след като оставих мистър Смолър в мазето да негодува от живота, успях някак си да се самоубедя, че правилото, забраняващо ми да стоя за по-дълго сам в апартамента ни, не се разпростира дотам, че да не мога да прекарам някой и друг час сам в друга част на кооперацията и че мама едва ли не би одобрила скришните ми наблюдения спрямо една от съседките ни.

Качих се по задното стълбище до шестия етаж. Надникнах през вграденото във вратата прозорче. Няма никой. Представих си как се промъквам незабележимо, все едно съм Наполеон Соло от поредицата „The Man from U.N.C.L.E.“, която беше такъв хит по телевизията предишната година, че чак ми подпали фитила, макар така и да не схванах сюжета на нито един от епизодите ѝ, и се прокраднах като

сянка по етажния коридор, оставяйки от дясната ми страна апартамент 6-С.

Вляво, между апартаментите 6-А и 6-В, се намираше служебен офис за чистача. Пантите му изскърцаха, но сравнително тихо. Влязох без грам колебание и затворих вратата подире си. Фиона Касиди можеше да ме е усетила единствено ако е стояла в коридора на апартамента си и ме е наблюдавала през шпионката.

Запалих лампата в офиса, после дръпнах въженцето, висящо от капака на извеждащия към тавана отвор. Капакът беше на панти и като се наклони към мен, ми даде достъп до сгъваема метална стълбичка, по която да се кача горе.

Точно в този момент ме загризаха съмненията. Онази жена ме беше заплашила с нож. Сигурно по-умно щях да постъпя, ако, вместо да я шпионирам, се скриех под леглото. Не. Не става. Няма начин. Беше ми се явила насън, после беше влязла у нас през заключената врата. Беше по-опасна от всичко друго на света. Нямах как да не я проуча, за да си изясня що за птица е.

Извадих от джоба си медальона с перцето и с формата на сърце и самоувереността ми мигновено се завърна.

Все пак на онази възраст нищо не ме спираше да вярвам във вълшебствата, колкото и да не можех да си обясня нито произхода на силата, нито целта на талисмана. Не изключвам вероятността да съм се поддавал с лекота на магията не за друго, а защото бях от рода Бледсоу — закърмен и отгледан с музика. А музиката — добрата музика, великата музика — е сама по себе си вълшебна и тайнственото ѝ вдъхновение се преплита със загадъчността на всичко, което ни заобикаля. Заслушани унесено в Моцарт или Глен Милър, ние се озоваваме в присъствието на неизразимото, за чието обяснение думите не стигат и всеки опит да бъде описано и с най-хвалебствените и прекрасни думи е равносилен на светотатство.

На върха на стълбата, върху рамката на капака, имаше ключ, с който се палеха мъждукащите голи крушки в керамични фасунги, монтирани на големи интервали под билото на покрива. На светлината на тези крушки сенките не побягваха, а само се оттегляха, прегрупираха се и пак заставаха на пост.

Билото на покрива не беше толкова високо, че възрастен мъж да може да върви изправен, но за момче с моя ръст нямаше никакъв

проблем. По тавана минаваха водопроводните тръби, електрическите кабели и вентилационните шахти на апартаментите на шестия етаж. През последните години бяха заменили примитивната изолация между подовите бичмета с ивици розов стъклопласт.

Дръпнах най-горното стъпало и закачените с пружини сегменти на таванската стълбичка се прибраха с тих, но продължителен звън. А капакът тупна доволно в рамката си.

Трябваше много да внимавам къде стъпвам. Ако не улучех петсантиметровото бичме, кракът ми щеше да пробие изолацията, а ако минеше и през гипсокартонения таван, щеше да щръкне над главите на обитателите на долния етаж.

За мой късмет по бичметата тук-там имаше наковани дебели парчета шперплат, по които можеше да се стъпва като по камъни в река. И аз бавно, старателно се запромъквах в северна посока, към онази част на кооперацията, в която беше разположен апартамент 6-С. По широката вентилационна шахта определих къде е кухнята и се настаних отгоре ѝ да подслушвам.

Въпреки малкото ми килограми, нямаше как да се придвижа, без да причиня някое и друго поскърцване и изпращяване, но ми се струваше, че са прекалено слаби, за да привлекат вниманието на Фиона Касиди. А и тя надали щеше да ги различи сред многобройните оплаквания, които кокалите на старинната сграда издаваха вследствие на леещия се отгоре ѝ дъжд и вятъра, който блъскаше стените ѝ.

Успях обаче да събудя разни заспали нощни пеперуди, които сега кръжаха, потръпваха и разтваряха сивите си плащове около лампите, за да изложат крехките си телца на светлината, която обожаваха. Между подовите бичмета сигурно живееха и безброй безкрили насекоми, хранещи се с вкусния за тях изолационен стъклопласт, но много малко от тях посмяха да се покажат върху шперплата и да наскачат по гънките на джинсите ми. А аз се стегнах, за да не причиня излишен шум с отстраняването им.

През допълнително изрязан отвор в окачения таван на кухнята минаваше ламаринена тръба, която извеждаше пушека и миризмите от печката чак над покрива. Между самия отвор и отдушника имаше от всичките му страни по пет-шест милиметра просвет, който никоой не си беше направил труда да уплътни. Именно през този луфт, а не през

самата тръба, разчитах да чувам шумовете от кухнята, над която се намирах.

На търпение се бях научил през всичките онези месеци, през които Тилтън не ме пускаше на уроци по пиано, а и не ми беше никак трудно да стоя дълго време неподвижен. След петнайсетина минути дочух приглушени гласове, после някой щракна ключ и светлина обви отдолу тенекиения отдушник.

Ако някой беше погледнал случайно нагоре непосредствено преди това, щеше да забележи как през луфта се процежда зарево от таванските крушки и вероятно щеше да се досети, че там, горе, има човек.

Женският от двата гласа реших, че принадлежи на Фиона Касиди, независимо че стигаше до мен приглушен и изкривен от разните повърхности, покрай които минаваше. Стори ми се, че я чух да произнася „дрисльо“ и „шпионин“, но допусках, че може и да си въобразявам. Приказваше най-вече жената и изглежда, тя командваше положението. Мъжът ѝ отговаряше тихо и — стори ми се — боязливо и нямаше да се учудя, ако установях, че говори на чужд език.

След още десетина минути мъжът си замина. Чух да се затваря врата. Жената остана и си затананика някаква непозната за мен мелодия. Скоро се разнесе и ухание на кафе. Чух как лъжицата подрънква, докато го разбъркваше. И тя излезе от кухнята, но не угаси осветлението.

Пристъпвайки безшумно и внимателно от едно шперплатово островче на друго, тръгнах да я търся къде се е дянала. Накрая, въпреки шумовия фон от лееция се върху покрива дъжд и фучация около сградата вятър, я чух да си пее „Paint It Black“, с която „Ролинг Стоунс“ бяха имали хит през изминалото лято. Като певица не представляваше заплаха за мама, а и за когото и да било изобщо. Така както мама не излагаше на показ кирливите си ризи, и тази жена не биваше в никакъв случай да се опитва да пее извън апартамента си — та дори и в него.

В крайна сметка от тавана ме прогони не пеенето ѝ, а еднообразието. Бях се качил горе с надеждата да разкрия някоя нейна най-съкровена или ужасна тайна. Но такива неща се случват най-вече в киното. В живота съкровенията и ужасни тайни обикновено ти се

разкриват не когато ги търсиш, а когато най-малко очакваш, и те заварват неподготвен.

Ако трябва обаче да съм съвсем честен, трябва да си призная, че освен всичко друго, по някое време почнах да подозирам, че тази странна жена много добре си дава сметка за присъствието ми на тавана и че всъщност ме подслушва точно така, както и аз нея я подслушвах. А когато заизтезава слуха ми с нейната си кавърверсия на „Hang On Sloopy“, почти съм сигурен, че подменяше „Sloopy“ със „Snoopy“ — „шпионин“.

Но въпреки дъжда, аз все пак отидох до Културния дом и цял следобед свирех на пианото. Прибрах се малко преди пет, а в това време и дъждът спря. Канавките се оттекоха, улиците имаха измит вид. Чистачките на колите се премятаха бавно, сякаш и те изтощени от отминалата буря, и шофьорите бяха престанали да натискат нервно клаксоните. Целият град като че ли се поотпускаше.

На влизане във фоайето заварих мистър Йошиока да подсушава с бял парцал чадъра си. Преди това явно беше изул и подсушил и галошите си. Кимна ми, дори леко ми се поклони и рече:

— Добър ти ден, Джоуна Кърк.

— Добър ден, мистър Йошиока.

— Достатъчно много мокър ли е според теб?

По усмивката му трябваше да разбере, че смята въпроса си за ужасно забавен, затова и аз му отвърнах с усмивка:

— За патета е идеален.

— Така ли? — каза той. — Сигурно си прав. Но аз така и не видях нито едно. А ти?

— И аз не.

Той клекна да избърше водата, която беше нанесъл във фоайето, и отбеляза:

— Сигурно и в идеални дни като днешния патетата предпочитат парковете с езерца.

Тъй като фоайето беше застлано с плочки и в лошо време мистър Смолър го миеше най-редовно, никога не ми беше хрумвало да почиствам по този начин подир себе си. Даже ако трябва да съм точен, никой в сградата не постъпваше по този начин, освен самия мистър Йошиока.

Той си взе галошите и сгънатия чадър, пак ми стори нещо като полупоклон и каза:

— Пък дано утре се окаже ден за пойни птички.

— Дано — отвърнах и аз с нещо като поклон, за който моментално съжалих, понеже не исках той да си помисли, че му се подигравам, а пък най-малко имах подобни намерения.

Той тръгна нагоре по стълбището към петия етаж. От срам, че ще оставя подире си такава локва дъждовна вода, го изчаках да стигне поне до средата на пътя, преди да го последвам.

След като се прибрах в нашия апартамент, сложих мокрия чадър в делвата, която държахме за тази цел до входната врата, а галошите си оставих да се сушат върху съседната гумена постелка.

И горе-долу по това време си дадох сметка, че мистър Йошиока всъщност обитава 5-С — апартаментът точно под онзи, в който беше временно настанена Фиона Касиди, съответно Ив Адамс. В мозъка ми моментално се зароди идеята да го ангажирам за свой съюзник в разследването ми по отношение на тази жена.

Мама още я нямаше от „Улуъртс“, тъй като трябваше да свърши още нещо на връщане. Очакваше да се прибере чак към шест и щеше да има време само колкото да се преоблече и да тръгне за „Слипки“.

Предния ден беше правила курабии с фъстъчено масло по рецептата на баба ми Анита. За разлика от повечето курабии от този род, нейните не бяха нито мазни, нито жилави, а крехки и хрупкави. Като ги извадеше от фурната, още докато бяха горещи, ги поръсваше с настърган шоколад, който се разтапяше и впоследствие образуваше отгоре им тънка корица.

Курабиите се съхраняваха в дълбока, кръгла тенекиена кутия. Възхитен от собствената си изобретателност, сложих половин дузина от тези лакомства върху картонена чинийка, покрих ги плътно с полиетиленова обвивка и се качих на петия етаж да ги връча на мистър Йошиока — не толкова от желанието да го почерпя, колкото да го примамя да участва в моя заговор. Но подбудите ми в никакъв случай не бяха съвсем недостойни. Понеже поначало шивачът ми беше симпатичен, а освен всичко друго ми беше и мъчно за него заради подозираното от всички негово трагично минало.

На всеки му се случва да стигне в живота си до изключително важен момент, чието значение обаче оценява чак след много години. Покрай ежедневните цели, които си поставяме и преследваме, невинаги забелязваме онова, което става буквално пред очите ни.

След като позвъних на петия етаж и мистър Йошиока ми отвори, единственото, което видях пред себе си, беше нашият си съсед — скромен човечец, все още в дрехите, с които ходеше на работа. Не беше успял дори самото да си съблече, нито да си разхлаби поне вратовръзката.

Подадох му чинийката.

— Мама ги опече. Сигурен съм, че ще ви харесат.

Той обаче прояви известна несигурност, сякаш не беше убеден, че наистина искам да му връча курабиите.

— Те са плод на майчините ти усилия?

— Тя ги пече. С фъстъчено масло. Много вървят с прясно мляко. Но и без мляко. Не е задължително да се ядат с мляко. В смисъл ядат се и ако нямате мляко, или ако не обичате мляко, или ви става лошо от млякото и изобщо.

— В момента правя чай.

— И с чай вървят. И с мляко, и с кафе. С абсолютно всичко.

Той пое нерешително чинийката.

— Мога ли да те покана и теб на чай, Джоуна Кърк?

— Уха! Страхотна идея. Благодаря!

Официалните му обувки бяха оставени върху постелка до вратата. Той все още беше по чорапи, но вместо обувките си беше обул бели чехли.

— Не е нужно да се събуваш — каза.

— Ама защо? И аз искам да правя това, което и вие правите у дома.

— Аз не спазвам всички японски традиции. Така че не се притеснявай, че мога да те карам да седнеш на пода, за да се храниш. Аз поне не правя така.

— И ние не го правим — рекох, докато той затваряше вратата. — И никога не сме го правили. Моите деди, искам да кажа. Освен може би навремето, когато са били роби, ако не са им давали мебели. Но все си мисля, че и мебели са имали. Е, не някакви луксозни, като от „Мейси“, имам предвид, а съвсем грубо сковани.

Той се засмя и кимна.

— Мога също така да те уверя, че не се придържам и към древната традиция сепуку. — А като го изгледах неразбиращо, поясни: — Това е благовъзпитаната дума за харакири.

Е, „харакири“ поне знаех какво е, понеже бях гледал разни стари филми за войната. Ритуално самоубийство с меч. Изкормване.

— Ти, Джоуна Кърк, седни да си починеш в хола. Аз ей сега ще се върна с чая.

Имах някакво усещане, че съм се наврял където не трябва, и се чудех какво ли ще последва.

Събух си обувките и влязох в хола по чорапи.

Първото, което ми направи впечатление, беше чистотата в апартамента на мистър Йошиока. Не че и мама не беше маниачка на тема чистота, но у нас липсваше блясъкът, който се виждаше у мистър Йошиока.

А стаята изглеждаше идеална отчасти благодарение на факта, че в нея нямаше кой знае какво, така че за разхвърляност и дума не можеше да става. Линиите на ореховия диван с дървена облегалка бяха строги, а квадратните му възглавнички бяха в златисти калъфки. Комплектът столове беше с черни възглавници за сядане и черни облегалки. Върху двете семпли масички стояха лампи от черна керамика със златисти абажури.

Дървеният под беше изциклен с шкурка и ослепително лъснат. Предполагам, че мистър Йошиока лично го беше полирал. Мистър Смолър отговаряше за най-основните ремонти, но не се занимаваше с промени по интериора.

Пред двете противоположни стени стояха големи японски паравани шоджи от по шест части, с рисунки върху бледозлатиста коприна. На левия беше изобразен излегнал се, но с широко отворени и дебнещи очи тигър. На десния си играеха два тигъра, така майсторски изрисувани, че едва ли не очаквах да започнат да се движат по коприната.

Мистър Йошиока се върна с лакирана табличка, върху която носеше две бели порцеланови чинийки; в едната бяха подредени мамините курабии, а в другата — най-различни захаросани хапки в какви ли не цветове. Освен това имаше и по-малки чинийки и ленени салфетки.

Докато слагаше нещата от табличката върху масичката за кафе, мистър Йошиока каза:

- Виждам, че ти харесват параваните ми.
- Страхотни са.

— Репродукции са от творби на Такеучи Сейхо — майстор живописец от епохата Мейджи. Направиха ми ги по поръчка и са абсолютно точни копия. Но не могат изобщо да се сравнят по внушение с оригиналните. Те едно време бяха притежание на моя род. После се изгубиха.

— Ужас! Как се губят такива големи вещи? — попитах.

— Не е лесно.

— И къде се изгубиха?

— В Калифорния — отвърна мистър Йошиока и отнесе празната табличка в кухнята.

Единственото друго произведение на изкуството стоеше върху поставка между двата прозореца, покрити с оризова хартия с цвета на блед чай. Беше необикновено голяма фигура от слонова кост, около шейсет сантиметра висока и толкова широка, и трийсет сантиметра в дълбочина, изобразяваща изящно и изключително реалистично изработена красива японка по пищно кимоно.

Като се върна с друг поднос, върху който носеше кана с чай и две фини чаши, мистър Йошиока обясни:

— Това е оригинал от Мейджи, изработен от ненадминатия Асахи Гьокудзан през 1898 година. През 1901-ва той излага на показ нова, още по-голяма и по-впечатляваща версия, която става притежание на императора.

Мистър Йошиока наливаше чая, а аз гледах омагьосан резбата от слонова кост — най-красивото нещо, което бях виждал през живота си.

— Това е придворна дама. Церемониалното ѝ кимоно има деветнайсет пласта, чиито миниатюрни гънки скулпторът е изобразил най-старателно в релеф.

Статуята беше толкова чувствена, че ми идеше да я докосна, макар да си давах сметка, че не бива.

— И нея моят род я е притежавал, но впоследствие я изгубил. Открих я след много години и я купих. За мен това беше изключително щастлив ден. Чаят е налят.

Той се настани на дивана, а аз седнах на стол и започнах да отпивам от чая, който се оказа врял, почти безцветен, едва ли не безвкусен и леко горчив.

Мистър Йошиока ме наблюдаваше любопитно.

— Предполагах, че така ще реагираш — каза, макар да не се бях оплакал, и ми посочи миниатюрна порцеланова каничка, голяма колкото мъжки палец. — Подслади си го с малко мед от портокалови цветчета.

Добавих с удоволствие мед към чая си, а домакинът ми продължи да пие своя неподсладен.

После опитах и една от хапките и установих, че притежава много фин аромат, вероятно на бадемова есенция, и е само леко подсладена, но вкусна.

А той си взе една от курабиите и изпадна във възторг, което никак не ме учуди, след като малките хапки явно изразяваха представата му за десерт. След като отхапа за пръв път от мамините курабии с фъстъчено масло, бас държа, че очите му са се отворили към друг, съвсем нов свят.

— А кой е Мей Джий? — попитах.

— Епоха в историята на Япония, през която е бил на власт императорът Муцухито, от 1868 до 1912 година. Самото название „мейджи“ означава „просветен мир“. Досаждам ли ти?

— О, не, сър. Напротив. Страшно ми харесват и тигрите, и придворната дама.

— Ужасно безинтересен човек съм — каза. — Рано или късно, ще започна да ти досаждам. А ти, щом го усетиш, веднага ми кажи.

— Добре. Но се съмнявам, че ще ми стане досадно.

— Гарантирам ти — настояваше той. — Художниците от епохата Мейджи се придържали към своя стил дълго след края на царуването на Муцухито. Моят баща светец и дълбокопочитаемата ми майка колекционираха творби и от Мейджи, и от предшествалия я период Едо. Притежаваха стотици произведения. Говорим за истинско изкуство. Самият аз израснах сред помещения, пълни с вълшебството на Мейджи.

— Стотици, казвате. И какво стана с тях?

— Изчезнаха. До едно. С изключение на изработената от слонова кост придворна дама, която успях да открия.

— А родителите ви защо така са си губели вещите?

— Никой не е бил виновен — сви рамене той.

— Те художници ли са били?

— За майка ми и така може да се каже. Тя извезваше с игла и конец какви ли не сложни картини. Но баща ми беше съвсем скромнен шивач. Курабиите на майка ти наистина много вървят с чая.

— И вашите сладкиши също — рекох и си взех трета хапка, макар и да не ми се ядеше толкова.

И чаят ставаше повече за пиене, като му добавих мед, но не можеше да се сравнява с кока-колата.

— Майка ти е изключително талантлива.

— Чували сте я как пее?

— Да, в онзи клуб, където работи.

Не можех да си го представя в подобна обстановка.

— Имате предвид „Слинки“?

— Точно така. Само веднъж влязох там. Настоявах да си поръчам алкохолни напитки. Така че аз от време на време, като усетех, че се налага, си поръчвах по едно мартини.

— Доколкото знам, мартинито е силна напитка.

— Да, но не ги пиех. Плащах ги, но не се докосвах до тях. И не знам защо, но това някак си не се понрави на управата. Останах с впечатлението, че повторна моя поява там е нежелана.

— Мама видя ли ви, докато бяхте в „Слинки“?

— Не. Защото бях седнал на масичка в ъгъла, далеч от сцената. Нямах желание да се натрисам, а само да послушам. Май вече ти досаждам.

— О, не, сър. Напротив. Точно обратното. И в коя част на Калифорния живеете с родителите си?

— Първо бяхме в Лос Анджелис. А после на едно място, наречено Манзанар.

— Палми, плажове, топло време. Сигурно и аз ще се преместя там, като порасна. А вие защо се махнахте?

Той мълчеше, загледал се така замислено в чая си, сякаш там виждаше своето бъдеще. По някое време каза:

— Намерих си работа тук. А работата е живот и смисъл. Лентяйството е грях и смърт. Когато войната свърши, бях вече на осемнайсет и трябваше да работя. Затова и дойдох тук от Калифорния, да работя.

— За Втората световна война ли говорите?

— Да, точно за нея.

— Значи, сте почти на четиресет — пресметнах бързо наум, — но нямате вид на стар човек.

— Ти също — засмя се той и вдигна поглед от чая си.

— Не исках да прозвучи обидно.

— Прозвуча си най-откровено. А откровеността е хубаво нещо.

Пак се изчервих, но понеже си оставах все още черен, той така и не забеляза.

— Ето че и на себе си започнах да досаждам — каза той. — Сигурно съм ти страшно скучен.

Мина ми през ума, че притеснението му да не скучая може да е просто някакъв негов си начин да ми подсказе учтиво, че е време да прекратя посещението си, и в същия миг се усетих, че изобщо не бях повдигнал темата, която ме беше вдъхновила да му донеса курабиите.

Затова вдигнах поглед към тавана и рекох:

— У вас е толкова тихо и спокойно. Дано новата дама в 6-С не смути покоя ви.

— Защо трябва да го смущава?

— Ами като почне да отлепва балатума и да остъргва тапетите...

— Предполагам, че ще го прави във времето, през което ще съм на работа.

— Да, ама има вид на...

Той килна глава, а черните му очи станаха не по-малко любопитни и прями от очите на бдителен гарван.

— Да? Вид? На какво, казваш?

— На шумна личност.

Той ме огледа над вдигнатата си чаша, после отпи от нея и заяви:

— Нямах предвид „шумна“.

— Как така?

— Друго искаш да кажеш.

— И какво е то?

— Чакам откровението ти.

— Гадна, тогава — рекох. — И може би леко чалната. Една такава гадно чалната.

Той остави чашката и се надвеси напред.

— Срегнах тази жена вчера по стълбите. Поздравих я с „добър ден“, а тя не.

— А какво ви каза?

— Да съм направел нещо, което дори не желая да спомена. Гадна — да, за най-голямо съжаление. Чалната — вероятно. — И се наклони още повече напред. — Мога ли да споделя нещо с теб, Джоуна Кърк, при условие че няма пред никого да ме цитираш?

— Кълна се в Бога — вдигнах дясната си длан.

— Думата, която най-точно я описва, е „опасна“. Повярвай ми. Цял живот съм си имал работа с опасни хора.

— Вярвам ви, сър.

— И ако тази Ив Адамс възбужда по някакъв начин любопитството ти, не му се поддавай. От нея само неприятности можеш да очакваш. А на нас не ни остава друго, освен да се надяваме, че ще се махне, преди да е причинила ред бели.

За миг се поколебах дали да не споделя и собствения ми опит с тази жена, но ми мина през ума, че ако му спомена за заплахите ѝ, ще трябва освен това да му разкажа и как ми се беше явила насън — жертва на удушаване. А никак не ми се щеше да го подтикна към мисълта, че думата, която най-точно би ме описала, е „откаченяк“.

Затова си позволих единствено да подметна:

— Няма да се изненадам, ако се окаже някоя вещица.

— Невероятно — вдигна вежди той. — Кое те кара да мислиш така?

— Това, че понякога... тя просто се...

— Просто какво?

— Ами това. Появява се като изневиделица. На места, където не би трябвало да бъде.

— Не съм забелязал подобно нещо.

А понеже много вече се бях разприказвал, аз се изправих и само допълних:

— Шантава работа. Но ако все пак чуете нещо необичайно там, горе... И изобщо нещо подозрително...

— Очаквам да чуя куп подозрителни неща, Джоуна Кърк. Но нямам намерение да слушам.

— А? Как така няма да слушате? — Не можех да схвана какво точно иска да ми каже. — Все едно ли ви е каква пакост може да е замислила?

— Никак не ми е все едно. Но не желая да си имам неприятности. Достатъчни са ми онези, които вече изживях, нали

разбираш? Предостатъчни дори.

— Е... Хубаво, щом казвате. — А когато той се надигна от дивана, добавих: — И много благодаря за сладкишчетата. И за чая. И за меда.

Полупокланяйки се, той отвърна:

— И аз ти благодаря, Джоуна Кърк, за това, че сподели с мен прекрасните курабии на майка ти. Изключително мил жест от твоя страна.

Заслизах към апартамента на мисис Лоренцо, понесъл върху плещите си бремето на разочарованието. Бях се надявал двамата с мистър Йошиока да разкрием със съвместни усилия истината за Фиона Касиди. Колкото и слаб, и дребен да беше — към метър и шейсет и седем — не знам защо, но по време на посещението ми си създадох впечатлението, че е смел, да не кажа храбър. Допускам, че това се дължеше до голяма степен на наличието на онези тигри по параваните му.

Не си спомням вече какво очаквах да се случи по-нататък. Подозирам, че след всичките изминали оттогава години паметта е започнала да ми изневерява. Или че, реално погледнато, не съм очаквал никаква конкретна проява на злото, а просто съм живял в сянката на общата заплаха от страна и на баща ми, и на Фиона Касиди.

Така стигнахме и до Деня на труда — първия понеделник на месец септември. Училищните занятия в „Света Схоластика“ трябваше да почнат на другия ден, във вторник. В съботата се прибрах в 5:20, след продължително свирене в Културния дом. Майка ми вече беше тръгнала за „Слинки“.

Влязох в банята и си измих лицето и ръцете. После отидох в моята стая, свалих плюшената кувертюра, сгънах я и я прибрах в дрешника и си приготвих отрано леглото за лягане. Навън беше топло, а в стаята — задушно. Вдигнах долната част на вертикално отварящия се прозорец да влезе чист въздух.

В кухнята заварих бележка, прикрепена с магнит към вратата на хладилника: „Обади се на Доната, като се прибереш. Тя ще ти донесе да вечеряш и ще остане, та да си легнеш в твоето си легло. С всичката обич на света, мама“.

Бяха минали два дни, откакто пих чай у мистър Йошиока, и оттогава не бях виждал Фиона Касиди. Чудех се дали да не се кача пак на тавана, да видя какво може да се чуе евентуално от 6-С. И тъкмо се укорих, че си мисля за глупости, на вратата се позвъни. През шпионката видях, че е мистър Йошиока.

Отворих му, а той прошепна насреща ми:

— Добър вечер, Джоуна Кърк. Денят ти приятно ли премина?

Веднага влязох в тон и шепнешком му отвърнах:

— Ами да. Може да се каже, че мина приятно. А вашият, сър?

— Имал съм и по-тежки дни. Може ли да разменим няколко думи?

— Разбира се. — Отдръпнах се да го пусна да влезе. — Заповядайте.

— Да си поговорим насаме — продължи да шепне той.

— Вкъщи няма никой.

Той влезе, затвори вратата и я подпря с гръб, сякаш искаше да предотврати нахлуването на някаква враждебна сила.

— Извинявай за нахалството.

— Няма проблем — уверих го. — Няма ли да седнете да ви почерпя с нещо? Чай не знам да правя, но мога да ви предложа какао или да ви отворя безалкохолна бира, да кажем.

— Много си любезен, но съм дошъл само за миг. Моля за извинение.

— Какво се е случило?

— Мис Ив Адамс не е вдигала шум. Ни най-малко. Но на два пъти, за по един час, се долавяше някаква ужасно неприятна... — и направи измъчена физиономия, сякаш се притесняваше от невъзпитаността на следващата си дума — ... воня.

— Каква воня?

— Една такава. Много силна.

— На какво?

— На химикал. Сходна, но не идентична с миризмата на трихлоретилена. Онази течност, дето я ползват за химическо чистене. Покрай занаята ми на шивач я познавам много добре.

— Може да е някакъв разтвор за отлепване на стария балатум.

— Сигурен съм, че не е това. Изключено е.

Беше свъсил чело и присвил устни.

— Виждате ми се силно разтревожен — рекох.

— Прилича на трихлоретилена, но ми се струва да е много по-летлива от него.

— В какъв смисъл „летлива“? Аз мога да свиря на пиано, но от химия си нямам понятие.

— По-възпламенима — обясни той. — Може да причини пожар, взрив, произшествие. Не че желая да всявам паника де.

— Летлива — повторих с чувството, че думичката описва еднакво добре както самата жена, така и химикала, надушен от мистър Йошиока. — А откъде сте сигурен, че идва от 6-С?

— Снощи се качих на шестия етаж да подуша.

За разлика от моята, неговата кожа не беше достатъчно тъмна, че да прикрие изчервяването му. Но за момента не можех да определя с точност кое по-точно го притесняваше — дали проявата на любопитство към съседката ни, или вероятността да го сметна за паникьор.

— Пред нейната врата най-силно миришеше.

— Не се ли обадохте на мистър Смолър?

— Реших да изчакам до тази вечер да видя дали и трети път ще се случи. Но като се прибрах преди няколко минути от работа, виж какво заварих в кухнята ми.

И извади от джоба си четири парчета от направена с фотоапарат „Полароид“ моментална снимка. Подаде ми ги, а на мен веднага ми стана ясно, без дори да ги бях сглобил правилно, че на снимката е онзи голям копринен параван от шест части с двата тигъра.

— Парчетата бяха сложени едно върху друго и приковани върху дъската ми за рязане с нож от кухненските ми чекмеджета — каза мистър Йошиока.

Върнах му срязаната с ножица снимка и той я пое с трепереща ръка.

— Според мен това е заплаха. Предупреждава ме да не душа повече около вратата ѝ, но и да не се оплаквам от вонята.

— Мислите, че Ив Адамс ви е засякла да душите пред вратата ѝ ли?

— Вече и аз не знам какво да мисля.

— А как е успяла да влезе у вас, че да направи моменталната снимка?

— Ха де, и аз същото се питам — потвърди той и с треперещи пръсти пусна парчетата от снимката в джоба на самото си.

— Бяхте ли заключили?

— Да. И моята врата, като вашата, има две секретни брави. — Понечи да каже още нещо, но вместо това заоглежда стаята, съсредоточи се върху единия от гледащите към улицата прозорци, а накрая впери поглед надолу в дясната си ръка — първо в дланта, после в опаката ѝ страна със старателно маникюрираните ѝ пръсти, и рече: — Дойдох само да те предупредя, че възнамерявам да стоя настрана от тази жена и от шестия етаж изобщо, за да не ѝ давам поводи да се

гневи. А освен това смятам, че в името на собствената ти безопасност и тази на майка ти така следва да постъпиш и ти.

А аз си спомних онзи глас: *Сега ще те резна. Не ми ли вярваш?*

— Какво има? — попита той.

— Не съм ви казал всичко за тази жена.

— Да, известно ми е.

— Ама как така? Откъде? — изненадах се.

— Какъв беше онзи израз за изражението на добрия играч на покер?

— Покерджийско лице — отвърнах.

— Да, май това беше. Та ти нямаш такова. Нямам представа какво точно не ми каза, но че премълча нещо, съм убеден.

Поколебах се, но в крайна сметка изплюх камъчето:

— Тя ме заплаши с нож.

Стори ми се, че той се ужаси, но не съм съвсем сигурен, понеже той наистина притежаваше покерджийско лице.

— Къде по-точно?

— Тук, у нас. Нали ви казах вече, че е способна да се появява като фокусник там, където допреди миг я е нямало.

— Но за какво ѝ е било да те заплашва с нож?

Прокашлях се, обърсах ненужно с ръкав носа си, сплетох пръсти и изпуках с кокалчетата им, и най-накрая си признах:

— Ами тя беше оставила отворена вратата на 6-С и аз малко така поогледах апартамента.

Независимо от покерджийското си лице, мистър Йошиока не успя да скрие докрай възмущението си от проявеното от мен любопитство.

— Това пък защо е трябвало да правиш?

Аз обаче все още не бях готов да му разправа как я бях сънувал удушена до смърт.

— И аз не знам. Понеже... не е като другите. Сигурно... съм се влюбил в нея. Нещо като любов от пръв поглед.

Той ме загледа право в очите, прикова някак си моите и след миг каза:

— Засега ще приемем, че е така. Всеки премълчава по нещо, докато не му дойде редът да го обяви.

Макар че се чудех дали да не му разправа и други подробности, аз само свих рамене и се зазяпах в краката си, все едно всеки момент щяха да затанцуват.

— Аз глава не виря, Джоуна Кърк — въздъхна мистър Йошиока. — И си живея живота, без да вдигам особен шум. Нито проявявам любопитство по отношение на жени... от рода на Ив Адамс. Приведена главица. Приведена главица. Не ми трябва да блестя. На мен ми дай сенки, покой, самота. Да съм незабележим. А когато човек е почти незабележим за околните, той не е обект на завистта, гнева или подозренията им. Препоръчвам ти най-силно почти пълната незабележимост като стил на живот.

— Ама наистина ли си мислите, че Ив Адамс е способна да ви убие?

Сега, след като беше прибрал фотографията, ръцете му като да бяха се поуспокоили, но му личеше, че самият той е силно разтревожен, а и че му е крайно неудобно да ме погледне в очите.

— Някои неща са по-лоши и от смъртта. Според мен заплахата не е към моята личност. А по-скоро към рисунката с тигрите. Не бива да излагам паравана на риск. Прекалено ценен е.

— Как така „ценен“? Нали сам казахте, че е репродукция, а не оригинал?

— Но е по-ценен и от самия оригинал.

— Това пък как става? Щом не е антика.

Той вдигна глава и срещна погледа ми. Стори ми се, че му иде да ми разкрие нещо много важно, но се разколеба.

— Дойдох само за да те предупредя.

Излезе на площадката и тихо затвори вратата помежду ни.

Но не чух отдалечаващи се стъпки.

След времето, необходимо за едно тупване на сърцето, мистър Йошиока се обади от външната страна на вратата:

— Джоуна Кърк?

— Да?

— Пусни секретните брави.

— Добре.

И изпълних заръката му.

Опрям ухо във вратата, успях да го чуя как се отдалечава и в същото време си помислих, че неудобството му вероятно се дължи на

липсата му на смелост, от решителността му да живее с преклонена глава и да е почти невидим. Тази мисъл ме натъжи. И не само натъжи, но и нещо още по-лошо.

В онези времена, ако бяхте от американците, които, като мистър Йошиока, принадлежаха към етническа група, чиято първоначална родина съвсем наскоро беше започнала и загубила световна война, или принадлежахте към народ, започнал едва напоследък да се измъква от целовековна сегрегация след безброй прекарани в робство поколения, спокойно можехте да очаквате почти пълна липса на прилика между себе си и героите от книгите и филмите. И ние бяхме способни да повярваме в изобразяваните от Джон Уейн герои и да се възхищаваме от елегантността и смирението, с което той се превъплъщаваше в героичните си образи; можехме и да приемем, че честта, целокупността и смелостта, върху които тези образи бяха изградени, са ценности, които и самите ние прегръщахме, но нямаше начин да си въобразим, че самите ние сме Джон Уейн или че той е един от нас. Е, вярно е, че по същото време съществуваше и Сидни Поатие, но в онези дни той играеше най-вече в умишлено либерални филми и целта му беше по-скоро да усили усещането ни за заобикалящите ни неправди, а не да побеждава отрицателните образи. А човек по принцип разчита именно героите, които му служат за пример, да побеждават отрицателните образи. В телевизионната поредица „Аз, шпионинът“ Бил Козби притежаваше необходимото физическо и психологическо присъствие, с което да накара лошите да съжаляват, че не са били добри, но той го постигаше най-вече с помощта на своя хумор, присмех и отраканост, при което зрителят нито за миг не си го представяше да е в опасност и съответно да му е нужна и смелост. Чернокожите от моето поколение разполагахме с два основни източника на герои: звездите на спорта, които преодоляваха расовите бариери, и прочутите музиканти — в чиято трудова характеристика не влизаше нито пребиването, нито разстрелването на злодеи. А в областта на поп културата мистър Йошиока разполагаше с много помалка бройка вдъхновяващи етнически примери на героизъм от мен. В ония времена в американските спортове почти не се срещаха звезди от японски произход, а единственият японски певец в класациите беше Кю Сакамото, успял да стигне до номер едно през 1963 година с песента „Сукияки“, независимо че думите ѝ бяха изцяло на японски.

Пак по онова време моето лично определение за „героизъм“ беше силно ограничено. И както щях впоследствие да проумея, изводът ми, че на мистър Йошиока му липсваше смелост, произтичаше единствено от собственото ми невежество. След претърпените огромни загуби и страшни мъки изобщо не е израз на страх желанието ти за в бъдеще да живееш с минимални страдания. Да не говорим, че една от формите на героизма, на която почти не са посветени никакви филми, е храбростта да живееш без огорчение дори когато наличието му е оправдано; да имаш силите да се бориш дори когато шансовете усилията ти да бъдат възнаградени са повече от минимални и да притежаваш решимостта да търсиш истинския смисъл на живота дори тогава, когато той ти се струва най-безсмислен.

След като ѝ се обадох, че съм се прибрал, мисис Лоренцо се качи на четвъртия етаж с нещо покрито в чиния, което обяви, че било „специален таен десерт“. Преди това беше оставила в хладилника ни тавичка с готова за готвене салтимбока заедно с продуктите за два вида гарнитюри.

Докато правеше картофени крокети и грах с орехи, аз заредих масата и ѝ разправих как е минал деня ми. Не че имаше кой знае колко за разправяне, след като умишлено прескочих Фиона Касиди, съответно Ив Адамс, и мистър Йошиока. Изобщо вече водех живот по-таен и от покрития в чинията десерт.

Тя междувременно ми възлагаше и разни други дребни задачи, аз помагах според силите ми, а тя ми описваше кое от трите деца в забавачката ѝ какво било направило или казало.

— Ама откакто надебелях, ми става все по-трудно да се оправям с тях.

Нямаше и три месеца от смъртта на мистър Лоренцо, а мисис Лоренцо вече беше почнала да трупа килограмите. Но не беше станала дебела, само позакръгленка, затова не ми беше приятно да я слушам как се самоукорява.

— На теб, мисис Лоренцо, никой никога ли не ти е казвал колко много приличаш на Ана Мария Албергети?

— Страшно си мил, Джоуна, но всичко това е вече зад мен. — И се потупа с длан отзад с лек смях. — Всичко е отдире ми, дето викат.

Усетих някак си, че тя изобщо няма предвид новите килограми, които всъщност се бяха полепили доста равномерно по различните части на тялото ѝ.

— Зад теб ли? — попитах. — Кое е зад теб?

— Грижете за външния ми вид. Мъжете. Бракът. Такива като Тони много рядко се срещат. Тепърва да търся нов може да ми донесе единствено разочарования... че и нещо по-лошо.

Примирението ѝ ме натъжи. Но не ми идеха думи, с които да променя възгледите ѝ за бъдещето. И колкото повече мълчах, толкова по-неудобно ми ставаше, та по някое време изпитах адска нужда да се махна за няколко минути от кухнята. Надявах се, като се върна, да подхванем друга тема на разговор, все едно казаното дотук изобщо не го бяхме говорили.

— Отивам да си приготвя леглото за лягане — излъгах я, — че после да не се занимавам с него, а и да си отворя прозореца да ми се проветри стаята.

Като влязох в стаята ми, установих, че прозорецът си беше отворен, както го бях оставил, и леглото си беше готово за сън, както го бях оставил, с тази разлика, че върху гладкото памучно одеяло, застанало сякаш на пост срещу вратата, лежеше платненото око със зеницата си от синя пластмаса.

А в спомените ми изникнаха приковалият ме лилав поглед и гласът на онази опасна жена: *Око с джуджу? От теб, като те гледам, май ще излезе някоя истинска откачалка.*

Отидох до прозореца. Затворих го. Сложих му райбера.

След това отворих със замах вратата на дрешника. Не се беше скрила в него. Нямаше я и в спалнята на мама, нито в нейния дрешник. Нито в килера в коридора. Нито в банята.

Проверих и входната врата. Беше си заключена, както я бях оставил след пристигането на мисис Лоренцо.

Върнах се в моята стая и изгледах циклопското око. Грабнах го, взех от нощното шкафче кутията с Флорентинката, отворих я, убедих се, че нищо друго в нея не липсва — нито е добавяно — оставих вътре окото, а кутията сложих в чекмеджето на нощното шкафче.

Окото не беше там, когато се бях върнал и се бях захванал да си оправям леглото. Значи, Ив Адамс — или Фиона Касиди, или каквото и да е там името ѝ — е влязла, докато с мисис Лоренцо сме работели в кухнята, извадила е онова гадно око и го е сложила така, че да гледа право във вратата.

Седнал на ръба на матрака, с лекота си преведох смисъла на посланието ѝ. Явно жената е била в течение на появата на мистър Йошиока да ми съобщи за вонята на онази течност като от химическото чистене и за нарязаната моментална снимка на паравана с тигрите. И сега ме предупреждава да не участвам в заговори против

нея, да не се занимавам с мистър Йошиока и да не забравям, че с най-голямо удоволствие би ме резнала. Тоест тя ми съобщаваше: *Може да си мислиш, момченце, че само платненото око е джуджу, но трябва да знаеш, че единственото джуджу тъдява съм самата аз.*

Изваках да спра да треперя и чак тогава се върнах в кухнята, където мисис Лоренцо беше приключила с гарнитурите, вече пържеше навитата на руло салтимбока в смес от масло и зехтин и въздухът се беше напоил с аромата на прошуто, телешко, салвия и чер пипер.

Тя пожела да пие вода по време на вечерята, а на себе си сипах от черешовия сок, който мама беше направила от прах „Кул Ейд“ и беше сложила от сутринта в хладилника.

При сядането ми на масата нямах и грам апетит. Зачоплих с вилицата храната, убеден, че свитият ми стомах ще я върне обратно в мига, в който посмее да хапна. Най-голямото доказателство за майсторлъка на мисис Лоренцо обаче е фактът, че много скоро след това си бях омел чинията и исках допълнително.

Тайният специален десерт пък се оказа рикота — сладкиш с извара, посипан с пудра захар и настърган шоколад. „Специален“ е меко казано — направо райски си беше.

След вечеря измихме чиниите и седнахме да играем „Реми“ върху кухненската маса. Мисис Лоренцо понечи да пусне радиото, та да сме послушали хубави мелодии, но аз успях да я убедя, че поради моята вманиаченост на тема музика това би ми попретило да се съсредоточа върху картите. А истината е, че се боях да не би музиката да заглуши стъпките на Ив Адамс, ако тя решише да се завърне с някои лоши помисли.

Легнах си, както си му е редът, в 21:30, но така и не можах да заспя. Мисис Лоренцо гледаше телевизия в хола, но беше намалила звука почти докрай. Така че не телевизорът ме държеше буден, а оная вещица от 6-С, ако изобщо беше вещица. По някое време дори се запитах дали всъщност няма да е най-добре, ако наистина е просто вещица; защото можеше да е и куп други, още по-страшни неща.

В 22:20 се надигнах и отидох в хола да проверя какво прави мисис Лоренцо. През траялото по-малко от час мое безсъние си бях представил поне няколко начина, по които Ив Адамс би могла да я убие внезапно и безшумно с оня неин автоматичен нож. Заварих мисис

Лоренцо просната върху дивана. Не гледаше телевизия, но и не беше умряла. Ами спеше дълбоко, та дори и похъркваше.

Върнах се, легнах си и се укорих за това, че съм станал голямо бебе. Оная загадъчна жена може да е всякаква, но в никакъв случай не е вещица, а още по-малко пък вампир или излюпило се от гигантски семенник извънземно. Че върши нещо в 6-С, дето не е за вършене, е ясно, както и това, че не ще никой да си завира гагата. Колко му е да наплаши едно деветгодишно хлапе. Точно толкова, колкото ѝ е лесно да сплаши и стеснителен шивач, измъчван от спомените за някаква преживяна от него трагедия. Просто иска да се боим от нея дотолкова, че да не ѝ се пречкаме, а само след два месеца тя ще се махне окончателно от главите ни.

Но така или иначе, в 23:00 пак се прокраднах през коридора до всекидневната да проверя още ли спи мисис Лоренцо, или вече е заклана. Нито едното, нито другото. Тя седеше на дивана, заровила лице в дланите си, призрачно бледа на примигващата светлина от телевизионния екран, и ридаше безмълвно, но с такава мъка, че цялото ѝ тяло се тресеше. А плачеше не заради нещо видяно по телевизията. Нямаше нужда от тъжен филм или ужасен репортаж, че да ревне.

Колкото и луда да се окажеше обитателката на 6-С, безобразие беше от моя страна да забравя толкова бързо как съвсем наскоро светът на Доната Лоренцо се беше обърнал наопаки. Колкото и сащисан да бях останал от срещата ми по стълбите с живата Фиона Касиди, след като я бях сънувал удушена с вратовръзка, в крайна сметка аз сам си бях виновен за всичките струпали ми се впоследствие неприятности; най-безотговорно я бях последвал и с неподплатена с нищо смелост бях влязъл неканен в апартамента ѝ и бях обикалял по стаите му. Докато самата мисис Лоренцо с нищо не беше заслужила своето овдовяване; тя просто беше станала поредната невинна жертва на отвратително жестоката съдба.

Побързах да си се прибера в стаята, преди да ме беше забелязала как я наблюдавам от прага на всекидневната. Срамът, който изпитвах, потисна страховете ми и макар да се съмнявах, че изобщо ще мигна през остатъка от нощта, бях заспал дълбоко.

Тъй като на другата сутрин баба Анита имаше рожден ден, те двамата с дядо Теди минаха със своя кадилак купе да ни вземат с мама за литургията в 10:00, след което се отбихме за брънч бюфет в голям хотел, където минах три пъти през въртящите се врати и щях сигурно и четвърто кръгче да направя, ако мама не ме беше изгледала с онзи неин Поглед, който винаги ми действаше вразумяващо.

За пръв път ме водеха на брънч бюфет, където можеш да ядеш колкото и каквото си искаш. Бях шашнат от изобилието, а така също и от свежите цветя по масите, ледената скулптура на лебед, белите униформи и високите шапки на майстор готвачите, които ти режат парчета от телешкото печено и пуешкото.

Пищната обстановка, изглежда, изостри до крайност апетита ми. Изядох си всичко и понечих да отида за допълнително, но мама ме предупреди да си сипя само толкова, колкото щях да изям.

— „Да ядеш колкото си искаш“ не значи да хабиш колкото си искаш храна.

Затова и тримата ме изгледаха невярващо, като се върнах с отрупана чиния, но аз си изядох всичко до трошица.

При което дядо Теди каза:

— Анита, този наш внук май е от друга планета. Сигурно е станал вече колкото кон с крокодилска уста, но нас ни хипнотизира, та ни се струва, че е слабичко момченце, което някой по-силен вятър може всеки момент да отвее.

След брънча ходихме на кино да гледаме филм с Джак Лемън и Уолтър Матау. Смешен беше, но не можеше да се сравни с мултфилма, който показаха преди него.

Изобщо изкарахме идеален ден, а деветгодишното дете е склонно да си мисли, че всяко изключително преживяване води до трайна промяна в качеството на бъдещия му живот. Ако денят е бил лош, то започва да очаква цяла поредица мрачни дни в продължение на отворителни десетилетия, докато изпълнен с щастие ден му вдъхва

почти главозамайваща сигурност, че и идните години ще бъдат ознаменувани с безбрежно блаженство. А в действителност времето ни учи, че партитурата на живота варира от „Психо“ до „Звукът на музиката“, като в преобладаващото си мнозинство дните преминават под трелите на незабележим и евтин филм, който понякога е романтичен, но друг път е лека комедия, а се случва да е и несъществен артфилм, направен със загадъчна цел и неясен замисъл. Това обаче не означава, че не познавам и възрастни, чийто цял живот е преминал под знака на странната заблуда, която е типична за деветгодишните деца. А тъй като аз открай време съм си оптимист, винаги — особено през онзи период на детството ми — съм разчитал на продължително щастие.

Вечерта, като се прибрахме от рождения ден на баба ми Анита, почти не се сетих за жената в апартамент 6-С. След такъв ден на неподправени удоволствия светът ми, изглежда, беше започнал да се върти около ново, по-топло слънце, а загадъчната жена и олицетворяването от нея зло със сигурност бяха останали в друг, запокитен в някой край на галактиката свят, което изключваше вероятността някой ден орбитите ни да се пресекат отново. Заспах дълбоко, необезпокояван от никакви сънища.

А когато в понеделнишкото утро на Деня на труда се събудих, прозях се, протегнах се и седнах на ръба на леглото... видях подпряната на нощната ми лампа моментална снимка, направена с фотоапарат „Полароид“. А на снимката бях аз и спях.

И ето как изтълкувах смисъла на фотографията още докато си седях на леглото: *По всяко време си на мое разположение, шпионче. Нищо не ми пречи да понижа с камата сърцето ти, докато спиш, моето момче, и ти ще умреш, без да се събудиш и без да ме видиш.*

Но и това не беше най-лошото, което ми беше обещала. Докато гланцираната снимка се тресеше между пръстите ми, аз се сетих за онова, което ми каза пак в същата тази стая малко след като бях направил огледа на 6-С.

И да не си посмял да споменеш някому за мен, разбра ли? Никому нищо. Не си ме виждал през живота си. Този ни разговор изобщо не се е състоял. Разбираш ли какво ти редя, шпионин такъв? И ме беше заплашила, че ще използва ножа и срещу майка ми. Щом толкова обичаш майка си, мисли си за онова, което ти казах.

А аз, вместо да хукна при мама и да ѝ разправам всичко от игла до конец, пак извадих металната кутия „Флорентинката“ от чекмеджето на нощното шкафче. Отворих капака и насреща ми се облеци платненото око.

Когато криеш тайна от най-близките ти хора, дори ако се водиш от най-благородни чувства, винаги съществува опасността да създадеш някакъв по-малък живот в рамките на нормалния. Първоначалната тайна ще породии други, които също ще се налага да пазиш, оплетените мрежи на измамата ще прераснат в сложните архитектурни творения, състоящи се от потиснати истини и увъртания, докато в един момент установиш, че изживяваш две едновременно фабули. А тъй като измамата се поддържа не само чрез нагли лъжи, но и чрез премълчавания, всичко това ти окалва душата, размътва ти съвестта, размазва зрението ти и изобщо те докарва до ръба на пропастта, в която те чака още по-гъст мрак.

На тогавашната ми детска възраст аз, естествено, не бях способен да формулирам всичко това с думи, но категорично го усещах, макар и смътно, и се ужасявах от всяка моя поредна стъпка в

света на тайнствеността. Ако покажех моменталната фотография на майка ми, щях да се принудя да ѝ призная и за жената в 6-С. При което майка ми щеше да настоя да разбере кое ме е накарало да съм толкова смел и нахален, че да вляза неканен в чужд апартамент. Силно се съмнявах дали тя — или който и да било друг — щеше да повярва, че вече съм я сънувал тази загадъчна жена, при това удушена и мъртва; тоест щяха да ме заподозрат, че не стига дето съм сгрешил, но и на всичко отгоре разправам възмутителни лъжи. С други думи, щях да посея в мозъка ѝ подозрението, че в крайна сметка съм се метнал много повече на баща ми, а тя нямаше да преживее подобна мисъл.

След всичките тези разсъждения сложих и моменталната снимка в кутията при платненото око и другите ми вещи, а после се заувещавах, че ако не стъпя повече на шестия етаж и стоя по-надалеч от временната наемателка, заплахите ще престанат. Но първото, което направих, беше да обърна омразното око със зеницата надолу, та да гледа дъното на кутията, а не мен.

Мама беше станала много преди мен и беше успяла да се изкъпе, да се облече и да сложи масата за закуска. Едва успях да прибера кутията със съкровищата — и проклятията — ми и тя вече чукаше на вратата:

— Хайде, ставай, сънчо. Чакам те на закуска след пет минути.

— Добре. Буден съм. Сега ще дойда.

Появих се в кухнята мрачен, лишен от обичайната ми бърливост, по пижама и чехли. Успях да си изям закуската, без да събудя подозренията ѝ, най-вече правейки се на полузаспал и все още каталясал от буйното посрещане на бабиния рожден ден.

Имах късмет. Благодарение на пълната ѝ заетост през цялата неделя мама не беше успяла да прочете вестника, който сигурно тежеше поне две кила. Чак сега тя се вгълби изцяло в новините, докато дъвчеше яйцата, бекона и пържените картофи. Аз на свой ред пък поисках да ми даде страниците с комиксите и по този начин също си намерих повод да седя с наведена глава.

Обикновено в понеделниците в „Слинки“ нямаше музика, освен ако не се случеше някой празник като Деня на труда например, в който можеше да се разчита на голяма посещаемост. Вечерта се предполагаше на сцената да се появи и мама, и Върджил Тибинс — другият певец с договор към клуба. Тя беше звездата на ранното шоу,

от шест до девет, преди което имаше репетиция, така че тя излезе още преди три.

Аз дотогава също се бях изкъпал и облякъл, така че целунах мама и ѝ пожелах:

— Скапй ги довечера.

— Ще се радвам повече, ако онемее, та да не подмятат разни работи по мой адрес.

— Ама и в „Слинки“ ли се заяждат с изпълнителите?

— Не само с мен, миличък. При трайното наличие на много алкохол, никому не е спестено заяждането. Довечера обаче на прицел ще е най-вече горкият Върджил, понеже той поема късното шоу.

А пък аз ѝ напомних, че независимо от двете свързани с празника събития, които щяха да се проведат в Културния дом, стаята „Абигейл Луиз Томас“ щеше да е на мое разположение да свиря на пианото.

— Ако се върнеш, след като съм излязла — каза тя, — слез долу у Доната. Тя ще те чака.

Аз се прибрах в 15:15, но не отидох направо при мисис Лоренцо. Нито изпитах угризения от това, че първо влязох в нашия си апартамент, понеже се чудех как най-добре да осигуря собствената ни безопасност — което в края на краищата си е основната работа на мъжа в семейството, нали? Но колкото и странно да ви се стори, признавам си, че тъкмо липсата на чувство за вина предизвикваше у мен ужасно чувство за вина.

Първата ми работа, като влязох в кухнята, беше да отворя най-близкото чекмедже до окачения на стената телефон и да потърся в указателя името на новия ми приятел от петия етаж. По някое време го открих в списъка на обитателите на кооперацията: ЙОШИОКА, ДЖОРДЖ. Долу, на пощенските кутии във фоайето, бяха написани само фамилните имена. Не знам на какво се дължеше очакването ми мистър Йошиока да има японско малко име, след като, изглежда, се е родил в САЩ, но така или иначе, близо минута не можах да откъсна очи от това „Джордж“, разкъсван от съмнения да не би, незнайно за мен, в кооперацията ни да живее и втори Йошиока.

Тъкмо се канех да набера номера, когато телефонът иззвъня и ме стресна. Облещих се насреща му, убеден, че ме търси не кой друг да е,

а самата вещица — *тя много добре знае, че вече съм си у дома!* — но после ме досрамя от уплахата ми и грабнах слушалката.

— Ало?

— Добър ден, Джоуна Кърк — каза мистър Йошиока.

— А! Здравейте! Не предполагах да сте вие?

— А кой очакваше да е?

— Ив Адамс.

— Гарантирам ти, че аз не съм тя.

— Е, как, сър? Веднага ви разпознах.

— Първоначално държа да те уведомя, че с огромно удоволствие изконсумирах и последната от майчините ти курабии, която се оказа не по-малко вкусна от първата. За което ти благодаря.

— Мога да ви донеса още, ако искате.

А той ми отвърна с осезаемо огорчение:

— Не, не. Най-искрено съжалявам. Но не ти се обаждам за още курабии. Подобно желание от моя страна би ти прозвучало ужасно невъзпитано.

— Ни най-малко, сър. Просто щях да реша, че наистина сте ценител на курабиите.

Отговорът ми комай съвсем го обърка. Млъкна за секунда, след което попита:

— Ти съвсем сам ли си, Джоуна Кърк?

— Да, сър. Мама отиде в „Слинки“ и се разбрахме аз да сляза у мисис Лоренцо, вместо тя да се качва тук.

— Трябва да ти покажа нещо много важно, Джоуна Кърк. Изключително важно. Мога ли мигновено да го сваля?

— Идвайте.

— В кооперацията ни действат нездрави сили. Трябва на всяка цена да действаме тихомълком. Затова няма да звъня на звънеца ви. А ще почукам. Ти ще ме чакаш. Нали?

— Да — съгласих се.

— Ако пътем налетя на зло, ще се върна в квартирата си и ще ти се обадя по телефона да си уговорим друга среща.

— Зло ли? — попитах.

— Зло, Джоуна Кърк. Ужасно зло.

Отидох да го чакам на вратата на апартамента, която отключих и съвсем леко открянах. Наблюдавах през процепа кога ще пристигне съзаклятникът ми, но за моя изненада, той се появи отляво, тъй като беше слязъл безшумно като котка по задното стълбище вместо по предното.

Мистър Йошиока ми се усмихна през цепката и аз го пуснах да влезе. Носеше голяма кафява книжна торба за пазаруване с дръжки от пресукан канап, която остави досами вратата веднага щом я затворих.

— Как се чувстваш днес следобед, Джоуна Кърк?

— Малко ме е страх май.

— Страх ли те е? От какво си се уплашил?

— От ужасното зло, за което се каните да ми разкажете.

— Ама на теб то вече ти е известно. Става дума за мис Ив Адамс.

В шивача беше настъпила някаква промяна. Макар денят да беше неработен, той не си беше свалил нито костюма, нито вратовръзката, но въпреки всичките му приказки за ужасни злини ми се стори по-спокоен от всякога.

— А и нали споменахте, че в кооперацията действали „нездрави сили“.

— То също се отнася за мис Ив Адамс и за нейните помагачи.

— Че какви помагачи има тя?

— Разни хора. Идват, после си отиват. Чувам ги как стъпват отгоре ми, чувам и приглушените им гласове, но нито един път не съм ги видял.

— Тя влизала ли е пак в апартамента ви?

Той ме изгледа с погребална сериозност.

— Да. И ми остави нова снимка.

— На втората рисунка с тигър ли, или изображение на придворната от слоновата кост?

— Този път не става дума за моментална снимка с „Полароид“. А за откъсната от книга страница със снимка от Манзанар.

Сетих се какво си бяхме говорили, докато пиехме чай.

— А, едно от местата в Калифорния, където сте живели.

— И по-точно — снимка на портала на онова място, където живях.

— Че откъде е могла да го знае?

— Подозирам, че просто е налучквала... и е познала.

— Това само една вещица го може.

И едва тогава осъзнах защо мистър Йошиока ми изглеждаше по-спокоен от всякога. Макар, както винаги, да беше по костюм и вратовръзка, за пръв път го виждах без жилетка под сакото — явно жест, отчитащ празничното естество на деня.

Само няколко часа бяха минали от утрото, в което с ужас бях установил, че Ив Адамс се е промъкнала през нощта в заключения ни апартамент и ме е снимала, докато спя; и ето че изведнъж ми се удаваше възможността да споделя с мистър Йошиока за ужасното й деяние, пред което някаква си там снимка на градче в Калифорния направо нищо не струваше.

— А пък у нас е оставила друга моментална снимка. Елате да ви я покажа.

И го отведох по коридора до спалнята ми. Той се застоя на прага, полюлявайки се в израз на очевидно притеснение, и отказа да влезе. Наложих се да извадя металната кутия и да му я изнеса.

А той се засмя на нарисуваната на капака жена и я почука пръст:

— Прекрасната Фероньера.

Да си призная, тогава не ми стана съвсем ясно какво искаше да каже, освен дето ми прозвуча на френски и се учудих, че чувам израза от човек, който по нищо не личеше да е французин. Но така или иначе, нямах търпение да му покажа снимката, на която спях.

— Светкавицата ли те събуди? — попита ме той.

— Ами. Аз като заспя дълбоко, и с топ не могат ме събуди.

Той се намръщи, престана да се полюлява на прага и вместо това заклати глава.

— Това не е никак хубаво. Много лошо е даже. Майка ти какво каза?

— Още не я е видяла. Искях първо да обмисля нещата, че да не я тревожа излишно.

Извадих от кутията платненото око и му разказах какво ми се беше случило с него, но той не успя да схване всичко.

— Това око от твоя плюшена играчка ли е?

— Не е от моя. Не знам от чия е. Вятърът го довя по задната уличка — но само него, без нищо друго — и го спря пред краката ми. Мина ми през ума, че може да притежава някакво джуджу, затова го прибрах.

— Какво значи „джуджу“?

— Вуду, един вид. — Но като видях, че тази дума нищо не му говори, добавих: — Като на кино, нали разбирате.

— Не посещавам кина.

— Наскоро и по телевизията даваха един за вуду в големия град.

— И телевизия не наблюдавам. Мнозина са ми казвали, че трябва да си купя, но силно се съмнявам, че някога ще стане.

— И телевизор ли си нямате? Лелеее, че с какво се занимавате тогава?

— Работя.

— Когато не сте на работа, имам предвид.

— Чета. Размишлявам.

— То за четене — и аз чета. Мама също. И двамата обичаме книгите.

Той пак огледа неразбиращо платненото око, след което ми го върна, а аз старателно го оставих със зеницата надолу в кутията с Флорентинката.

Докато я връщах в чекмеджето на нощното шкафче, мистър Йошиока отбеляза:

— Намирам само две логични обяснения. Мис Ив Адамс или борава с изключителна ловкост с шперцове, или притежава ключове от апартаментите ни.

Мистър Йошиока беше олицетворение на хладнокръвието, но по един уникален за него си начин. Изказът му беше изключително точен — без да изяжда гласни, без жаргонни думички, без да потъмнява крайните съгласни — и всичко това буквално галеше музикалния ми слух още от момента на запознанството ни. А сега, след като прилагаме науката за дедукцията при разбулването на една загадка, въпреки липсата на акцент в говора му той леко ми напомняше за онзи интелектуален, суперумен детектив Чарли Чан от старите филми. През

1966 година все още ги повтаряха по телевизията. Никой не беше седнал да ги обвинява в расизъм или да призовава за цензурирането им, вероятно понеже Чарли Чан задължително се изявяваше като най-умния герой във всяка сцена. Чарли Чан беше, естествено, американец от китайски произход, а мистър Йошиока — американец от японски произход. Разликата ми беше съвсем ясна, независимо че бях само на девет, тъй като вече бях гледал по телевизията мистър Мото в оная щура поредица стари филмчета за интелектуалния, суперумен японо-американски детектив, основана върху поредицата разкази и детективски романи на Джон Ф. Маркуанд — носителя на наградата „Пулицър“ за литературния му роман „Покойният Джордж Апли“. Най-откровено казано, Фиона Касиди, съответно Ив Адамс, ме плашеше, но на моменти удоволствието да съм помощник на мистър Йошиока надделяваше над страха ми от загадъчната жена, най-вероятно защото дотогава не бяха правили поредица филми за интелектуален, суперумен негър детектив, а аз бях започнал да се вживявам в тази роля.

Затворих чекмеджето на нощното шкафче и се върнах при застаналия в рамката на вратата мой посетител.

— Според мен тя е майстор касоразбивач. Защото откъде би могла да се сдобие с ключове, питам се?

— Може да ѝ ги е дал домоуправителят.

— Кой, мистър Смолър ли? Изключено е. За такова нещо веднага биха го уволнили.

— Доколкото съм чувал, мъжете са способни да извършват неблагоприятни дела заради красиви жени. Дори ако трябва да съм точен, с очите си съм го виждал.

— Няма начин — завъртях глава. — Според мистър Смолър жените толкова пъти ти разбивали сърцето, че брой немало. Човек поначало не трябвало да им дава възможността да почнат. Да не говорим, че той хич не обича шефовете си, дето са в центъра на града, а тъкмо те са я пратили тук да оправи 6-С. Обвинява ги, че им плащали луди пари да служат в тая коравосърдечна фирма и да си чоплят носовете. А и понеже е изпратена от управлението, той вероятно и нея я смята за билдербергер.

Мистър Йошиока замърда с уста, сякаш се мъчеше да докара думата на езика си, да вкуси поне част от смисъла ѝ.

— Какво значи... Какво беше онова, което току-що каза?

— Дълга история — отвърнах. — А и няма значение. Нито мистър Смолър ѝ е дал ключовете, нито коравосърдечните служители на фирмата. Просто не виждам каква друга може да е, освен фантастична касоразбивачка. А в книжната пазарска торба какво ми носите?

— Устройство, което да гарантира безопасността ти нощем.

— Ама наистина ли? Пушка!

Той само ми се усмихна. Леко и притеснено каза:

— Да се надяваме да не се стигне дотам.

Мистър Йошиока извади от пазарската торба ръчна дрелка с манивела, ролетка, молив, чук, гвоздей и състояща се от две части верига за врата в комплект с винтове.

— Вече монтирах такава на моята врата. Не че ще е в състояние да попречи на мис Ив Адамс да влезе, ако вътре няма никой, който да сложи веригата. Но поне гарантирано ще попречи някому да те навещава нощем, докато спиш.

Наложи насрещника върху рамката на вратата и с молива отбеляза мястото за четирите винта.

— Ей, недейте да бързате. Аз после какво ще обясня на мама?

— Какво толкова има да се обяснява? Мис Ив Адамс е опасна и непредсказуема личност. Тя...

— Но аз изобщо не съм казал на мама нито за Ив Адамс, нито за заплахата с ножа, нито за моменталната снимка как спя. Тя изобщо си няма представа.

Той замига насреща, сякаш се мъчеше да фокусира погледа си, след като образът ми внезапно се беше размазал.

— А защо не си споделил с нея толкова важно нещо?

— Сложно е да се обясни.

Погледът, който ми хвърли, ми напомни за съвсем друг човек — за миг не можах да се сетя на кого, но после си дадох сметка, че по същия начин ме изглеждаше и сестра Агнес в редките случаи, когато отидех в „Света Схоластика“ с недовършено домашно.

— Според мен нямаш вид на момче, което би излъгало майка си — отчете мистър Йошиока.

— Не съм лъгал мама за Ив Адамс. Просто не съм й споменал за нея.

— Ако човек се замисли усилено, предполагам, че ще долови наличието на известна разлика.

— Не желая да я притеснявам. И без това си има достатъчно ядове.

Той положи на пода насрещника и молива, взе чука и гвоздеа и каза:

— Ще имам грижата да обясня на майка ти, че съм се притеснил как двамата сте съвсем сами в днешните престъпни времена. И затова съм ви монтирал същата такава предпазна верига, каквато съм сложил и в собствения ми апартамент.

— Да де, ама точно тук е въпросът: защо само на нас?

— Моля?

— Защо, като сте почнали, не сложите верига и на вратата на мисис Лоренцо, а и на вратите на всички останали обитатели, а само на вас и на нас?

Той се усмихна и кимна.

— Разбира се, защото вие сте ми приятели, а останалите са най-обикновени съседи, мнозина от които изобщо не разговарят с мен, да не говорим, че и никой друг не ми е носил курабии.

— Хубаво, ама майка ми не знае дори това, че сме приятели.

— Донесъл си ми курабии, пили сме чай, отчели сме, че Ив Адамс е опасна личност. Житейският ни опит може и да е различен, но ние с теб и двамата сме мъже, поради което мислим по един и същ начин. И съвсем естествено сме се сприятелили.

В мига, в който рече „мъже“, ми се стори, че изпитах известна обич и към него — по същия онзи начин, по който обичах и дядо ми Теди. А и мистър Йошиока изобщо не се поспря, преди да използва думата, не вложи в нея и капка пресметливост, а с най-отявлена искреност ме включи в числото на възрастните, зрелите хора.

При което аз избъбрих смутено:

— Ама как да ви кажа... Аз на мама изобщо не съм й споменавал, че съм ви носил курабии и че след това сме пили чай.

На четиресетгодишна възраст лицето му беше точно толкова гладко, колкото и моето — най-вероятно поради това, че той много рядко го сбръчкваше в някое драматично изражение. Ласкавата му усмивка беше винаги едва забележима, когато се намръщеше, почти не му личеше и изобщо, за да прецениш в какво настроение е, не ти оставаше много друго за гледане освен очите му. Но ето че сега — с гладкото си лице, без най-малкия намек в погледа дори и без издайническа промяна в говора, той заключи:

— Ти май повече неща спестяваш на майка си, отколкото ѝ споделяш.

— Е, не е точно така — отвърнах засрамено. — Почти всичко си споделяме, най-сериозно ви казвам. До такава степен, че тя понякога ме нарича „дърдорко“, задето прекалено много ѝ разправам. Просто не исках да ѝ спомена за курабиите и чая, понеже тогава щеше да се наложи да ѝ кажа и за Ив Адамс, а точно това се мъчех да избегна, защото...

— Защото не желаете да я притесняваш. Тя и без това си има достатъчно ядове — довърши вместо мен изречението той с нещо като цитат.

Престорих се, че изведнъж ми е хрумнало как да разрешим дилемата:

— А защо, вместо да слагаме предпазна верига, не се обадим в полицията да им кажем, че мис Адамс използва в 6-С някакви миризливи химикали, които всеки момент биха могли да избухнат и да ни изпотрепят.

Тъй като на самия мен ми е невъзможно да побледнея, веднага забелязвам, когато бял човек изгуби малкото цвят на кожата, който притежава, а със същата лекота го излавям и като се изчерви. Мистър Йошиока имаше известен лек загар, но в мига, в който споменах за полиция, той побледня посвоему. Кожата му запази бронзовия си цвят, но съвсем леко изсивя, все едно се превърна в сплав от бронз и калай, ако това изобщо е възможно.

— Без полиция — каза.

— Ама защо? Точно този начин е най-сигурен. Те се качват горе, тя не може да им откаже и ги пуска да влязат. И ако е замислила нещо престъпно — а ние знаем, че това е така — полицаите го виждат и я арестуват, с което слагат край на страховете ни, че може да седне да ни отмъщава или нещо такова.

Той завъртя глава. А кожата му беше станала по-скоро калаена, отколкото бронзова.

— Никаква полиция. Лоша идея.

— Кое ѝ е лошото?

— Не на всички полицаи можеш да разчиташ, Джоуна Кърк.

— Знам. Всеки го знае. Но в случая с тази жена всекиму е ясно, че не е стока. А и не всички полицаи са корумпирани. Даже, ако трябва

да съм точен, повечето не са.

— Не е необходимо да са корумпирани. В някои случаи просто виждат как някой върши нещо лошо, дават си сметка, че е лошо, много от тях дори се ядосват, но не го възпират.

— Защо не го възпират?

— Може би от страх. Или несигурност. Може да се боят да не си загубят работата. А и са длъжни да се подчиняват на висшестоящите.

— Кой висшестоящи?

— На началника на полицията, на кмета, на губернатора, на президента. Висшестоящи колкото искаш. — Опря гвоздеа в една от отметките, отбелязани с молива върху рамката на вратата, чукна го леко с чука, после издърпа гвоздеа да излезе и обясни, все едно наистина го бях попитал: — Ей така се маркира отвор за дрелката.

Наблюдавах го как започна и следващите три отвора и изкоментирах:

— Тая работа никак не ми харесва. Какво ще обясня на мама?

— Опитай се просто да премълчиш. Този подход досега се е оказал успешен.

Стори ми се, че долавям мъничко сарказъм в гласа му, но не бях съвсем сигурен.

— Все ще трябва да й кажа нещо, когато попита кой е монтирал тази верига.

— Току-виж не те попитала.

— А, сигурно ще се поинтересува.

— Но ако не я забележи веднага, няма и да те заразпитва веднага.

Взе ръчната дрелка, на която предварително беше сложил свредло, и започна да пробива една от първоначалните дупки.

Не ми се налагаше дори глас да повиша, за да ме чуе над тихото цъкане на ръкохватката, с която въртеше зъбчатките.

— Сто на сто ще я забележи. Толкова е лъскава.

— Първата й мисъл ще е, че я е монтирал мистър Смолър.

— Ами ако го запита лично?

Той премести свредлото от първата на втората начална дупка и завъртя ръкохватката.

— Излишно се вълнуваш за разни дребни подробности, Джоуна Кърк. Пази си силите за големите проблеми. А такива животът ще ти донесе предостатъчно.

— Да, ама аз съм решил да съм мъжът в семейството, а това значи да не я занимавам с неща, с които и сам мога да се справя. И затова премълчавам първо едно, после друго, след това трето, докато накрая се получи пълна бъркотия, и тя ще ми се кара — при това с пълно право — че съм крил от нея.

Мистър Йошиока престана да върти дрелката, изгледа ме и обяви:

— Е, това вече е съвсем сериозен проблем, за който си заслужава да се притесняваш.

Най-смешното беше, че нито едно от последвалите събития не ми беше създавало предварително поводи за тревога.

Вечер майка ми заключваше най-редовно вратата на апартамента: понякога отрано, друг път — когато пееше и се прибереше късно — след като първо ме качеше на ръце от мисис Лоренцо далеч подир началото на часа на вещиците. И по навик пускаше и двата секрета заедно с предпазната верига, без дума да обели за новата ни придобивка. Едва през петата или шестата нощ, откакто мистър Йошиока я беше монтирал, мама внезапно осъзна в един и половина след полунощ, че има пред себе си нещо ново.

— Това пък кога го сложиха? — попита, потраквайки с плъзгача на върха на веригата.

Както бях в полусън, като нищо можех да се изтърва неволно и да положа началото на разплитането на цялото кълбо от лъжи. За моя зла чест обаче, дори в полусъзнание проявих достатъчно коварство и измърморих:

— Не помня точно. Преди време.

Тя се намръщи, завъртя глава и рече:

— Току-що си дадох сметка, че я ползвам от... няколко дни, да кажем. Ха. Никога не съм очаквала собственикът да похарчи и един цент за подобрения в тая тъпа кооперация.

След което пхна плъзгача в насрещника върху рамката на вратата и дойде подире ми в моята стая да ме завие да не изстина.

Така и не отвори втори път дума за веригата.

Аз поначало бях вече решил, че въпреки всичката му непроницаемост, мистър Йошиока е страшно готин посвоему. Сега обаче окончателно се убедих, че освен всичко друго е и гений.

Мама изобщо не повдигна въпроса за веригата и пред мистър Смолър. Едва след години си дадох сметка, че тя поначало избягваше този човек, вероятно заради обичая на Тилтън, докато още живееше с нас, да се отбива понякога на размумка при домоуправителя със стек от

шест бири. Баща ми изслушваше с кеф щурите конспиративни теории на мистър Смолър, а после ни ги преразказваше на нас с мама с подигравателен тон и още по-разкрасени. Понякога тълкуванията, които Тилтън даваше на тези теории, бяха в действителност смешни, но така гадно описваше самия домоуправител, че изобщо не ми беше до смях. Според мен мама не попита мистър Смолър кога е сложил веригата, за да не я заразпитва пък той какво прави Тилтън напоследък. Силвия Кърк, която скоро щеше да си възвърне моминското име Бледсоу, по принцип не обичаше да злослови по ничий адрес, но и нямаше как да намери добра дума за мъжа, който редовно я зарязваше.

В началото на октомври, горе-долу седмица преди да бъдат подписани документите, с които се слагаше край на брака им, мама отишла в ресторанта, където Тилтън работеше срещу скромна заплата плюс петпроцентов дял в бизнеса за всяка прослужена година, с перспективата някой ден да стане пълноправен собственик на заведението. Тъй като не знаела на кой телефонен номер може да го намери и кореспондирала с него само чрез адвоката, който движел развода, искала да си поговорят директно за последен път доколко разумна била тази предстояща стъпка.

Но при посещението си установила, че Тилтън го били уволнили още преди седем месеца, далеч преди да напусне семейното ни огнище. Докато работел там, получавал единствено заплата и нищо повече. Да не говорим, че и заплата му била значително по-голяма от онази, която обявявал у дома, и разчитал на мамините пари, за да си плащаме наема.

За най-голямо мое облекчение, слабото място, на което тя го таяла дотогава в сърцето си, през този ден най-после зараснало.

Що се отнася до Ив Адамс, съответно Фиона Касиди, тя нито веднъж повече не се набърка нито в моя живот, нито в този на мистър Йошиока, през цялото това лято и последвалата го ранна есен. От време на време от 6-С се разнасяше по някоя заплашителна миризма на химикали, но никога за по-дълго от час, така че моят приятел шивачът донасяше за тях единствено на мен. А Ив Адамс се изнесе от 6-С скоро след като майка ми научи истината за Тилтън.

За заминаването ѝ научихме едва седмица по-късно, когато бригада работници се заеха да свалят старите тапети, да изнесат навън

прогналия балатум и да боядисат апартамента. През всичките месеци, през които беше живяла там, тя и пръста си не помръднала да свърши работата, заради която уж я били настанили.

В момента, в който си изясних всичко това, издирих мистър Смолър, който пак се беше наврял в бъкащото с паяци мазе, да го питам повторно за симпатичната млада дама с лилаво-сините очи. Престорих се на безнадеждно влюбено хлапе, страдащо от мисълта, че може никога повече да не зърне тази своя богиня.

Този път обаче мистър Смолър не източваше утайка от парния котел, ами наливаше в стъклена дамаджана миризлива смазочна течност от канелката на един от ненадписаните варели.

Както винаги, беше се издокарал в долнище на анцуг с ластичен колан и тиранти от конски дизгини, но липсваше друг основен елемент от летния му екип: потникът. Като реверанс към застудялото време, мистър Смолър си беше облякъл сив суитшърт с черен надпис GET OFF MY CLOUD — заглавието на хит на „Ролинг Стоунс“, който беше стигнал до номер едно в класациите почти година преди това. Върху предницата бяха изобразени и петимата музиканти от състава. Най-малко бях очаквал точно мистър Смолър да си облече подобна дреха. Та той беше ударил твърдо петдесетака, така че не попадеше в демографската група на любителите на закупени от рок концерт фланелки. И тъй като той поначало не обръщаше внимание на външността си, предположих, че си пазарува дрехите на старо по разни разпродажби. Сегашната му, с призива „Махни се от облака ми“, вероятно е била изхвърлена от някого, комуто е писнало да е почитател на Мик Джагър и останалите момчета, а пък мистър Смолър си я беше купил не защото си падаше по „Стоунс“, а заради това, че му беше харесала и на размер, и на цена.

— Нищичко не беше пипнала в 6-С, а пък и аз нито веднъж не я проверих дали си оправдава безплатния престой там. Ония стиснати костюмари в центъра да вземат да ми пратят уж за по-евтино тая вонлива хипарка, та да поотчетат някой и друг долар по-малко разходи, и сигурно са си мислели, че ще си зарежа всичката друга работа, та да им я надзиравам, ама няма го майстора. Пък и тя им го начука баш както си трябва, ама добре че се махна, каквато беше чалната. Някой ден ще я покажат и по новините по телевизията, помни ми думата, и то не щото са й дали някоя Нобелова награда. Абе аз, малкият, не ти ли

казах да се не навърташ толкова около нея! Имаш късмет, дето не те е изкормила да ти изсуши сърцето, да го смели на прах и да се напуши с него.

Беше петъчен ден, когато след училище обикновено ходех в стаята „Абигейл Луиз Томас“, понеже мисис Мери О’Тул беше почнала да ми дава зор да мина от американските джаз и поп шлагери към класическата музика, но не като крайна цел, а просто да види дали и Моцарт няма да ме увлече със същата сила, с каквато ме привличаха Дюк Елингтън, Клод Торнхил и Фатс Домино. Но като се прибрах от „Света Схоластика“, мама вече беше излязла за среща с някакъв, който ръководел кариерите на млади таланти, а оттам щяла да отиде с такси направо в „Слинки“. Отбил се бях вкъщи само колкото да се поосвежа преди Културния дом, но плановете ми се промениха в мига, в който заварих бачкаторите от 6-С да пушат на стълбището пред главния вход на кооперацията.

Спринтирах първо до шестия етаж да се убедя, че Ив Адамс се е изнесла окончателно, после се сурнах надолу чак до мазето да получа уверения от мистър Смолър, че тя никога повече няма да се върне, и чак тогава се шмугнах у дома. Щракнах двете секретни брави зад гърба си, обаче забравих да сложа предпазната верига.

Буквално замаян от радостната вест, забих право в стаята ми, издърпах чекмеджето на нощното шкафче и извадих металната кутия с Флорентинката. Намерението ми беше да накълцам моменталната снимка как спя и да изхвърля парченцата в контейнера зад сградата.

Бях я пазил като един вид доказателство, че Ив Адамс ме беше заплашвала. Нима можех да се снимам сам, докато спя, още повече, след като изобщо не притежавахме фотоапарат „Полароид“? Та ако някой ден мама случайно научеше някое от нещата, които не бях споделял с нея, и ми се наложеше да давам обяснения, или ако Ив Адамс — под това или под някакво друго име — пак проявеше агресивност към мен и най-после ми се наложеше да търся помощ, моята моментална снимка и онази с тигрите на мистър Йошиока — както и до известна степен откъснатата от книга снимка от „Манзанар“ — щяха да представляват някакво, макар и не особено убедително, доказателство, че тя действително ни е заплашвала.

Но сега, след като се беше изнесла от кооперацията, където очевидно нямаше в никакъв случай да я приемат повторно, снимката

нямаше да ми трябва за доказване на каквото и да било. Но пък можеше да послужи за улика — улика, че съм укривал от майка ми събития със сериозна значимост. Знам, че тя по никакъв начин нямаше умишлено да наруши самостоятелността ми, но ако случайно попаднеше на моменталната снимка, щеше да се зачуди кой я е направил, защо и кога. А не можех дори да си представя какво задоволително обяснение щях да ѝ предложа — освен голата истина, разбира се. При което, независимо какво наказание щеше да ми наложи тя заради измамата, то щеше да бледнее както пред разочарованието, което щеше да изпита от мен, така и пред болката, която щяха да изразят очите ѝ. Но сега, след като Ив Адамс окончателно си беше заминала, няхах нито нуждата да пазя доказателства против нея, нито желанието да съхранявам улики, които да сочат, че съм бил не толкова идеален син, колкото бих искал.

Сега, като се обръщам назад през петдесет и седмата ми година, ми е много трудно да пресъздавам тогавашните ми разсъждения, тъй като на деветгодишна възраст човешкият мозък все още се оформя в буквалния смисъл на думата, а логиката не може да се мери по сила с въображението. Но ако не ме лъже споменът, при отварянето на кутията с Флорентинката се чувствах точно като новоосвободен пленник, тъй като създадената от моите изплъзвания и недомлъвки постройка се разпадаше като съновидение и по този начин ме спасяваше от вероятността някой ден да се червя от срам пред майка ми.

Но от ексцентричната ми колекция липсваха точно две неща! Снимката как спя. И платненото око. Повече от седмица беше минала, откакто за последен път бях отворил кутията. И мигновено осъзнах, че в някой от тези дни — не е ясно точно през кой, но е било по време, в което веригата не е препречвала вратата — тя — изключено е да е бил някой друг — е влязла и ми е задигнала нещата. Само дето не можех изобщо да си представя за какво ѝ е било платненото око.

Затова пък към колекцията ми беше добавено нещо ново: отрязък — пет на петнайсет или осемнайсет сантиметра — от страница в гланцирано списание, на която е било изобразено женско лице или нещо в още по-едър план — снимка само на очите, веждите и горната част на носа. Жената на снимката вероятно е била синеока, но с

помощта на боичка някой беше докарал очите ѝ до синьо-лилави, горедолу като очите на самата Ив Адамс.

Провлачих пръст по единия ирис и върхът му се боядиса в лилаво.

Заедно с моменталната снимка тя беше отнесла не само уликата за извършената от мен измама, но и доказателството, че е проявявала някакъв интерес към мен. Предположих, че с изрязаните от списанието очи ми подсказва: *Няма да те забравя, шпионино. Знам къде мога да те намеря и ако някога споменеш някому за мен, с най-голямо удоволствие ще те накълцам на парченца.*

Нямаше да се учудя, ако започнеше от моите очи.

И в същия миг си дадох сметка колко глупав съм бил, като съм си мислел, че тя е изчезнала завинаги от живота ми. Явила ми се беше насън, преди да я бях видял на живо, което щеше да рече, че сънят ми е бил истински, пророчески. Следователно и името ѝ би трябвало да е Фиона Касиди, а не Ив Адамс, и че щеше да се махне от живота ми едва след като запалех фенерчето и се озовях втренчен в облецените насреща ми нейни неподвижни, мъртви очи.

Следващите ми действия може да ви се сторят глупави и вероятно забавни, но ви гарантирам, че поне тогава, навремето, не съзирах в тях нищо смешно.

Приседнах на ръба на леглото, разпънал парчето от списанието между палците и показалците на двете ми ръце, забил поглед в изрязаните от снимката очи. Че не бяха нейните — не бяха, да не говорим, че и истински не бяха; и въпреки това имах чувството, че независимо от това къде се намираше в момента, през тях ме гледаше проникателно самата Фиона Касиди, тъй като очите несъмнено притежаваха джуджу. Явно Фиона Касиди не беше просто особена или чалната. Бях си внушил, че е специалистка по отваряне на брави, но сега вече бях готов *живота си да заложа* срещу твърдението, че е способна да преминава с помощта на магия през врати и стени и че притежава определени окултни способности, от които досега ми беше демонстрирала само най-елементарните.

Първоначално понечих да накъсам ивицата с очите на най-малките възможни парченца и да ги пусна в тоалетната чиния. Но докато се усетя, се озовах пред шкафа под кухненската мивка. Там, сред разните джунджурии, имаше и тенекиена кутия с трудно отварящ се капак; в нея майка ми държеше кибрит със специални петнайсетсантиметрови клечки за палене на пилотното пламъче на газовата фурна, ако случайно угаснеше. А от чекмеджето под кухненския плот извадих чифт готварски щипки.

Отидох в банята, хванах хартията с щипката и я запалих над тоалетната чиния. Масурите от пепел падаха във водата, а когато парчето изгоря докрай, пуснах водата.

Оставих да бучи шумният вентилатор на банята, върнах на място щипката и кибрита, върнах се с флакон освежител за въздух и обилно напръсках помещението. Докато мама се върнеше от „Слинки“, нямаше да има и най-малкия помен от миризма на пушек и тя нямаше изобщо да заподозре, че съм си играл с огън.

Но когато пак се прибрах в стаята ми, изпаднах в паника при констатацията, че от сбирката в тенекиената ми кутия липсва още нещо, което до този момент не бях забелязал: пластмасовото сърце с бялото перце. В началото не се бях разделял с талисмана, понеже беше нов за мен и сякаш имаше някакво непрекъснато магическо излъчване, но от няколко седмици бях престанал да го нося. И внезапен изблик на интуиция изведнъж ми подсказа, че по някакъв неизвестен за мен начин медальонът ми е осигурявал непреодолима защита, но сега, след като онази жена го е отмъкнала, съм останал беззащитен — а и обречен.

Потръпнах от облекчение, след като го изрових от кутията, и го напъхах с цялата му там верижка и прочее в джоба на дънките ми.

Междувременно целият бях плувнал в пот от ужас, което обяснява и защо така се панирах от липсата на платненото око. Бях го прибрал, понеже си бях внушил, че притежава някакво джуджу, след като вятърът го довя злоещо по уличката сам-самичко, без нищо друго. Но когато разправих случая на Фиона Касиди, докато тя държеше върха на ножа наврян в ноздрата ми, тя ме беше изгледала с презрение и беше казала: „От теб, като те гледам, май ще излезе някоя истинска откачалка“. Сега обаче почвах да се убеждавам, че ми се е подиграла само за да ме заблуди, понеже е усетила силата на платненото око, и го е откраднала, за да го ползва против мен и мама.

Имаше няколко момента в живота ми, когато ми се е искало пак да съм дете — не за да притежавам отново енергията и идеалното здраве на младостта, а за да изживея отново невинността и онази радост дори и от най-дребните неща, която рядко успяваме да усетим в пълен размер с натрупването на годините. Но ако човек не си насили паметта, обикновено забравя с лекота, че детството, освен всичко друго, е било и време на страхове — едни оправдани, но други нерационални и породени от чувството за безсилие в свят, в който властването над околните, изглежда, е основната цел за мнозина от човечеството. За унесеното в своето въображение дете вероятността да стане жертва на върколак е не по-малка от онази да бъде застреляно от намъкнал се в училищния двор въоръжен масов убиец; съществуването на вампири е не по-малко вероятно от мисълта за терористично нападение, а наличието на съседка с паранормални

способности — не по-малко въобразимо от наличието на поредния психопат.

Прибрах кутията с Флорентинката и се залових да претърся цялата си стая, да не би онази жена да е пъхнала някъде платненото око — я под леглото ми, я върху скрина, зад радиатора, сред гънките на завесите или зад късото перденце под корниза, откъдето щеше да има поглед поне над част от стаята ми... След като не го намерих, почнах да преравям чекмеджетата и всички стелажи на вградения гардероб, тъй като нямах никакви гаранции, че след като си легнех и угасях осветлението, то нямаше да се измъкне тайно от скривалището си и да ме следи през цялата нощ. Едно такова око несъмнено щеше да притежава и безупречна способност да вижда в тъмното. Но и там нищо не открих.

Излязох в коридора и се спрях на прага на мамината стая, твърдо убеден, че е наложително и нея да претърся така подробно, както бях преровил и моята. За щастие, проявих известно благовъзпитание и се въздържах да не нахлуя лудо в будоара ѝ.

И тъкмо в мига, в който си възвърнах здравия разум, телефонът зазвъня и аз хукнах към кухнята.

— Джоуна — каза мисис Лоренцо, — трябваше да дойдеш долу веднага след като се прибереш от Културния дом. Вечерята ще е готова до няколко минути.

Така и не ѝ казах, че изобщо не бях ходил до Културния дом, след като научих, че жената от 6-С се е изнесла. Дали и това се броеше за премълчаване не знам, но поне съм сигурен, че в случая заблуждавах съседката, а не майка ми.

— Ей сега слизам, мисис Лоренцо.

Излязох неохотно от апартамента, заключих вратата и слязох да прекарам вечерта при вдовицата.

Съвсем не обичаен петък. Но нищо сериозно засега.

Събота сутрин. С мама излизаме да закусваме навън — в кварталната закусвалня на Форестол стрийт. Палачинки със сос от ананас и кокос. Нещо, което не ми се случва често да ям. Голям кеф. Винаги ми е било хубаво да ходя на разни места с мама. С нея винаги е весело.

Но онази лилавоока вещица не ми излизаше от акъла.

После с мама хванахме автобуса до Планетариума. Обожавам това място с всичките му там планети, звезди и галактики. Гледахме нова презентация за метеори, астероиди и комети. Много хубава. Страшно интересна. Но и безкрайна.

От там — в Музея по естествена история. Великолепно място. С огромен скелет на истински бронтозавър. И с убедителен на вид макет на тиранозавър рекс в действителни размери. Дотогава всеки път се бях стряскал от този тиранозавър рекс. Но не и днес.

Обядвахме в „Улуъртс“. Сандвич с кашкавал на скара и салатата от зеле и моркови. Мама направо не можа да повярва, че не ща десерт, и ме убеждава, че сме можели да си го позволим, без да нарушим семейния ни бюджет. Аз обаче само казах: „Не, благодаря. Препях“. А ми се ядеше. Но не исках да губя времето си в ядене.

Взехме автобус до нашия квартал, до самия Културен дом. Мама седя до мен на пейката пред пианото в стаята „Абигейл Луиз Томас“ и ме слушаше как свиря в продължение на цели двацет минути. Но после стана време да си ходи у дома, да се преоблече и да върви в „Слинки“.

Преди да тръгне, тя ме целуна по бузата и ми рече:

— Страхотен си, Джоуна. Дюк Елингтън и на малкия ти пръст не може да стъпи.

Изглежда, очакваше да остана да свиря там поне още два часа. И ако беше някоя нормална събота, сигурно точно това щях да направя. В този ден обаче намеренията ми бяха съвсем други. А освен това бях и прекалено изнервен, че да мога да репетирам ефективно. Така или

иначе, наложи ми се да изчакам още половин час в Културния дом, да дам на мама време да излезе от дома. За да убия времето, засвирих „Magenta Haze“ — любима симфонична пиеса на Дюк, бавна, унасяща мелодия от първата до последната нота, която ми се налагаше да преработвам наум от солото за сопран саксофон, за какъвто е написана.

Имах нужда някой да ми даде акъл как да разбирам прощалното посещение на вещицата в стаята ми предния ден. А единственият човек, който познаваше донякъде тревожните й тъмни страни, беше мистър Йошиока.

Позвъних на вратата му на петия етаж, понесъл в чинийка шест от мамините шоколадови курабии, но без да знам дали вече се е прибрал. Понякога работеше до късно, дори в съботите. Но като ми отвори, останах с усещането, че е очаквал да го посетя.

— Повод за празнуване ли имаме, Джоуна Кърк?

— Да, да кажем.

Той прие курабиите, а аз си събух обувките. Само след няколко минути вече седяхме във всекидневната му с чая, курабиите и онези сладки хапки, които се преструвах, че ми харесват повече, отколкото беше в действителност.

Разказах му всичко, което до този момент бях премълчавал по адрес на Ив Адамс, включително това, че истинското й име очевидно е Фиона Касиди и че за пръв път ми се е явила насън. За мис Пърл, разбира се, не му споменах — как ми беше пратила въпросния сън по същия начин, по който ме беше уредила и с пиано — понеже тя и сама по себе си си беше загадка, а наслагването на една загадка върху друга със сигурност щеше да ни обърка точно тогава, когато най-отчаяно се нуждаехме от известна яснота.

Това, че мистър Йошиока беше проявявал дотогава разбиране и беше разговарял с мен със същата сериозност, с която би разговарял с всеки възрастен, не означаваше, че не бях готов да видя у него изражение на недоверие, след като му разкажех за пророческия ми сън. Той обаче ме изслуша напълно безизразно, а като свърших, кимна и засърба чая си със затворени очи, сякаш обмисляше чутото от мен.

И понеже мълчанието му ме попритесни, аз добавих:

— Истината ви казвам, сър. Точно тя ми се яви в съня, двамата се намирахме в някакво много тясно място и ни заобикаляше шум на буйно течащи води.

Тогава той отвори очи.

— Не е необходимо да ме убеждаваш. Аз и така ти вярвам. Когато бях на петнайсет, сънувах как майка ми и сестра ми загиват в пожар. И наистина само след седем дни ги застигна огнена смърт. В началото писъците им бяха крайно пронизителни, изпълнени с болка и ужас. Но скоро се превърнаха в натрапчиви крясъци, като на някакви нощни птици, сякаш бяха преминали отвъд болката, но не и отвъд тъгата, все едно страдаха заради преждевременното си заминаване от този свят, а в това време душите им отлитаха на своите крила и се изгубваха в тишината.

Както и при предишното ми гостуване, домакинят ми беше донесъл и малката каничка с меда от портокалови цветчета, за да си подсладя чая, който той пиеше неподсладен. Разкритието му направо ме ужаси и понеже няха готови думи да му отговоря, почнах да отпивам от чашката си, за да спечеля време и да обмисля чутото. Но макар чайт да ми се беше сторил сладък само минута преди това, сега ми загорча и аз го оставих.

— Кога стана това? — попитах го.

— На 14 септември 1942 година. Не желая да говоря повече по тази тема. Споменах я с единствената цел да ти обясня защо приемам безрезервно истината в твоя сън. В течение на годините, Джоуна Кърк, стигнах до извода, че ние, преминалите през големи страдания, понякога, макар и рядко, биваме благословени и от възможността не само да предсказваме, но и да предприемем съответните действия, за да си спестим по-нататъшни мъки.

— Тогава защо майка ви и сестра ви... са загинали след седем дни.

— Заради моя отказ да възприема тази благословеност, заради моя гняв, огорчение и неспособността ми да погледна истината в очите.

В нормални обстоятелства можех да преценявам чувствата му единствено по очите му, тъй като мистър Йошиока не беше склонен към промяна в лицевите си изражения. Сега обаче, макар и само за миг, лицето му се превърна в портрет на пълната безутешност.

— Заради моя отказ — повтори той.

Прекомерната симпатия, която изпитвах към него, не ми позволяваше да пренебрегна силата, с която се самоукоряваше, така че

и мен ме завладя мощна скръб. Успях все пак да се преборя с любопитството си и да не го заразитвам за гибелния пожар, случил се двайсет и четири години преди това.

В същото време някакво мрачно предчувствие ме подтикна да проговоря:

— Ама вие нали казахте, че... понякога преминалите през големи страдания получавали дарбата да предсказват. А пък аз я сънувах тази Фиона Касиди, без да съм преживял големи страдания.

— И те ще те споходят след време — гласеше отговорът му.

През нощта сънувах, че през окъпани от лунната светлина гори ме преследва невидимо същество; че се намирам на облят от луната плаж на някакво тъмно крайбрежие, където по пясъка се разбиват черни вълни, и усещам как ме влекат навътре, макар да знаех, че под бурната повърхност се крие нещо далеч по-страшно от най-обикновените акули; че съм сред осветена на петна от луната равнина, от която масивни скали стърчат към небето като руини на разрушени замъци, а оттам някакво присъствие ми шепне изкушаващо да ме примамва в тесни пасажи, в които не прониква и най-слабият лунен лъч.

Събуди ме страхът. Седнах в леглото, заслушан в почти непрогледния мрак, но не чух нищо нито да шумоли, нито да скърца, а още по-малко пък да шепне. След минута опрях възглавницата си вертикално върху таблата и се облегнах да изчакам сърцето ми да спре да блъска като конски копита по калдъръм. След време почнах да долавям и как далечните шумове от градското улично движение вибрират леко по стъклата на прозорците ми.

Този мой сън, изпълнен с плавно преливащи се пейзажи и неконкретизирани чудовища, явно беше прекалено мъгляв, за да е пророчески. Всичко в него беше просто плод на фантасмагориите на спящ мозък, а и аз си давах сметка, че ако някой ден ме подгони враг, който си е наумил да ме убие, или смъртта ме подлъже в неосветен от луната мрак, фаталният миг няма изобщо да се случи сред зловещ пейзаж като онези, които току-що ме бяха събудили.

И веднага се сетих за продължението на разговора ми с мистър Йошиока след онзи момент, в който ми беше предсказал, че тепърва ми предстоят големи страдания.

— Но за какво ѝ е притрябвало да взема от кутията за нуга снимката, на която спя, и омото от плюшена играчка?

— Отчасти за да те разстрои; да ти подскаже, че посредством притежаването им ще продължи да си мисли за теб.

— *Защо само „отчасти“? Кое е другото?*

— *След предишното ни пиене на чай, когато ти повдигна темата, аз се захванах да проуча както джуджето в Африка, така и разновидността му в Новия свят, наречена „вуду“. И ако приемем, че тази жена в действителност вярва в черната магия, нищо чудно да е взела снимката ти, за да я използва за кукла.*

— *За какво?*

— *За вуду кукла, която изобразява теб. Не е изключено тя да вярва, че ако забива в куклата игли, ще може да те измъчва и от разстояние.*

— *Гадост.*

— *Но ти, Джоуна Кърк, не се притеснявай. И джуджето, и вудуто са пълна глупост. И изобщо не действат.*

— *То и дядо същото разправя.*

— *Слушай го и няма защо да се тревожиш.*

— *Добре де, а за какво ѝ е било окоето от плюшена играчка?*

— *По този въпрос нямам теория. Ив Адамс — или Фиона Касиди, да я наречем — вероятно е психопат, в който случай няма как да проумеем нито мотивите ѝ, нито мислите ѝ.*

— *Това не ми звучи никак утешително, сър.*

— *И не е, Джоуна Кърк. Хич не е.*

Скромната ни сбирка да отбележим заминаването на онази жена беше възприела категорично мрачен, съвсем не празничен тон. А когато усетихме, че споделяме по-скоро умислено мълчание, отколкото свои мисли, реших, че ми е време да си вървя. Отворих вратата и в този момент мистър Йошиока ми връчи най-обикновена бяла визитка, на която беше изписано само името му, а центрирано под него, в курсив, единствената думичка *шивач*, последвана отдолу от телефонен номер.

— *Това ми е служебният телефон. Ако не съм у дома, по спешност можеш винаги да ми позвъниш на него.*

— *В какъв смисъл „по спешност“?*

— *Във всеки един смисъл, Джоуна Кърк.*

— *Но такъв случай може и да няма.*

— *Може и да няма.*

— *Макар да допускам по-скоро, че ще има.*

— *И аз точно това допускам.*

Отминаващата 1966 година беше изпълнена с нарастващи размирици. Ескалацията на войната във Виетнам. Онези изпозаклани момичета от сестринското училище в Чикаго. Снайперистът от остинския небостъргач, стрелял отгоре към минувачите като някакъв полудял бог от своя небесен трон.

Освен Атланта и Чикаго расовите бунтове разтърсиха и нашия град. В областта на борбата за граждански права трезвомислещи люде от рода на Рой Уилкинс, Мартин Лутър Кинг и Ралф Абърнати призоваваха за промени чрез мирни средства, Стоукли Кармайкъл обявяваше за по-ефективни заплахите, а по-радикалните групировки от соя на „Черните пантери“ направо проповядваха насилие. Както вероятно предполагате, не само дядо ми Теди, но и баба ми Анита и Силвия бяха изцяло на страната на привържениците на ненасилието.

Протестите срещу Виетнамската война се разрастваха. На 18 октомври пред две от бюрата за набиране на новобранци в града ни избухнаха бомби. Нямаше убити или ранени. По сведения на очевидци, забелязали някакъв мъж да се навърта около едната от целите, полицията разпространи създаден от художник портрет на заподозряното лице. Не го бях виждал друг път, но... в образа му имаше нещо познато, което разпалваше любопитството ми. И след като мама изхвърли вестника в кофата за боклука, аз тайно го извадих, изрязах си портрета и го прибрах в кутията с Флорентинката.

Целият този хаос в обществото ми беше неясен, затова се стремях да следвам съвета на мама да живея отвътре навън, а не отвън навътре. Новините не отразявали *всичко*, което ставало, разправяше тя, и ако светът не се разпадал, то било благодарение на всички онези хора, които живеели, без да влизат в новините.

Но независимо от всичко, което се случваше, поне в музикално отношение годината беше превъзходна. Пърси Следж. „Дъ Мамас енд дъ Папас“. Саймън и Гарфънкъл. Детройтската звукозаписна фирма „Мотаун“ — „Фоур Топс“, „Сюприймс“, „Миракълс“. Албумите

„Revolver“ на „Бийтълс“ и „Blonde on Blonde“ на Боб Дилън. „Pet Sounds“ на „Бийч Бойс“. Дрънчащата соло китара на Джим Мъгуин^[1] в парчето на „Бърдс“ „Eight Miles High“.

Октомври премина в ноември и с приближаването на зимата страната се поуспокои — макар и не задълго. Пристигнаха подписаните от липсващия мой баща и заверени от съда документи по развода; за Силвия бракът си оставаше религиозно тайнство, но покрай времената, в които живеехме, все по-малко и по-малко хора оставаха на подобно мнение. Изкарахме прекрасно Деня на благодарността у баба и дядо, които бяха поканили останали без семейства техни приятели.

На Бъдни вечер отидохме заедно с Теди и Анита на литургия. В потъналата в полумрак черква единственото осветление идваше от монтирания на тавана и насочен право надолу към олтара прожектор и мъждукащите стотици свещи, наредени в стъклени чаши около главния й кораб. Присвиеше ли човек очи, колоните и сводовете сякаш се разтваряха, архитектурата изгубваше величието си и цялото пространство придобиваше една интимност, която някак си те връщаше с векове назад към онова скромно местенце, където се е сбъднало чудото и където сиянието се е пораждало не от свещи, а от самия въздух; към не толкова забързана епоха, предшестваля появата на часовниците; към онази тиха нощ, през която прероденият свят започнал своето ново лeтoбpoенe.

Четири дни по-късно, вечерта на 28 декември, четох в леглото в продължение на час, после, преди да угася лампата, взех от нощното шкафче тенекиената ми кутия. През изминалите от взривяването на двете служби за набиране на новобранци седмици бях оглеждал няколкократно фоторобота на предполагаемия атентатор; не бях сигурен с какво точно ме беше заинтригувал, но така или иначе, интересът ми се беше поизгубил, та беше минал почти месец, откакто за последен път се бях занимавал с рисунката. Но през въпросната вечер — щом обърнах изрезката към светлината — осъзнах, че даденото от свидетеля пред полицейския художник описание беше породило ужасно неточно изображение на Лукас Дракман.

А аз Лукас Дракман го бях сънувал още преди Фиона Касиди — през нощта, предшестваля деня, в който отидох в Културния дом, установих наличието на обещаното ми пиано и започнах да вземам

официално уроци от мисис О'Тул. Първия път се яви в съня ми като тийнейджър, който току-що беше убил спящите си родители и в момента тършуваше да открие всичките им пари, бижута и кредитни карти, за да ги открадне. И в спомена ми все още отекваха думите, които произнасяше към своя мъртъв баща, изправил се до окървавеното му легло: *Здрасти, Боб. Как се чувстваш в ада, Боб? Усещаш ли вече колко тъпо постъпи, като ме прати в оная шибана военна академия, Боб? Ама и ти си едно невежо, фарисейско копеле.*

Но се бяха появили недостатъци — или в свидетелското описание, или в пресъздаването му върху хартията от художника — но във всеки случай я нямаше нито онази хлътналост на очите на Лукас Дракман, нито истинската костна структура на лицето му, нито действителните му очертания. Орловия нос го бяха докарали в най-общии линии, но се беше получил прекалено тесен и заострен. Най-точно бяха предадени пълните му, почти момичешки устни, които на живо бяха дори по-неуместни на фона на иначе аскетичното му лице, отколкото на самия портрет.

[1] Роденият на 13.VII.1942 г. James Joseph McGuinn III започва музикалната си кариера под името Джим Мъгуин, но през 1967 г. се преименува официално на James Roger McGuinn и продължава да свири под името Роджър Мъгуин. — Б.пр. ↑

Следващият ден, 29 декември, се падаше в четвъртък, а аз, разбира се, бях още във ваканция. Мама нямаше да пее вечерта в „Слинки“, тъй като бяха затворили временно заведението, за да му сложат пищната украса за последните две вечери от отиващата си година, когато се очаквало да има страхотен наплив от клиенти. След петчасовата си смяна в „Уулуъртс“ щеше да се прибере и да прекараме заедно вечерта. Идеята ѝ беше да отпразнуваме предварително Новата година, тъй като нямаше да си е у дома нито в новогодишната нощ, нито в предната. Беше ми оставила пари да взема готови ястия за вечерята от „Роял“ — близката закусвалня на Форестол стрийт, където имахме обичая да закусваме на някои от специалните ни съвместни празници. В „Роял“ правеха най-вкусното подлютено телешко на света — факт, който беше отразен с надпис на самата им витрина — и такъв тутманик, дето направо го сънувах понякога. Моята задача беше да купя от телешкото (което мама щеше да поднесе върху спагети с масло), тутманик и каквото там си избира за десерт.

Денят беше студен, но не много. Облякох си ватеното яке с цип, дето ми беше още голямшко, тъй като, колкото и слабоват и възнисиичък да бях за годините си, растях бързо, та нямаше да остане време да си доизносвам дрехите, ако ми купуваха всичко да ми е по мярка. И тъй като горните дрехи са поначало по-скъпи в сравнение с джинсите и ризите, винаги подносвах по-големи палта и постепенно ги изпълвах. Сложих си и шапката за шейна на бели и червени райета с червен пискюл отгоре, която — сега с учудване констатирам — тогава смятах за върха на изискаността.

Стигнах до „Роял“ уж в сравнително спокойния интервал между тълпите от закусващи и обядващи, но и по това време имаше доста народ. Няколко маси все пак бяха свободни, така че единствените правостоящи бяха наредилите се пред гишето за храна за вкъщи, което е в съседство с входа.

Застанах и аз на опашката да си дам поръчката, но без да бързам за никъде, тъй като атмосферата в закусвалнята ми доставяше страхотно удоволствие. Истински меланж от аромати. Цвърчащи на скарата хамбургери с кипящо разтопено сирене отгоре им. Бекон. Бъркани с масло и шунка яйца. Най-обикновен хляб, който се превръща в препечени филийки. И всичките тези, че и другите миризми бяха пропити от цигарен дим. Ако не сте преживели въпросните времена, ще трябва да си понапънете въображението, за да си представите как тогавашните хора понасяха най-безропотно навиците и слабостите на околните.

Дрънченето на прибори, тракането на чинии, сервитьорките, даващи поръчки на възприетия в закусвалнята специализиран език, непрестанно надигащият се, спадащ и отново надигащ се прилив от гласовете на разговарящите клиенти — всичко това представляваше своего рода музика, едновременно и успокояваща, и ободряваща, но и толкова човешка за подобно място в ония години, когато никой не пращаше от масата си есемеси, нито сърфираше из интернета, докато дъвчеше, нито се чувстваше длъжен да отговаря на звънящия си клетъчен телефон.

Така че за мен беше неподправено удоволствие да поглъщам от опашката обстановката, да оглеждам клиентелата, да се чудя кой какъв е и как живее, след като излезе от „Роял“ — до мига, в който съзрях собствения ми баща Тилтън. Цялата отсрещна стена се заемаше от сепарета. Той седеше в едно от най-далечните и разговаряше със седналия насреща му човек, като не преставаше да жестикулира с вилицата си.

За една бройка нямаше да го разпозная заради брадата, която си беше пуснал. Върху черното му поло висеше сребърен медальон на сребърна верижка.

Поради високите облегалки на сепаретата нямаше как да видя събеседника, с който Тилтън разговаряше толкова енергично. Мина ми през ума, че може да е мис Делвейн — писателката и авторка на бъдещия роман за родето. Безкрайно любопитно ми беше, но най-вече си изкарах акъла.

Ако Тилтън случайно се извърнеше и ме видеше, нямаше начин да се случи нещо хубаво. Така че, без да си бях дал поръчката, аз моментално се врътнах и забързах към изхода, молейки се да не ме

издаде някой елемент от облеклото ми. Ватирани якета като моето имаше с милиони. А пъстрата като маяк раирана шапка за шейна мама ми я беше подарила за Коледа, преди по-малко от седмица, така че баща ми изобщо не я знаеше.

Измъкнал се най-сетне извън задушевния свят на „Роял“, зашлевен през лицето от ледения полъх на вятъра, в началото ми идеше да побягна, за да се махна колкото се може по-скоро от района на закусвалнята и от лапите на Тилтън. Но не бях изминал и три метра, когато интуицията ми буквално ме сграбчи за лакътя, принуди ме да спра и ми подсказа, че на всяка цена трябва да разузная с кого е седнал баща ми на късна закуска или ранен обяд, тъй като самоличността на събеседника му би могла да се окаже от ключово значение.

През всичките изминали оттогава години съм се питал сегиз-тогиз с какво щеше да е по-различен животът ми, ако в този съдбоносен момент се бях съобразил с първоначалния ми подтик и бях продължил да бягам. Но подозирам, че така наричаната от нас „интуиция“ е просто един от многото начини, по които ни говори онуй гласче в душата ни, стига да искаме да го чуем, и че този наш вътрешен спътник ни желае само най-доброто. Ако тогава бях побягнал, онова, което вероятно е можело да ми се случи, несъмнено е щяло да бъде далеч по-лошо от другото — от действително сполетялото ме; и сигурно щях да пострадам много повече в сравнение със загубите, които на практика понесох, а и житието ми щеше да е по-кошмарно от онова, което преживях. Което все пак не ми пречи да се чудя.

Точно срещу „Роял“, на Форестол стрийт, на партера на строена преди век четириетажна сграда, се намира общарница, а по-горните етажи вероятно са предлагали офиси за фирми с неустановено бъдеще и апартаменти по-евтини дори и от нашия. А до самата сграда имаше празен парцел, чиято постройка е била съборена някога в името на прогреса; само че след това прогресът беше запитал на другаде. Грохналата мрежеста ограда не пречеше на местните дечурлига да ритат топка и да се гонят из мястото, тъй като портата беше паднала от години и не се беше намерил никой да я оправи.

Когато излязох от закусвалнята, уличното движение беше поутихнало, така че не ми се наложи да ходя чак до ъгъла, за да пресека. Под яркото слънце останалите без листа дървета бяха нашарили асфалта с черни сенки, които усиливащият се на моменти вятър разместваше под ходилата ми и ми създаваше чувството, че пристъпвам сред многобройни объркани пипала на разщъкали се паяци.

Минах през оставения от липсващата порта проход и застанах зад мрежата да наблюдавам кой влиза и кой излиза от закусвалнята. Земята около мен беше предимно гола, отъпкана и само тук-там се виждаше по някой стрък изсъхнал плевел, празни кенове от безалкохолни напитки и хвърчащи хартийки.

Над главата ми оголелите клони на дърветата се почесваха — а при по-силен порив на вятъра тракаха — един о друг. Последните осмелили се да кацат по този клонак птици само чакаха да духне и с шумен плясък на крила и крякания политаха да се скрият на завет под стрехите на близките сгради.

Баща ми излезе от закусвалнята, но в компанията не на мис Делвейн, а на мъж с близо двуметров ръст и дълги, подмятани от вятъра мръсно руси коси. Двамата се застояха за миг плътно един до друг, явно да разменят още някоя и друга последна дума, после баща ми се отправи на запад по посока на булеварда. Високият му спътник

изчака на ръба на тротоара да преминат скупчилите се няколко автомобила, след което пресече улицата, сякаш имаше някаква работа в общарницата.

Само че веднага след като прекоси, той свърна на изток, към мен, а аз веднага си намерих кен и го заритах покрай оградата с надеждата да му заприличам на скучаещ хлапак, който си няма друга работа, освен да се размотава из празния парцел и да чака отнякъде да се появи друг желаещ да поритат топка. Изритах шумно кенчето в източна посока, после направих обратен завой и го шутирах на запад, като в същото време погледът ми шареше да разгледам оня, който вървеше покрай далечната страна на мрежестата ограда.

Но колкото и да му беше пораснала късата някога коса; колкото и рунтав да беше станал неподдържаният мустак върху някогашното му гладко обръснато лице и въпреки че междувременно беше станал на двайсет и пет години, а не както го бях сънувал — на седемнайсет, аз моментално го разпознах. Лукас Дракман. Убиецът на своите родители. Атентаторът, взривил двете новобрански служби. А той изглеждаше толкова различен от портрета, създаден му от полицейския художник, че надали някой някога щеше да го разпознае по него.

И в паметта си чух гласа на мис Пърл, която сякаш се беше появила в стаята и беше приседнала на ръба на леглото ми през онази нощ, през която бях сънувал този убиец: *Спи, мое патенце. Не се буди. Донесла съм ти едно име. Име, образ и сън. Името е Лукас Дракман и образът е неговият.*

С излизащ като змейски пушек от отворената му уста дъх, той засече погледа ми през мрежата, а в този кратък миг се почувствах безсилен да погледна настрана, тъй като ми се стори, че гледам в очите не на човек, а на демон. Вероятно и самият той усети моментално, че го наблюдавам с интереса на някой, който го е разпознал, понеже щом изритах наново кутийката, той се закова на място. Продължих да следвам измъченото парче алуминий чак до западния край на парцела, после поех обратно, преструвайки се, че не съм забелязал как той ме чака.

А когато наближих, той каза:

— Ей, момче.

Наложих си да изглеждам ядосан на света, а не уплашен, и все пак си позволих да вдигна очи към него.

Той ме огледа за миг и рече:

— Какво е станало?

При което аз постъпих точно така, както би действал всеки бъдещ малолетен престъпник. Показах му среден пръст, обърнах му гръб и заритах кенчето към центъра на празния парцел. Направо му разгоних фамилията от ритане насам-натам през следващите няколко секунди, но когато посмях по някое време да погледна пак към оградата, установих, че Лукас Дракман си е заминал.

У дома пъхнах тутманика във фурната, понеже там поначало съхраняваме хляба, а телешкото и мъфините прибрах в хладилника. После извадих от портфейла си визитката на мистър Йошиока и грабнах телефона.

На самата картичка нямаше име на фирма, но жената, която вдигна, обяви:

— Мъжко ателие „Метрополитън“. С какво мога да съм ви полезна?

Може и да ѝ се е видяло странно, че ги търси малко момче, но без всякакво колебание ми даде адреса.

Имах нужда да се допитам незабавно до мистър Йошиока, а за да му прозвуча убедително, задължително трябваше да разговарям с него на четири очи. Адресът, който ми даде жената, се намираше в шивашкия квартал — на две къси и четири дълги пресечки от нас, т.е. доста по-далеч, отколкото ми беше разрешено да се отдалечавам сам от дома. Колкото и да ме е срам да си го призная, аз никак не се поколебах дали да се проявя като недисциплиниран, ами моментално се отправих натам.

На номера, който си бях записал върху визитката, се беше разпростряла едноетажна сграда, впечатляваща единствено с размерите си. Улицата беше почти задръстена от големи камиони, каращи материали или товарици завършена продукция от разните намиращи се там предприятия. Най-напрегната ми се стори дейността в товаро-разтоварния двор северно от Мъжко ателие „Метрополитън“, непосредствено до товарните му рампи.

От входа се влизаше направо в приемната. Вдясно рецепция отделяше посетителите от четирите бюра, зад които жени пишеха или смятаха на машини и вдигаха телефоните. Средата на помещението представляваше отворено пространство, а вляво от него стояха осем свободни стола и масичка за кафе с подредени ветрилообразно върху нея гланцирани списания.

Една от жените — симпатична възрастна дама с накъдрени бели коси — стана от бюрото си, приближи се усмихната до рецепцията и попита с какво може да ми помогне.

— Моля ви, трябва да се срещна незабавно с мистър Джордж Т. Йошиока. Съжалявам, че ми се налага да го безпокоя на работното му място, но случаят е спешен и не търпи отлагане.

— И как се казвате? — попита ме тя.

— Джоуна Елингтън Бейси Хайнс... — подхванах, но се усетих навреме. — Джоуна Кърк, мадам. С мистър Йошиока сме съседи. Той живее на петия етаж, а ние с мама — на четвъртия.

Тя ми посочи столовете около масичката със списанията:

— Седнете, Джоуна, а аз ще съобщя на мистър Йошиока, че го търсите.

Хич не ми беше до сядане от притеснение. Запристъпвах от крак на крак наскоро стаята, свалих си ръкавиците и ги напъхах в джобовете на якето.

Дамата се върна до бюрото си и вдигна телефона. Чувах тихия й приглушен глас, но не долавях дори една дума.

Многото камиони в товаро-разтоварния двор можеха да минат и за признак, че фирмата преуспява, но това ни най-малко не личеше от състоянието на приемната. Боядисан циментов под. Евтина ламперия. Окачен таван от гипсокартон. А столовете като да бяха купени, след като са били бракувани от армията.

Белокосата дама се върна на рецепцията.

— Мистър Йошиока ще се яви само след минутка. — Изглежда, се досети, че от вълнение не ме свърта да седна, затова ми посочи вратата право срещу външната: — Той ще се появи оттам.

Не ми каза да я отворя, но аз го сторих, без да се замисля. Зад вратата имаше огромна, добре осветена зала със сложна покривна конструкция — дебели метални ферми, стъпили върху редици високи стоманени пилони. Някъде към двестатина души се трудеха във видимо отдавна усвоен ритъм. Непосредствено пред мен двойки мъже разстилаха върху широки маси платове, които изтегляха от огромните топове, провиснали отгоре им под фермите. Слагаха върху плата шаблони, очертаваха ги по краищата с креда, а след това изрязваха сръчно и точно контурите с големи и заплашително остри ножици. Зад тях, на по-малки маси, на промишлени шевни машини се трудеха

други, по-многобройни мъже; всеки от тях си имаше за помощник по-млад мъж, който дори за миг не седнаше, а непрестанно подаваше на своя висшестоящ разкроени парчета от плата, хастари и други необходими им неща. В целия цех само тези по-млади мъже не бяха по костюми и вратовръзки, макар че и по-възрастните работеха по ризи, а саката им висяха на облегалките на близките им столове. Най-страшен за детските очи беше далечният край на залата, запълнен с шивашки манекени, нито един от които нямаше глава. На задната стена се намираха и три силно раздалечени двойки врати, водещи към други части на лабиринта, наречен „Метрополитън“.

Шевните машини тракаха непрестанно и навсякъде миришеше на вълна. През разположените в близост до пода вентилационни отвори влизаше топъл въздух, а мощни вентилатори го всмукваха в по-малко на брой, но с по-широк диаметър тръби, монтирани по фермите и виещи се като змии през покривната конструкция. Прахта от платовете се вихреше по пътя си от пода към тавана и образуваше галактики от микроскопични слънца, планети и луни.

Прави ще сте да си помислите, че става дума за изморителни действия, изискващи безкрайни затъпяващи повторения на едни и същи движения, но на мен, малкото момче, огромната зала и всичко в нея ми се стори приказно, вълшебно. Работещите там мъже бяха видимо тъй погълнати от работата си, че не им оставаше време да скучаят, а самочувствието и скоростта, с която изпълняваха задачите си, ми се струваха направо фокуснически.

По една от пътеките се появи и мистър Йошиока — по риза, но обличащ в движение сакото си. Усмихна ми се, стори ми полупоклон и каза:

— Изключително приятно съм изненадан от посещението ти, Джоуна Кърк.

— Съжалявам, че ми се налага да ви безпокоя на местоработата ви, сър, но се случи нещо наистина ужасно и не знам...

Тук той ме прекъсна:

— Може би ще е най-добре да отложим този разговор за тогава, когато няма да ни се налага да повишаваме глас.

Вляво до вратата имаше монтиран часовников автомат, отбелязващ кой кога влиза и излиза върху стотици картончета с размер на пощенски пликове, напъхани в азбучен ред в процепите на съседния

стелаж. Мистър Йошиока намери своето, мушна го в часовника и след като го маркира, го върна обратно на мястото му.

В приемната заехме най-отдалечени от работещите на бюрата си жени два стола и поведохме тих разговор, но поне не ни се налагаше да шепнем.

— Нали помните, че накрая всичко ви разправих: и как бях сънувал Ив Адамс, и че истинското й име е всъщност Фиона Касиди?

Мистър Йошиока кимна.

— Да, онзи път, когато ми донесе чинийка с превъзходните шоколадови курабии на майка ти, за които и досега съм изключително благодарен.

— За моя най-голяма изненада, вие ми повярвахте за съня. И никога няма да забравя огромното облекчение, което изпитах тогава.

Той се усмихна и продължи да чака.

А аз заявих, макар и с известно неудобство:

— Но аз всъщност и тогава не ви споделих всичко. Или по-точно, разказах ви всичко, свързано с Фиона Касиди, но не само тя ми се беше явила насън.

— Сега ми предстои да чуя и останалото.

— Да. Налага се. Защото нещата се оказват свързани помежду си.

— Виждам добро предзнаменование във факта, че този път не ми носиш курабии.

— Сър?

— Ами когато донесеш курабии и ми разправиш всичко, после се оказва, че всичкото не било всичко. И ми остава чувството, че курабиите са нещо като предварително извинение за това, че не ми разказваш всичко.

Известното ми неудобство направо се превърна в потъване от срам.

— Моля ви да ми простите, сър. Най-искрено съжалявам. Но просто... И аз не знам. Всичко е толкова зловещо, тъй голямо и зловещо, пък аз съм си най-обикновено дете, нищо че все се самообявявам за мъжа в семейството. Просто съм си дете.

Очите на мистър Йошиока заблещукаха — точно както в приказките описват блещукащите очи на добрите вълшебни същества.

— Ами да. Ти в действителност си си още дете. Именно затова съм ти поотпуснал поводите, както съм чувал да казват. А сега ще ми разкажеш ли останалото от всичкото?

— Бях сънувал и друг сън. И то преди да ми се присъни умрялата Фиона Касиди.

И му разправих за това, как ми се беше явил надвесеният над убитите си родители Лукас Дракман, когото в днешния предобед бях засякъл със собствения ми баща.

Мистър Йошиока ме изслуша най-внимателно, а като свърших, остана да седи със затворени очи, което, както вече бях установил, означаваше, че размишлява и се опитва да разгадае истинския смисъл на чутото. Но когато мълчанието му ме изнерви и аз понечих да проговоря, той усети, че вероятно ще взема да му бърбря за несъществени неща, затова вдигна показалец пред устните си да ми подсказва, че най-мъдро е човек да замълчи.

И едва след като отвори по някое време очи, рече:

— Сънувал си Лукас Дракман, а сега се оказва, че Лукас Дракман познава баща ти. Тоест ако разсъждаваме логично, това, че си сънувал и Фиона Касиди, би могло да означава, че тя или вече познава баща ти, или ще се запознае с него в близко бъдеще.

— И аз точно това си мисля, но ако...

Пак показалец пред устните.

— Съответно логиката изисква да предположим, че щом и Лукас Дракман, и Фиона Касиди познават баща ти, възможно е да се познават и помежду си.

Кимнах, макар да не ми беше минавало през ума до момента, в който той го беше изказал на глас.

— И ако си прав в твърдението си, че публикуваният във вестниците фоторобот е на Лукас Дракман, макар да е само бледо подобие на оригинала, бихме могли да заключим, че за взривяването на службите за набиране на новобранци той използва експлозивни материали, създадени от Ив Адамс, съответно Фиона Касиди, с помощта на вонливите и летливи химикали, които се разнасяха от апартамент 6-С.

— Олеле, майко Богородице! — възкликнах аз и мигновено се укорих наум за допуснатото богохулство, прекръстих се и добавих: —

Но в такъв случай това означава... може да означава... би могло да означава, че и баща ми Тилтън...

Мистър Йошиока довърши от мое име мисълта, която сърцето не ми даваше да произнеса.

— Допустимо е баща ти да познава Лукас Дракман по друга линия, нямаща никаква връзка с атентатите срещу новобранските служби, но е налице и реалната възможност те тримата да са съучастници в някакъв заговор. Да са маломощабни билдербергери.

Четири жени не спираха да работят на бюрата си в отсрещния край на приемната, зад преградата, и доколкото можех да преценя, не проявяваха ни най-малкото любопитство по повод посещението ми при мистър Йошиока.

Но въпреки че и до момента бяхме разговаряли съвсем тихо, аз изведнъж започнах да шепна:

— И Тилтън ли е луд бомбаджия^[1]?

— Казах вече, че е допустимо да се познава с Лукас Дракман в съвсем друг контекст и изобщо да не подозира, че онзи е престъпник. А дори и да е замесен в заговора баща ти, това не означава, че е задължително луд — ако правилно се досещам, че под „луд“ разбираш „душевноболен“.

— Е, чак дотам — не. Тилтън не е душевноболен. Просто има някои... смущения. Налага се да уведоим полицията.

Ако съдех по изражението му — свиването на устните и появата на дребните бръчици около крайчетата на очите му — ентусиазмът на мистър Йошиока по отношение на позоваването на властите не беше пораснал и на йота в сравнение с онзи момент, когато монтираше веригите на вратите ни, за да попречим на Фиона Касиди да влиза в апартаментите ни.

— И какво ще постигнем, като кажем в полицията, че баща ти има „смущения“? Нима разполагаме с доказателства за извършени престъпления, Джоуна Кърк? Видял си баща си с човек, който според теб би могъл да е атентатор. Това са си най-голи твои предположения, които изобщо не биха заинтересували полицията.

— Е, как? Нали същият този Дракман уби и родителите си? В леглата им, докато спят. И полицията вече го издирва.

— Сигурен ли си? Откъде знаеш?

— Как откъде? Та нали го видях в съня ми. Ох, май сте прав... Това не е доказателство. Какво можем да направим в такъв случай?

Той дръпна надолу единия маншет на бялата си риза, после и другия, така че от всеки да се показват точно дванайсет милиметра под ръба на ръкава на сакото. Изцъка с пръст и няколко почти невидими прашинки мъх от панталона си. Намести си вратовръзката.

— Дори да се обадим анонимно по телефона в полицията и да предупредим за баща ти, какъв адрес ще им съобщим?

— Нямам представа къде живее, откакто мама го изхвърли.

— А телефонен номер?

— Не го знаем.

— Къде работи?

— Никъде, доколкото ни е известно. Той не е много по работенето. Известно ни е единствено името на адвоката, който движеше от негово име бракоразводното дело.

— Това не ни върши работа. Той ще се позове на поверителния характер на доверената от клиента му информация.

— Какво да правим тогава? — попитах пак. — Ами ако се обадим анонимно на полицията за Дракман?

— И за него нямаме представа нито къде живее, нито под какво име.

— Тогава с нас е свършено.

— Никога не се предавай. — Прокара пръст по ръбовете на панталона си от чатала до коляното, първо по левия, после и по десния крачол. — Трябва да дообмисля нещата. Много са сложни.

— Разбира се. То и мен ме заболява главата само като си помисля за тях.

— Сега, след като стигнахме дотук, възнамеряваш ли вече да разкажеш всичко на майка си?

Ако можеше да ми проличи колко побледнях от самата мисъл да разправа всичко на мама, сигурно щях да побелея като чаршаф в белина.

— Как така ще й разкажа! Откъде ще започна? И какво ще си помисли тя? Нали ще изгуби всичкото си доверие в мен?

— Истината, Джоуна Кърк, е всесилен лечител, дори когато е закъсняла, стига да бъде разкрита докрай и с извинения.

Наложи се да му напомня, че аз мама всъщност не я бях лъгал, а само й бях спестил отделни неща, при което той отвърна:

— В никакъв случай не бих те съветвал да й спестяваш отделни сведения... Но ако трябва да съм честен, бих признал, че поне за известно време може би ще е най-добре да не й казваш. Ако тя ти повярва и се обърне към полицията, най-вероятно ще успее единствено да постави нащрек баща ти и неговите сподвижници. И тогава, допускам, вероятно и двамата ще се окажете в най-сериозна опасност. Докато, поне засега, нищо подобно не ви заплашва.

Той се изправи, станах и аз; той ми се полупоклони, а аз отвърнах на поклона му. Подаде ми ръка и аз я разтърсих.

— Съжалявам, че трябваше да дойда и да ви тръшна всичко това на главата.

— Не бива да съжаляваш. Аз лично не съжалявам. Но имам нужда от няколко дни да дообмисля нещата. Междувременно, както казват в детективските романи, ти не си подавай много носа навън.

Той се насочи към вратата, която водеше към работния цех, а аз се запътих към главния изход, но той неочаквано ме викна да се върна. Срецнахме се по средата на приемната и той каза:

— В цялата история ми се губи някакво липсващо звено.

— Като онова между човека и маймуната ли?

— Не, не в този смисъл. Става дума за някаква връзка, която да е обща за баща ти, Фиона Касиди и Лукас Дракман. Но на първо време ти препоръчвам да избягваш мистър Реджиналд Смолър.

Позинах да защитя мистър Смолър, но изведнъж се сетих как понякога Тилтън се отбиваше при него със стек бира, уж да му разхлабел езика за тъпите му конспиративни теории, с които после ни веселеше нас двамата с мама.

— Готов съм да допусна — каза мистър Йошиока, — че ония коравосърдечни чиновници от фирмата, дето все говори за тях, изобщо не са и подозирали, че мис Касиди се е била настанила безплатно в апартамент 6-С.

— А пък аз го мислех за добър човек — рекох силно разочарован.

— Възможно е да се окаже наистина добър човек. Но не бих заложил живота си срещу подобно твърдение.

Мистър Йошиока се запъти към работното си място, а след като вратата се затвори подире му, аз отидох до рецепцията и специално

благодарих на милата дама, която го беше повикала от там по моя молба.

— Надявам се да не му създадат неприятности заради почивката, която направи.

Жената имаше очарователна усмивка, на която се зарадвах, понеже си дадох сметка, че тя надали щеше да ми се усмихва, ако имаше вероятност шивачът да пострада заради мен.

— Няма страшно, Джоуна. Мистър Йошиока се ползва с изключително добра репутация във фирмата.

— И пред мен репутацията му е изключително висока — рекох.

И още докато произнасях думите, ми се случи нещо необичайно: думите ми заседнаха напърно на гърлото, сякаш искаха да ме задушат. И образът на симпатичната дама се поразмаза пред очите ми.

Навън продължаваше да духа студен вятър и да грее ярко слънце. Вървейки по онази оживена улица, сред всичките огромни камиони и забързани делово хора, посред простиращия се на километри във всички посоки голям град, изведнъж се почувствах ужасно дребен. А което беше още по-лошо — изведнъж изпитах безкрайна самота.

[1] В периода 1940–1956 г. Джордж Метески (Лудия Бомбаджия) извършва серия от 28 детонации на самоделни взривни устройства на обществени места в Ню Йорк. — Б.пр. ↑

Извървах пеша и четирите дълги, и двете по-къси разстояния между преките от Мъжко ателие „Метрополитън“ до нашата кооперация. После изминах и двете дълги преки до най-близката библиотека.

Местният клон не можеше да се сравни по големина с централната библиотека срещу Музея по естествена история, а и подът ѝ беше от най-обикновен варовик, не от наредена в най-разнообразни фигури многоцветна мраморна мозайка. Но и тук имаше предостатъчно книги.

Вече знаех как се ползва библиотечният каталог, но няхах идея в кои тематични раздели да търся. С помощта на библиотекарката обаче само след пет минути вече се бях настанил в читалнята с четири книги, три от които съдържаха ограничена информация за „Манзанар“, а четвъртата беше изцяло посветена на тази тема.

Манзанар, което на испански означава „ябълкова градина“, бил земеделски град в долината Оуънс Вали, на 360 км северно от Лос Анджелис. Основан бил през 1910 година, но бил изоставен през 1930-а, след като Лос Анджелис закупил над 2500 хектара от долината и се сдобил с правата върху водите от района.

След нападението над Пърл Харбър на 7 декември 1941 година Америка била обзета от страхове за вътрешен саботаж, поради което още в началото на 1942-ра президентът Рузвелт издал Указ 9066, по силата на който близо 120 хиляди японци били принудително изселени от западните щати и настанени в десет временни лагера в отдалечени райони. И до днес се спорело дали Конституцията е давала подобно право на президента, или не.

Но дори и преди Указ 9066, всички сметки в американските клонове на японските банки били замразени. Повечето от хората, които Управлението за военновременно пребиваване интернирало насила в десетте лагера, изгубили домовете си или ги продали набързо на

загуба, а освен това или продали и бизнесите си за малка част от действителната им стойност, или направо ги затворили безвъзмездно.

В Манзанар интернирали дори япончетата сираци, които дотогава били оставени на грижите на монахини и на „Армията на спасението“, и ги настанили в специално създадено за тях лагерно сиропиталище. Управлението за военновременно пребиваване отнело дори японските или полуяпонските бебета от белите им осиновители.

И „Манзанар“, като останалите лагери, бил самозадоволяваща се, затворена институция, със собствена болница, поща, няколко черкви, училища, игрални площадки и терени за футбол, бейзбол и тенис...

Апартаментите в казармен стил били малки — пет на шест метра, и не осигурявали никаква самостоятелност, което се отразявало особено зле на жените. Наетият от държавата предприемач използвал долнокачествени материали, а и самото строителство било под всякаква критика. През лятото температурите превишавали 38 градуса. Зимите били студени и снежни. Интернираните правели всичко по силите си да подобрят битовите си условия, но това не било никак лесно. Наличието на огради от бодлива тел и осемте стражеви кули около разположения върху повече от 200 хектара лагер изключвали напълно възможността човек да си представи, че води нормален живот.

Интернираните се постарали да облагородят средата с помощта на розови храсти и алпинеуми, поточета и рекички, та дори и водопад. По някое време собственикът на разсадник им направил дарение от хиляда фиданки от череши и глицинии, от които тези хора сътворили доста приятен наглед парк.

След време им предложили възможността да подпишат клетви за преданост, да се закълнат във вярност към САЩ и да декларират готовност да служат при повикване в Американските въоръжени сили. Съгласилите се на тази стъпка получили правото да напуснат лагера, при условие че намерели кой да ги наеме на работа или да финансира учението им в щатите по Източното крайбрежие и Средния запад. Близо двеста души от „Манзанар“ се включили по различно време във Въоръжените сили, като един от тях, Садао Мунемори, дори бил награден посмъртно с Медала на честта.

Никой в лагерите не бил подлаган на физически мъчения, а работата им се заплащала, макар и мизерно. Двама от обитателите на

„Манзанар“ загинали от огнестрелни рани, получени в протестна акция срещу интернирането им, но това са единствените случаи на насилствена смърт сред десетте хиляди лагеристи.

В четвъртата книга — онази, изцяло посветена на „Манзанар“ — открих името на шивача в азбучника и краткото описание на смъртта на майка му и сестра му.

Всеки от трийсет и шестте жилищни корпуса в лагера имал своя столова и кухня. Кику Йошиока и дъщеря ѝ Марико работели в кухнята на техния блок. Теч от цилиндър с пропан довел до експлозия, олиото, което потекло от пронизаните от металните парчета съдове, причинило мощен пожар и от всички кухненски работници единствено Кику и Марико не успели да се спасят. Марико била на седемнайсет — с две години по-голяма от брат си, а майка ѝ на трийсет и осем.

В момента на взрива Оми Йошиока и синът му Джордж обядвали в съседната столова. Персоналът от кухнята излетял през междинните врати, следван от талази огън. Още преди Оми и Джордж да установят, че Кику и Марико не били сред спасилите се, чули познатите им гласове да пищят и да призовават Бог за помощ. Хукнали към кухнята, но пожарът вече вилнеел, а освен това се появили внезапно и облаци заслепяващ дим. Двамата изгубили усещането за посока, та се наложило и тях да спасяват от столовата.

В книгата бяха включени и три поредици от снимки. Във втората група намерих официалните черно-бели портрети на интернираните Кику и Марико. Кику изглеждаше сериозна и хубава. А на лицето на дъщерята беше изписана плаха усмивка и тя изглеждаше по-красива и от майка си.

Както отдавна бях заподозрял, ставаше дума за трагична история. Но не за далечни роднини, изчезнали сред монументалния, никога не затихнал, произведен от човека, гръм над Хирошима; не просто за две души сред десетките хиляди пулверизирани като кошмарно следствие от военните престъпления на Япония и отказа ѝ да капитулира. Тук, пред очите ми, беше описана загуба, толкова интимна, случайна и незабравима, че беше невъзможно човек да я възприеме като част от някаква историческа трагедия или да я припише на неизбежните жестокости, породени от войната.

Дълго седях сред смълчаната библиотека, забил поглед в двата портрета.

Срещу пет цента ми преснимаха страницата на поставената за общо ползване фотокопирна машина.

Сгънах го на два пъти и го пъхнах в джоба на якето си.

После оставих четирите тома на щанда за върнати книги.

Библиотекарката ме попита дали съм успял да намеря всичко, което ми трябва, казах „да“, но не добавих, че от дън душа ми се щеше да не бях открил нищо.

Нямаше нито едно облаче, което да заплашва декемврийското слънце, и през целия път до дома вървах окъпан от остра, студена светлина.

В новогодишната вечер у нас се качи мисис Лоренцо. Мама очакваше да се прибере от „Слипки“ много късно и не ѝ се щеше да ме буди в 3:30 или 4:00 след полунощ, за да се пренесе от апартамента на вдовицата.

Имах разрешение да остана до късно да гледам по телевизията новогодишните празненства — Гай Ломбардо с неговия оркестър „Роял Канейдиънс“ в залата на хотел „Уолдорф Астория“ и всичко останало — но мен вече ме вълнуваха и други неща, освен музиката. Макар че бях още в четвърти клас, четях като седмокласник и щеше да ми е по-интересно да подхвана някой роман, вместо да гледам как хората се правят на шутове по телевизията. Преди два дни бях взел от библиотеката страшно готина книга — „Марсианката Подкейн“ на Робърт Хайнлайн. Така че си легнах заедно с книгата, чаша кока-кола и купичка солети.

Докато заспя малко преди полунощ, бях вече изгълтал колата, солетите и три четвърти от романа. А като се събудих в 8:40 сутринта, на нощното ми шкафче ме чакаше бележка от мама: *Слънчице, лягам си, понеже стана четири след полунощ. Смятам да спя до обед. После те каня на късен обяд в изискан хотел!*

Отидох в кухнята и безшумно си препекох две филии, намазах ги обилно с фъстъчено масло, а отгоре му лепнах нарязан на кръгчета банан. Прокарах всичко това с чаша студено мляко, последвано от чаша какао. Съвсем ясно ми беше, че и всеки ден да се тъпчех толкова усилено, надали щях да наддам за месец повече от трийсет грама. Отдавна бях престанал да мечтая, забил поглед в рекламите за културисти в списанията на Чарлс Атлас. Отказал се бях и от свръхтежката категория сред пианистите в полза на дебелака Фатс Домино; май щеше да е най-добре да се прекръстя на Скини (Кльошавия) Кърк. Или още по-добре на Скини Бледсоу.

Измъкнах се на пръсти от къщи с намерението да се позавъртя на петия етаж да проверя има ли някой в апартамента на мистър

Йошиока. От него нямах ни вест, ни кост, откакто го бях посетил три дни по-рано, в четвъртък сутринта, в Мъжко ателие „Метрополитън“. Изгарях от любопитство да разбера дали е научил нещо ново и какви са евентуалните му планове за действие от наша страна.

Пуснах двата секрета и в този момент мярнах малкия пощенски плик, опрян в дървения перваз вляво от вратата ни. Нямахше нито указания за кого е предназначен, нито име или адрес на подателя. Отворих го и намерих вътре картонче с внимателно изписани печатни букви: НАЛИЦЕ НОВИ СВЕДЕНИЯ.

А щом мистър Йошиока ми отвори на петия етаж, моментално надуших аромата на прясно кафе.

— Честита нова година, Джоуна Кърк.

— И на вас да ви е честита, сър. Намислил съм да се преименувам на Скинни Бледсоу.

Той затвори вратата, пусна секретите и закачи веригата.

— Така ли искаш вече да ти викам?

— Все още не. Предполагам, че не мога да си сменя официално името, докато не навърша осемнайсет.

— В такъв случай ще се въздържа до приключването на процедурата. Съвещанието си ще проведем в кухнята. — И ме поведе нататък. — Мога ли да ти предложа нещо за пиене?

— Замириса ми на кафе. А бях останал с впечатлението, че пиете чай.

— И чай пия. И кафе. А освен това и вода, портокалов сок, по някоя и друга газирана напитка и ред други питиета.

— Но не и мартинита.

— Не. Мартинитата само ги поръчвам и ги оставям недокоснати, за да озадачавам управителите на нощните клубове. За теб, предполагам, обичайният чай с мед?

— От време на време ми разрешават да пия и кафе.

— И как го предпочиташ? Със сметана, със захар или и с двете?

— Черно, като мен.

— Силно съм впечатлен.

Седнахме и оставихме върху кухненската маса двете си големи чаши с черно кафе — силно, но и ароматно. След което мистър Йошиока каза:

— Мистър Ябу Тамадзаки, който нарича себе си Робърт, та дори и Боби, но никога Боб, от седемнайсет години работи в „Дейли Нюз“. Стари познати сме и мога да разчитам на него. По моя молба той прекарал известно време в тяхната морга да види какво може да открие във връзка с убийствата на двамата Дракман.

— В моргата?! Ама те в „Дейли Нюз“ и умрели хора ли държат?

— „Морга“ викат на справочния им отдел, където съхраняват старите броеве на вестника.

— Страхотно.

— Мистър и мисис Дракман, изглежда, са били видни чикагски меценати, поради което убийството им се превърнало в национална сензация. Възбуден бил интересът дори на нашия самовлюбен град. Убили ги в предградие на Чикаго през нощта на седми октомври 1958 година, тоест преди малко повече от осем години. Според съдебния лекар смъртта била настъпила между 1:00 и 3:00 часа след полунощ. Така и не успели да разкрият кой е убиецът.

— Ами синът им Лукас Дракман ги е убил — завъртях аз глава.
— Нали вече ви казах, че го видях в съня си.

— Когато учел втора година в гимназиалния курс, родителите на въпросния Лукас Дракман го прехвърлили в частна военна академия, намираща се на няколко километра южно от Матун в щата Илинойс.

— Що за име е пък това Матун?

— Не съм молил Боби Тамадзаки да разследва произхода на името „Матун“.

— Хубаво. Окей. Предполагам, че няма значение.

Мистър Йошиока говореше без каквито и да било записки; явно беше запааметил всичко казано му.

— Младият Лукас Дракман прекарвал и летата си в академията и се връщал у дома само за определени празници. През нощта на убийството на родителите му бил в последния курс на академията, намираща се на точно триста и шест километра от дома на семейство Дракман. Според полицията това се равнявало на три часа и половина път с кола, или общо седем часа за отиване и връщане.

— Да предположим, че не е спазвал ограниченията за скорост.

— Лукас Дракман не е притежавал автомобил.

— Може да е откраднал.

— При извършената вечерна проверка в 22:00 часа Лукас Дракман си бил в стаята.

— Представете си, че в леглото му е имало чучело, като във филмите за бягства от затвора.

Мистър Йошиока махна с дясната си ръка, все едно искаше да прогони нахална муха, с тази разлика, че в случая мухата бях аз с всичките ми досадни възражения.

— По време на вечерната проверка е разговарял лично със завеждащия общежитието. След което, ако е искал да напусне сградата, щяло да му се наложи да мине покрай охраната, а това не е станало. Да не говорим, че Лукас Дракман се е явил в униформата си на закуската в седем и трийсет сутринта.

— Кое се равнява на девет и половина часа — прекъснах го. — Предостатъчно време.

— Живее в стая с още двама души. И двамата му съквартиранти потвърдили пред полицията, че тримата стояли будни дълго след вечерната проверка, почти до 1:00 след полунощ, и играли на карти на светлината на електрическо фенерче. А това ще рече, че евентуално са му останали някакви си шест часа и половина, за да измине седемчасов път плюс да извърши и две убийства.

— Съквартирантите му може и да са лъгали. Не сте ли чули, че хората лъжат. Непрестанно, дори когато трябва да прикрият убиец.

Мистър Йошиока отпи от кафето си, наслади се на вкуса му и чак тогава каза:

— Чудя се как може едно деветгодишно момче да се превърне в такова подозрително човече.

— Почти на девет и половина съм, така че много малко ми остава, докато стана на десет.

И забих поглед в чашата си. Върху кафето плаваше разкривено отражение на част от лицето ми, все едно отдолу ме наблюдаваше водоливник от готически замък, създаващ усещането, че пълната истина за мен можеше да се види не в нормално огледало, а само косвено — върху набраздената повърхност на напитката.

Стреснах се от мисълта си и рекох:

— Ама аз наистина се вързах, като казахте, че ми вярвате за съня.

А той се засмя:

— В действителност ти повярвах, Джоуна Кърк. И вече ти обясних защо. И ако искаш да знаеш, все още вярвам, че в съня си си видял самата истина.

— Сериозно ли?

И в секундата преди да ми отговори, изведнъж усетих, че той по своя си начин се е задявал с мен.

— Единият от младите съквартиранти се е казвал Феликс Касиди.

Феликс Касиди. Фиона Касиди.

— Къде е гаранцията, че са роднини? — попитах.

— Мистър Ябу Тамадзаки е изключително усърден човек. Предприел е и някои допълнителни проучвания след фактите, които установил в моргата на „Дейли Нюз“. Феликс и Фиона Касиди са близнаци. Не еднояйчни, разбира се, а двужайчни. Но най-любопитното е, че и те, като Лукас Дракман, са вече сираци.

До този момент бях имал чувството, че на напъващия се да остане безизразен мистър Йошиока малко му остава да се разсмее, сякаш намираше за безкрайно забавна моята реакция на думите му. Сега обаче, колкото и непроменено да си оставаше лицето му, усетих, че настроението му изведнъж стана по-сериозно и по-мрачно.

— Също като Лукас Дракман, и Феликс Касиди тогава е бил на седемнайсет, а сега е на двайсет и пет. Две години по-късно, когато мистър Касиди и сестра му са били на деветнайсет, родителите им, които живеели в Индианаполис и също били заможни хора, умират в съня си, отровени от въглероден оксид вследствие на повреда в котела за домашното парно.

Не откъсваше очи от мен, очаквайки да реагирам. След като вече ме беше нарекъл „подозрително човече“, вероятно очакваше да се изкажа скептично по повод обстоятелствата около смъртта им.

— Било си е убийство.

— Колкото и да е странно, и полицията отначало не желаела да приеме, че ставало дума за нещастен случай. Чак година и нещо по-късно стигнали до такъв извод. От теб май ще излезе добър детектив.

— Предпочитам да си свиря на пианото. Почти няма случай лошите да са застреляли някой пианист.

— Радвам се да чуя, че ти си не само особено подозрителен млад човек, но и благоразумен. — Стана да донесе каничката с кафето. — Да ти долея ли, Джоуна Кърк?

— Нервите ми вече се опънаха достатъчно и без кафе.

— Но не очаквай да ти предложи някое мартини вместо кафето.

— Всъщност я ми долейте малко — изрекох след известно колебание.

Той пак седна на мястото си.

— Феликс и Фиона са наследили всичко, но ми се струва, че върху тях изобщо не са паднали никакви подозрения. По време на събитието той е бил в Ню Йорк Сити, а тя в Сан Франциско. И двамата имали железни алибита.

— А Лукас Дракман къде е бил?

— Е, това вече е наистина интересен въпрос. Но били минали две години от кончината на родителите му. Смъртта застигнала старите Касиди в съвсем друг щат. Никому не хрумнало дори да направи връзка между двата случая. Но и това не е всичко.

— В смисъл?

— Допускам, че покрай съвместното ни общуване съм се вдъхновил от теб и съм станал и аз не по-малко подозрителен. А сега под мое влияние и горкият мистър Ябу Тамадзаки от „Дейли Нюз“ е обзет от подозрителност в същата степен. И има вероятност никога да не си възвърне досегашното състояние. Нали не си забравил, че в академията Лукас Дракман е имал двама съквартиранти?

— Не съм.

— Вторият се е казвал Аарън Колшак. Родителите му живеели в Милуоки, в щата Уисконсин. Знаеш ли, че на Уисконсин му викат „мандрата на Америка“?

— Не, сър.

— А чул ли си, че заради промишлеността му на Милуоки му казват „завода на Америка“?

— И това не съм чувал, сър.

— Представям си какъв натиск изпитват гражданите на Милуоки да оправдават ежедневно честта на града и щата им да носят тези горди названия. Бащата на мистър Аарън Колшак починал вероятно от точно този стрес, когато Аарън бил единайсетгодишен. Момчето започнало да се изявява като малолетен престъпник и майка му се видяла принудена да го изпрати още тринайсетгодишен в академията в Матун, в Илинойс.

— Предполагам, че и тяхното семейство е било заможно, а?

— Както винаги, подозренията ти са напълно оправдани. Мистър Колшак бил преуспяващ строителен предприемач, а след смъртта му и вдовицата се доказала като не по-малко успешна ръководителка на семейния бизнес.

Когато млъкна, за да отпие от кафето си, и ме остави в напрегнато очакване, се запитах дали пък мистър Йошиока не си е мечтаел някога да стане известен разказвач — писател на романи, да речем — преди съдбата да го е пратила в шивашкия бранш. По някое време той поднови разказа си:

— Вдовицата мисис Рената Колшак се оказала голяма любителка на круизите. Предполагам, Джоуна Кърк, че никога не си се качвал на туристически кораб.

— Не съм, сър.

— И аз не съм. Та година след като мистър и мисис Касиди се задушават в съня си и умират, мисис Колшак изведнъж изчезва от кораба, с който била на круиз из карибските острови. След време решават, че най-вероятно е паднала през борда и се е удавила. В открито море. Труп така и не намират.

— Иисусе милостиви — изрекох, за пореден път се самообвиних в богохулство, прекръстих се набързо, после пак се изтървах: — Иисусе! — та се наложи да повтора всичко. — Бас държа, че и този път никой не се е запитал къде е бил Лукас Дракман.

— Ако приемем, че е бил на същия плавателен съд и се е радвал на удоволствията на Карибите, най-вероятно е имал и благоразумието да пътува с фалшива самоличност. Но любопитството на горкия мистър Ябу Тамадзаки от „Дейли Нюз“ толкова се е разпалило, че той вече прави необходимите проверки.

Домакинът ми чакаше с огромно нетърпение да види реакцията ми, но аз реших да му го върна тъпкано и в продължение на цяла минута се съсредоточих върху отпиването от кафето ми. И чак тогава рекох:

— Значи, за благодарност, че Касиди и Колшак са осигурили непоклатимо алиби на Лукас за през нощта, в която той убива родителите си, той вероятно се е съгласил да убие техните. След като минава известно време, естествено, за да не събуди подозрения.

— Можем да развиваме каквито си искаме теории, но законът счита всеки заподозрян за невинен до доказване на противното.

Сетих се за интернираните в Манзанар и възразих:

— Е, невинаги. Дали да не се обърнем все пак към полицията?

— Аха! Но към коя полиция? Нито едно от престъпленията не е извършено не само в нашия град, но и в нашия щат. Тоест станали са извън юрисдикцията на тукашната полиция. Две от убийствата са в Илинойс, други две в Индиана, а мисис Колшак пък е била изобщо извън САЩ, когато евентуално са я блъснали през борда.

— Може би ще се намеси Федералното бюро за разследване.

— Напълно е възможно. Но според мен ще постъпим абсолютно неблагоприятно, ако се обърнем към властите, преди да имаме доказателства, че мистър Лукас Дракман е бил на същия круизен кораб с мисис Колшак или в Индианаполис по времето на смъртта на мистър и мисис Касиди.

— Защо да е неблагоприятно. Та нали на полицията и ФБР това им е работата — да доказват такива неща?

— Защото няма начин Лукас Дракман да не усети, че го разследват по някакъв повод. И най-вероятно изобщо няма да му мине през ума за тези убийства, тъй като оттогава е минало много време. Престъпниците поначало разсъждават само в кратки времеви рамки. Живеят в настоящето, а не в миналото или в бъдещето, и именно затова винаги смятат, че от престъпленията си печелят, тъй като в настоящето те са все още на свобода.

Пак вперих поглед в чашата си с кафе. После я отместих настрана.

— Чували ли сте за мистър Мото?

— За огромно мое съжаление, не съм имал възможността да се запозная с него. Кой би могъл да е той?

— Няма значение.

Той обгърна своята чаша с двете си длани, сякаш искаше да ги сгрее.

— Опасността се състои в това, че ако мистър Дракман се усети, може да събере две и две.

— Кой две и две?

— Мис Фиона Касиди е имала чувството, че я подозираш в нещо. Затова те и заплаши. И ти какво правиш след това? Изведнъж се оказваш срещу „Роял“ точно когато от там излизат Дракман и баща ти.

— Но той не ме позна.

— Достатъчно ще е да те опише на мис Касиди и тя веднага ще му потвърди, че си бил ти.

— Съмнявам се да е запомнил друго, освен бяло-червената ми шапка за шейна. Сигурно всички черни момчета му изглеждат еднакви.

— Но щом престанат да му изглеждат еднакви, щом разследването го постави нащрек, като нищо може да тръгне по дирите ти.

Сетих се как беше изглеждал Дракман в онзи сън: с обещените в див поглед очи, с непрестанно облизващия устните му език; после си спомних как от другата страна на мрежестата ограда дъхът му излизаше от устата като пушек и имах чувството, че ако рече, и огън може да избухва.

— Ако не обърнем внимание на полицията или ФБР, как ще докажем, че е бил на онзи круизен кораб или в Индианаполис?

— Налага се да изчакаме мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“ с надеждата, че така, както се е вманиачил, ще успее да изрови някакви доказателства.

— Дано побърза.

— Имай обаче готовност той нищо да не открие.

Изобщо не можех да допусна подобна мисъл.

— Добре де. И все пак за какво се бяха събрали Дракман и баща ми? Какво ли замислят? Ужас ме обзема, като се сетя.

— В случай че ти и майка ти бъдете убити — каза мистър Йошиока, — баща ти ще получи ли някакви милиони в наследство?

— Откъде да ги получи тия милиони? Ние нищичко си нямаме. Пък и той нали вече се разведе с мама?

— Точно така. Значи, каквото и да замислят баща ти и Лукас Дракман, то със сигурност няма връзка с вас. Така че можем спокойно да изчакаме горкия Ябу Тамадзаки да извърши разследването си. А ти недей повече да носиш оная шапка за шейна.

Предположих, че мистър Йошиока вече ми е казал всичко, затова бутнах стола си назад и се изправих.

Отвътре ми напираше да го разпитам за „Манзанар“. Поне сто въпроса ме измъчваха на тази тема. Но не виждах откъде да я подхвана.

— И още нещо, Джоуна Кърк. Друг мой познат, мистър Тоши Кацумата, който нарича себе си Томас или Том, но никога Томи, от деветнайсет години завежда регистратурата на Общинския съд в кметството. В окончателното съдебно решение, което майка ти е получила след развода, за адрес на баща ти е посочен номер 106 на Марбъри стрийт, което всъщност се явява адресът на неговия ползващ се с неособено добра репутация адвокат, тъй като той явно е искал да скрие истинския си адрес от теб и майка ти. И при все че съдът е в правото си да не оповестява този аспект от живота на баща ти, от друга страна, е длъжен да регистрира в преписката по делото действителното му местоживее. Горкият мистър Кацумата притежава безупречно минало и е човек на честта, и със сигурност е минал през ужасни душевни терзания, преди да наруши наложената от съда тайна, за да ми даде истинския адрес на баща ти. Понеже, от друга страна, той много държи на думата си и на дружбата ни.

Новата вест вече напълно ме обърка.

— Че за какво ми е притрябвал адресът на Тилтън? Изобщо не ме интересува. Нито желая да го виждам повече. Никога не съм го възприемал за мой истински баща.

— И аз стигнах преди известно време до същото предположение — призна мистър Йошиока. — Но предвид наблюдаваната от теб миналата седмица среща на баща ти с мистър Дракман, реших, че на всяка цена трябва да знаем адреса му. Той живее в северната част на града и се съмнявам, че ще те пуснат сам да ходиш толкова далеч. Независимо от това, смятам за всеки случай да запазя адреса му. — И

стана от стола си. — Има впрочем още нещо, което следва да знаеш... Две неща всъщност.

Той отнесе чашата от кафето си до мивката, застана с гръб към мен и я изплакна.

После спря водата и се загледа през прозореца над мивката.

— Предварително моля за извинение, ако първото от двете неща, които ще ти съобщя, ти причини болка или неудобство, но става дума за информация, която задължително трябва да узнаеш.

— За какво става дума?

Той се поколеба, а точно в този миг вихрушка от снежинки затанцува от външната страна на стъклото. При което той каза:

— *Шира уме ни/Акуру йо бакари то/Нари ни кери.*

Според мен на него му беше съвсем ясно, че не разбирам японски, колкото и монахините в „Света Схоластика“ да ни назорваха всичко да учим. Но думите му бяха последвани от мълчание, та се принудих да попитам:

— Мистър Йошиока?

— Това е хайку. Тристишие от Бусон. И означава „Нощта почти свърши,/през белите сливови цветчета/бързо прелита зората“^[1]. Струва ми се подходящо за момента. Цветчетата на сливите са бели като снега, а и нощта скоро ще настъпи.

— Тъжно ми звучи.

— Всеки сняг е и красив, и носи радост... Но е и тъжен, понеже всеки сняг ще се стопи.

Думите на песните са поезия; тоест поезията е част от музиката, но точно в този миг аз бях не пианист, а объркано и уплашено дете. И нетърпеливо го попитах:

— Кои са двете неща, дето искате да ми ги съобщите?

— Баща ти споделя апартамента си с пишещата за списанията бъдеща романистка мис Делвейн.

Това, че ме загърби, докато ми съобщаваше тази вест, беше не толкова от желание да не стане свидетел на неудобството ми, а по-скоро заради собственото му неудобство пред мен и мама.

— Ама нали мис Делвейн живее тук, на петия етаж?

— Вече не. Изнесе се в четвъртък. Нямах да ми се наложи да ти съобщавам този факт, Джоуна, но съм принуден заради онова, което научих от мистър Накама Отани, който нарича себе си Ник или

Никълъс, но никога Ники. Когато в петък сутринта разбрах къде и с кого живее сега баща ти, помолих горкия мистър Отани да види дали не може случайно пътищата му да се пресекат с нейните и както се казва, да я заговори. Него много го бива по заговарянето. Снощи, в новогодишната вечер, той успял да подхване приказка с мис Делвейн в нощен клуб, където ѝ предстояла среща с баща ти. Сдобил се от нея с куп ненужна информация за каубои, родео и стиснатостта на редакторите на списания. Но покрай това успял да научи и че мъжът, с когото живеела, бил разведен отскоро, че съдът е оставил на бившата му жена единственото им дете и... че той постоянно разправял как някой ден щял да си те вземе при себе си.

— Но той никак не се възпротиви да ме дадат на мама. Изобщо не ме иска. И не само че той мен не ме иска, но и аз, по дяволите, не желая и за миг да живея с него. Тая мис Делвейн или лъже, или ги приказва такива само за да го изкара по-добър.

Снегът вече биеше под ъгъл по стъклото на по-големи снопове. Мистър Йошиока се извърна с лице към мен.

— Може и да си прав, Джоуна. И най-вероятно си. Но това не пречи, докато баща ти е в града, да си... по-бдителен, по-предпазлив.

— Ама аз съм.

— Освен това държа да ти кажа колко съжалявам, че трябваше да ти съобща всичко това.

— Не съжалявайте, сър. Задължително беше да ми го кажете. Няма проблем. Благодарен съм ви.

— Дете на твоите години не бива да се занимава с такива неща.

— Но аз не съм на моите години — възразих.

— Вярно е, наистина не си на твоите години — засмя се той, но не толкова весело, колкото тъжно.

Силно разстроен, но не заради мис Делвейн, аз го последвах до входната врата.

Той свали веригата и отвори двата секрета с думите:

— *Когараша я/Ато де ме о фуке/Каваянаги.*

— „Хайку“ ли беше думата?

— Точно така. А поетът се казва Сенрю. — И ми преведе: — „Студени зимни ветрове,/но след тях върбата/пак ще напъпи.“

— Красиво стихче.

— Съгласен съм. Ще ти се обадя, щом науча нещо ново, Джоуна.

Не знам защо, но беше престанал да ме нарича „Джоуна Кърк“. Вече бях само „Джоуна“. Смисълът ми беше неизвестен, но така по ми харесваше.

— Честита нова година, мистър Йошиока.

— За много години, Джоуна.

Поклони ми се, поклоних му се и аз, той ми отвори и аз излязох в коридора на петия етаж. Докато вървах към предното стълбище, той затвори вратата, а на мен внезапно ми се стори, че повече няма да го видя — поне жив имам предвид — и че всичките тези приказки за убийства го бяха превърнали в нещо като мишена — не конкретно за Дракман или Фиона Касиди, а за самата съдба.

Спрях се в потрес и се извърнах да погледна пак към апартамента му. Страхът ми беше съвсем неоснователен, но това не му пречеше да се е вселил в мен.

Изживявах чиста проява на вуду мислене. Децата поначало са склонни да мислят по този начин, най-вече заради това, че са безсилни, а и знаят много малко за начина, по който стават нещата на света; и по тази причина много лесно си въобразяват как разни там загадъчни и злокобни сили дърпат конците иззад кулисите и как навсякъде е пълно с магии и чудовища.

В моя конкретен случай, вследствие на пророческите ми сънища и появата на пианото след вълшебната намеса на мис Пърл, ми беше станало съвсем ясно, че самият свят е една многопластова загадка. Всички ме убеждаваха, че вудуто било глупост, а и самият аз не вярвах всъщност в забиването на игли в разните му там кукли и произнасянето на действени заклинания, но затова пък вярвах, че по света броди неуморно жънещ дявол.

Излязох през вратата в края на коридора, тръгнах надолу по стълбите, но още преди да стигна до следващата площадка, ми се наложи да поседна, понеже краката ми бяха омекнали. Разтреперих се целият, все едно се намирах не в отоплена сграда, а съм седнал под валящия сняг, върху леденостуденото външно стълбище. Наложих ми се да изчакам пет, ако не и десет минути, докато тялото ми се успокои и нозете ми възвърнат силата си.

Не съм съвсем сигурен дали в онова далечно време проумях причината за това ми изживяване. Чак след десетилетия си дадох сметка, че през детството си бях харесвал някои монахини и деца в

„Света Схоластика“ и бях изпитвал най-топли чувства към мисис Лоренцо и мисис О’Тул, но че с цялата си душа бях обичал единствено мама, баба Анита и дядо Теди. И макар тогава да не си го обяснявах по съответния начин — тъй като подобни категории не са свойствени за детския разум — те изпълваха цялата вселена на моята обич, каквато можех навремето да си представя. Оказва се обаче, че тази моя вселена била почнала да се разраства. И че съм се бил уплашил за мистър Йошиока, тъй като съм бил почнал да го възприемам като мой сурогатен баща. Колкото повече съм го опознавал, толкова повече съм го заобичвал — и толкова повече съм се боял да не го изгубя.

[1] Всички хайку в романа са преведени от Весислава Савова (<http://vessislava.blogspot.com/>). — Б.пр. ↑

Месец януари на 1967 година стана свидетел на нова трагедия: трима астронавти — Върджил Грисъм, Едуард Уайт и Роджър Чафи — загинаха при пожар в командния модул на космическия кораб „Аполо“ по време на тренировка на стартовия комплекс в Кейп Канаверал.

По-късно през годината щеше да настъпи прочутото Лято на любовта, когато хиляди хора се преселиха в квартала „Хейт-Ашбъри“ в Сан Франциско да създават комуни, да се друсат на безплатни концерти на асид-рок банди и да правят любов, а не война. Нарекоха квартала „хипарски пристан“ и имаха намерението да положат началото на нов, по-добър свят, но крайт на лятото отбеляза неимоверен ръст в престъпността в „Хейт-Ашбъри“. Спешните отделения на болниците бяха препълнени с халюциниращи и полудели от лоши сеанси с ЛСД хора, а пристрастяването към твърдите наркотици и смъртните случаи от предозиране добиха мащабите на епидемия. И музиката стана много по-мрачна — от песента на Скот Макензи за младежите с цветя в косите се стигна до възпяването на психозите в „The End“ на „Дъ Дорс“ на фона на внушаващия заплахата и лудост тътен на нещо като панаирджийски орган калиопа. В музиката и вокалите на пророческата „For What It's Worth“ („Доколкото изобщо има смисъл“) на „Бъфало Спрингфилд“ слушателят долавяше тревожното настъпление на уличното насилие: „Нещо става тук... Ей къде стои един с пушка в ръка“.

През същото онова лято в Детройт избухнаха най-мощните расови вълнения в историята на САЩ. Трийсет и осем души загинаха и цели райони на града се превърнаха в опожарени развалини. А войната във Виетнам не преставаше да ескалира.

За моя най-голяма изненада, през всичките тези месеци баща ми изобщо не се появи зловещо из струпалите се сенки. Не срещнах нито Фиона Касиди, нито Лукас Дракман, но ми беше ясно, че не са изчезнали завинаги. На фона на току-що отминалите две-три страшни години живеех с усещането, че настъпилата в ежедневието ми

внезапна нормалност е фалшиво затишие, целящо да приспи бдителността ми. С течение на времето спокойствието буквално започна да ме измъчва, тъй като човек, изглежда, се пристрастява към надвисналите опасности в не по-малка степен, отколкото към някакъв наркотик.

Мистър Ябу Тамадзаки от „Дейли Нюз“ така и не можа да ни каже нищо повече относно местонахождението на Дракман по време на убийствата на двамата стари Касиди и на мисис Колшак. Очевидно бях си внушил погрешно, че е репортер. Оказа се по-скоро завеждащ на редакционната морга. Но покрай огромния ентузиазъм, с който беше подходил към случая, той сам се беше заблудил, че е репортер, и като го изловили, че разследва въпросните убийства, му поискали обяснения, а поради липсата на такива му наредили най-категорично да си гледа стриктно работата, за която му плащали.

Това го научих през един снежен ден, когато излязох след урока по пиано от Културния дом и на път към къщи застигнах прибиращия се пеша мистър Йошиока, изтупан доста впечатляващо в добре скроен балтон, шал около врата и бомбе.

— Мистър Тамадзаки в действителност е дипломиран журналист — обясни ми мистър Йошиока. — Но в нашия град репортерите по традиция са с друг етнически произход, предимно ирландци. А ирландците са добри журналисти не за друго, а защото ги бива много и в политиката, а политиката и журналистиката са тясно преплетени. Мистър Тамадзаки обаче се интересува от политика точно толкова, колкото се интересува и от харакири, тоест — никак.

— И какво ще правим сега? — притесних се.

— Мистър Тамадзаки ще продължи да разследва случая, но по-кратко и изключително в извънработно време. Не забравяй все пак, че разполагаме и с мистър Накама Отани, чийто интерес към случая се явява страничен спрямо основните му трудови задължения.

— Това беше онзи, дето откри, че баща ми живее в северната част на града заедно с мис Делвейн, нали? И дето нарича себе си Ник или Никълъс, но никога Ники.

— Точно така.

— И го бива да подхваща приказки с хората.

— Няма по-голям майстор от него.

— Той сега с кого се раздумва?

— В работата на мистър Отани не бива да се бъркаме. Тъй като той лично повежда разговорите, да го оставим сам да си подбира събеседниците.

— Освен с приказките, той с какво друго се занимава? Да не би да е репортер?

— Мистър Отани го бива в ред области, но в същото време той е скромнен човек, който, като го похвалят, отрича да има каквито и да било способности и твърди, че просто бил късметлия.

Щом работата опреше до това, да ми сподели нещо за Накама Отани, мистър Йошиока се обвиваше в някаква тайнственост и често отвръщаше на въпросите ми с думи, които приличаха на отговори само дотогава, докато човек не ги обмислеше поне донякъде.

Вървахме под оголелите клони на яворите, през които се сипеше сняг, и макар че подхванатата от мен тема не беше за снега, реших да се възползвам от обстоятелствата, за да се изфукам с новопридобитата ми ерудиция:

— „Лапавицата/сякаш извира право/от самотата.“

— Найто Джосо — отвърна мистър Йошиока. — Поет от седемнайсети век. Бил първо самурай, после станал свещеник. Човек с много дисциплини.

— Съжалявам, че не мога да го изрецитирам на японски.

Той свърши тази работа вместо мен:

— Сабишиса но/Соко нукете фуру/Мидзоре кана.

Толкова се зарадва на запаметеното от мен единствено хайку, че пусна най-широката усмивка, която бях виждал дотогава на лицето му, но не ме попита кое е предизвикало интереса ми. Сигурно е решил, че подобен въпрос ще е прекалено личен, след като отдаваше такова голямо, почти свещено значение на поезията хайку. Но по-вероятно се беше досетил, че интересът ми към този вид поезия се е дължал на уважението ми към него, и е щял да се почувства неудобно, ако му бях отговорил в подобен смисъл.

Това ми неустановено състояние ме държа няколко месеца. Понякога наистина ми се струваше, че вървя по някакъв ръб, но колчем погледнех надолу, установявах, че ръбът е само на половин метър над земята. При отсъствието на прокрадващи се наоколо лоши хора се затруднявах да поддържам необходимото високо ниво на

предпазливост и на подозрителността, с която бях станал известен — поне на мистър Йошиока.

Все чакахме да избухнат още бомби като онези, които бяха разрушили двата новобрански центъра. Ако приемехме, че Фиона Касиди е майстор на взривните устройства, несъмнено в 6-С беше разполагала с предостатъчно време за създаването на повече от две. Но до нови експлозии така и не се стигна.

Нещастieto, което ни връхлетя на 19 април 1967 година, в сряда, нямаше нищо общо с очакванията ми.

През шестия учебен час ни бяха събрали на хор в кабинета по музика всичките четвъртокласници от „Света Схоластика“ да репетираме за ежегодния пролетен училищен концерт. Главният учител по музика мистър Хърн беше цивилно лице, а не свещеник. От музика наистина разбираше, но не умееше да поддържа дисциплината. Тъкмо някои от момчетата се бяхме разлигавили и пеехме „банана“ вместо „осанна“ и други разни щуротии, в кабинета нахлу с шумолящи монахински одежди сестра Агнес и се отправи директно към пианото, на което мистър Хърн изпълняваше съвместно песента, която се стараехме с всички сили да саботираме. В мига, в който я съзря, той махна ръце от клавишите, тя му прошепна нещо на ухо, а децата до един млъкнахме послушно и се вдървихме по амфитеатралния подиум, понеже сестра Агнес наистина държеше много на дисциплината и знаеше как да я въдворява.

Нареди ми да я придружа, а аз почнах да премислям панически с какво съм заслужил това внимание от нейна страна. Изключено беше да ме е чула как пея „банана“, докато е минавала покрай вратата на кабинета, а не си спомнях точно този ден да бях направил друга някоя беля.

Тя ме съпроводи до кабинета си, като през цялото време не снемал от рамото ми, сякаш се канех да побягна, което не беше обичайно за нея. Погледнах я скришом и установих, че очите ѝ са пълни със сълзи. Леле, рекох си, какво ли наказание ме очаква, щом дори тази строга монахиня отсега е седнала да ме съжалява.

А когато сестра Агнес ме вкара пред себе си в кабинета, с изненада установих, че вътре ме чака мама, застанала до прозореца, който гледаше към започналите да се разлистват чинари. Като ни чу, че влизаме, тя се обърна към нас, а лицето ѝ беше облято в сълзи.

Втурнах се насреща ѝ, тя коленичи, за да ме прегърне, и аз веднага попитах какво съм направил.

— Нищо, миличко — отвърна ми. — Нищо не си направил. Баба ти. Вече не е между нас, Джоуна. Отиде си. Почина преди известно време и вече е при Господа.

Когато Тони Лоренцо почина десет месеца преди това, си мислех, че знам какво ѝ е на мисис Лоренцо; но в този миг осъзнах, че изобщо не съм разбирал мъката ѝ. Несъмнено е била не по-малко остра от моята, а моята беше пронизителна и толкова болезнена, че не можех дъх да си поема. А в следващия миг си помислих, че няма да мога да понеса гледката на раздирания от скръб мой дядо Теди.

Тъй като баба Анита беше работила при монсиньор Макарти и през живота си беше сторила купища добрини на околните, преди опелото я изложиха за поклонение в катедралата. Ковчегът ѝ бе отрупан отвсякъде с цветя. Сред обичайните рози и хризантеми изпъкваше забележителна, макар и сравнително скромна по размер аранжировка от бели божури с лилави връхчета в съчетание с лилави орхидеи. Сетих се от кого са. Измъкнах картичката от аранжировката и я пъхнах в джоба си. Прочетох я много по-късно, когато бях сам в леглото у дядови и не можех да заспя. На картичката не се споменавахе името на изпращача, но и не беше нужно. Издаде го написаното на ръка с печатни букви послание, което препрочетох сума ти пъти, преди сънят да ме отнесе.

*Зора се пука
и цветчета разтварят
райските порти.*

Както споменах в самото начало на това мое повествование, тогава останахме цяла седмица у дядо ми Теди, преди да се върнем в кооперацията ни без асансьор в деловата част на града.

Аз вече не си позволявах да проявявам нетърпение в очакването на поне някаква вест от мистър Ябу Тамадзаки от „Дейли Нюз“ или от специалиста по заприказванията мистър Накама Отани. Обзет от някакво дълнопробно суеверие, бях почнал да си мисля дали тъкмо дотогавашната ми прибързаност и напорът ми да действаме не бяха

поне отчасти виновни за стоварилата се върху ни нежелана от мен драма — смъртта на баба ми Анита.

Хубаво: джуджуто щеше най-вероятно да се окаже някаква глупост, но ако съвсем случайно, дори при шансове едно към един милион, излезеше, че не е само на приказки, всичко щеше да опре до снимката, на която спях, и платненото око, което сигурно ме наблюдаваше дори отдалеч, а и двете бяха в ръцете на конкретна лилаво-синеока жена с проклет мозък и възможно най-черното сърце, и тя, стига да знаеше как, обезателно щеше да задейства тези магически вещи.

Така изкарахме, без нищо друго важно да ни се случи чак до юни, когато мама напусна работата си в „Слинки“, понеже собственикът Хармън Джесъп искал от нея повече, отколкото тя била готова да му даде, и се хвана на много по-хубава работа в първокласния нощен клуб, собственост на Уилям Мъркет. Както можеше и да се очаква, Мъркет също се оказа дърт пръч, та на мама й се наложи и от там да напусне, преди изобщо да беше стъпила на сцената.

Вечерта, през която се изнесохме от кооперацията в деловата част на града — докато дядо Теди товареше куфарите и найлоновите ни торби в кадилака, а мама се отби да си вземе довиждане с мисис Лоренцо — аз хукнах до петия етаж да уведомя мистър Йошиока за случващото се и да му дам телефонния номер и адреса на дядо ми. Звънях многократно, но никой не ми отвори.

Най-честно казано, стана ми тъпо за това, че не успях да го видя, преди да заминем. Нищо нямаше да ми попречи на другата сутрин да му звънна в работата или у тях вечерта. Вече нямаше да сме съседи, нямаше да можем да пием чай, когато ни скимнеше, но нищо не ни пречеше да се срещаме от време на време и той да ме държи в течение на разследването, колкото и бавно да вървеше то. Имахме си наши си тайни все пак, а тайните сближават хората не по-малко от любовта, нали? Да не говорим, че си имаме и обща противничка, която ни беше заплашвала и двамата, поради което ни обединяваше и интересът ни да я изправим пред правораздавателните органи, независимо дали щеше да се окаже гадна жрица на магията джуджу, коварна билдербергерка или просто жена, която си падаше по ръганията с нож и по някое време е участвала в заговор за убийството на собствените й родители.

Първите ни дни в дома на дядо Теди минаха най-спокойно. Напрегнатото примирие от последните няколко месеца обаче щеше съвсем скоро да приключи.

В понеделник, 3 юли — деня, в който се запознах с Малкъм Померанц — бях станал на десет години и половин месец, а той беше на дванайсет и два месеца. Бях дребен чернокож пианист, а той — дългнест бял саксофонист. Бях пъргав и — смея да кажа — доста грациозен в движенията си, докато Малкъм се придвижваше вечно с равномерна провлачена и прегърбена походка. Такава коренна разлика имаше помежду ни, че беше изключено да попаднем някой ден в една и съща редица за разпознаване на заподозрени в престъпление.

Този ден ме бяха оставили сам у дома. Престъпността в квартала на дядо ми беше ниска, а пък аз бях достигнал до възраст, която се изразяваше с двуцифрено число, така че мама от немай-къде кандиса, че вече могат да ме оставят без надзор поне през деня. Останала беше да разчита само на сервитьорската си работа в „Уулуъртс“, която не ѝ позволяваше дори да си помисли да плаща на бавачка, поне докато не си намереше ново място, на което да пее. А на мен все ми се струваше, че тя само си внушава да е по-зле, отколкото беше в действителност, тъй като дядо Теди не даваше и дума да стане тя да участва в разноските по прехраната или да му плаща наем. Но при всичките му приказки колко хубаво му било с нас, вместо да е сам, и при все че и ние самите се чувствахме повече у дома там, отколкото в онази кооперация без асансьор, на мама никак не ѝ се нравеше да е зависима от когото и да било.

Компромисът ѝ обаче беше обвързан с цял поменик от правила, които трябваше да се закълна да спазвам. Първото гласеше, че никога, ама никога, независимо по какви причини, няма да отварям вратата на непознати, даже ако са в полицейска униформа, та дори и ако са в свещенически одежди. Тъй като през онова горещо лято не разполагахме с климатици, бяхме принудени да държим част от прозорците отворени, за да става течение; противокомарните мрежи се заключваха от вътрешната страна, но отвън човек можеше много лесно да ги среже или изкърти за нула време. Така че щом забележех у дома

ни да нахлува проклет престъпник през някой от отворените прозорци, аз трябваше моментално да писна с всичка сила за помощ, да хукна към горния етаж, да се заключа в спалнята на дядо, да отворя тамошната противокомарна мрежа, да изляза на покрива над предната веранда и да продължа да пища така, че съседите да се струпат на улицата пред нас да видят за какво е всичкото това пищене.

Тук нямаше наблизно Културен дом, където да ходя, а на всичко отгоре предната стая на долния етаж разполагаше с прекрасно пиано. Бях решил за себе си, че ежедневно ще свиря на този великолепен инструмент, а мама също се досещаше за намеренията ми; но изглежда, не ѝ беше дошло на ума, че докато блъскам по клавишите, няма начин да чуя как влизащият през задния прозорец взломаджия реже противокомарната мрежа. А пък ако ѝ е минало, несъмнено се е успокоила от мисълта, че никой промъквач се тайно крадец няма да понечи да влиза в дом, където някой блъска яко по пианото.

Та тъкмо се бях развихрил по „I’m Gonna Be a Wheel Someday“ на Фатс Домино, когато на вратата ни позвъни Малкъм Померанц. При това го чух чак на петия или шестия път, след като стигнах до малко по-кротък пасаж от парчето.

Споменът за Фиона Касиди, Лукас Дракман и оня любовчия баща ми ме накара да се приближа на пръсти до вратата и да надникна скришом през едно от страничните ѝ стъкла. И тогава съзрях на верандата онази невероятна фигура на дългуч с щръкнала адамова ябълка, прегърбени рамене и ръце поне с петдесет на сто по-дълги, отколкото следваше да бъдат. Беше облечен като възрастен — с лъснати черни официални обувки, сив панталон и бяла риза с къс ръкав на тънки сини райета. Неудобно ми е, но съм длъжен да изтъкна, че облеклото му на възрастен в никакъв случай не можеше да се нарече стилно — за стил изобщо не можеше да става дума. Панталонът му беше пристегнат на цели пет сантиметра над пъпа му и белите му чорапи се виждаха между маншетите и черните патъци, а торсът му изглеждаше съвсем къс, като на джудже. И независимо че летният ден беше топъл, широката яка на бялата му риза беше закопчана догоре.

Единственото забележително нещо у него беше саксофонът, който носеше.

Той се усети изведнъж, че го наблюдавам през стъклото, отмести се настрани от вратата и застана точно насреща ми.

— Добър ден.

— Още няма обяд — отвърнах. — А и ми е забранено да отварям на непознати.

Издължено бяло лице. Тъжни като на палаш очи, уголемени от дебелия лупи на очилата в черна рамка. Леко набрилянтинена коса, сресана право назад от челото. Въпреки наличието на саксофона, имах чувството, че виждам пред себе си бъдещ погребален агент.

— Че какъв непознат съм аз — каза той. — Казвам се Малкъм Померанц и живея отсреща.

— За мен си непознат.

— Чух пианото и реших, че мистър Бледсоу си е у дома.

— Както виждаш, не съм мистър Бледсоу.

— Добре че ми каза, че можеше да те сбъркам с него. Приликата ви е поразителна.

Бързата му реакция ме изкефи, но не бях готов да се предам толкова лесно.

— Шегобиец, а?

— Имам известна репутация в това отношение. Предполагам, че ти си Джоуна.

— Възможно е.

— Възможно ли? Ти да не страдаш от амнезия? Виж какво, от време на време мистър Бледсоу ме пуска да посвирим заедно.

— Това пък за пръв път го чувам. Никога не те е споменавал.

— Ох, а пък аз си мислех, че не престава да разправя какъв съм готин. Теб кой те е излъгал, че тая махала е пълна с хайдуци?

— Мама. Тя за какво ли не се тревожи.

— И е права, да знаеш. Че какъв дванайсетгодишен надъхан саксофонист съм аз? Не виждаш ли, че пред теб стои трийсетгодишен убиец, специалист по дегизировката? Ама и ти много яко бичеше по онова на Домино.

— Благодаря. Фатс е върхът.

— Други парчета знаеш ли?

— Ъъ. От сутрин до вечер дрънкам само „I’m Gonna Be a Wheel Someday“, докато не подлудя всички околни. Аз, като чуя нещо — почти от раз го запомням.

— Будалкам те. Наслушал съм се за твоята музикална памет или както там й викат. Дядо ти ако го питаш, ти еша си нямаш.

Похвалата ме изненада и се надух от гордост, но после се сетих как дядо разправяше, че музикалният талант бил дар свише, а не нещо, което се постига с труд, и казах:

— Е, чак пък толкова.

— Аз не съм си го и помислял, пилигриме. Само ти повтарям какво разправя дядо ти.

— А ти защо ме нарече „пилигриме“?

— Правех се на Джон Уейн.

— Дано в музиката поне да те бива.

— А ти знаеш ли кой е Сай Оливър?

— Навремето е композирал и аранжирал страхотни парчета за Томи Дорси и други. Темпо четири четвърти суинг, две четвърти поп.

— „Easy Does It“ и „Swing High“.

— И „Swingin’ on Nothin’“ — добавих. — Ти него знаеш ли го?

— Отвори ми да вляза и аз, вместо да те наръгам четири-пет хиляди пъти, ще посвирия с теб.

— Кой знае какъв си смотаняк.

— Ако ме чуеш и все още ме смяташ за смотаняк, лично аз ще те пребия до смърт с тая брадва.

— Коя брадва?

— Ама ти бързикаш ли се с мен? Не знаеш ли, че на саксофона му викат „брадва“?

— Ние у дома избягваме да говорим на жаргон.

Пуснах го, но той не ме наръга четири хиляди пъти; дори веднъж не го направи, нито пък аз му дадох повод да ме пребие до смърт със саксофона си.

За мен си остава малко чудо фактът, че двамата с Малкъм — две музикални генийчета — живеехме един срещу друг през онова лято и че всеки от нас се нуждаеше от приятел. За останалите деца бях просто обект на подигравки: бях нисък на ръст, тънък като солета, а на всичкото отгоре — и без баща в дома си. В онези години преобладаващата част от чернокожите семейства — а и от американските семейства като цяло — все още се състояха и от двамата родители, а самотните майки — независимо дали разведени, или изобщо неомъжвани — биваха безмилостно одумвани. Повечето деца се присмиваха и на Малкъм, не за друго, а защото... ами, защото си беше Малкъм. Така че колкото и противоположни да изглеждахме на пръв поглед, ние станяхме приятели за цял живот; да не кажа голяма дума, но имам чувството, че вече бяхме гъсти още преди да си тръгне от нас през онзи ден, четири часа след като беше позвънил на вратата ни.

Когато се вкисне понякога, Малкъм все повтаря, че ако не сме се били запознали, нямало да му се наложи да изтърпи всичките наши най-тежки загуби, тъй като тогава нямало да се окажем на неподходящото място в неподходящия момент; аз обаче никога не виждам нещата по този начин. Приятелството е страшно хубаво нещо, а щастието, което нашата дружба ни донесе, така и не съблазни съдбата да отвори някой таен капак на сцената под нозете ни. Съдбата обаче не съществува. Съществува единствено свободната воля, а ние щяхме да се изпречим на пътя на свободната воля на други, тръгнаха точно тогава да вършат сатанински дела. А хора, които вършат работата на Сатаната, се срещат навсякъде; единственият начин да ги избегнеш е да се преселиш на някой планински връх на майната си от всичко останало.

Но така или иначе, в понеделниците дядо Теди не свиреше в хотела, а след като приключеше с изпълнението си на щанда за висша мода в оня голям универсален магазин в търговската част на града,

минаваше да забере Силвия от „Уулуъртс“ и се прибираха заедно. Очаквах ги да се върнат към пет.

Щом Малкъм си тръгна, пуснах телевизора. Бяха прекратили редовната програма заради извънредна новина. До края на годината антивоенните протести щяха да стават все по-чести, а една от големите демонстрации пред Пентагона щеше да завърши с кръвопролития и арести. И макар градът ни да не беше на гребена на вълната на така наречената „обществена революция“, поради неизвестни никому причини през въпросното лято именно в него се състояха две от най-многобройните и най-бурни демонстрации, сякаш всичките антивоенни организации се бяха уговорили да проведат там своите генерални репетиции, преди да се появят на по-сериозните арени през есента.

Та през същия този ден демонстрацията се провеждаше в Сити Колидж. Към три-четири хиляди гневни студенти протестираха против участието на колежа в програмата за подготовка на офицери за Въоръжените сили. А да окупират набеязаните от тях университетски сгради им пречеха фаланги от екипирани специално за борба с размириците полицаи. Нямаше и ден, откакто бяха приключили бунтовете в Детройт, поради което водещият на новините през цялото време търсеше връзка между двата случая и повтаряше казаните в заключение от кмета на Детройт думи, че градът му бил заприличал „на следвоенния Берлин през 1945-а“.

Мама наистина ми беше казала, че новините не ни показват всичко, а само онова, което самите репортери искат да видиш, но въпреки това така се зазяпах в изобразявания на екрана хаос, че не се отлепах от телевизора дори след като почнаха рекламите. В ония години все още позволяваха по телевизията да вървят реклами на цигари, но не и на адвокати; тоест не всички промени оттогава са се оказали положителни.

И само секунди след като свършиха рекламите и се поднови репортажът на живо от Сити Колидж, забелязах на екрана мистър Реджиналд Смолър. Повечето хора в тълпата бяха с вид на млади студенти, но сред по-възрастните бившият ни домоуправител изпъкваше като — да не го обиждам много — горила сред газели. Пъстрият вързан около врата му триъгълен шал успяваше да прикрие къдравите му черни пуделски косми, но не и факта, че е нисък мъж с

голямо шкембе, а под долния край на късия му потник се виждаше невероятно количество космата кожа. Точно това кече ми беше достатъчно, за да го разпозная безпогрешно. И беше най-разгневен от всички попаднали в кадъра: размахал юмрук във въздуха с разкривено до гротескност лице, крещеше срещу полицаите с такъв хъс, че ги ръсеше със слюнка.

Скочих от креслото и коленичих пред самия екран, хипнотизиран от разкриващата се пред очите ми гледка и най-вече от неочакваната изява на мистър Смолър в качеството му на политически активист, но най-силно впечатлен вероятно от факта, че за пръв път в живота си виждах по телевизията някой, когото в действителност познавах. И точно в този миг съзрях и друга позната ми личност: по джинси и фланелка без ръкав, а на главата — сламена шапчица с панделка, която ми се стори съвсем неподходяща за събитието, което показвах. Но за разлика от останалите около нея, тя нито крещеше, нито жестикулираше, а още по-малко пък носеше плакат; през цялото време само щракаше с малкия си фотоапарат и наблюдаваше най-внимателно околните, мъчейки се сякаш да запомни и най-малките подробности. Допуснах, че мис Делвейн събира материал я за някой репортаж в списание, я за романа, който ще последва дебюта ѝ за родеото.

И моментално осъзнах без капка съмнение, че ако телевизионната камера се отместеше само мъничко наляво, щях да видя до нея и баща ми с впечатлителната му нова брада. Тилтън, така или иначе, не боготвореше нищо друго, освен самия себе си, което обясняваше отдалечеността му от полицейските палки, да не би случайно да увредят за постоянно удоволствието, предизвиквано от собствения му образ в огледалото. Но бях сигурен, че е там. Усещах го. Вероятно беше отишъл заради тая мис Делвейн. Каквото и да си говорим, парче си беше. Макар да бях още само на десет, вече имах око за парчетата.

Камерата се завъртя наляво и ето че в нея се появи милото ми старо татенце, само че по черна тениска, а не с черното поло, с което го бях виждал преди шест месеца в „Роял“. Брадата му продължаваше да е старателно поддържана. Късата му навремето коса се беше оформила в скромно афро. И както в закусвалнята, носеше на шията си голям сребърен медальон на верижка. Тогава, на 29 декември, не бях успял да

разгледам по-подробно украшението му; сега, с помощта на телевизията, се убедих, че е знак на мира.

Появата на Тилтън в подобна обстановка беше толкова неочаквана, че буквално онемях от изненада и почуда, а сърцето и мозъкът ми направо спряха да работят. И той, като мис Делвейн, не споделяше праведната ярост на демонстрантите, сред които се движеше. Нещо повече, стори ми се дори слисан от техния плам, да не говорим, че ми се видя и леко поуплашен, тъй като погледът му непрекъснато шареше наляво-надясно.

И сам се изненадах на себе си, когато се запитах на глас:

— *Тия пък какво са замислили?*

Интуицията, базирана на личния ми опит с баща ми, ми подсказваше, че нито той, нито мис Делвейн, а още по-малко пък мистър Смолър са на демонстрацията в Сити Колидж, понеже смятат, че войната във Виетнам е неморална, и се надяват да допринесат за преустановяването ѝ. Значи, гласяха нещо друго.

Очаквах всеки момент да зърна и Лукас Дракман заедно с Фиона Касиди, но от студиото превключиха на Детройт, да се полюбуват още на овъглените и не престанали да димят руини, оставени от наскоро завършилите бунтове. В мига, в който чух затварящи се автомобилни врати, се изправих, погледнах през прозореца, видях дядовия кадилак до тротоара пред дома ни и угасих телевизора.

Двамата с мама влязоха и ме викнаха по име, а аз им се обадох от кухнята, където вече подреждах масичката за вечеря.

На идване се бяха отбили до супера за прясно смляна телешка кайма и други продукти. Така че вечерята се състоеше от мешана салата, хамбургери, печен боб от консерва и картофи, които дядо нарязва на тънко и изпържи в голям железен тиган с масло и ивици зелена чушка.

Докато вечеряхме, си разправяхме взаимно на кой как му е минал денят. Два месеца и половина след смъртта на баба Анита дядо ми отново беше в състояние да се усмихва, дори понякога и да се смее на глас, макар загнездилата се у него мъка да беше очебийна, когато си мислеше, че не го наблюдаваш, и не толкова видима, когато усещаше, че го гледаш.

Аз специално им разправих за Малкъм Померанц — с колко зора ме беше убедил най-после, че не е непознат убиец, и как се бяхме

кефили да свирим заедно, колкото и странно да звучи един дует от пиано и сакс. Но за баща ми по телевизията не им споменах, понеже вече познавах добре себе си и си давах сметка, че ако отворех дума за него, като нищо можех да се разприказвам и да им спомена неволно и за мис Делвейн. Нямах никакво желание да причиня болка на мама, която, при все че окончателно беше отписала Тилтън, вероятно щеше да се засегне силно, ако разбереше, че и мис Делвейн го е придружавала.

По някое време си легнах със „Звездният звяр“ на Робърт Хайнлайн, която бях започнал от предната вечер. Много весела история, предизвикваща редовно у мен кикот. Но тази вечер от главата ми не излизаше образът на Тилтън по телевизията, затова сцените, на които друг път сигурно щях да се смея с глас, сега само ме караха леко да се подсмиввам.

Вратата ми беше открената и на прага застана мама.

— Ей, мъжленце малко, ще ми отделиш ли една минутка?

— Не точно сега. Тъкмо се канех да стана, да се облека и да обиколя баровете, след което щях да отлетя за Париж за закуска.

— В колко ти е полетът? — попита тя, влизайки в стаята.

— Частен реактивен самолет е. Мога да тръгна когато си искам.

— Пестил си от закуските, а?

— И влагам всичко в най-разумни инвестиции.

— Тук добре ли ти е, миличко? — приседна тя на ръба на леглото.

— У дядови ли? Разбира се. Много по-хубаво е от апартамента. Толкова е спокойно.

— И стаята ти е по-широка.

— Във всекидневната има пиано. И няма нито една хлебарка.

— А и втората тоалетна е голямо удобство, нищо че не е с вана, а само с душ.

— Ама ми е мъчно за баба — рекох, докато оставях книгата си.

— И на мен ще ми е мъчно, докато съм жива, миличко. Но тя остави толкова много обич подир себе си в този дом. Усещам го, накъдето и да се извърна.

Хвана лявата ми длан и зацелува пръстите ѝ един по един. Вечно предприема подобни нежни жестове, дето цял живот няма да ги забравя.

— Малкъм ти хареса, значи?

— Тъхъ. Много е готин.

— Радвам се, че така бързо си намери приятелче. А, насмалко да забравя да ти кажа. Нося ти специални поздравя, които ме помолиха да ти предам през деня в закусвалнята. Дамата каза, че си бил най-сладкото и най-възпитаното момче, което познавала, и че тя се гордее с теб.

— За каква дама говориш?

— За пръв път я виждам, но тя спомена, че била живяла известно време в кооперацията ни. Срещала те била няколко пъти във фоайето и по стълбите. Ив Адамс се казвала. Сещаш ли се коя е?

Ако бях хранил каквито и да било подозрения, че за артист ме бива повече, отколкото за музикант, сега окончателно го докажах:

— А, мис Адамс ли? Не беше ли една такава хубавка, с почти лилави очи? Ама тя напусна още миналата година през лятото.

— Не съм те чувала да я споменаваш.

— Ами да съм я виждал — колко да съм я виждал? Надали сме се разминавали повече от два-три пъти.

— Фотографка била.

— Не знам. Не е ставало дума.

— Още пазела твоя снимка и била сред любимите й.

Намръщих се, уж се мъчех да се сетя за какво може да става дума.

— О, да бе. Веднъж поиска да ме снима отвън на стълбите. Така и не разбрах защо.

— Според нея си бил много красив и фотогеничен. Явно има набито око, като всеки добър фотограф.

Престорих се на смутен от комплимента.

— Ами че аз съм си втори Рок Хъдсън.

А всъщност се бях вдървил от ужас. Не за друго, а защото се бях наврял в сандък с надпис: ЧОВЕК, КОЙТО ЛЪЖЕ МАЙКА СИ, и имах чувството, че цял живот няма да се измъкна от там.

— Не исках да ти прекъсвам четенето — целуна ме тя по челото.

— Знам, че обожаваш Хайнлайн.

— Бива го. А и ти изобщо не ме прекъсваш.

— Обичам те, Джоуна — каза тя и стана от леглото.

— И аз те обичам.

— Не забравяй да си кажеш молитвите.

— Няма.

— Лека нощ, мистър Хъдсън — подхвърли ми през рамо, докато затваряше вратата.

Думите ѝ направо ме сравниха със земята.

А интересът ми към „Звездният звяр“ тотално се изпари.

Казах си молитвите и угасих лампата, но не очаквах да спя спокойно.

В ума ми отекваха казаните почти преди година думи на Фиона Касиди: *Щом толкова обичаш майка си, мисли си за онова, което ти казах. Като нищо бих я клъцнала и нея. За по-малко от половин минута ще ѝ сменя легитимацията.*

Нещо ме гъделичкаше в тъмното в лявата ми ноздра, но в нея всъщност нямаше нищо. А и не беше истинско гъделичкане. По-скоро в паметта ми беше заседнал споменът за студения връх на автоматичния нож, с който ме беше заплашила.

Независимо какво бяха замислили Фиона Касиди, Лукас Дракман, мистър Смолър и баща ми с мис Делвейн — ако приемехме, че имат някакъв общ замисъл — очевидно се приближаваха към неговото осъществяване. Лилавооката вещица явно беше ходила в „Уулуъртс“ не само за да обядва, но и да ми изпрати по майка ми комплимент, който аз, естествено, знаех, че е заплаха, за да ми напомни какви щяха да са последствията, ако не държах езика зад зъбите си.

Следващия епизод ви го преразказвам, тъй като източникът на информацията е мистър Йошиока, комуто обаче вярвам безусловно.

Докато мама ми разправяше за дошлата на обяд в „Улуъртс“ Ив Адамс, мистър Ябу Тамадзаки от „Дейли Нюз“ седял на масата в кухнята си в друга част на града и изучавал подробно списъка с пътниците на кораба, за чийто круиз мисис Рената Колшак се записала през октомври 1961 година — за последното пътешествие в живота си.

Тъй като продължавал своето разследване противно на желанията на началниците му от вестника, мистър Тамадзаки подхождал към него бавно и предпазливо. Междувременно и някои други нишки, които се опитал да проследи, го отвели в задънена улица и също го били забавили. Добре че значителното му търпение и усилията били възнаградени с установяването на контакт със служителката в круизната фирма мисис Ребека Тремейн, чието моминско име било Ребека Арикава.

През 1942 година дванайсетгодишната тогава Ребека била отнета от отглеждащото я семейство и изпратена в „детското селище“ — сиропиталището към лагера в Манзанар. На следващата година била изнасилена от деветнайсетгодишен лагерник, който членувал в банда. Прехвърлили извършителя в лагера с по-строг режим на брега на езерото Тули и го изправили пред съд. Към края на 1944 година четиринайсетгодишната Ребека била върната на приемното семейство — Сара и Луис Уолтън, които започнали да правят постъпки за осиновяването ѝ. Благодарение на проявените от тях обич и разбиране успяла да преодолее травмата от изнасилването и подир време се омъжила.

Следвайки съветите на своите юрисконсулти, фирмата пазела списъка на пасажерите от всеки круиз за срок от десет години. Имената и адресите на пътниците били, естествено, обект на фирмена тайна — източник на евентуални бъдещи клиенти — но на Ребека ѝ било внушено, че мистър Тамадзаки бил човек на честта и нямал

никакви намерения да навреди по какъвто и да било начин на нейните работодатели.

Пътническият манифест включвал 1136 имена. Както и очаквал мистър Тамадзаки, Лукас Дракман не фигурирал в него. Тогава затърсил друго: подозрително име, близко до това на Ив Адамс; или име, придружено с адрес, в който се долавяло поне нещо мъничко нередно; или име с инициали Л. Д., тъй като подобни фалшиви имена, сходни с истинските, се ползват както от умствено ограничените престъпници, така и от умните, но прекалено самоуверени такива.

Благодарение на ранното ѝ записване Рената Колшак била номер петдесети в списъка на пътниците. Изучавайки по-нататък манифеста, мистър Тамадзаки си отбелязвал тук-там с червен молив по някой ред, на който да обърне после допълнително внимание, но в мига, в който стигнал до пътник номер 943, усетил, че почти с пълна сигурност е намерил човека, когото търсел. Името Дъглас Т. Агъртън му се сторило познато, макар и сам да не можел да каже защо. Не по-малко любопитен бил и адресът на пътника: град Чарлстън, в щата Илинойс, се оказал само на двайсетина километра източно от Матун, където Лукас Дракман завършил частната военна академия.

Кратката справка в преписката по делото разкрила онова, което очаквал: тогавашният началник на военното училище в действителност се казвал Дъглас Т. Агъртън.

Не било още неприлично късно за провеждането на телефонни разговори. Мистър Тамадзаки смело се представил с думите „от «Дейли Нюз»“, помолил да го свържат с началника на училището и бил посъветван да се обади пак в учебно време. Но след като поел допълнителния риск да обясни, че се обажда по много важен въпрос по повод углавно престъпление, но че няма да отнеме повече от две минути на мистър Агъртън, го свързали с дома на началника, който се намирал в кампуса на учебното заведение.

— Уверявам ви, мистър Тамадзаки, че не съм пътувал сам из Карибско море нито през октомври 1961 година, нито през което и да било друго време — заявил началникът. — От деня на сватбата ми преди деветнайсет години не съм прекарал нито една своя почивка без съпругата ми. — Но не успял да прикрие напълно нотката на съжаление, която съпътствала думите му. — Да не говорим, че не мога дори да си представя да тръгна на двуседмичен круиз през учебната

година. За мен това би се равнявало на неизпълнение на моя дълг, като знам какви бели могат да натворят в отсъствието ми тези луди глави. — Но явно не знаел, че майката на бивш негов курсант била изчезнала от круизен кораб две години и половина след като въпросният курсант бил завършил. — Убеден съм, че става дума за съвсем друг Дъглас Атъртън.

Мистър Тамадзаки повярвал на началника. Затова пък било напълно в стила на Лукас Дракман да си подбере подобно фалшиво име за извършване на убийството — детинска закачка, която можела да се стори смешна единствено нему и на онези изсред съзаклятниците му, които не му отстъпвали по недозрялост.

Това, че е използвал името на началника — подкрепено с фалшив документ за самоличност — нямало да е достатъчно за осъждането на Лукас Дракман. Нито щяло да бъде допуснато като доказателство по време на съдебния процес, тъй като липсвали улики кой всъщност е закупил билет за круиза, използвайки въпросното име. Единствената за момента надежда била да се узнае кой е бил наемателят на пощенската кутия в Чарлстън, до която круизната агенция изпратила билета.

Когато научил тази вест, мистър Йошиока се съгласил с мнението на мистър Тамадзаки, че следата изглежда обещаваща и че с известен късмет властите ще успеят да се доберат до младия мистър Дракман, близнаците Касиди, Аарън Колшак и всички свързани с тях — евентуално и собствения ми баща. А станело ли това, те нямало повече да представляват заплаха нито за мен и майка ми, нито за мистър Йошиока.

От днешна гледна точка би могло да се твърди, че откритието на мистър Тамадзаки бележеше началния момент в заформянето на онази буря, която скоро след това щеше да промени живота на всички ни, и то не за добро.

Във вторник, Четвърти юли, вечеряхме на пикник в парка и наблюдавахме оцветяващите небето каскади от фойерверки.

В сряда сутринта мама и дядо Теди излязоха заедно. От „Уулуъртс“ ѝ бяха предложили по-дълга смяна от нормалната и тя се смяташе за длъжна да приеме заради допълнителното заплащане, тъй като така и не беше успяла да намери място, където да я вземат да пее. Дядо също продължаваше да свири в хотела по пет вечери седмично, но освен това беше поел и два допълнителни следобеда в универсалния магазин. Така че до началото на учебната година през есента щях да прекарвам всички делнични дни сам-самичък вкъщи.

Още от сутринта седнах на външните предни стълби с надеждата, че Малкъм ще види в присъствието ми покана да дойде и да спретнем нов джемсешън в хола ни. Лошото е, че изобщо не си бях направил труда да разбера в коя точно от отсрещните сгради живееше семейство Померанц. Но дори да дойдеше, нямаше начин да излея пред него всичко, което досега бях крил от майка ми. По-лошо: изобщо не можех да си представя изобщо да му спомена за всичко, случило се до този момент. Но нито „Звездният звяр“, нито която да било друга книга беше в състояние да върне тревогите ми към предишното им състояние на най-обикновена загриженост. И самостоятелното свирене на пиано не можеше да ми помогне. Но ако дойдеше Малкъм, какъвто устат беше, освен дето свиреше много хубаво, поне щеше да отвлече мисълта ми от безкрайните завършващи със смърт сценарии, които я тревожеха.

Първоначално не обърнах никакво внимание на жената, която се приближи отляво по нашарения от слънцето и сенките на дърветата тротоар. Акълът ми беше зает да предвижда ужасните предстоящи събития, които си въобразявах. Само някак си подсъзнателно успях да отбележа, че се беше облякла в стила на баба Анита, когато ходеше на работа в канцеларията на монсиньора: благоприлични черни обувки с нисък ток, тъмносив костюм с пола до средата на прасеца и сако до

ханша и бяла блуза. А щом свърна по алеята, която водеше от тротоара до стълбището ни, видях, че на главата си носи черна сламена капела с мека плоска периферия и три сини пера, и моментално я познах.

— Мис Пърл.

Понечих да се изправа.

— Не си прави труда, патенце. Не съм дошла да танцуваме. Само ще приседна до теб на стъпалата.

Не беше идвала, откакто мама изхвърли багажа на баща ми от апартамента ни през месец юни предишната година, а на следващия ден мис Пърл се беше появила сред публиката в стаята „Абигейл Луиз Томас“, където акомпанирах на пианото пеещата моя майка. Така че, общо взето, я бях виждал само два пъти, без да броя другите два случая, когато ми се беше явявала в мрака, след като бях сънувал, понеже първия път бях чул единствено гласа ѝ, а втория път покрай гласа бях мярнал и силует.

Ухаеща слабо на розов парфюм, тя седна и положи голямата си черна чанта помежду ни. Пак ми се видя висока, хубава и махагонова на цвят, но не толкова зашеметяваща, колкото когато беше в оня тоалет с цвета на розово фламинго.

— Та как я караш, патенце?

— Кофти.

— Ъхъ. И аз това гледам, че си не по-малко мрачен, отколкото когато се запознахме на стълбите пред старата ви кооперация. Толкова вкиснат ми се стори тогава, сякаш беше седнал на гвоздеи и дъвчеше габърчета. А случайно да помниш за какво се беше скапал тогава?

— Ами май беше... заради Тилтън. Че не ми даваше да вземам уроци, за да стана пианист.

— И как се разреши въпросът в крайна сметка?

— Добре, да кажем.

— „Да кажеш!“ Я стига с тия увъртания. Та ти си вече пълноценен пианист, нищо че още не си станал мъж.

— Благодаря ви за пианото, мис Пърл.

— Видя ли? Вкиснеш ли се и се намръщиш на света, и той на теб ще ти се намръщи. Омагьосан кръг. И безсмислен. Нима днешният слънчев ден не е от най-слънчевите?

— Какво?

— Имаш очи, патенце. Огледай се, виж какво става около теб!

— Добре де. Слънчев е.

— В такъв случай бъди слънчев и ти и нещата ще се подредят по-добре, отколкото, ако не си.

— Днешните ми ядове са много по-големи от тогавашните. Много, много по-големи. И никакво слънчево мислене не може да ми помогне.

Тя изви едната си вежда.

— Кое имаш предвид? Това за баща ти с мис Делвейн ли? Или за мистър Смолър, дето крещи като лунатик срещу полицаите ли? Или за ходенето на Фиона Касиди до „Уулуъртс“? Или за заговора, който Лукас Дракман крои с баща ти и с другите?

Срещнах погледа ѝ и отново, както преди, не видях в него нищо страшно. Добротата е нещо, което хората правят един за друг; но не е нещо, което ще видиш, ако надникнеш в очите им. Но в *нейните* топли кафяви очи категорично съзрях неподправена, неизчерпаема доброта. Освен дето блещукаха, но не от слънчевата светлина, а сякаш вместо в мен гледаше към купчина искрящи диаманти. Не знам защо, но дъхът ми секна и ме обзе такова чувство на почуда и загадъчност, че насмалко да припадна.

Тя положи длан върху рамото ми и с това краткотрайно докосване, сякаш ме извади от моя транс и ми възвърна способността да дишам. Отлепих очите си от нея и ги преместих върху дърветата по улицата, които ми се сториха много по-красиви в сравнение с предишния миг.

А когато си върнах и умението да говоря, попитах:

— Вие откъде знаете за тях и за... заговора им?

— Я си спомни кой пръв ти показва насън Фиона и Лукас.

— А, да. А това как го правите? Нали не сте вещица?

— Браво, патенце, позна! Нито живея в колиба на кокоши крак вдън черна гора, нито си имам котел, в който да варя очи от тритон.

— Коя сте тогава? Каква сте?

А тя ми отвърна с най-спокойния и най-нормален тон, който съм чувал през живота си:

— Представи си ме по следния начин, Джоуна... Аз съм градът, душата на града. Изтъкана съм от нишки, изтеглени от най-добрите души на хората, които са живели и умрели тук, но и от онези, които в момента го обитават. Една от нишките на душата ми е взета назаем от

твоята, друга е от душата на майка ти, а трета — от тази на дядо ти. И изобщо: милиони, милиони нишки. Имам и една от душата на баба ти Анита. Когато ти научи наизуст „Отче наш“, баба ти ти даде сребърен долар и ти заръча да го похарчиш чак в деня на първото ти причастие. Ти, какъвто си беше сладък, попита най-сериозно какво ще те посъветва да си купиш, а тя ти прошепна на ухо: „Да похарчиш, не значи задължително да купиш, Джоуна. Нищо не си купувай. Дай го на бедните“.

— Няма начин да знаете всичко — запънах се.

— Каза ли баба ти тези думи, или не?

— Каза ги. Но как...

— Изпитвам особен интерес към теб, Джоуна.

И ми разказа онова, което ви изложих в началото на моя устен разказ. В битността си на нашия град, тя се притеснявала, че независимо от всичко, което можела да предложи на обитателите му, имало вероятност да не успее да отдаде заслуженото на мнозина. Градът познавал най-подробно всяка своя улица — и главните, и затынтените — всеки свой хълм и своите дълбини; нямал представа обаче какво е да си човек, който живее сред тези хиляди километри улици. Тъкмо затова тя — душата на града — се превъплътила в човешка форма, че да може да се движи сред своите хора.

Вече имах повод да си призная, че в детството си имах доста развинута фантазия, та през въпросната сутрин намерих в нея достатъчно празно пространство, в което да сместя и твърдението на мис Пърл, че била въплъщение на душата на града. В последно време с всичките ми лъжи бях заприличал на някой от жонгльорите, които гастролираха в тогавашното шоу на Ед Съливан и въртяха чинии върху бамбукови пръти с различна височина: тичаха непрестанно напред-назад да ги засилват и да завъртат и нови, докато в един момент на човек почваше да му се струва, че няма да насмогнат и всичките чинии ще се изпотрошат по сцената. Освен това бях чувал, че на лъжец не можеш да пробуташ лъжа. И може би защото самият аз бях се усъвършенствал в изкуството на лъжите, мигновено разпознах неподправената истина в думите на мис Пърл, колкото и фантастично да ми бяха прозвучали.

Така че, вместо да оспорвам казаното от нея, аз я попитах:

— А за какво ви е... за какво му е на града... да проявява такъв специален интерес към мен?

— Заради това, което си, патенце.

— Че какво толкова съм аз? Хлапе с объркан живот.

— Но това не е всичко.

— Затова пък е основното.

— Напротив, това е най-несъщественото.

— Пианото ли имате предвид в такъв случай?

— И това не, патенце, въпреки огромния ти талант. А именно заради онова, което си, но ще ти трябва още много време, докато осъзнаеш за какво става дума.

По улицата преминаха стадо шумни автомобили, после отново се възцари тишина.

— На вас ви е известно всичко, което е станало някога в града ни — рекох. — А знаете и в момента какво се случва.

— Така е. Дори понякога сама си се чудя как не му губя дирите. Да не говорим за всичките неприятни неща, които бих предпочела да не знам. С най-голямо удоволствие бих ги прогонила от главата си, но така или иначе, и тях ги знам.

— А имате ли представа какво предстои да се случи?

— Е, чак дотам не съм стигнала, патенце — завъртя тя глава. — Какво ще стане тепърва, зависи изцяло от всичките хора, които обитават моите улици. А твоята роля в тези събития пък зависи само от теб.

Напънах се да се сдобия с ведър вид, но така и не успях да прогоня потиснатото си настроение.

— Страх ме е от онова, което може скоро да се случи, а не знам какво да предприема.

Тя видя, че треперя, и ме прегърна, но не ми даде никакъв съвет.

— Кажете ми как да постъпя — примолих ѝ се.

В дърветата чуруликаха птички, из тревата пееха щурци, от грамофона на съседите се носеше игрива ду-уап музика, на веранда на отсрещната страна на улицата три деца си играеха на нещо и се заливаха от смях, а на мен в ушите ми тътнеше, сякаш фанфари оповестяваха второто пришествие.

— Кажете ми как да постъпя — повторих молбата си.

— Точно това не съм в състояние да направя, Джоуна. Вече ти помогнах с каквото можах. Ти сам трябва да решиш в хода на събитията как да реагираш. Но има и друго, знаеш ли?

— Кое е то?

— Ти вече си наясно какво трябва да предприемеш.

— Няма такова нещо.

— Много добре знаеш — не отстъпваше мис Пърл. — И каквото и да се случи, за добро или още по-добро, за лошо или още по-лошо, ти ще си наясно с всяка своя следваща стъпка.

Зарових лице в дланите си.

Тя поседя мълчаливо до мен още известно време, после каза:

— Стига да ми имаш доверие, да вярваш в онова, което сега ще ти съобща, то ще те ръководи и в най-мрачните моменти.

— И какво е то? — попитах през дланите си.

— Каквото и да стане, каквито и беди и бедствия да те сполетят, *каквото и да се случи*, всичко в крайна сметка ще е наред.

Разперих пръсти, за да е по-ясен отговорът ми.

— Нали казахте, че не можете да виждате бъдещето.

— Не говоря за бъдещето, патенце. Поне не в смисъла, който ти влагаш в думата. Не става дума за утре, идната седмица или следващия месец.

— Е, за *какво* става дума тогава? — отчаях се.

Тя само повтори:

— Каквото и да се случи, всичко в крайна сметка ще е наред. Стига да повярваш в това, да ми имаш доверие, нищо, което предстои

да се случи, няма да те пречупи. Но ако, от друга страна, не се убедиш в душата си в това, което току-що ти казах, лично аз не очаквам последствията да са толкова добри, колкото биха могли да са.

Нямах никакво намерение да се разплача, поне не пред очите на околните, на предните стълби, където всички минувачи можеха да ме видят как рева със сълзи като някое бебе. Та нали вече бях на десет и карах единайсетата — нали бях минал почти половината път до възмъжаването, или поне аз така си мислех — и щом от мен се очакваше да понеса полагащото ми се бреме, бях длъжен просто да стисна зъби и да го поема върху плещите си. Но това не ми попречи да се почувствам нищожен, слаб и объркан.

А мис Пърл ми каза с възможно най-нежния тон:

— Сега, патенце, ще направя нещо, което досега много рядко съм вършила. Но понеже имам специални чувства към теб, ще ти го позволя.

Отчаян от слабостта си, избърсах с двата си юмрука сълзите.

— Какво то?

— Да надникнеш в чантата ми.

И потупа черната дамска чанта помежду ни. Взе я, усмихна ми се и ми я сложи в скута.

— В тая чанта ли? Че какво толкова важно може да се види в тая ваша тъпа чанта?

— Ще разбереш чак като погледнеш. Имай предвид обаче: не ти я давам, а само ти разрешавам да хвърлиш поглед.

— Аз съм момче. Притрябвала ми е дамската ви чанта.

— Ти все пак погледни, и то бързичко. Колкото и да те обичам, патенце, не мога да вися тук цял ден. Аз съм градът, а един град е вечно забързан, забързан, забързан.

Въпреки че, когато тя ми разкри коя е, аз възприех думите ѝ за неподправена истина, сигурно сте очаквали по някое време, при наличието на достатъчно поводи, да се изметна от мнението си и да реша, че тя е просто ненормална. Такъв момент така и не настъпи.

Чантата ѝ можеше спокойно да побере топка за боулинг заедно с чифт от специалните обувки, та евентуално и десетте кегли. Отместих надолу плетените дръжки, щракнах черната закопчалка, отворих я и зяпнах от объркване, тъй като в началото не успях да схвана какво ѝ е съдържанието.

— Доближи съвсем лицето си, патенце, направо го наври вътре. Едва тогава ще видиш.

Послушах я. И видях. Нямам представа колко време съм прекарал така. Тогава, навремето, останах с чувството, че всичко трая само няколко секунди, но сега си мисля, че може да е отнело и повече от час.

А когато вдигнах глава и огледах улицата ни, окъпана от слънцето, и сенките на дърветата по двата ѝ тротоара, за миг не можах да си спомня нито една дума на английски, а само успях да изрека:

— Ъннн-гаа-ъннг.

Мис Пърл си взе чантата и я затвори.

Щом чух щракането на закопчалката, аз се изправих, залитнах и се опрях на перилото на стълбите.

Тогава, през онзи ден, надничането ми в чантата ме зашемети и развълнува, но в същото време ме и обърка.

— Това пък какво беше? — успях да попитам мис Пърл, докато и тя се изправяше.

— Много добре знаеш, патенце.

— Ами! Нищо не разбрах. Но съвсем се обърках. Сега съм изумен, объркан и шашнат.

— Само си мислиш, че си объркан.

— Знам със *сигурност*, че си мисля, че съм объркан. И това е самата истина.

— Объркан си само повърхностно, патенце. Но вътре, дълбоко в себе си, разбираш, а тъкмо това е важното. Объркването ти ще намалее с течение на времето, а на повърхността ще изплува залегналото дълбоко в теб разбиране.

Заслиза по стълбите към тротоара. Тя поне нямаше нужда да се подпира на перилото.

Аз обаче стоях като парализиран. Още ми се виеше свят.

— Трябва ли наистина да си ходите?

Тя се извърна и ми се усмихна. Така, както стоеше насреща ми в строгия си тъмносив костюм и елегантна черна шапка, ми напомни на Мери Попинз. И ако вместо огромната чанта държеше чадър, нямаше изобщо да се учудя, ако го разтвореше, хванеше попътен вятър и се понесеше по улицата високо над асфалта.

— Стига съм ти помагала. И така ти дадох повече, отколкото трябваше. Ти сам следва да изградиш бъдещето си, ден след ден, без аз да те спасявам. Казах ти вече, че какво ще стане тепърва зависи изцяло от всичките хора, които обитават моите улици. А пък твоята роля в тези събития ще зависи само от теб.

— Ами ако сбъркам някъде и заради това умрат хора?

— Хора умират всеки ден. И грешки се правят, и от тях произтичат последствия. Смъртта е част от живота. Просто си дай сметка, че си се родил в свят, населен от мъртъвци, всеки един от които все някой ден ще умре.

Мина по пътеката на къщата, излезе на уличния тротоар, зави надясно, махна ми с ръка и се отдалечи.

Наблюдавах я дотогава, докато престанах да я виждам заради дърветата по улицата, сенките, блясъка на слънцето и нарастващото разстояние помежду ни.

Понеже знаех какво видях в чантата ѝ, но не и смисъла на видяното, понеже осъзнах този смисъл много по-късно, засега няма да ви казвам какво съдържаше чантата ѝ. Тъй като става дума за собствения ми живот, ще ви го опиша така, както лично аз го възприемам. Всяко нещо с времето си.

След като изгубих от погледа си мис Пърл, аз се прибрах с несигурни стъпки у дома и си легнах на дивана във всекидневната, да ми мине докрай световъртежът.

И през цялото време си втълпявах, че каквото и да станеше, каквито и беди и бедствия да ме сполетяха, всичко в крайна сметка щеше да е наред. А поне до този момент, на 5 юли 1967 година, нищо сериозно не се беше случило.

През същата тази сутрин мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“ успял да се свърже по телефона с будисткия храм „Ниши Хонгванджи“ в Лос Анджелис. В част от този богато украсен молитвен дом били прибрали вещите на някои от интернираните калифорнийци. След края на войната известна част от вещите така и останали непотърсени, но през всичките изминали оттогава години за тях се грижел специално назначен уредник. Освен всичко друго уредникът притежавал дълъг списък на интернираните плюс по-кратък списък с имената на онези, които желаели местонахождението им да е известно на останалите оцелели и редовно уведомявали за смяната на адреса си.

Мистър Тамадзаки се поинтересувал дали храмът не разполага с данни за бивши обитатели на който и да било от десетте лагера на Военното управление по преместването, живеещи понастоящем в района на Чарлстън в щата Илинойс. И след по-малко от час му се обадили с вестта, че в момента в Чарлстън живеела жена, на име Сецуко Нодзава, която навремето била интернирана в лагера край град Моаб в щата Юта. С нейно съгласие съобщили адреса и телефонния ѝ номер на мистър Тамадзаки.

Мисис Нодзава се оказала изключително словоохотлива личност. От нея мистър Тамадзаки научил, че била двайсетгодишна, когато ги пуснали от Моаб, а в момента била вече на четиресет и четири и заедно със съпруга ѝ притежавали успешен частен бизнес: автомивка, две ателиета за химическо чистене и блок с апартаменти. По-малката им дъщеря била студентка втори курс в университета „Нортуестърн“ в Еванстън, а по-голямата — абсолвентка в „Йейл“. А пък синът им следвал магистърски курс по бизнес мениджмънт в УКЛА. Самата тя обичала да играе бридж, давала уроци по оригами на приятелки, изучавала френската кухня по готварската книга на Джулия Чайлд, не понасяла „Бийтълс“, но обичала песните на „Озмъндс“, независимо че били от Юта — щат, който не будел у нея приятни асоциации.

Когато мистър Тамадзаки успял най-сетне да обясни за какво й се обажда и каква информация се надява тя да му събере, мисис Нодзава се съгласила на мига. В момента обслужвала клиенти в едно от ателиетата за химическо чистене, но в рамките на следващия един час щяла със сигурност да намери кой да я замести.

След като мис Пърл си замина, аз се прибрах да си полегна и веднага съм заспал. Не съм усетил кога е минал половин час, преди упоритото звънене на вратата да ме събуди. Упоритият посетител, разбира се, се оказа дванайсетгодишният надъхан саксофонист.

Присвил на вратата нищо неவிждащи примигващи очи срещу бясно греещото слънце, което беше нарушило дълбокия ми лишен от сънища покой, изведнъж си дадох сметка, че слънцето е всъщност неугасимо термоядрено всесъжение, отстоящо на сто и петдесет милиона километра от прага на нашия дом.

А Малкъм незабавно прецени състоянието ми:

— Ако продължаваш да люскаш така от предобед, ще умреш от цироза, преди да си се прославил.

Въздържах се да не отбележа злобно, че коланът му е само на сантиметри под зърната на гърдите му, и се ограничих с констатацията:

— Като открият трупа ми, поне ще съм стилно облечен.

— Това пък какво означава?

— Нищо. Бях заспал на дивана. И още не знам какви ги приказвам. Влизай.

Той потътри крака през прага, спъна се в килимчето в антрето и влезе, залитайки във всекидневната. Тази негова некоординираност ми ставаше все по-симпатична: носеше я като свой кръст така, както Квазимодо мъкне гърбицата си в „Парижката Света Богородица“, но не толкова трагично или гротескно. Да не говорим, че направо се възхищавах от държанието на изискан човек, което умишлено поддържаше, без да се извинява или да изразява поне малко притеснение от начина, по който нахлуваше в дадено помещение. А при тази негова дарба да свири на сакса нямаше начин да не спечели сърцето на младата циганка, която Квазимодо изгубва, стига някой ден наистина да попаднеше на циганска красавица.

— Надявам се да не съм си донесъл брадвата напразно.

— Тая дума буквално ми стърже по нервите. Не можеш ли да го наричаш другояче?

— Как например?

— „Сакс“, „саксофон“, „метален инструмент с мундщук“, „духов инструмент“, все ми е едно.

— Ами щом ти е все едно, ще си му викам „брадва“. Не бъди толкова напрегнат бе, момче. И какви са тия спанета в десет и половина предобед?

— Нощес не можах да спя като хората — излъгах, но това си беше добронамерена лъжа, за да не си помисли, че съм откачил, ако му разправех за оная жена, дето била градът, и за съдържанието на чантата й.

— Да ти кажа ли какво гарантирано ще те приспи?

— Като те слушам ли?

— Чаша мляко преди лягане. С нея изпиваш и таблетка бенадрил.

— Зарекъл съм се през живота си да не вземам наркотици.

— Ама бенадрилът не е дрога, а противоалергично средство.

— И от алергии не страдам.

— Рискувай от време на време бе, Джоуна.

— Свири ли ти се?

— Нима не съм с брадвата си?

Засвирихме. Беше 1967 година, рокендролът вече имаше своите легенди, а на нас този вид музика в действителност ни харесваше, та посвирихме и малко от нея. Истината обаче беше, че и двамата бяхме старомодни, родени със закъснение, и на сърцата ни лежеше суингът. Откакто бяхме установили предния ден, че и на двама ни е познат композиторът и аранжор Сай Оливър, изпълнявахме пасажите за сакса и пианото така, както ги знаехме от плочите, стараейки се да се придържаме към оригиналите: първо в аранжимента на „On the Beach at Bali Bali“, който Оливър беше направил за оркестъра на Джими Лънсфорд — един от видните бигбендове на времето си, а после подхванахме и „Yes, Indeed!“, по разработката на Оливър за оркестъра на Томи Дорси.

След петнайсетина минути някой позвъни на вратата. Станах от столчето и видях, че на предната веранда чака момиче накъм седемнайсет години, с вързана на конска опашка руса коса.

Малкът също я видя и каза:

— Сестра ми Амалия.

И отиде да ѝ отвори.

На десетгодишна възраст веднага отчитах красотата на една жена, но я цених единствено ако е поне с десет години по-голяма от теб — колкото по-стара, толкова по-добре — така че да живеете в различни светове. Когато момичето е по-близо до твоята възраст, в най-добрия случай го възприемах за любопитна сврака, в най-лошия — за досадница, и във всеки случай — за чуждо тяло, което само пречи на момчетата да правят онова, което им е приятно.

Така че, щом видях Амалия Померанц, бях готов да я възненавия, и предполагам, че я ненавиждах поне през следващия половин час. Беше доста симпатична, но не я възприемах за красавица като майка ми, макар да ми се налага да призная, че имаше невероятни зелени очи, с цвета на зелен лимон, на ментолови бонбонки. Не ми хареса и начинът, по който се беше облякла — жалък опит да постигне онази стилност, която вечно щеше да убягва на брат ѝ: плетена памучна блуза с къс ръкав, на сини и бели вертикални райета, с широко изрязана яка; бял клош панталон с ниска талия и широк червен кожен колан с голяма катарам; бели еспадрили със сини гумени подметки и токове. Все едно Гиджет от едноименния филм я бяха преместили от плажа на яхтен пристан и от 1959 в 1967 година.

И май направих ужасена физиономия, като установих, че носи със себе си кларинет, тъй като личното ми мнение, базирано върху състава на класическите суинг бендове, беше, че в света на джаза няма място за момичета, освен като певици зад микрофона.

А тя дори не изчака да я представят, ами направо рече:

— Ей, Джоуна, ако си поне наполовината толкова добър, колкото разправят, бас държа, че ще свириш в претъпканата зала „Карнеги Хол“, преди да съм си намерила гадже, с което да ми се ще да изляза на нова среща след първата, ако изобщо приемем, че подобно нещо е възможно. Умирам от нетърпение да чуя как пръстите ти бягат по клавишите. — Освен кларинета тя носеше и хладилна кошничка за пикник. — Направила съм ви и обяд. Ще го пъкна в хладилника и веднага се връщам.

И се запъти с ефирни стъпки към кухнята в задната част на къщата.

— Що не си ми казал, че имаш и сестра? — подбрах аз Малкъм.
— Страхотна е, нали?
— Е, става.
— По-добра от нея няма. Сам ще се убедиш.
— Тя да не се кани да свири на кларинета?
— Възможно е. Зависи от настроението ѝ.
— Защо, какво може да я спре?
— За разлика от нас двамата с теб, тя не смята, че музиката е единственото нещо в живота ѝ, от което да зависи и бъдещето ѝ.
— Любителка — констатирах с презрение.
— Иначе свири много хубаво, от деветгодишна възраст.
— Аз пък свиря, откакто станах на осем.
— Да, ама сега си само на десет.

Нямах друг подходящ отговор освен „Боже милостиви“, та се наложи и да се прекръстя. В това време Амалия се върна от кухнята само с кларинета си.

— Я дайте нещо по-живо, момчета. Цяла сутрин тъпея: първо трябваше да изпера всичко, после да изгладя половината, да почистя кухнята и да измия чиниите от закуска. — А на мен директно ми каза: — Майка ми е прекалено заета, за да се занимава и с домакинска работа. Поела е ангажимент да изпушва два пакета „Лъки Страйк“ на ден, а освен това и поне два часа да обсъжда със съседката мисис Яновски състоянието на жалките бракове на останалите ни съседи, да не пропусне нито една от следобедните сапунки и следващите ги телевизионни игри, за които до една без изключение е подала молби за участие. Но най-много я мъчи неуспехът ѝ да се класира за някоя от късните вечерни игри. Беше се меракландисала да я вземат в „Познай какъв съм“, но под „какъв“ имали предвид в каква професия работи участникът, което било ужасно нечестно, после си беше наумила да се яви в „Имам си тайна“, но нейните тайни до една се отнасят до жалките брачни взаимоотношения на съседите ни и повечето са прекалено пикантни за по телевизията. — Тръшна се на дивана: — Я изсвирете нещо, което да ме накара да забравя, че слугувам само срещу храна и подслон.

Изпробвахме я на Елингтън. Почнахме със „Satin Doll“, а след нея преминахме на „Jump for Joy“, мъчейки се да докараме усещането за изпълнение от цял бенд, макар да съзнавахме колко наивен е

стремежът ни — само двама музиканти, и то неопитни хлапаци. Но щом подхванахме „It Don't Mean a Thing if It Ain't Got That Swing“, Амалия рипна от дивана, грабна кларинета, наслюнчи мундщука и се включи, но не нота по нота вероятно понеже парчето не ѝ беше толкова познато, ами си съчиняваше разни рифчета, които не бяха от самата песен, но хармонираха тотално с нея, и ги повтаряше дотогава, докато не налучкаше място, където да се вмъкне и да заповтаря следващия.

А като свършихме, обяви:

— Фантастично. Страхотни сте. Голям кеф. Време е за обяд. Ако не искате сама да изям всичко, ще трябва да ми помогнете да го сложа на масата. И не желая да чувам глупости от рода на това, че момчетата нямали работа в кухнята.

Беше донесла три жестоки сандвича във франзела, картофена салата, макаронена салата с черни маслини и за десерт — оризов пудинг. При това, го беше приготвила сама: сандвичите сутринта между гладенето и миенето на чиниите, а другите неща — от предния ден. Всичко беше с първокласен вкус, така че не мога да кажа кое ме впечатли повече — готварските ѝ умения или апетитът ѝ. Беше метър и шейсет и пет, с фигура на манекенка, ама нямате представа с каква охота поглъщаше неимоверни количества храна.

Малкъм не можеше да се сравнява със сестра си по яшност, но затова пък имаше много по-кolorитен подход към храненето. На нас двамата с нея ни стигаше и по една чиния. Затова пък Малкъм използваше своята само за сандвича с франзелата. Картофената му салата и макаронената му салата заемаха две отделни малки чинийки и ако оприличим голямата му чиния на часовников циферблат, може да се каже, че макароните бяха поставени точно на десет часа, а картофите — точно на два. Първия вид салата ядеше с вилица, но за втория предпочиташе лъжица. Отрязва двата крайшника на франзелата и ги остави настрана, тъй като не възнамеряваше да ги яде, после срязва самата франзела на три равни части с такава точност, че очаквах всеки момент да извади ролетка.

Но тъй като Амалия не каза нищо по повод хранителните навици на брат ѝ, въздържах се и аз. С течение на годините обаче, наблюдавайки как obsесивно-компулсивното му разстройство се усиляваше, се заутешавах, че състоянието му поне не се дължи изцяло

на мен, тъй като явно беше започнал да изпълнява тези свои ритуали много преди да се запознаем.

Ни най-малко не желая да намеквам, че Амалия Померанц доминираше разговора ни, въпреки че тя точно това правеше, но по особен начин. Стараеше се да ме предизвиква мен да говоря, а тъй като по това време вече ме беше спечелила — когато не се тъпчех, приказвах най-усилено. Вече нямах желание да не я харесвам; не ми беше *възможно* да не я харесвам. И Малкъм се обаждаше сегиз-тогиз, но няма да ви занимавам с казаното от него, нито от мен, първо, защото беше безинтересно, а и второ — понеже оттогава съм забравил почти всичко, освен думите на самата Амалия. За пръв път ми се случваше да разговарям със седемнайсетгодишно момче или момиче, което нямаше нищо против да отдели повече от минута на десетгодишното хлапе. Подозирам, че до известна степен само се преструваше, че казаното от мен я вълнува, но въпреки това успя да ми внуши, че никак, ама съвсем никак не ѝ е безразлично.

Заинтересувах се кое я е накарало да се захване с кларинета, при което тя отговори:

— За да дразня родителите си. Дотолкова им лазех по нервите, че ме пращаха да репетирам в гаража, където можех да дишам въздух с миризмата на автомобилни масла, гуми и плесен, а не на цигарен дим. Те двамата, майка ми и баща ми, се надпреварват кой пръв ще се тръшне от белодробен рак. Освен всичко друго, докато бях в гаража, не ми се налагаше да слушам тягостното им неловко мълчание.

— Те на Туити говорят повече, отколкото помежду си — съобщи Малкъм.

— Туити е папагалчето, което живее в клетка във всекидневната ни и ни наблюдава с височайше презрение — поясни Амалия, — най-вероятно понеже горкото вечно скубещо се пиленце не понася нито цигарения дим, нито бебешките думички, с които родителите ми му говорят и от които сигурно му иде да се разпищи. Според мен много отдавна между мама и татко се е случило нещо, за което са си казали всичко, което е имало да си кажат, но не са простили нито на себе си, нито на другия, така че не желаят повече да разговарят за *каквото* и да било. Баща ми е стругар. Нещо повече — бригадир на цяла смяна стругари е, и предполагам, че е добре платен. Но ако съдя по колегите му стругари, които познавам, сигурно им е професионална черта да са

яки, мълчаливи типове. Понеже той и с мен и Малкъм не разговаря кой знае колко.

— Освен — допълни Малкъм — колкото да каже: „Бягай в гаража“ или „Вижте какво, искам просто да ме оставите на мира да погледам телевизия, че да забравя лайняния ден в завода, окей?“.

— Но поне не е зъл човек — обади се Амалия. — Никога не би ни причинил болка, нито на мама, нито на нас, а това не е малко постижение. Не е зъл, нито е студен.

— Много си е студен даже — възрази Малкъм.

— Добре, нека е студен — съгласи се Амалия, — но предполагам, че не е бил такъв по рождение, ами животът го е превърнал в студен човек. Кой знае какви разочарования, терзания и всякакви такива работи е преживял, та е станал такъв. Може и да не иска да е студен, но просто е заседнал в това замразено състояние и не знае как да стане по-приветлив.

— Такъв си се е родил — обяви Малкъм. — И няма никакво желание да се очовечи. — После се обърна към мен: — Лесно ѝ е на Амалия. От септември се маха. Приеха я в щатския университет с пълна стипендия, общежитие, храна и всичко останало. Ще става писателка. Нямах си представа колко е надарена.

Тя пламна и окончателно ме очарова.

— Изобщо не съм надарена, Малкъм, ами обожавам езика. От душата ми непрестанно извира думи и някак си ми се удава да ги нижа една подир друга. Но не съм убедена, че ще се запиша. Мисля си дали да не започна работа някъде, да поизчакам някоя и друга година. Все пак стипендията не включва джобните пари.

— Кой е казал, че ще останеш без джобни — изгледа я измъчено Малкъм. — Старият със сигурност ще ти отпусне някой и друг долар за джобни, независимо че не одобрява идеята да следваш. А пък и доколкото те познавам, няма начин да не започнеш някоя почасова работа, без тя да ти пречи да изкарваш отлични оценки.

Беше отделил нарязаните на черни кръгчета маслини от макаронената си салата, но не защото не ги обичаше. Напротив, изяде ги веднага след като приключи с макароните.

— Баща ти защо не ти дава да следваш? — попитах Амалия.

— Той няма нищо против следването ми, нито против желанието ми да стана писателка. Подозирам, че по-скоро го ужасява

перспективата как някой ден и Малкъм ще замине нанякъде, при което ще останат само те двамата с папагалчето и ще заживеят в нещо като ад.

— Той ненавижда мисълта, че ще се образоваш — каза Малкъм. — Ти и сега си по-образована от него. Цитирам: „В рода Померанц никога не сме имали нужда от висшисти и нямаме нищо общо с префърцунените висши класи“. — Малкъм ме изгледа със своите увеличени от лещите очи, изпълнени с ужас от мисълта, че тя току-виж се отказала от стипендията. — А и самата нея я е страх, че като замине да следва, ще ме остави сам с тях двамата, а пък аз според нея вече съм станал неспособен да се приспособя към обществото.

— Изобщо не си неприспособенец, Малкъм — възрази тя. — Просто засега не успяваш да намериш своето място, но то ще е до време.

— Напротив, аз съм чоглав саможивец и се гордея с това. И ако ти през септември не заминеш да следваш, вината ще е изцяло у мен, и тъй като няма да мога да се примиря с тази мисъл, ще си пръсна черепа.

— Няма да си пръснеш черепчето, братчето ми. На теб ти призлява само като видиш кръв, а и пистолет си нямаш.

— Пищов лесно ще си намеря, а и ще умра, преди да съм видял кръвта си. Така че ти най-добре заминавай да следваш.

— Остави го на моите грижи, Амалия — намесих се аз, — и ще го излекувам от това му антисоциално отношение. Ще разчитам и на помощта на дядо ми Теди и майка ми, а те с голямо удоволствие го приемат у дома ни.

След като приключихме и с оризовия пудинг — за който Малкъм си взе чиста вилица — не се хванахме да свирим отново, ами си приказвахме, докато разчиствахме кухнята, после седнахме около масата и още си поговорихме — най-вече тя — и не усетихме как мина времето.

Никога няма да забравя едно от нещата, които тя каза по адрес на Малкъм:

— Той си е внушил, че музиката му иде отвътре единствено благодарение на това, че израсна покрай мен и че ме е запомнил открай време с кларинета ми, но изобщо не е прав. Онова, което съм постигнала в музиката, се дължи изцяло на желязната ми упоритост и

неуморното репетиране, а то е плюнка в напръстник в сравнение с океана от природна надареност, който представлява Малкъм. Нали ме чу как свиря, Джоуна? Ставам колкото за някой танцов оркестър на сбирките на „Ветераните от задграничните войни“ или за танцовите забави в залата „Муус“, докато Малкъм е същият като теб — истински талант, и то огромен. Мама и татко се интересуват от музика точно толкова, колкото ги вълнуват и турнирите по шах, затова Малкъм не може да повярва, че е наследил тъкмо от тях музикалните си способности, а аз — литературните ми умения. — Насочи очите си с цвят на зелен лимон право в брат си. — Ако ме няма и няма кой да те окуражава и да ти втълпява колко си прекрасен... току-виж, като си дойда за първата коледна ваканция, съм те заварила отказал се от саксофона и закупил си свое собствено папагалче.

— Не заминеш ли през септември да следваш — повтори Малкъм, — да знаеш, че ще си пръсна черепа.

— Дори и да се решиш да го направиш, мое малко братче, как ще се снабди дванайсетгодишното хлапе с оръжие?

— В град като нашия е пълно с лоши хора, с какви ли не тотално покварени непрокопсаници, готови да продадат каквото си искаш на първото срещнато хлапе.

— А ти няма начин да не познаваш сума ти такива непрокопсаници, нали?

— Работя по въпроса — отвърна Малкъм.

Чак някъде към четири си взеха инструментите да си вървят. А на мен никак не ми се щеше да си ходят. Е, поне що се отнася до Амалия де. Чувствата ми по отношение на заминаването на Малкъм не бяха толкова еднозначни.

Седях на предната веранда и ги наблюдавах, докато пресичаха улицата. Първото ми впечатление от Амалия беше, че е симпатична, но не и красавица. Сега вече нямах никакви съмнения, че е суперкрасавица. И ми беше тъпо, че бях сравнил начина, по който се обличаше, с онзи на Гиджет; добре поне че не го бях казал на глас, понеже бях вече убеден, че тя притежава страхотен стил. Направо беше сладур в онази си блуза на сините райета и широко изрязаната яка и белия панталон с големия червен колан. Забелязал съм, че някое момиче може да не притежава класическа красота, но да е толкова сладко, че и дванайсет чисто голи класически красавици да се изнижат

покрай теб, изобщо няма да ги забележиш. А пък Амалия беше адски сладка. И умна. И смешна. И отзивчива.

Бях се влюбил. Дайте да сме наясно: бях само на десет години, така че и дума не можеше да става за романтична любов. Не ми дойде на ума нито да започна да пестя пари за сватбените халки, нито да се чудя къде ще е най-добре да прекараме медения си месец. По-скоро изпитвах същата онази обич, която хранех към майка ми и дядо Теди и бях почнал да усещам по отношение и на мистър Йошиока — благородна платоническа любов, но толкова мощна, че ми се щеше да притежавам целия свят, за да мога да ѝ го подаря.

А пък живеещата в Чарлстън, в щата Илинойс, Сецуко Нодзава удържала на думата си. Нещо повече: толкова се увлякла по разследването, че след като докладвала по телефона на мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“, му изпратила по пощата и подробен писмен доклад, който впоследствие ми помогна много при картинното пресъздаване на описваните там събития. Покрай другите си многобройни интереси мисис Нодзава посещавала и писателските семинари в университета, понеже се надявала някой ден да разкаже за прекараните в лагера за интернирани години, така че възприемала написването на този свой доклад като полезно упражнение.

Придружавана от кучето си Тоширо Мифуне (кръстено на известния японски актьор), тя се отправила към съседния град Матун в своя боядисан по поръчка в червения цвят на захаросана ябълка кадилак елдорадо, модел 1967 година. Тъй като била дребна женица, имала нужда да си подложи отдолу възглавница, че да може да гледа над волана; на Тоширо Мифуне обаче възглавница не му била нужна, понеже бил голям шоколадовокафяв лабрадор ретривър.

Паркирала зад библиотеката на Военната академия и оставила две от стъклата свалени докрай, та кучето да не получи топлинен удар от юлското време. Чула била доста косонастръхвателни истории за лудориите на някои от по-буйните студенти в Академията, но изобщо не се притеснявала, че някое разглезено богаташко синче можело да подкара кадилака и да се поразходи с него. Тоширо Мифуне поначало бил кротък пес от отличаващата се с дружелюбността си порода, но мисис Нодзава го била дресирала да се блещи като зъл самурай, да ръмжи и да показва страшните си зъби на всеки, който посмеел да пипне елдорадото ѝ. Давала си и сметка каква желязна дисциплина се изисквала от страна на песа, чието добро сърце го подтиквало по-скоро да ближе радостно и обилно приближилите се хора, а не да ги плаши. Но възнамерявала веднага щом се върне, да го възнагради с похвални думи и две бисквити.

Когато стигнала до рецепцията, не заварила в библиотеката кой знае колко студенти — или кадети, както предпочитал да ги нарича библиотекарят. Въпреки военновременните трудности, през които била преминала, мисис Нодзава не изпитвала страх от униформени хора, но въпреки това я притеснила гледката на облечените в парадни униформи младежи, някои от които били само на тринайсет години. Разправила на библиотекаря мистър Тиъдор Кекъл, че преди много време един от курсантите от академията бил оказал огромна услуга на нея и съпруга ѝ, за която така и не успели да му се отблагодарят както следва. И търсела начин да го открие, независимо че вече бил завършил.

За най-голямо съжаление обаче, не помнела името на младежа; знаела само, че е от випуска от 1959-а, откогато били минали осем години, но била уверена, че ще го разпознае. Надявала се да открие в библиотеката годишниците на академията със снимки на завършващите курсанти. Мистър Кекъл — когото тя впоследствие описва на мистър Тамадзаки като „надут макарон с мустак, който явно се подстригва с назъбена шивашка ножица“ — потвърдил очакванията ѝ и я насочил към стелажите с исторически публикации, които съдържали и томовете, отразяващи петте десетилетия, през които високоуважаваната институция образувала, вдъхновявала и възпитавала млади хора с безупречни характери.

Не минала и минута, откакто отворила годишника с випуск 1959-а, и мисис Нодзава намерила снимката на Лукас Дракман. Фотокопирала съответната страница, а на излизане уведомила мустакатия макарон, че почти със сигурност е разпознала младежа, но искала да покаже фотокопието и на съпруга си, за да се убеди и той, че е открила търсения от тях кадет.

Щом забелязал завръщащата се мисис Нодзава, Тоширо Мифуне се загърчил и заскимтял от щастие върху предната дясна седалка на кадилака. Тя го засипала с нежни приказки и му подала бисквитите, които той поел от пръстите ѝ с нежността на хрупачо тревица зайче.

Веднага щом пристигнала в Чарлстън, мисис Нодзава се отбила в магазина за канцеларски материали на Кен и Бети Норбърт. Двете с Бети се знаели от доброволната им дейност в нестопанската асоциация за спасяване на изоставени кучета, както и от клуба за бродиране на юргани, в който членували. А пък Кен Норбърт и мистър Нодзава се

познавали от тенис кортовете и били членове на Чарлстънската стопанска камара. Но дори и другиму да принадлежал магазинът, а не на семейство Норбърт, мисис Нодзава със сигурност и тях е щяла да познава.

Освен канцеларските материали магазинът давал под наем и частни пощенски кутии; по онова време това било едва прохождащ бизнес, чиято основна конкуренция се явявали пощенските гишета „до поискване“, където човек трябвало да изчака да му дойде редът, преди пощенският служител да извади кореспонденцията му от съответното гнездо на стелаж и лично да му я връчи. Новият вид пощенски кутии се радвали на голямо търсене, тъй като местната поща не успявала да задоволи нуждите. И точно тук, в магазина, някой бил наел кутията на името на Дъглас Атъртън, до която фирмата за круизи изпратила билета за пътешествието из Карибско море.

За да избегнат евентуалните неприятности от отдаването под наем на една от деветдесет и шестте си кутии на човек, който можело да е замесен в някаква измамна и изобщо непочтена дейност, семейство Норбърт винаги изисквали от кандидата поне два документа за самоличност. В онези по-невинни времена обаче не били толкова взискателни към самата форма на документите и не държали те да включват и снимка на предявителя.

Когато мисис Нодзава се появила, Кен вече бил приключил работния си ден; в магазина обаче все ще се намирала Бети заедно с двама служители и нейния лабрадор ретривър, който се казвал Спенсър Трейси.

Магазинът водел подробен регистър на всичките кутии с името на наемателя, видовете документи за самоличност, представени при наемането, точния му адрес и платените такси. Кен вечно се притеснявал да не го замесят в някое съдебно дело, затова никога не изхвърлял старите регистри. Приведени над книгата за 1961 година, двете ентусиазирани бродирачки на юргани установили, че Дъглас Атъртън наел кутия на първи юни и предплатил в брой таксата за цяла година. Самоличността си удостоверил с картата си за обществени осигуровки и студентска карта от университета „Ийстърн Илинойс“, който се намира в Чарлстън.

Мисис Нодзава си записала интересувашите я данни, след което показала на приятелката си фотокопираната страница от годишника.

Името Дъглас Атъргън, естествено, не присъствало под нито една от кадетските снимки, а понеже били изминали близо шест години от събитието, Бети не могла да разпознае сред осемте портрета на страницата лицето на човека, който бил наел кутията.

Мисис Нодзава се качила в кадилака и се настанила зад волана, а Тоширо Мифуне непрестанно се мъчел да ѝ души ръцете, понеже, докато била в магазина, тя на няколко пъти погалила Спенсър Трейси.

Станало било време за следобедното хранене на кучето, след което трябвало да бъде разходено поне половин час. Поради това, че мисис Нодзава била съвсем наясно във всеки един момент със своите задължения, не можела дори да си представи да отложи храненето или пък да ограничи с някоя и друга минута времето за разходка на Тоширо. А след това трябвало да се преоблече, тъй като с мъжа ѝ и още една двойка щели да вечерят в ресторант.

Така че от магазина за канцеларски материали се прибрала право у дома с намерението да поднови още на следващата сутрин разследванията си по молбата на мистър Ябу Тамадзаки от „Дейли Нюз“. Поначало му била обещала да му се обади чак преди края на работното време на следващия ден, а и той с нищо не ѝ бил подсказал, че трябва да побърза. В промеждутъка между разходката на кучето и преобличането успяла все пак да му звънне и да доложи докъде била стигнала, и се изненадала безкрайно приятно от похвалите на мистър Тамадзаки за това, колко находчива и ефективна била, и от изказването му, че била „втори Сам Спейд^[1]“.

По пътя до ресторанта мистър Нодзава я попитал няма ли усещането, че тези ѝ разследвания може да я изложат на някаква опасност. Жена му отговорила, че както собствените ѝ скъпоценни родители, така и родителите на мистър Тамадзаки били *иссеи* — първо поколение японски имигранти в Америка — а това правело свещени взаимоотношенията дори между пълни непознати. Мистър Нодзава се съгласил. Според мисис Нодзава той обикновено така постъпвал. Освен всичко друго я насърчил да вложи цялото си умение в съставянето на писмения доклад, за което съм му безкрайно благодарен.

[1] Sam Spade, частен детектив от романите на американския писател Дашиъл Хамет. — Б.пр. ↑

През изминалите шест седмици, откакто се пренесохме у дядови, мистър Йошиока ми се обади два-три пъти по телефона, винаги през деня, когато бях сам вкъщи, да ме пита добре ли съм и свиря ли още на пианото. Разправях му за незначителните случки в ежедневието ми, а той ми съобщаваше за най-новите събития в кооперацията.

През онзи оживен четвъртък, след като си отидоха Малкъм и Амалия, а мама и дядо още не се бяха прибрали, мистър Йошиока пак ми звънна, в 4:15.

— Добре ли се отнесе с теб денят ти, Джоуна?

А пък аз се сетих за мис Пърл — за съвета, който ми беше дала, за предупреждението, за разкритието, че тя всъщност е душата на града в плът и кръв, за голямата ѝ чанта и невероятното ѝ съдържание — поради което му отговорих:

— Е, поостави ми някоя и друга синина.

Бях му разказал вече за всичко, с изключение на срещите ми с мис Пърл; за тях можех да му споделя единствено в разговор на четири очи. Изпреварих следващия му въпрос с думите:

— Много съм добре. Всичко е идеално. Имам си две нови страхотни приятелчета, дето живеят срещу нас.

Той обаче ми беше позвънил с определена цел, а не само да си побъбрим.

— Чете ли днешния вестник? „Дейли Нюз“ имам предвид.

— Получихме го, но не съм го отварял. Онова, дето го пише в новините, не е всичко.

— На първа страница има снимка от демонстрацията в Сити Колидж в понеделник. А сред хората на снимката са мистър Смолър и мис Делвейн.

— Видях ги по телевизията.

— Знаеш много добре, че нямам телевизор, а перспективата да видя по него мистър Смолър никак не ме изкушава да закупя такъв.

— Случайно се загледах... и видях там и баща ми.

— Изключително интересна новина. Но на снимката във вестника баща ти го няма.

— Имам чувството, че са замислили нещо. Тях войната хич не ги вълнува.

— Прочети вестника — каза мистър Йошиока. — Струва ми се, че ще ти стане ясно от там за какво са били в Сити Колидж. Но преди това държа да ти съобщя, че най-после ми се обадиха и мистър Тамадзаки, и мистър Отани. Излезли наяве нови подробности, а утре ще ми съобщят и други. Желанието ми е да те посетя по този повод в петък. Кое време ще е най-удобно за теб?

Имайки предвид, че щяхме да обсъждаме неща, за които майка ми и дядо ми дори не подозираха, му казах да мине по всяко време между единайсет и четири, за да сме сигурни, че никой няма да научи за посещението му и да ме разпитва за какво му е трябвало да идва.

— Ще дойда точно в два. Длъжен съм обаче да те уведомя, че преди две седмици баща ти и мис Делвейн са се изнесли от квартирата си и са изчезнали. Мистър Отани е стигнал до категоричния извод, че са преминали в нелегалност.

— Какво значи това?

— Това означава, че са заличили следите си, тъй като очакват по някое време властите да се заинтересуват от тях. Вероятно са възприели и фалшиви самоличности. Ако са верни предположенията ти, че са замислили нещо, извън онова, което вече са сторили, най-вероятно се канят да осъществят своя замисъл през лятото, и то в самото му начало, а не в края му.

Моята очевидно свръхестествена наставница мис Пърл ми се беше явила със съветите и предупрежденията си именно защото в най-близко бъдеще ми предстоеше ключов момент от живота ми — допусках, че може би не ставаше дума само за броени дни, но явно нямаше и да се наложи да чакам дълги години. Изразът на мистър Йошиока „през лятото“ изведнъж ми се стори доста точен.

— Повече подробности ще ти съобщя в петък, Джоуна. Извинявай, ако съм те разтревожил. Не беше това целта ми. И се надявам да не съм успял.

— Не сте ме разтревожили, сър. Каквото и да се случи, всичко в крайна сметка ще е наред.

— Констатацията ти е в пълно съзвучие с философията дзен.

— С коя?

Той не пожела да ми обясни, а само каза:

— Много мъдро. Изключително мъдро. Ще се видим вдругиден, точно в два. Всичко най-хубаво, Джоуна.

— Надявам се да е така. В смисъл, всичко ще е наред. И на вас пожелавам същото.

На първата страница на „Дейли Нюз“, точно над сгъвката в средата, мис Делвейн и мистър Смолър наистина имаха вид на пришълци — не дори от други светове, ами направо от други слънчеви системи. Тя приличаше на обитателка на Планетата на върховните мацки, а той сякаш се беше появил на Земята от Планетата на несретниците.

Зачетох се и много бързо установих какво беше имал предвид мистър Йошиока, като каза, че от вестника съм можел евентуално да науча какво е могло да отведе странната им бандичка в Сити Колидж.

Някъде към края на демонстрацията на различни места из целия кампус избухнали една подир друга седем бомби. Нямало убити или тежко пострадали, само шест души претърпели леки наранявания. Властите били на мнение, че взривните устройства умишлено били разположени така, че да не причинят ничия смърт, с единствената цел да всеят пълна паника и да отклонят вниманието на полицията и най-вече на университетската охрана.

А че хаосът е бил постигнат, две мнения няма. Взривовете се разнасяли от сгради във всички посоки, хилядите демонстранти недоумявали накъде да бягат и почнали да се щурат и да се блъскат едни в други. Самите бомби били натъпкани с „ускорители на дименето“ — вещества, които според вестника успели за много кратко време да одимят целия кампус, да намалят видимостта и да причинят сълзене в очите на участниците, а и да ги ослепят частично.

Университетските охранители, които не носели оръжие, зарязали постовите и маршрутите си и се втурнали в бъркотията да помагат на многобройните, според тях, тежко ранени хора. Пазачът пред галерията „Албърт и Патриша Бартън“, която се намирала непосредствено до Факултета по изобразителни изкуства, заключил зад себе си главния ѝ вход, но двамата мъже, които обрели изложените експонати, успели да влязат, като взривили вратата със седмата бомба.

Те обаче били заснети от охранителните камери: двама души, най-вероятно мъже, в черно облекло, с маски и ръкавици. Минали през вдигнатата във въздуха врата и кълбата от пушек с по един чувал в ръце. Изложбата в момента била посветена на китайски произведения от нефрит от XVII до началото на XIX в.: вази, кандилници, паравани, купи, човешки и животински фигури, скиптри, кутийки за енфие и бижута... Дватама прекосили просторното помещение със самоувереността на хора, които знаят кое къде точно се намира, като пренебрегвали по-тежките предмети и се съсредоточили върху украшенията — огърлици, гривни, колиета и обици — и най-старите и най-fino резбовани кутийки за енфие. Приключили за по-малко от пет минути.

По предварителна оценка щетите възлизали на повече от четиристотин хиляди долара — огромна за времето си сума. Според специалистите крадците очевидно не са грабили наслуки, тъй като много от експонатите били уникати и било почти невъзможно да се продадат на свободния пазар. Явно са работили за конкретен клиент — богат колекционер — който възнамерявал не да изложи публично произведенията на изкуството, а да ги включи в частната си колекция.

Неизбежен бил и изводът, че престъпниците са имали тесни връзки с някоя от антивоенните организации. Самата поява на протестиращите в Сити Колидж станала по старателно координиран и целящ изненадата способ, но обирджииите със сигурност са знаели предварително подробностите и това им е позволило да проучат изложбата на нефрита и да си направят сметката къде точно да заложат бомбите. Надали били сред организаторите на демонстрацията; достатъчно им е било да имат поглед върху тайния график за провеждането ѝ.

Първоначалният ми порив беше да натикам вестника сред останалия боклук в кухненската кофа, да изсипя отпадъците в плик и да ги изхвърля. Мама много щеше да я заболи, ако видеше приличащата на супермодел мис Делвейн на снимката. А разпознаеше ли и мистър Смолър, въпреки триъгълната кърпа около врата му, не мога да си представя какви въпроси и подозрения щяха да я обземат. Вземех ли да се преструвам, че и аз съм изненадан и озадачен, тя много бързо щеше да усети целия ми фалш и тогава като нищо можеше да ѝ изтърся всичко онова, което досега бях крил от нея. Поводите да

премълчавам нещата, които знаех, можеше първоначално да ми се бяха стрували съвсем правилни и благородни; но при настъпилите нови обстоятелства не бях толкова убеден, че ще се възприемат като правилни и благородни — а евентуално можеше да са и укорими.

Ако обаче изхвърлех броя на „Дейли Нюз“, дядо Теди щеше да ме заразително какво е станало с вестника, а не исках да изпадам в положение да му разправам, че изобщо не е дошъл; нямаше никакво желание и него да почна да лъжа. Дядо през живота си не беше виждал мис Делвейн, а мистър Смолър може и да го беше мяркал един-два пъти, не повече, и то само отдалеч, така че в никакъв случай нямаше да ги разпознае. А пък мама така и така не изчиташе целия вестник и често прескачаше свързаните с насилие новини, понеже я потискаха.

Затова реших да се доверя на късмета си, да оставя нещата в ръцете на съдбата. Сгънах вестника така, че да не личи, че съм го пипал, и го напъхах в тънкия найлонов плик, в който го бяха хвърлили в предния ни двор. И го оставих на масата до дядовото кресло.

Този ден дядо нямаше да свири в хотелския ресторант. Очертаваше се дълга, изпълнена с неизвестности вечер, в очакване мама евентуално да хвърли случаен поглед на снимката. Реших, че сега е моментът да си легна рано с някоя книга — да се скрия, един вид. Разчитах, че ако тя попаднеше на снимката в мое отсъствие, изобщо нямаше да ми спомене за нея.

Пък и наситеният със събития ден ме беше изтощил. Сигурно щях да заспя рано, а това също беше начин да се скрия.

По-късно, докато с мама и дядо Теди раздигахме масата след вечеря, ни посети Амалия Померанц, без Малкъм, с предложение, което очаквах майка ми да отхвърли след най-много половинминутен размисъл. Тъй като била вече на седемнайсет и проявявала достатъчно чувство за отговорност, от близо две години на Амалия ѝ било разрешено да ходи с автобус до други части на града — става дума за безопасни места — на някое и друго дневно представление на пиеса, да разгледа музей, да присъства на лектория, неща от този род. Родителите ѝ не възразявали да води със себе си и Малкъм, а сега, след като сме се били сприятелили с нейния брат, надъхания саксофонист, се надявала да ме пускат и мен да вървя с тях на тези експедиции.

Дядо познаваше добре Амалия и имаше високо мнение за нея, така че беше готов да ѝ се довери да ме връща „чист и неопетнен“ и сподели това свое мнение пред майка ми, която обаче изглеждаше съвсем не убедена. Според мен следващата постъпка на Амалия беше напълно непремислена, а беше по-скоро израз на доброто ѝ възпитание като цяло: така както ни разправяше най-занимателно за безплатния фолк концерт, на който присъствала две седмици преди това в „Ривърсайд Комънс“, тя запусти канала на кухненската мивка, пусна горещата вода, изцвърка в нея течен сапун и се захвана да мие чиниите ни от вечерята. Много скоро след това, докато Амалия ги плакнеше и ги редеше на сушилника, а мама ги бършеше, двете вече си бърбеха и се смееха така, сякаш се бяха познавали от преди аз да съм се родил.

Още преди да тръгна да си лягам с книга в ръка, въпросът беше уреден. На следващия ден щях да отида с Амалия и Малкъм в някакъв префърцунен музей да зяпам някакви си картини, които ден по-рано със сигурност щяха да ме накарат да повърна; но щом Амалия гарантираше, че сме щели да прекараме готино, всичките ми съмнения нямаше как да не се изпарят.

Облякох си пижамата и си легнах, но не можех да се съсредоточа върху книгата. Имах си едно малко транзисторче със слушалчица и се

опитах да намеря на него някаква музика, която да ми повдигне настроението. И това не успях. Извадих от чекмеджето на нощното ми шкафче кутията с Флорентинката и заразглеждах фотокопираната страница от книгата за „Манзанар“ със снимките на майката и сестрата на мистър Йошиока. Оттам мисълта ми се пренесе върху войната, бунтовете и как хората се избиват един друг. В крайна сметка онова, което успя да уталожим мозъка ми, беше хайкуто от съболезнователната картичка, прикачена към аранжимента от цветя на бабиното погребение. Не помня колко пъти всъщност го прочетох: *Зора се пука/и цветчета разтварят/райските порти.*

Заспал съм под тежестта на събитията от изминалия ден. Някъде призори ми се яви сън. В съня баща ми душеше Фиона, а аз, неизвестно защо, се мъчех да го спра, при все че от нея ме беше повече страх, отколкото от него. По едно време гледната ми точка се промени и установих, че това изобщо не е Фиона, а собствената ми майка и че вратовръзката се е впила жестоко във врата ѝ. Очите ѝ се бяха замъглили. Беше полумъртва. Опитах се да изкрещя за помощ, но бях буквално останал без език, затова се опитах да го ударя, да му издера лицето, но и пръсти се оказа, че нямам. Ръцете ми свършваха при китките, с гривни от съсирена и спечена кръв.

Събудих се, отгласнах се да седна, отметнах завивката и седнах на ръба на леглото в неосветената стая, борейки се да си поема дъх. Мисълта ми се беше избистрила тотално след съня. Разсъждавах съвсем ясно, обзет от тревога, нащрек. И се ужасявах не толкова от самия кошмар, колкото от вероятността да ми се счуе гласът на мис Пърл, да ми се яви силуетът ѝ — подвижното черно петно в тъмната стая — понеже това щеше да означава, че присънелият ми се ужас е изцяло пророчески.

Нямате представа колко ми олекна, като установих, че я няма. Но в същия момент забелязах някаква бледнота на фона на противокомарната мрежа, точно там, където долният панел на прозореца беше вдигнат, за да ми влиза хладен въздух. Отначало реших, че е лицето на някой, който ме е наблюдавал как спя, точно така както ме е наблюдавала преди време и Фиона Касиди, та дори и ме е снимала в съня ми, без изобщо да я усетя. Ако дългоочакваната, но неизвестна криза приближаваше с всеки изминал ден, както двамата с мистър Йошиока вярвахме, най-вероятно щях да си умра от

страхливостта си — дори и от колебливост, затова станах и се втурнах към прозореца да се изправя лице в лице с онзи, който евентуално ме шпионираше. Не видях никого, освен пърхащия по металната мрежа комар — посетител толкова немощен, че нито един негов звук не можех да чуя заради думкащото ми сърце. Който и да ме беше наблюдавал оттам с призрачно лице на фона на отиващата си нощ, вече беше избягал, а може и поначало да е бил просто плод на въображението ми.

В четвъртък сутринта, след като нахранила и разходила Тоширо Мифуне, мисис Сецуко Нодзава подкарала със скорост, която била значително по-ниска от позволената, по посока на университета „Ийстърн Илинойс“ на другия край на град Чарлстън. Песът си бил наумил да пропътува разстоянието с извадена през прозореца глава. Ако карала с повече от четиресет километра в час, имало опасност някоя остра прашинка да му влезе в окото.

И макар да си избрала по-обиколен маршрут, предимно по тихи улици в жилищни квартали, където ограниченията за скорост така и така били по-ниски, намерили се неколцина нетърпеливи шофьори, които да я притеснят с клаксоните си. Тя обаче не обръщала никакво внимание на недоволството им, а си карала с високо вдигната глава и не удостоявала с ответни реакции техните нецензурни изрази и жестове. Щом някой ѝ свирнел, тя си казвала „Наму Амида!“, което щяло да рече „Буда да ми е на помощ“. И думите ѝ можело да се изтълкуват и като опрощение към невъзпитаните водачи, ако не ги била произнасяла с толкова остър тон. И ако песът, какъвто чувствителен бил и той, не изразявал пълно съгласие с думите ѝ и не придружавал всяко „Наму Амида“ с ръмжене.

Привлекателната червенокоска с цяло съзвездие лунички и внушителен бюст в университетския отдел „Завършили студенти“ се оказала безкрайно чаровна и отзивчива. Мисис Нодзава преразказала измислената история за студента, който отдавна оказал неоценима помощ на нея и нейния съпруг, но жената с огнената глава ѝ обяснила, че нямат право да разкриват настоящите адреси на бившите им студенти. Мисис Нодзава проявила разбиране и похвалила проявяваната от тях дискретност, но само искала да помоли отдела „Завършили студенти“ да препратят писмото ѝ до милия услужлив младеж, ако той изобщо бил техен випускник. Подобна услуга, разбира се, отделът с най-голямо удоволствие щял да изпълни. И мисис

Нодзава останала напълно довольна от любезния тон на проведения разговор.

Самата тя силно се съмнявала Лукас Дракман да е следвал в университета под фалшивото име Дъглас Т. Атъргън. По-вероятно било при наемането на пощенската кутия да е представил на Бети Норбърт подправени варианти на картата си за обществени осигуровки и студентската си карта. По тази причина дала на червенокоската истинското име на Дракман и годината, през която вероятно бил завършил — 1963-та. Минуту по-късно получила потвърждение, че Лукас Дракман в действителност бил завършил този университет, и обещала до няколко дни да донесе писмото си в запечатан и облепен с марки плик — нещо, което изобщо не възнамерявала да прави.

Първоначалната надежда на мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“ била тя просто да установи дали Дракман наистина е живеел в района по времето, когато мисис Рената Колшак изчезнала от круизния кораб в Карибско море, което щяло да докаже възможността той да е наел под чуждо име пощенската кутия, до която фирмата за круизи била изпратила билета на името на Дъглас Т. Атъргън. Това щяло да му е достатъчно.

Малко по-късно, от офиса си в ателието за химическо чистене, откъдето ръководела семейната бизнес империя, мисис Нодзава докладвала по телефона на мистър Тамадзаки, който изразил безкрайна благодарност за положените от нея усилия. Тя решила, че с това въпросът е изчерпан, но само в рамките на още няколко часа щяла да установи колко много се е заблуждавала.

До „Мидтаун“ — търговската част на града, бях ходил и преди с мама, но сега за пръв път отивах с момче, което споделяше чувството ми за хумор, а на всичко отгоре и начело с готина тийнейджърка, при вида на която лицата на минувачите грейваха. При всяко пресичане на улицата или продължително изкачване по стълби конската ѝ опашка подскачаше и се полюляваше наляво-надясно.

Мама ме изпрати с петдесет цента за ученически входен билет в Музея на изобразителното изкуство плюс пари за обяд. С толкова пари в джоба бях готов да изкарам приятно деня, но... отвътре ме глождеше тиха параноя.

Докато чакахме автобуса на близката до нас спирка, изведнъж се вторачих в паркирания под едно дърво на половин път до следващата пряка черен шевролет. Сянката ми пречеше да разгледам лицата на седящите в колата мъже, но бях поне петдесет процента сигурен, че са Лукас Дракман и баща ми.

Сетих се и за подробностите, които мис Делвейн споделила с мистър Отани, когато я заприказвал в новогодишната вечер: че гаджето ѝ, което отскоро било разведено, все разправяло как някой ден щяло да си възвърне сина си. И ако онези в колата наистина се окажеха баща ми и Лукас Дракман, те сигурно щяха да тръгнат подире ни и да направят опит да ме отвлекат някъде из търговската част, където щях да съм далеч от дома и много по-уязвим.

На слизане от автобуса не забелязах да има черен шевролет до тротоара, нито бяхме задминати от такава кола сред натовареното улично движение, което ми подсказа, че страховете ми вероятно са били безпричинни, но подсъзнателната ми напрегнатост отказа да се махне.

Стигнахме до старинния център на града, на пресечката на Нешънъл авеню с Петдесет и втора улица. Непосредствено около нас се намираха градският съд, централната библиотека с лабиринт от коридори, най-изисканата концертна зала, катедралата, най-старата ни

синагога и няколко помпозни старовремски театъра — разкошни архитектурни творби от гранит, мрамор и варовик; поне на две преки оттам в която и да било посока сред високите сгради нямаше дори един отвратителен остъклен от горе до долу монолит, който да нарушава хармонията. Тъкмо този предизвикващ почуда и възторг квадрат беше най-прекрасната част на града ни, олицетворяваща красотата на порядъка и способността на красотата да въвежда порядък.

Точно зад нас се издигаше трийсететажният финансов център в стил арт деко, на чийто партер се беше настанила фирмата собственик — „Фърст Нешънъл Банк“. А на отсрещния тротоар стоеше оградената с колонада като на гръцки храм Пинакотека „Каломиракис“, в която щяхме да разгледаме гостуващата изложба „Европа през монархизма“.

— Пи-на-какво? Кал-о-кое? — опъна ми се надписът ѝ.

— Мистър Каломиракис е един от първите гръцки имигранти — обясни ни Амалия, докато изкачвахме външните стъпала.

— Натрупал сума ти мангизи — допълни Малкъм. — Пред него и Дикенсовият Скрудж Макдък ще ти се види беден като просяк.

— Построил тази прекрасна сграда — разправяше Амалия, — изпонакупил купища произведения на изкуството за постоянната ѝ сбирка и създал фондация, която да я управлява в бъдеще. На гръцки „пинакотека“ означава „изложбена галерия“, но за повечето хора това е музей. А за мен е самото блаженство.

Винаги съм имал слух — допускам, и око — за красивото, но едва през този ден ми стана ясно, че истината, която се съдържа във великата музика, може да се срещне и във великото изкуство; че и двете са еднакво способни да възхитят сърцето и да изострят мисълта. Благодарение на своя мощен чар и заразителен ентусиазъм Амалия успя през този ден да разшири безкрайно света ми, да отвори в душата ми врати, които иначе сигурно са щели да си останат затворени още дълги години, а вероятно — и до края на живота ми.

Изложените картини бяха взети временно от разни музеи, едни далечни — в Холандия или в Париж, други по-наблизо — в Ню Йорк Сити. Сред художниците, чиито творби видяхме, бяха Рембранд, Вермеер и Ван Дайк, Жорж дьо ла Тур, Жан-Марк Натие, Караваджо и Прокачини.

Най-силно съм запомнил думите ѝ за Йоханес Вермеер, казани пред омайващата му картина „Момиче с червена шапка“. Думи, които ме преследват през изминалия оттогава близо половин век. Няма да ви казвам все още защо ме преследват, но няма и да ви карам да чакате много дълго. Само ще спомена, че колчем се сетя за историята на Вермеер по нощите, когато съм не ме лови, съзнавам остро колко крехко нещо е животът, колко ефимерни са целите и творенията ни на този свят.

Момичето с червената шапка ни наблюдаваше от малкото платно, а чувствените детайли и илюзията за светлина създаваха видение не по-малко преходно от самата действителност и хипнотизиращо триизмерно.

— Вермеер напълно заслужава титлата на най-големия майстор на четката на всички времена — каза Амалия. — Бил е перфекционист, който работел усилено, но рисувал бавно. Създал е около шейсет платна, не повече. От тях са оцелели трийсет и шест. Двайсет и девет се смятат за шедьоври. Животът му бил нелек. Бил беден, независимо че се хващал и на друга работа освен живописта, за да изхранва семейството си. Имал е петнайсет деца. Представи си ме мен с още петнайсет като Малкъм! Пълна лудница. Но слушай ме внимателно: никак не е забавно. В онези времена — седемнайсети век — много деца умирали невръстни. На самия Вермеер му починали четири. Той също умира доста млад, на четиресет и три — почитан от други холандски художници, но без пукната пара и поне в собствените си очи — неудачник. Жена му и единайсетте останали му деца, които обичал не по-малко от живота, живели в пълна бедност. Цели двеста години творчеството му тънело в забвение... *цели двеста години*. Добре че вкусовете се променят. Истинската красота, дори когато е изложена на показ, може и да е невидима за поколения от самозаслепени хора, но рано или късно, красивото се налага — винаги, неизбежно, задължително — и бива оценено по някое време, тъй като не се среща под път и над път. Така че въпреки безпаричието, в което е умрял, името му ще се споменава дотогава, докато съществува човешката цивилизация: с уважение от много хора, та дори и с възторг от някои.

Децата — а вероятно не само те — страшно си падат по историите за неуспели личности, които в крайна сметка триумфират, та дори и с цената на ранната си смърт, така че от този ден Вермеер стана

един от героите ми. Още преди да преполовим изложбата, параноичното ми очакване, че може да бъда отвлечен, ме напусна и оттогава насетне — поне за известно време — заживях с чувството, че в нашия град нищо не ме застрашава.

По същото това време в Чарлстън, в щата Илинойс, мисис Сецуко Нодзава седяла в своя офис зад ателието за химическо чистене и проверявала служебната си чекова книжка, а Тоширо Мифуне спял в нозете ѝ. На отворената ѝ врата се появил служител да я уведоми, че някой си доктор Джубал Мейс-Маскил — професор от университета — я търсел по спешна работа.

На рецепцията стоял висок, слаб мъж с рошава, преждевременно побеляла коса. Изпитото му прорязано от бръчки лице се омекотявало единствено от буйните му бели вежди, но погледът в сивите му очи с по няколко зелени пръски се сторил на мисис Нодзава направо див — като на нещо, чието място било в здраво заключена клетка.

Изпитала неприязън към мъжа веднага щом го видяла, донякъде заради облеклото му. Според нея никак не било редно университетски професор — че и доктор при това — да се явява на обществено място в измачкан сиво-кафяв панталон, тениска с надпис MYOB — каквото и да означавало това^[1] — и тънко издуто яке в цвета на панталона с няколко пришити отвън джоба, издути — нея ако я питали — с какви ли не неща, които вероятно биха привлекли интереса на полицията. По якето имало няколко нескъпопосано направени кръпки, но очевидно човекът така го бил купил, понеже напоследък било модно да се носят силно препатили дрехи. Ясно ѝ било, че никак не е оригинален. Отскоро в университета се били появили и други недоволници, изобщо навсякъде бъркало вече от бунтари, устремени към светлото бъдеще с цената на забравянето на старото и на всичките му злини. Тя обаче много държала на традиционното. За нея миналото било съкровищница на изстрадана мъдрост. Пък и като знаела колко струва човешкото сърце, била убедена, че в стремежа си да заличат миналото бунтарите щели да успеят единствено да затрият мъдростта и да увековечат злото.

Доктор Мейс-Маскил едва я изчакал да му се представи и моментално се впуснал в хвалебствено слово за своя бивш студент

Лукас Дракман, чийто наставник се явявал: невероятно умен и почтен студент по политология, младеж, надарен с максимална чувствителност, проникателен интелект и безгранична енергия. Давала ли си тя сметка, че когато Лукас постъпил в университета, не била минала и година от гибелта на родителите му — убити по най-жесток начин в съня си от неизвестен нападател? Имала ли тя представа, че макар и смазан от скръб по непрежалимата загуба, Лукас се захванал с учението с такава стръв, на каквато малцина били способни, предвид ужасното бреме, което носел в себе си? Известно ли й е това? А? И предполага ли тя какво блестящо бъдеще го чакало при тази почтеност, която притежавал, при неговата харизма, смиреност и благородна амбициозност?

Озадачена първоначално от потока думи, с който професорът я залял като с вода от пожарникарски маркуч, мисис Нодзава постепенно схванала, че купищата похвали били всъщност своего рода *оправдания*. Станало й ясно, че доктор Мейс-Маскил вероятно се е заблудил относно повода за посещението й в университета и е сметнал, че се интересувала от Дракман, понеже възнамерявала да го обвини в нещо.

Тя успяла все пак по някое време да прекъсне професора, след което му повторила историята как младежът бил сторил на нея и съпруга й голяма добрина, за която така и не успели тогава да му се отблагодарят. И че единственото й желание било да изрази пред мистър Дракман така заслужената от него благодарност.

В началото професорът я слушал съсредоточено, после станал нетърпелив, а съвсем скоро след това направо обявил, че не й вярва, и пак се впуснал в непрекословни хвалебствия по адрес на бившия си студент. И колкото по-похвални ставали словата му, толкова повече се разчувствал, но и толкова по-несвързано говорел. Зачервил се силно и всяка излизаща от устата му дума била съпровождана от блещукащи пръски слюнка. Погледът му, който отпървом напомнял за животно, което следвало да бъде държано в клетка, започнал да подсказва, че можело да се наложи да го гръмнат съвсем скоро заради наличието на бяс.

Мисис Нодзава се убедила, че доктор Мейс-Маскил очевидно е бил под влиянието на някакво забранено от закона вещество, когато е научил за посещението й в отдел „Завършили студенти“, че е

изтълкувал погрешно чутото и че междувременно е погълнал допълнителни количества от въпросното вещество, евентуално придружени от други, противоположни такива. Но от недоумяващото ѝ изражение или от това, че посегнала към телефона върху тезгяха, онзи, изглежда, изведнъж се усетил, че е почнал да говори почти или съвсем неразбираемо, ококорил се и затиснал устата си с длан да не приказва повече.

А Тоширо Мифуне, след като чул достатъчно, че да изпадне в не по-слабо недоумение от онова на господарката си, станал рязко, положил лапи върху тезгяха и надигнал голямата си глава. Изгледал доктор Мейс-Маскил с бистрите си златисти очи, но нито излял, нито изръмжал, а изразил мнението си със звучно и продължително пръхтене.

Професорът хукнал. Няма друга дума, която да опише по-адекватно внезапното му изчезване. Разтворил пергелите си, които били толкова дълги, че нищо чудно да имали по две колена, размахал ръце из въздуха, който сякаш му оказвал повече съпротива и от вода, изшумолял с омачкания си и изкърпен дизайнерски ансамбъл в сиво-кафяв цвят, все едно се намирал в чувал, пълен с френетични плъхове, и се втурнал наляво, после надясно, търсейки откъде да избяга. В същото време надавал пискливи изрази на отчаяние, като човек, който бил попаднал случайно в това малко ателие за химическо чистене на ужасите и сега се ужасявал, че няма никога да го пуснат от там. Нахвърлил се с рамо напред върху остъклената врата, пробил си път и изскочил, залитайки, на огрения от слънцето тротоар, присвил очи, сякаш озовал се неочаквано в огнена пещ, и изчезнал в западна посока, откъдето се върнал само след миг и запрашил на изток.

Мисис Нодзава излязла иззад рецепцията, отишла до вратата и се показала навън да види как видният университетски кадър ще стигне до колата си. Сиво волво. Май срещнал известни затруднения при запалването на двигателя. Лично тя имала чувството, че се е мъчел да напъха ключа в гнездото за запалката. Излязъл от мястото си на паркинга, доктор Мейс-Маскил запилотирал автомобила към изхода от мола, надувайки клаксона към останалите водачи и пешеходци, с цел да ги предупреди недвусмислено за безразсъдното им шофиране, съответно ходене. Волвото изскочило на пътя и изчезнало, но мисис Нодзава останала заслушана да чуе трясъка на явно неизбежния

мощен удар от движещо се на висока скорост моторно превозно средство.

Бидейки печена бизнес дама и познавачка на човешката душа, Сецуко Нодзава си дала сметка, че от цялата среща най-странното било как посетителят реагирал на думите ѝ, че преди години Лукас Дракман бил сторил огромна добрина на нея и съпруга ѝ. При все че нямал повод да се усъмни дори в една нейна думичка, той тотално отказал да ѝ повярва. След всичките неописуеми похвали, които излял по адрес на бившия свой студент, доктор Мейс-Маскил, изглежда, дори за миг не можел да си представи, че Лукас Дракман бил способен да извърши някакво добро дело.

[1] Mind Your Own Business (англ.) — Гледай си работата. — Б.пр. ↑

Докато с Амалия и Малкъм се отдалечавахме от „Момичето с червена шапка“ към вътрешността на Пинакотека „Каломиракис“, аз я помолих да ми разказва не само за художника, а и за смисъла на всяка картина, защо е била нарисувана и какво е искал да каже с нея създателят ѝ.

Малкъм обаче ме почука по главата с навитата на руло брошура, каквато бяха дали на всеки от нас на касата.

— Що за тъп въпрос от страна на едно дете чудо? Обясни му защо е тъп въпросът му, Амалия.

— Доколкото си спомням — рече тя, — и ти ме помоли за същото, когато те доведох тук за пръв път.

— Моят спомен е по-различен — отвърна Малкъм.

— И какъв е той, скъпи мой братко?

— Ти тогава беше в мрачно настроение.

— Мрачно ли? — повдигна вежда тя.

— И пиеше.

— Ау! И какво по-точно пиех?

— Каквото ти паднеше: бренди, бира, водка, вино.

— И ти, какво? На рамо ли се наложи да ме носиш?

— Ъъ! Казах им, че си малоумна по рождение, и ни дадох инвайдна количка.

— Отвратителен си.

— Не вярвам да си била пияна — казах на Амалия.

— Благодаря ти, Джоуна.

— До болка си наивен, малкият — обърна се към мен Малкъм. — Тогава, докато я бутах с количката от една картина към следващата, тя беше онази, която ми ги сочеше и със срамен пиянски глас настояваше да ѝ казвам коя какво означава. А помниш ли аз какво ти казах, сестро? На Джоуна ще му е много интересно да го чуе.

— Кажи му го ти в такъв случай.

— Не съм сигурен, че съм го запомнил дума по дума. — И ми обясни: — Любимата ми сестричка няма начин да не го е запометила. Дори когато е пияна, не изпуска и думичка от онова, което се отронва от устата ми.

— „Отронва?“ — не може да повярва Амалия.

— Чух го в един филм от някакъв много свеж английски актьор. Много изискано звучи. От сега нататък няма да произнасям думите, а ще ги оставям да ми се отронват от устата.

— Колкото и да ти се отронват, пак няма да са смислени.

— Ето, пак е изпаднала в едно от мрачните си настроения — обясни ми Малкъм. — Сигурно си носи някое шишенце и тайно си посрбва.

— Та през въпросния ден, Джоуна, аз бях тази, която каза на Малкъм, че за да разбере човек изкуството, много учене му трябва. Трябва да тренираш окото си. Но че когато стане дума за смисъл, никой надут специалист в света няма правото да ти казва как да възприемаш дадена картина. Изкуството е нещо субективно. И си е лично твоя работа каква утеха или радост черпиш от някоя творба. Каквото има да ти казва, тя ти го казва лично на теб. Прекалено много специалисти политизират изкуството, тъй като смятат, че великите художници са споделяли личните им убеждения. Само че изкуството най-малко се нуждае от политизиране. Отврат. На квадрат. Затова го възприемай с необременен мозък. Довери се на окото и сърцето си.

— Ето, точно това й казах аз тогава — дума по дума — обяви Малкъм. — Невероятно как е запомнила всичко, като беше толкова нацоцана.

Отиде с непохватната си походка до обвитото в кадифе въже, което минаваше от стойка на стойка по цялата галерия, и застана пред „Житните поля“ на Якоб ван Ройсдал. Отидохме там и двамата с Амалия.

Две трети от просторния пейзаж бяха заети от небе — на места синьо, но в по-голямата си част изпълнено с масивни тъмносиви облаци. Долната третина представляваше ширнали се ниви с плътни сенки в близкия план и гъсти гори в далечината, а по средата — огряно от слънцето петно, през което се вие коларски път. По пътя се движи сам мъж, а насреща му — жена с дете. А отвъд дърветата почти невидим овчар пасе стадото си.

— Кара ме да усещам едновременно и тъга, и радост — рекох. — Толкова дребни хорица сред такъв огромен свят.

— Поначало в пейзажите на Ройсдал човешките фигури са миниатюрни — отговори Амалия. — А защо според теб усещаш едновременно и тъга, и радост?

— И аз не знам. Толкова са... дребни, че нещо — светкавица, да речем — може да ги смаже, все едно са буболечки. Затова ми става мъчно.

— Е, ако са някакви гадни копелета, точно това заслужават — обади се Малкъм.

— Млъкни, прекрасно мое братче — каза му с меден глас Амалия.

А аз продължих:

— Но пък виж каква красота ги заобикаля с всичките тези гори, ливадата и изобщо. Драго ми е, че живеят на толкова красиво място. — Погледнах нагоре към Амалия, тя ми се усмихна, а аз попитах: — Глупаво ли се изразявам?

— Ни най-малко, Джоуна. И на двама ни е ясно кой е царят на глупаците днес.

— Дайте ми една-две минути да отроня нещо, дето ще е толкова умно, че ще ви побъркам.

Оттам преминахме към друга картина, почти равна по красота на „Момичето с червена шапка“, но колкото повече я гледах, толкова по-тревожно ми ставаше, докато накрая се разтреперих от страх.

След като се убедила, че доктор Джубал Мейс-Маскил очевидно се е оттеглил невредим, без да се натресе в друг автомобил, мисис Нодзава се прибрала в офиса си зад ателието за химическо чистене. Прехвърлила наум списъка на приятелките си, към които можела да се обърне за сведения, и накрая се обадила на Иринка Вавилова. Иринка и съпругът ѝ Андрей свирели в Московския симфоничен оркестър, преди да избягат в края на 1939 година по време на турне в Норвегия и само след по-малко от година успели да се преселят в САЩ. Андрей бил починал предната година, но Иринка, която навършила петдесет и пет, продължавала да преподава история на музиката в университета.

Иринка вземала уроци по оригами от Сецуко Нодзава и винаги се радвала, когато се чували по телефона. Да, познавала Джубал Мейс-Маскил, който според нея бил абсолютна свиня. Когато започвала работа в университета, той ѝ се пускал най-нахално по време на преподавателските партита, дори в присъствието на Андрей, а в някои случаи — и когато собствената му — на Джубал — съпруга Норийн била само на два-три метра от него.

Станал бил още по-агресивен след смъртта на жена му през 1962-ра, а след това, за по-малко от две години, се променил коренно: решил, че е превъплъщението на Че Гевара в Чарлстън, в щата Илинойс, и се отдал на консумацията на развлекателни наркотици, които сигурно щели да са причина да го уволнят или, което било по-вероятно, щели да го принудят да се пенсионира преждевременно. Някои хора твърдели, че се бил разкапал окончателно, понеже не можел да преживее ужаса, довел до смъртта на Норийн, но според Иринка Джубал не бил способен на толкова дълбоко съчувствие дори по отношение на жена си.

А как по-точно била умряла Норийн? Кошмарна смърт — не е за разправяне. Заминала при семейството на брат си в Аризона. Една вечер, след като всички останали си легнали, поседнала край плувния басейн да се радва на топлата пустинна вечер. На другата сутрин

никаква я нямало. Взетата под наем кола, с която била пристигнала, също не била вече пред къщата. Полицията я открила в паркинга на някакъв шопинг център, а в багажника попаднали на трупа на Норийн. Била с вързани ръце и крака и била бита до смърт с чук. Така и не намерили кого да обвинят за убийството ѝ.

Джубал имал ли е непробиваемо алиби? Що за въпрос! Масово е възприеман като псевдоинтелектуалец и безнадеждна свиня, но надали някой би могъл да си го представи как извършва убийство. Той е толкова безхарактерен и абсолютно страхлив. Да не говорим, че през седмицата, в която Норийн била в Аризона, Джубал ръководел тридневна конференция на тема „Студената война: необходимост или оправдание?“. Участниците били деветдесет и двама на брой, от университети в шестнайсет щата. Той лично бил организирал събитието и присъствал неотлъчно. Несъмнено и за малките часове имало кой да гарантира, като се вземе предвид броят на жените участнички, които до една били запознати с внимателно култивираната репутация на Джубал, но нито една нямала представа какъв е в действителност. В интерес на истината, Норийн била убита по време на заключителната вечер на конференцията, завършила с купон до един след полунощ, а тя по това време вече била отвлечена и пречукана в далечния град Скотсдейл.

По изчисленията на мисис Нодзава, Лукас Дракман — невероятно умният и почтен студент — е бил предпоследна година студент, когато доктор Мейс-Маскил овдовял. Станало ѝ любопитно дали случайно Норийн не е имала някоя солидна застраховка „Живот“, или не е притежавала самостоятелно от мъжа си значителни активи, които по силата на завещанието ѝ да са преминали в негово владение.

Не че мисис Нодзава имала някакво желание мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“ да ѝ възложи разследването на тези два крайно любопитни въпроса. Напротив: колкото и приятно да ѝ било дотук малкото приключение, изобщо не я блазнела мисълта да зареже бизнеса си, че да стане частен детектив — професия, която се очертавала като ужасно потискаща.

След като мисис Нодзава се сбогувала с Иринка и оставила слушалката, Тоширо Мифуне положил огромната си глава в скута ѝ и тя почнала да го чеше зад ушите. Похвалила го за това, че бил добро момче — най-доброто момче на света — и му казала, че светът щял да

бъде несравнимо по-добър, ако хората били повече като кучетата. Тоширо Мифуне бил въздър дори за лабрадор ретривър, но при достатъчно добра мотивация бил способен и да мърка.

Картината, която ме смрази до мозъка на костите ми, беше красива и дори днес, след толкова много години, продължавам да я смятам за шедьовър. Предполага се, че холандският художник Карел Фабрициус се е учил при Рембранд. Бил разкъсан на парчета на трийсет и две годишна възраст заедно с повечето си картини при взрива на барутната фабрика в Делфт, който през 1654 година сравнил със земята една трета от града.

Доста дребната картина се нарича „Щиглецът“ и минава за едно от най-великите изображения на птица от този век. Фонът представлява огряна от слънцето стена, към която е прикрепена хранилка с размери от порядъка на двацет и пет на дванайсет сантиметра, а върху хранилката е кацнал щиглец. Единият крак на птичето обаче е привързан към дървената кутия с фина верижка, дълга не повече от петдесет-шейсет сантиметра, която му позволява да си изпробва крилата и да лети само дотолкова, доколкото да се премести върху хранилката, и по този начин го осъжда на много по-ограничено и жалко съществуване в сравнение с папагал в голяма клетка.

Жестокостта, на която е обречено пилето, и безсмисленият способ, по който е орязана крилатата му природа, направо ти къса сърцето, стига да имаш сърце за скъсване. Но мен картината ме смрази не само с положението на птичето. Самата му поза — бдителна, с извита към гледащия го глава (в изображението на картината свят — към онзи, който го държи в плен), и нещо в стойката му, което подсказваше, че никакви ограничения не са в състояние да го пречупят — ми говореха за стоическо страдание, което, ако се загледах за по-дълго, щеше да ме разплаче.

Но положението и отношението на птичето пак не изчерпваха докрай списъка на нещата, които ме бяха трогнали. Онова, което ме накара да се разтреперя, беше дясното му око. Художникът беше защриховал леко лявото, но в дясното блещукаше течна капчица светлина — гениална подробност, която ме убеждаваше, че

нарисуваната птичка в действителност е способна да вижда. Погледът ѝ не само беше пряк, но и притежаваше дълбочина и създаваше впечатлението, че през това око тъмничаря го гледа не толкова птицата, колкото цялата природа, която вижда и оценява изключителната жестокост спрямо пленения щиглец.

И много повече.

В един миг осъзнах какво ми говори точно на мен тази картина, а и какъв смисъл е вложил в нея художникът. Мнозина от вярващите в Бог са убедени, че Той не е просто Създателят, а и *присъства* във всичко в природата; че Той е навсякъде сред нас; че не се поддава никак си на лесно осъзнаване от наша страна, но вижда всичко и се грижи за нас. В дясното око на щиглеца виждах как птичката гледа своя пазач, как заедно с нея и цялата природа го гледа, но през същото това влажно и чувстващо око гледаше и Създателя на тъмничаря. Наблюдаваше, виждаше и обичаше собственика на птичето заради заложения в него потенциал, но и страдаше заради проявяваната от него жестокост. Така както беше изпълнено с обич и мъка, окото ме наблюдаваше и мен в същата степен, в която наблюдаваше и собственика на птичето, виждаше ме и съзнаваше кое ми е доброто и кое лошото, оценяваше не само смелостта ми, но и страхливостта ми и знаеше всички лъжи, които бях изрекъл. Тогава, на десетгодишна възраст, може и да съм бил прекалено объркан, за да формулирам всичко това с думи, но проумявах съвсем ясно: и аз, подобно на това птиче, бях привързан с верига, а веригата беше съставена от брънките на моите лъжи, така че аз бях едновременно и щиглецът, и неговият тъмничар — окован и изложен на опасност от собствените ми действия.

— Какво ти е, Джоуна? — уплаши се Амалия, като видя как целият се треса.

— Нищо ми няма. Не знам. Добре съм.

— Но ти трепериш като листо.

По някое време, преди да стигнем до тази картина, бях усетил, че в залисията ни бяхме забравили да обядваме. Това ми даде повод да погледна часовника си.

— Не сме обядвали, а стана два. Сигурно ми е призляло от глад. Точно така. Гладен съм, та две не виждам. Да излезем навън да забием по някой хотдог от улицата.

— А тази картина какво ти говореше? — попита Малкъм, докато се отдалечавахме от „Щиглеца“.

— Не мога да кажа още. Ще трябва да я доогледам. На празен стомах никакви мисли не ми идват. Вие двамата не прегладняхте ли?

Минавахме стая подир стая с бели мраморни подове, слязохме по широкото стълбище от бял мрамор, прекосихме други помещения с лъскави подове... Нямах представа, че сме навлезли чак толкова навътре, и по някое време се запитах дали Амалия наистина помни пътя за връщане, или сме се озовали в някой шантав лабиринт, приличащ на епизод от „Зоната на здрача“. Но ето че по някое време стигнахме до касите, откъдето си бяхме купили билетите, а малко след тях бяха и изходите.

Още докато бяхме в Пинакотеката, бях почнал да се потя въпреки климатичната инсталация, а навън колкото и топъл да беше денят, не беше чак толкова горещо, че да оправдае оросеното ми от пот лице.

И докато вървахме да търсим уличен продавач с количка, Амалия ме заразпитва:

— Ама това, твоето, май не е само от глад, Джоуна? Никак не ми харесва.

— От глад е, казвам ти. Честна дума. Само ми трябва да хапна малко.

— Билетите ни важат за целия ден — каза Малкъм. — Щом хапнем, можем веднага да се върнем.

Лично аз се бях преситил на изкуство за един ден, но реших да премълча.

Най-после намерихме продавач, взехме си по два хотдога на човек и по едно пепси. Неусетно бяхме стигнали до Съдебната палата, до която имаше миниатюрно паркче. Настанихме се и тримата на пейка и почнахме да ядем. Около нас се разхождаха гълъби с надежда за някоя и друга троха, но погледите им изобщо не можеха да се сравнят по сила на излъчването с онзи на щиглеца.

Треморите и ручеите пот престанаха, сякаш наистина се бяха дължали на глада, и Амалия най-сетне се успокои.

А пък аз се престорих на очарован от Съдебната палата и заразпитвах дали прилича по нещо на съдилищата, дето ги показват по телевизията. Амалия каза, че била огромна сграда и си заслужавало да се разгледа заради изисканата ѝ архитектура. Докато минахме по

всички отворени за посетители места, стана 3:20 и се наложи да тичаме до автобусната спирка на ъгъла на Нешънъл авеню и Петдесет и втора улица.

Тревогата не ме напусна през целия път до дома. Не преставах да се питам кога ли ще падне брадвата — и изобщо нямах предвид саксофона на Малкъм.

Мисис Нодзава опитала да се свърже с мистър Ябу Тамадзаки в моргата на „Дейли Нюз“, но човекът си бил тръгнал за къщи. Съобщение не оставила, понеже той вече ѝ бил подсказал, че разследването, което води, било доста деликатно. И специално ѝ бил подчертал, че ако телефонът вдигнел друг, а не самият той, не бивало да оставя никакви послания. След това позвънила в апартамента му, оставила телефона да звъни дълго, но той така и не вдигнал, а явно и нямал телефонен секретар у дома си.

Тъкмо по това време ѝ се обадили с новината, че в кооперацията, в която давали апартаментите под наем, се повредил котелът за топлата вода. Звъннала на мистър Нодзава в автомивката, но се оказало, че той в момента пък се борел със запушена отходна тръба в клетка номер две. Така че нямало кой друг да се занимава с котела освен самата тя.

Мистър Нодзава се прибрал в 9:10 със средно голяма пица пеперони и голяма салата от съседната пицария. А когато двайсет минути след него се прибрала и мисис Нодзава, първо нахранила проявилото огромно търпение куче и го извела в задния двор да си направи тоалета. Докато се върнали и докато изтрила с мокър парцал лапите на Тоширо Мифуне, за да не окаля къщата, станало прекалено късно, за да се обажда на мистър Тамадзаки. Освен че вече направо ѝ се плачело за пица — и за хубаво червено вино.

Вечеряйки в кухнята, разправили един на друг как им е минал денят. Мистър Нодзава се съгласил със съпругата си, когато тя го уведомила, че следващата вечер се канела да позвъни на по-малката им дъщеря в „Нортуестърн“, на по-голямата им дъщеря в „Йейл“ и на сина им в УКЛА с изричното настояване, ако случайно имали преподаватели, които ходели по сиво-кафяви комплекти с пришити отвън джобове и тениски с неразбираеми съкращения, моментално да се отпишели от техните лекции и да си намерели алтернативни предмети за изучаване.

Откакто се бяхме пренесли у дядо Теди, престанах да нося постоянно в джоба на панталона си пластмасовото сърце с плененото в него перце, а реших да го съхранявам в кутията с Флорентинката. Това вероятно се дължеше на усещането за по-голяма сигурност, което изпитвах в дядовата къща в сравнение с онзи апартамент. И дотогава бях постъпвал по същия начин: щом заплахите намалееха поне малко, започвах да възприемам медальона просто като странна вещ — украшение, с каквото едно момче в никакъв случай не би се окичило и което само заемаше място в джоба ми; но усетех ли, че над мен е надвиснала някаква опасност, медальонът пак се превръщаше във вълшебен талисман и най-надеждна защита срещу всички видове мрачни събития, които светът може да стовари отгоре ни.

И тъкмо през тази четвъртъчна вечер, след току-що изживяното в Пинакотеката и предвид всичко случило се след понеделнишката демонстрация и експлозиите в Сити Колидж, включително посещението в сряда на мис Пърл и предупреждението, което ми отпрати, нямаше как да не се сетя за таксиджията и кандидат-комик Албърт Соломон Глук и за медальона, който той подари на мама, а тя — на мен. Извадих „Флорентинката“ от нощното ми шкафче, отворих я и изрових талисмана изсред останалите джунджурии.

Но когато го провесих на сребърната му верижка, изведнъж ми се стори, че очите ми ми изневеряват. Бялото перце беше станало златистокафяво — абсолютно същият цвят като оперението на щиглеца от картината, която толкова силно ми беше действала. Стиснах пластмасовото сърце в дланта си и го поднесох под абажура на нощната ми лампа, но по-силната светлина придаде на перцето още по-подчертан златист оттенък. Нещо повече: и след като го махнах от пряката светлина и пак го вдигнах пред очите си, то запази придобитата под лампата по-наситена окраска и сякаш самото то засия.

В почудата си се абстрахирах от съмненията дали е женско украшение, или не, и го окачих на шията си. Сърцето легна ниско върху гръдния ми кош, но тежестта му не се усещаше особено. Завих го с горнището на пижамата и очаквах лекото му златисто зарево да пробие през плата, но това не стана.

Нямах представа какъв можеше да е смисълът на това ново явление, но бях повече от сигурен, че е от огромно значение.

За миг ми мина през ума вероятността лепилото, с чиято помощ двете пластмасови половинки бяха скрепени в цяло сърце, да е потъмняло с течение на времето. Но веднага се самоопровергах: в такъв случай щеше да пожълтее не само перцето, но и цялата равнина между двете полусърца, а нямаше такова нещо. Да не говорим, че и вените на перцето от двете страни на стъблото му бяха запазили първичната си нежност, все едно изобщо не бяха залепени вътре, ами се намираха в плитка кухня в самия център на сърцето, до която лепилото не е стигнало.

Подаръкът от таксиметровия шофьор ми се беше сторил вълшебен още в деня, в който го получих, а и на няколко пъти след това, и най-вече в мига, в който открих, че бялото перце е станало златисто. Днес, макар и с две минути закъснение, докато слушах как моето сърце тупти под окаченото на верижката неподвижно и по-прозрачно сърце, осъзнах, че колкото и неизброими усещания за чудеса и загадки да създаваше, описанието „вълшебно“ се оказваше недостатъчно, а може би и погрешно. Все повече започвах да клоня към мисълта, че талисманът ми е не само вълшебен, но какво друго можеше да бъде, изобщо не ми раждаше главата. Имах много пъргава мисъл за десетте си години, но някои неща все още ми убягваха. Украшението, мис Пърл, преобладаващата част от събитията през изминалите две години, изживяванията пред „Щиглеца“, споходили ме по-рано през същия ден, дори онези не толкова завладяващи усещания пред „Момичето с червена шапка“ на Вермеер и „Житните поля“ на Якоб ван Ройсдал — всички те се родееха с вълшебното, но притежаваха и нещо друго, неизмеримо по-дълбоко и по-неестествено от вълшебствата: а към тях можех да добавя дори онези сравнително по-ежедневни моменти от рода на закуската ни с мама в „Роял“ и играта ни на карти на масата в кухнята, просторната зала със сръчните шивачи в Мъжко ателие „Метрополитън“, мистър Йошиока и

предпазната верига на вратата, която в спомена ми беше придобила блясъка на злато, а не на месинг, изработената от слонова кост статуетка на придворната дама в церемониално кимоно на деветнайсет пласта, дядо Теди с пакетчето плодова дъвка пред танцуващите по тротоара гарвани...

Колкото и по-неуязвим да се чувствах, докато талисманът висеше на врата ми, колкото и повече да усещах в душата си, че не става дума за някакво тъпо, безполезно джуджу, не изпитвах пълна, стопроцентова сигурност. И без да го искам, изведнъж осъзнах, че преобразуването на перцето от бяло в златно сигнализира настъпването на момент, събитие, криза, към която съм се приближавал от деня, в който са ме кръстили с осем имена — включително и „Кърк“ — които така и нямаше да оправдая дори ако имах дълголетието на Матусала.

Затоплената от юлската жегата стая имаше нужда от проветрение, но споменът за най-вероятно въображаемото бледо лице, което предната нощ като че ли бях мярнал на перваза, ме накара да стана и да пусна долната част на прозореца. Заключих я и събрах пердетата.

На следващия следобед, малко преди два, мистър Йошиока дойде пеш откъм намиращата се през три преки от нас автобусна спирка. Облечен беше в лек летен официален костюм на фини райета с жилетка и носеше две картонени чинии, залепени една върху друга с тиксо така, че да не се вижда съдържанието им. Връчи ми ги веднага щом станах да го посрещна от стола на предната веранда, където го чаках.

— Желая да ти подаря шест кокосови курабии с парченца шоколад, които лично произведох, с надеждата, че ще ги харесаш достатъчно, за да ги изядеш.

— Ама вие и с печива ли се занимавате вече?

— Вдъхнових се от творбите на майка ти, а освен това установих, че процесът на печенето ми действа доста ободряващо.

— Да изядем по една в такъв случай.

— Не бих имал нищо против.

Оставих прихлупените една към друга чинии върху малката масичка между столовете и го попитах:

— Какво да ви предложа за пиене? Още не съм се научил да правя чай като хората.

Той се засмя и кимна да ме увери, че не е изпитал разочарование от липсата на чай.

— Междувременно станах ценител и на кока-колата, ако случайно ви се намира.

Изнесох върху табла две бутилки кола, две чаши с лед и няколко книжни салфетки и седнахме от двете страни на масата в профил един към друг. Махнах тиксото, а като вдигнах горната чиния, от уханието на курабиите ми потече слюнката.

— На аромат са страхотни.

— Попаднах на инструкциите в списание, за което съм чувал много ласкави отзиви. И след като опекох две тави, които ми се сториха неадекватни, въведох известни промени в рецептата.

На вкус курабиите се оказаха дори още по-разкошни, отколкото на мирис.

— Направо са великолепни. Що не вземете да отворите сладкарница за курабии или нещо от този род?

— Аз съм си шивач по професия. Независимо от това, обмислих дали да не пиша до списанието и да им изпратя коригираната рецепта. Боя се обаче, че те няма да оценят приноса по достойнство. Приятно ми е да те видя отново, Джоуна.

— И аз се радвам, че се виждаме. Най-сериозно.

— Къщата ви е хубава, а и улицата е приятна с всичките тези дървета. Пожелавам ти да си щастлив в този нов дом.

— Щастлив съм — рекох, като предпочетох да не го обременявам с грижите си.

Още повече че не можеше да става и дума да му споделя най-новите си тревоги, без да му разкрия и единствената голяма тайна, която досега бях пазил от него — за мис Пърл. Все още бях обладан от усещането, че не бива да споменавам за нея никому и че посещенията ѝ при мен бяха посвоему свещени.

В продължение на няколко минути си поговорихме за ежедневни неща, след което той ми разказа как мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“ се бил свързал с будисткия храм „Ниши Хонгванджи“ в Лос Анджелис и открил с тяхна помощ Сецуко Нодзава в Чарлстън, в щата Илинойс. И как предния ден — в четвъртък — мистър Тамадзаки докладвал подробно на мистър Йошиока за направените от мисис Нодзава открития, след което най-ентусиазирано заминал на тридневна почивка в град Асбъри Парк, в щата Ню Джърси.

Мистър Йошиока сподели, че Асбъри Парк не бил най-подходящият курорт за мистър Тамадзаки, който бил стеснителен, не можел да плува и не обичал да се пече на слънце, а и не се интересувал от обичайните фриволни занимания, предлагани от морските курорти. Но тъй като мистър Тамадзаки вече бил ходил цели пет пъти през последната година чак до Асбъри Парк, и то във всякакви сезони, било вероятно допустимо да се предположи, че го привличал не самият град, а някоя романтична връзка.

— Според мен — поясни мистър Йошиока, — с навлизането в средната част на живота си той е развил силни чувства към жена, която, за нещастие и на двама им, живее на доста отдалечено място от

него. Това обаче е съвсем незначително неудобство, след като е срещнал любовта в този толкова беден откъм любов свят.

Мистър Йошиока сподели с мен всичко, което Сецуко Нодзава установила. Той, естествено, е нямало откъде да знае, че тя се е опитвала повторно да се свърже с Ябу Тамадзаки и че му е звъняла многократно през последните двайсет и четири часа, тъй като уредникът на моргата вече пътувал към Асбъри Парк. И че по тази причина тя не успяла да му съобщи нито за колоритното посещение в ателието ѝ от страна на доктор Мейс-Маскил, нито за косвените улики, които подсказвали, че е уговорил с Лукас Дракман убийството на мисис Мейс-Маскил. Чак след време щяхме да научим тези подробности, тъй като по наше време нямаше клетъчни телефони и есемеси.

— Аз, от своя страна, предадох всичко това на мистър Накама Отани, който продължава да се занимава със случая. Той ще съчетае получените от мисис Нодзава факти с останалите сведения, с които се е сдобил в последно време или в момента добива, а в момента, в който реши, че разполага с достатъчно убедителни данни, ще се обърне към своите началници с предложение да започне официално разследване.

Полузамаян от всички тези новости, успях само да го попитам:

— Какви началници? Той къде всъщност работи?

— Мистър Отани е детектив в отдел „Убийства“.

— Ама вие нали не искахте да намесвате полицията?

Мистър Йошиока отпи от колата си, преди да каже:

— Не съм се обръщал към полицията, Джоуна. Свързах се с мистър Отани не в качеството му на служител на закона, а като бивш сълагерист от „Манзанар“.

— О!

— Моето пътуване през лагера за интернирани ми изгради силно недоверие към законността. Жизненият опит на мистър Отани обаче го доведе до съвсем други изводи. Това, че само след няколко години същата правна система, която се беше изгаврила с нас, ни възстанови гражданските ни права, внуши на мистър Отани чувство за уважение към нея, поради което той избра да работи в полицията и впоследствие се издигна до детектив. Много отдавна размишлявам по този въпрос и следва да си призная, че той се оказа много по-свестен човек от мен.

Не ми стана приятно да чуя тези думи. Честно казано, прозвучаха ми непоносимо.

— Но той изобщо не е по-свестен от вас. Просто... просто вие сте загубили повече, отколкото той.

Той впери, смълчан, погледа си в мен за миг, после го премести към тъй зелените и потръпващи на слабия ветреца явори. И чак по някое време промълви:

— Ти често ме изненадваш, Джоуна.

— Но това е самата истина. Нещо лошо ли казах?

— Нищо лошо не си казал. Да, това е самата истина. Слава богу, в лагера мистър Отани не загуби свой близък. Но това в никакъв случай не оправдава моята неспособност да направя разлика между действието на съдбата — за пожара става дума — и действията на хората. Винях хората в същата степен за интернирането ни и за моята загуба и оттогава насам тъкмо тази моя грешка определяше живота ми.

— Как така „грешка“? За никаква грешка не може да се говори. Та нали именно по силата на закона майка ви и сестра ви са попаднали там?

— И аз така разсъждавах до съвсем скоро. Но успях да прозра заблудата си.

— Ох, прекалено критичен сте към себе си бе, човек.

Той пак ме изгледа и се усмихна.

— Кой друг да е критичен към мен, Джоуна, ако не аз самият? Вредно е човек да е безкритичен.

Не ми идваше нищо на ума, което да му кажа. Друг път това не би ми попречило да плещя напосоки, но този път замълчахме и двамата.

— Фотографите от полицията — каза мистър Йошиока — са направили стотици снимки по време на демонстрацията в Сити Колидж в понеделник. Мистър Отани успял да ги прегледа дискретно и разпознал мис Делвейн, баща ти, мистър Смолър, мистър Дракман и мис Касиди.

— Ама и тя ли е била там?

— Те, разбира се, имат пълното право да протестират. Свобода на словото.

— Какво значение има в такъв случай това, че ги е разпознал?

— Мистър Отани е на мнение, че Лукас Дракман живее в града под фалшиво име. Семейният тръст на фамилията Дракман — формата, под която той е наследил имотите на убитите негови родители — и досега съществува в Илинойс. Не само това, ами притежава имоти и тук, в града ни. Мистър Отани се е заел да установи съответния адрес или адреси.

— Смятате, че той точно там живее ли?

— Допускам, че и той, и мис Касиди живеят там и че към тях са се присъединили и баща ти с мис Делвейн след изчезването им от предишния им апартамент. Нищо чудно и мистър Смолър да се е преместил при тях.

— Как така? Той нали е в старата ни кооперация?

— Напуснал е миналия петък. Изнесъл се е, без да остави нов адрес.

— Имам чувството, че ще ми гръмне главата — притиснах ледената чаша с колата в челото си.

— Не бих казал, че чувството ти е добро. А като стана дума за гърмежи, да не забравя да ти съобщя: мистър Отани е установил също така, че мис Касиди е завършила химия в един от университетите в града ни.

— Уау!

— Да, „уау“, както се изразяваш ти. Мистър Отани се надява да докаже не само че и петимата са били заедно на демонстрацията, но и че всичките живеят на един и същ адрес, като поне един от тях се подвизава там под чуждо име и несъмнено притежава фалшив документ за самоличност. Само по себе си това няма да е достатъчно, за да убеди началниците си да започнат официално разследване, но като добавим и придобитата по-рано информация от мистър Тамадзаки и най-новите разкрития на мисис Нодзава, ще се получи „яка забивка“, както, струва ми се, се изразяват в американския футбол.

— В баскетбола — подметнах.

— Ох. Тотално приемам забележката ти. И в случай че той успее да си издейства разрешително за обиск на жилището заради откраднатия нефрит, всички други улики, на които попадне в хода на тази негова акция, ще могат да послужат за вкарване на мистър Дракман и мис Касиди в затвора не само за въоръжен грабеж и тероризъм, но и за убийство.

Станеше ли това, щях най-сетне да престана да се плаша от всички тях, включително и от баща ми, защото, макар той никого да не беше убил и нямаше как да получи доживотна присъда за убийство, щеше да е настанен за дълги години зад решетките.

Предполагам, че дядо Теди, а може би и майка ми биха очаквали по-скоро да съжалявам за падението и опандизването на баща ми, а не да тържествувам. Ще имат да вземат. Най-доброто, на което евентуално биха могли да се надяват от моя страна, ще е да не злорадствам чак до такава степен, че да им се налага да се молят извънредно за спасението на душата ми.

— След колко време се надява мистър Отани началникът му да назначи официалното разследване?

— Смята, че до обед в събота ще е събрал всичко, което му е необходимо.

— Тоест утре.

— Ще те държа в течение. Надявам се да си наясно от нас какво ще се изисква, в случай че началниците на мистър Отани се съгласят да действат в желаната от него посока.

Погледът му беше прям и изразяваше учтива загриженост — не по-малко минималистичен от останалите му изражения, но останах с усещането, че онова, което щяло „да се изисква от нас“, можеше вероятно да се окаже безкрайно неприятно за мен.

И тъй като ми пролича, че от думите му не успях да проумея какво искаше да ми каже, той се зае да ми разясни положението:

— Започне ли се официалното разследване и полицията се обърне към съда с искане за разрешително за обиск, ще ми се наложи да се върна тук, за да седнем тримата с майка ти и да ѝ разкрием всичко онова, което до този момент си премълчавал, както и всичко, за което двамата с теб сме се договорили заедно.

Подозирам, че и осъдените на смърт се чувстват по същия начин, по който се почувствах и аз в този момент.

— Абсолютно всичко ли?

— Да, Джоуна. Нямаме друг избор.

— Ами ако се окаже, че имаме?

— Няма. Недей се заблуждава.

— Сигурен ли сте?

— Напълно. Както и самият ти си сигурен.

Не можех да го погледна в приковалите ме очи и да поддържам илюзията, че имаме и друг избор, но изведнъж установих, че и да отклонях погледа си, пак не можех да се преструвам.

— Добре. Окей. Прав сте. Ама... леле, каква кървава баня ще стане само...

Той се намръщи.

— Ти сериозно ли смяташ, че майка ти, каквато добра душа е, е способна да прибегне към физическа разправа?

— О, не, сър. Просто... преувеличавах. Сигурно... страхът разпалва фантазията ми. Имам много силно въображение.

— За твоё утешение бих ти казал, че ще направя всичко по силите ми, за да разясня на майка ти, че причините, поради които толкова често си я заблуждавал, са били повечето пъти почтени или са се дължали на младежката ти наивност.

И аз се намръщих в отговор.

— Благодаря. Ако може така да се каже.

— Време е да си вървя. — Той стана от стола, оправя маншетите на ризата, самото, вратовръзката и кърпичката в горното джобче, а когато си възвърна вида на манекен от списанията, ми хвърли нова усмивка. — Длъжен съм да ти призная, Джоуна, че въпреки всички притеснения и стрес, които ни причиняваше от време на време, приключението, което изживяхме заедно, ми достави голямо удоволствие.

— И на мен — рекох, и то най-искрено.

Той ми се поклони, поклоних му се и аз.

Подаде ми длан и се ръкувахме.

Насмалко щях да се хвърля насреща му и да го прегърна с всичка сила, но се притесних да не би да го поставя евентуално в неловко положение. По тази причина се въздържах. Поредното нещо, за което някой ден сигурно щях да съжалявам.

— Най-вероятно ще ти се обадя, независимо дали е във време, през което си сам въкъщи, или не.

— Да. Знам. Разбирам.

Слезе по стълбите, стигна до тротоара и пое наляво, по посока на автобусната спирка на главната улица.

Наблюдавах го по същия начин, по който бях наблюдавал в сряда и отдалечаващата се в противоположната посока мис Пърл. И докато

мистър Йошиока се смеляваше в лятната мараня, изведнъж си дадох сметка, че в един момент през последните няколко месеца съм престанал да мисля за него като за дребен човек и че при всяка поредна наша среща ми се е струвал попораснал.

Обърсах масичката на верандата, измих чашите, от които бяхме пили, прибрах останалите четири курабии в найлонов плик и го скрих в нощното ми шкафче, за да не ми се налага да обяснявам откъде са се появили. Поредната измама.

След време щяхме да разберем, че докато мистър Йошиока ми е бил на гости, Сецуко Нодзава направила пореден опит да се свърже с мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“. Осведомила се, че бил на почивка и щял да се върне на работа в понеделник. Самият той бил останал с впечатлението, че тя му била докладвала всичко; същото си го мислела и тя, но само до мига, в който онзи, лудият професор, не цъфнал като някой от откачените герои на Сид Сизър в някогашното „Твоето шоу на шоутата“. Новодобитата от нея информация надали щяла да има някаква стойност за вестникаря, а и след като се отнасяла до събития, случили се години по-рано, сигурно и в понеделник щяла да му свърши същата работа, каквато и днес.

Нямаше начин да знаем, че идният понеделник щеше да промени завинаги — или да прекъсне — живота на толкова много народ.

В друга част на Чарлстън, в щата Илинойс, във внушителния дом в колониален стил на доктор Мейс-Маскил професорът се надигнал от леглото чак следобед. Бил трезвен, но му се повдигало. Освен това имал чувството, че са го били, но мисълта му била бистра.

С течение на времето щяхме да узнаем най-подробно какво доктор Мейс-Маскил си е мислил и е вършил през следващите дни. Когато се стигнало до разпитите в полицията, въпреки съветите на своя адвокат професорът сладкодумно драматизирал изживяванията си, мотивиран от самосъжалението, което изпитвал, но в не по-малка степен и от чувството за собствената си историческа роля в утопистките движения на съвремието му.

На трезва глава пресметнал незаконните вещества, които бил поел предишния ден, и след известни разсъждения успял да прецени в какво точно бил сбъркал и коя именно отвратителна комбинация от наркотиците го е тласнала в пропастта на параноята. Защото, като чул за посещението на мисис Нодзава в отдел „Завършили студенти“, мигновено стигнал до абсурдно глупавото заключение, че Лукас щял много скоро да бъде разкрит като поръчков екзекутор. Докато

младежът всъщност си бил най-нормален убиец, който дори не всеки път искал да му се плаща. В интерес на истината, отказал да вземе пари и от своя любим наставник за елиминирането на досадната Норийн Уолис Мейс-Маскил, по рождение Норийн Уолис Норвил, от рода Норвил от Грос Пойнт в щата Мичиган. „Ще имаш да ми връщаш“ — рекъл Лукас, докато му отказвал парите, а Джубал приел с радост изявлението му, докато в един момент след известно време почнал да се пита какво ли всъщност ще има да „връща“.

От самото начало смятал, че Лукас бил всецяло отдаден на Делото им — в съзнанието си Джубал винаги си представял тази дума с главна буква — а откакто завършил преди четири години, младежът предимно дрейфал напосоки, побъркал се по плътските удоволствия. Е, вярно било, че сегиз-тогиз Лукас вършел и по нещо полезно — я дерайлиране на влак или други дребни саботажи, я разстрел от упор в тила на някой заплеснал се полицаи — но бил далеч от възможностите, предлагани от ума бръснар, с който разполагал.

Освен това напоследък доктор Мейс-Маскил се притеснявал, че интересът на Лукас към Делото отслабвал, за сметка на което младежът се излагал на все по-големи рискове заради самия гъдел. Ами да: като в онзи случай, когато се беше възползвал от неочаквано появилата се възможност и разстрелял полицаия пред китайския ресторант на оживената улица, пред очите на евентуални свидетели. Изчислил светкавично кой откъде би могъл да го гледа, определил наличието на сляпо петно, гръмнал ченгето, пуснал пицкова в джоба на рошав и дезориентиран бездомник и се разкрещял: „Дръжте го! Хванах това копеле! Помагайте!“. А щом неколцина мъже се притекли да озаптят изпадналия в ужас скитник, Лукас се изсулил в суматохата. Смятал се едва ли не за свръхчовек от господстващата раса на Ницше и изпитвал, изглежда, редовно нуждата да доказва превъзходството си, като се измъквал напук на невероятните рискове.

Но когато Лукас дерайлирал влакове или разстрелвал полицаи на оживена улица заради самото удоволствие и в доказателство на своето превъзходство, а не посвещавал времето и мисълта си на планирането на някоя по-значителна акция, която можела да се осъществи с много по-голяма увереност, че няма да остави никаква следа, насочваща към нейните извършители... Ами оказвало се, че безумства от този род излагали на опасност и самия професор. При все че му били

необходими няколко години, за да осъзнае, че било достатъчно дори само за едно убийство да задържат и осъдят Лукас и той сигурно щял с удоволствие да се спазари да му намалят присъдата, в замяна на което щял да издаде други, с чието съдебно преследване властимащите щели да се захванат с най-голямо удоволствие. Като например доктор Джубал Мейс-Маскил. Онова, което се предполагало да „върне“ на бившия си студент, като нищо можело да доведе до гибелта на доктора в замяна на орязването на присъдата на Лукас с някоя и друга годинка или на осигуряването му с определени затворнически привилегии, които в нормални обстоятелства не биха му се полагали.

В зората на новия ден, в жестоката хватка на трезвеността, професорът най-сетне проумял с безпрецедентна яснота, че ако желаел да остане на свобода, следвало на всяка цена да гарантира и свободата на самия Лукас. Оттам и решението му да се обади незабавно на своя бивш студент и да му съобщи за необичайното посещение на мисис Нодзава в отдел „Завършили студенти“. Лукас уведомявал своя наставник при всяка смяна на своя телефонен номер, но много рядко му съобщавал поредния си нов адрес или докъде да препраща кореспонденцията му. Веднъж уведомен за проявения към него интерес от страна на мисис Нодзава, Лукас най-вероятно щял да пожелае да дойде до Чарлстън, за да отведе жената на някое тихо, закътано местенце, където да се убеди в истинските ѝ намерения, понеже било изключено да са свързани в извършена добрина, за която не му се били отплатили като хората.

На два пъти преподавателят вдигал слушалката и започвал да набира последния известен му номер на Лукас, но и двата пъти затварял, преди да е стигнал дори до средата. Макар торнадото от параноя да не се вихрело временно в поизчистения от дрогата мозък на доктор Мейс-Маскил, мисълта му била достатъчно бистра, за да му подсказе каква опасност би представлявало и за самия него идването на бившия му студент в Чарлстън, с цел да поизстиска информация от кралицата на химическото чистене. Понеже Лукас щял евентуално да научи не само на какво се дължал интереса ѝ, но и за странното посещение на някогашния му преподавател в ателието ѝ. С това свое представление доктор Мейс-Маскил се бил превърнал в обект на внимание, какъвто той до този момент изобщо не бил, а и неминуемо разпалил още по-силно любопитството и подозренията на тази жена

към Лукас. Нищо чудно любимият наставник да се е превърнал за нула време в непоносимо бreme, което пък създавало вероятността при посещението на Лукас в града жителите на Чарлстън да намалееят с двама.

Доктор Мейс-Маскил се зарекъл да прояви благоразумие и да обмисли всички възможни последствия, преди да се обади на Лукас. Отложил и петъчните си лекции, за да разполагал с повече време за размисъл — да преценял плюсовете и минусите на всички възможни варианти и да вземел защитни мерки във връзка със съответния краен избор, който щял да направи.

Напук на всичките си притеснения и тревоги, доктор Мейс-Маскил се заклеял да не пипне ни хапче, ни прахче, което би могло да уталожил нервите му и да замени страховете му с ведрина.

И при все че бил жаден, отказал да се докосне до бърбъна и брeндитo; дори тапата на виното не извадил.

Заредил кафеварката и докато я чакал, поставил върху кухненската маса голям бележник с жълти разграфени листове, една писалка със синьо и една с червено мастило.

Но както си седял и чакал кафето да стане, изведнъж осъзнал, че е неподходящо облечен. Бил само по боксерките, по които спял. И се обезпокоил заради това си недоглеждане. След като ставало дума за самото му съществуване, да обмислял стратегията си за оцеляване по бeльo, щяло да бъде точно толкова безотговорно, колкото и ако го направел на гол гъз. Така че отишъл в спалнята, където си облякъл сапфиреносиния си копринен халат и обул кадифените чехли, и едва тогава се завърнал в кухнята в по-лукаво и войнствено настроение.

В събота сутринта двамата с Малкъм седяхме пред стъклената масичка от ковано желязо в дворчето зад къщата на дядо Теди и играехме на „Монополи“ — играта, която в онези времена вдъхновяваше най-силно младежите да търсят успех и независимост. Заплеснали се бяхме да купуваме имоти, строяхме къщи и хотели, оплаквахме се от несправедливите глоби и незаслужените престои в затвора, когато през противокомарната мрежа на задната врата долетя телефонен звън. Скочих моментално и хукнах натам с надеждата да чуя гласа на мистър Йошиока.

— Ало?

— Още докато вървах вчера към спирката, Джоуна — каза той, — осъзнах, че не ти благодарих за кока-колата и курабията.

— Ама нали самият вие донесохте курабиите — напомних му.

— Да, но ти си този, който реши да ме почерпиш, а и колата беше от теб. Благодаря за гостоприемството.

— Моля, моля. Но вие... надявам се, че имате някакви новини.

— Да, имам. Едни са обнадеждаващи, други отчайващи. В извънработно време мистър Отани успял да установи, че в града ни има три сгради, които са собственост на семейния тръст на фамилия Дракман. Но преди да се обърне към началниците си с искане да започнат официално разследване и да се сдобият с разрешително, трябва да се убеди дали Лукас Дракман изобщо живее в някоя от тях и ако да, в коя по-точно. Мистър Отани вече е на мнение, че може да получи очакваното разрешение най-рано в понеделник следобед.

— Е, надявам се, че знае за какво говори.

— И то много добре, бих казал. Той, между другото, изобщо няма да почива през този уикенд. Ще наблюдава трите сгради една по една, докато не види онова, което му трябва.

— Окей. Хубаво. Но мен ме тресе от шубе. Изобщо цялата тая работа става все по- и по-страшна. Не знам защо, но е така.

— Спомни си какво ми каза веднъж.

— Ъ? Кое съм ви казал?

— „Каквото и да се случи, всичко в крайна сметка ще е наред.“

В съботите дядо свиреше и в универсалния магазин, и в хотела. Мама нямаше да работи на обяд в кафетерията, но си беше уредила две срещи — прослушвания — с импресарии, понеже все още не беше попаднала на подходящ човек, който да ѝ намери къде да пее, а в същото време и да даде начален тласък на бъдещата ѝ солидна кариера; така че щеше да отсъства почти през целия ден.

Изправен пред заплахата да му отнемат саксофона, Малкъм се видя принуден да придружи майка си за обяд и продължително следобедно гостуване у по-старата ѝ сестра — леля му Джудит. Джудит се била омъжила по сметка и живеела със своя съпруг Дънкан и разглезената им бяла британска късокосместа котка Сноубол в елегантен пентхаус апартамент с изглед към големия градски парк.

— Майка ми се надява леля Джуди да ме съжали заради моята изключителна надъханост и внезапно да реши, че си заслужавам да бъда култивиран в тази насока — обясни Малкъм, — като в хода на оказваното ми насърчаване отрупа с пари цялото ни семейство. Това според мен е толкова вероятно да се случи, колкото тя да опече Сноубол и да я сервира за обяд.

Оставен на себе си, имам с какво да се занимавам: да чета книги, да свиря на пианото и да гледам телевизията, която през деня предлагаше само леки комедии и любовни истории, но не и някоя от онези среднощни ужасии с вуду в дома или вилнеещо из града чудовище, която можеше да ме накара да се скрия под леглото. Вместо да мирясам обаче и да се захвана с каквото и да било, аз през цялото време летях насам-натам като топче в игрален автомат и проверявах безброй пъти дали наистина нищо не е разкъсало противокомарните мрежи и не се е намъкнало в къщата, пренареждах дрехите в гардероба ми, после ги връщах в първоначалното им състояние и преглеждах лъскавите прибори в кухненското чекмедже с ножовете да реша кой точно ще ми осигури най-сигурна защита, в случай че в къщата

нахлуеше с убийствени намерения орда от варвари. Или самата Фиона Касиди.

Когато Амалия позвъни на вратата в 15:10, изпитах неистова радост, понеже се надявах — уви! — да е дошла с кларинета, или поне — уви! — с албум репродукции на Вермеер и Рембранд.

— Разполагам с не повече от пет минути, Джоуна. Досега метох килимите, мих пода на кухнята, бърсах прах по мебелите и сменях хартийките в клетката на Туити, мъчейки се през цялото време да отбивам безбройните му ожесточени опити да ми изкълве очите. В момента готвя вечерята за семейството, а гадните ми доведени сестри се издокарват да хванат окото на принца на дворцовия бал довечера, като за всеки случай, за да изключат тотално вероятността аз да привлека вниманието на негово височество, изпотрошиха стъклените ми пантофки. Много странен вид имаш, Джоуна. Лошо ли ти е?

— А, нищо ми няма. Малко ми е така... скучно, нали ме разбираш.

Наместих се на пейката пред пианото и вдигнах капака на клавишите с надеждата, че ако почнех да й свиря, тя може и да поостане.

Тя в действителност дойде до пианото, но така и не млъкна, че да ми даде възможност да засвирия.

— Нямах си представа какво значи „скука“, докато не си ходил на обяд у леля Джуди. Бедното ми Малкъмче. Дънкан, мъжът ѝ, е няколко века по-стар от нея и е всъщност първообразът на Скрудж от Дикенсовата „Коледна песен“, освен дето изпитва единствено най-дълбоко презрение към всекиго с фамилното име Померанц, за което има известни основания. Наскоро прекара два пристъпа на конгестивна сърдечна недостатъчност, така че няма да го бъде дълго. И понеже леля Джуди не може да има деца, мама упорито се надява тя все някой ден да развие силни чувства към своя социално негоден племенник — нещо, което на мен успя да ми се размине. Така или иначе, мама очаква след смъртта на Дънкан Джуди да завърти чешмата с парите към нейния неуспял племенник и семейството му. Надежди говежди. Леля Джуди може да е всякаква, но не е тъпа. По-скоро очаквам, ако тетинчо Дънкан не се е гътнал до следващото им ходене на обяд у тях, майка ми да заплесва леля Джуди, докато Малкъм успее да намери тетинчо

ни и го удуши с възглавница или го бутне през балкона да полети от четиресетия етаж. Ти сигурен ли си, че нищо ти няма?

— Добре съм си. Защо непрестанно ме питаш?

— Защото през цялото време все се хващаш с ръка за гърдите.

— Коя ръка?

— Тази, твоята. Ето пак. Сякаш имаш киселини или нещо те боли.

Сведох поглед и си дадох сметка, че несъзнателно съм проверявал периодически дали пластмасовото сърце все още виси на верижката под ризата ми.

— Абе има ми там нещо — рекох.

— Нещо ли? Какво нещо?

— Обрив някакъв. И ме сърби. Но само го натискам, за да не го разчеша, понеже не искам да се разпространи.

Не мога да си обясня защо не й показах медальона. Сигурно съм се притеснявал да не ме засипе с куп въпроси, а почнех ли да говоря, като нищо можеше да кажа и нещо излишно. Изобщо бях станал печен лъжец.

— Дай да видя — настоя Амалия.

— Хайде стига ма. Как така ще дам на *момиче* да ми гледа обрива по гърдите.

— Не изглупявай. Първо, ти си още дете, а и аз не съм момиче. Аз съм си аз.

— А пък аз не съм някой женчо. И изобщо не ща да вдигам шум заради някакъв си там обрив.

— Ох, пак мъжка гордост — забели тя очи. — Хубаво. Нека тия кожни гъбички, или каквото са там, жив да те изядат.

— Не са кожни гъбички. Няма такова нещо.

— Аз пък ти казвам, че има. Няма значение. Не съм дошла да си говорим за гъбички. Ами си мислех да ти предложа да отидем с автобуса тримата с Малкъм в понеделник на нова екскурзия до „Мидтаун“. Горкото дете си я заслужава след посещението у леля ни, а пък и лятото бързо се топи.

На следващия ден, неделя, и мама, и дядо щяха да са си у дома и със сигурност щяхме да измислим да правим нещо весело. Но в понеделник и двамата щяха да са пак на работа. Ако не излезех с Амалия и Малкъм, пак щях да съм си сам у дома. Мистър Йошиока не

очакваше да научи нищо ново от мистър Отани до късния следобед. Но останех ли сам, отново щях да полудявам все повече с всеки изминал час и да проверявам непрестанно мрежите на прозорците и чекмеджето с ножовете.

— Къде по-точно предлагаш да ходим? — попитах.

— Този път — някъде на по-евтино. Без входни билети. Ще ти трябват пари само за автобуса и да хапнем по нещичко на обяд. Забелязах колко интересно ти беше в сградата на съда и си мислех дали да не посветим целия ден на архитектурата и на всички онези разкошни стари обществени сгради в онзи квартал. Малкъм също си пада страшно по архитектурата.

— Окей — рекох. — Много готино ще е.

— Същото време като миналия път, а?

— Ще ви чакам.

— Хидрокортизон.

— Какво?

— За обрива ти — каза.

Според дадените впоследствие показания в съда към осем вечерта в събота доктор Мейс-Маскил заключил, че ще е най-разумно да не споменава изобщо на Лукас Дракман за проявения към него интерес от страна на мисис Нодзава. Току-виж се оказало, че в нехарактерен моментален изблик на човещина Лукас в действителност е сторил някоя добрина на нея и съпруга ѝ, поради което нямало да запраши към Илинойс да я убива — а покрай нея евентуално и самия доктор — и съответно нямало да възникне опасността да излезе наяве истината около поръчката за убийството на Норийн. Не изключвал, по дяволите, и вероятността Лукас да е убил някого по тяхно искане. Какво ѝ пречело, запитал се, на оная кучка Нодзава да е измислила цялата тази история за недостатъчно изразената благодарност към Лукас, а да го е търсела всъщност за да му поръча някое ново убийство? Та нали и тя се занимавала с бизнес — кралица на химическото чистене, автомивките и облеклата — а в очите на университетския преподавател на земята нямало по-безмилостни и по-жестоки хора от бизнесмените.

Доволен от елегантните си разсъждения и от леденото спокойствие, с което превел мисловния си процес през всичките опасни плитчини, доктор Мейс-Маскил си забъркал цяла кана с мартини.

Но в неделя сутринта, след като майсторски преодолял махмурлука с помощта на масирана доза витамини В комплекс, прокарани с чаша магнезиев хидроксид, се почувствал зле — не толкова заради препиването предишната вечер, а понеже интуицията настоятелно му подсказвала, че решението, което е взел, е погрешно. Независимо по какви причини Сецуко Нодзава е желала да се свърже с Лукас, ако му споменела за срещата си с Мейс-Маскил, именно нейната версия щяла да стигне първа до ушите на Лукас, а това почти изключвало възможността преподавателят да му пробута впоследствие по-благоприятен за себе си вариант.

Така че, след като се допреборил с махмурлука с помощта на три сурови яйца и няколко капки сос табаско, разбити в чаша портокалов сок, доктор Мейс-Маскил прекарал предобеда и ранния следобед в съчиняването на описание на срещата му със Сецуко Нодзава, която вероятно се била състояла в друг, паралелен свят.

През уикенда мистър Накама Отани успял да осъществи значимо наблюдение само върху два от трите имота, собственост на семейния тръст на чикагската фамилия Дракман: девететажна бизнес сграда в района, известен като „Триъгълника“, наета от разни медици — офталмолози, дерматолози, ендодонтисти и тям подобни — и осеметажна сравнително луксозна жилищна кооперация в „Бингъм Хайтс“, състояща се от осем целоетажни апартамента. Вторият имот му се сторил по-перспективен от първия, но и на двата адреса не мярнал нито един от петимата, които го интересували, нито съзрял и най-малкия признак на подозрителна дейност.

В понеделник си взел почивен ден от службата и още от седем сутринта заседнал пред третия имот — една от многото стари величествени резиденции, намиращи се по улиците в близост до „Ривърсайд Комънс“: четириетажна постройка от варовик в стил beaux arts, с бронзова дограма и плосък, обграден с балюстрада покрив. През първата половина на века в тази сграда вероятно са се състояли официални приеми с окичени с бижута дами в най-модни бални рокли, чакани от кочияши в ливреи край конски карети със запалени фенери, които по някое време са били заменени от луксозни лимузини. В наше време, изглежда, се обитавала от крадци, престъпници и луди бомбаджии.

През уикенда мистър Отани провел наблюденията си предимно от вътрешността на паркиран автомобил — не най-удачен избор в юлската жегата. Но тъй като въпросната сграда гледала към „Ривърсайд Комънс“, този път успял да се настани на изключително приятно местенце. Седнал в самия край на парка, под дебелината — и предлагаща солидна маскировка — сянка на стара, силно разклонена арония и разположил до себе си върху пейката издание с твърди корици на „Хладнокръвно“ от Труман Капоти, термос с леден чай и брезентовата торба с пакети солени бисквити, два шоколада и пъхнатия в кобур служебен револвер „Смит и Уесън Чифс Спешъл“, трийсет и осми

калибър, а освен това и бинокъл, който възнамерявал да използва само при крайна необходимост.

Седнал върху специално донесената за целта възглавничка, обут в маратонки на бос крак, бермуди и пъстра хавайска риза, мистър Отани бил олицетворението на мъж в почивния си ден, седнал да прекара предобедна с книга в ръка сред природата.

Минаващите по виещата се през парка асфалтирана алея не му обръщали и капка внимание до мига, в който се задала тя — с блестящ загар, тръгнала на утринния си крос по бели шорти и жълт топ, дългокрака, в цъфтящо здраве и с подрусващи се хубости точно там, където трябвало. Мистър Отани поначало не бил склонен да забравя хорските лица, а пък и нейното било особено запомнящо се, затова я разпознал веднага, независимо че била минала повече от половин година, откакто я бил заприказвал в новогодишната вечер в онзи нощен клуб, преди Тилтън Кърк да се явил на срещата им. Освен дето я бил видял и по-наскоро на снимката по време на демонстрацията в Сити Колидж. Аурора Делвейн.

Забелязал как тя му хвърлила бегъл поглед там, под сянката, и тъкмо се накарал да вземе книгата и уж да не ѝ обърне никакво внимание, когато тя се заковала изненадано на място и на лицето ѝ се появила усмивка. Решил, че най-неподозрително щяло да бъде, ако сам поемел инициативата, затова се провикнал:

— О, здравейте! Разкошен ден, а? Помните ли ме?

Тя много добре си го спомняла — не само заради изявения му чар, но и заради физиката му, която била нетипична за американец от японски произход. При ръст един и осемдесет и осем, тегло деветдесет килограма и лапи като на професионален баскетболист, мистър Отани не можел да остане незабелязан дори седнал в сянката на някоя арония.

Изправил се, когато тя се приближила към пейката и рекла:

— Новогодишната вечер. Какво стана? Състоя ли се срещата ви?

— Не. С извинение за френския ми израз, онова гадно копеле ми върза тенекия. Оттогава го отписах.

През въпросната празнична вечер мистър Отани решил да не създава у нея впечатлението, че възнамерява да я сваля. Първо, имал си съвсем щастлив брак. Второ, жена с външността на Аурора Делвейн сигурно е била обект на толкова многобройни свалки, че надали можел

да ѝ пробута лаф, който да не знаела как да отклони категорично. Затова заел позата на гей, който чакал закъсняващия си приятел за вечеря. И друг път му се било случвало да възприема подобен подход. Жените поначало изпитвали симпатии към гейовете и не се притеснявали в тяхно присъствие. Особено, изглежда, заради необичайното усещане, че имали пред себе си мъж, с когото можели да разговарят толкова откровено, колкото с някоя своя приятелка.

— Май не ми се налага да ви питам дали вашият приятел се яви — рекъл мистър Отани. — Бас държа, че и километър по горещи възглени би лазил, само и само да бъде с вас.

Докато си говорели, тя танцувала от крак на крак, вероятно за да не изстине тялото ѝ, но може би и заради това, стоката ѝ да подскача и да му се набива в очите, независимо че бил гей. Тя поначало обичала да ѝ правят комплименти и да предизвиква мъжете.

За негово щастие, програмата ѝ за онази сутрин била доста съгъстена, та след като си побъбрили около минута за времето, тя се върнала на алеята и хукнала по маршрута си.

Той останал да седи на пейката, взел книгата и се зачел — ама наистина се зачел — без нито веднъж да хвърли поне за миг видим поглед към отсрещната сграда. Петнайсетина минути по-късно Аурора Делвейн пак се появила отляво, завършвайки поредната си обиколка. Като я чул как набива подметки по пътеката, той вдигнал глава, тя му махнала, махнал ѝ и той. Тя изтичала от алеята до тротоара, спряла на ръба му, огледала се на две страни и хукнала през улицата на забранено място, между двете пресечки. Изкачила на бегом стъпалата от варовик и се прибрала в голямата къща, собственост на семейния тръст „Дракман“.

Мистър Отани погледнал ръчния си часовник: 7:24. Нямало и половин час, откакто заел позиция.

Не вървяло тъкмо сега да си вдигне багажа и да си отиде. Все пак прикритието му било, че е човек, който си почива през летния ден, седнал на любимата си сенчеста пейка с всичко, което му било нужно за прекарване на предобедна. И при най-малката подозрителност от страна на онази жена, като нищо можели да го наблюдават оттам с бинокъл, при условие че разполагали с такъв. А ако случайно им се сторело, че не е такъв, за какъвто се представя, можели да напуснат спешно сградата и да се скатаят на друго, неизвестно нему място.

Решил да изчака два-три часа и едва тогава да си събере нещата и да се запилее нанякъде, все едно е станало време да замени сянката с пейка на слънце.

Отворил термоса и си налял чаша леден чай.

Книгата на Капотти била увлекателна и той пак се зачел.

Убеден бил, че следобед щял да успее да постави началото на официалното разследване, и предвкушал възможността до вечерта да получи и официално разрешително за обиск.

Историята, която съчинил, му се струвала съвсем убедителна, но въпреки това доктор Мейс-Маскил се колебал през цялата неделна вечер и така и не вдигнал телефона да се обади на най-добрия си студент. Забъркал нова кана мартини, но се усетил на каква опасност се излага и излял съдържанието ѝ в мивката, без изобщо да близне.

Спал лошо, на няколко пъти се събуждал от сънища, които не успявал съвсем добре да си спомни, с изключение на това, че в тях присъствали окървавени чукове и мачете за обезглавяване. Надигнал се още призори, навлякъл си копринения халат, нахлузил чехлите и се затътрил към кухнята да си прави кафе.

Като отдаден докрай на Делото човек, убеден, че и в друг, предишен живот е бил революционер и велик боец, отказвал да признае пред себе си, че го е страх да се обади на бившия си студент. И все пак, колчем посегнел към телефона, ръцете му се разтрепервали, а устата му се сгърчвала, сякаш през нощта го била тръшнала болестта на Паркинсон.

Едва по някое време ужасът му бил изместен от срам, след като докторът случайно се помирил. Отврат. И си дал сметка, че не се бил къпал, откакто се върнал от сблъсъка в ателието за химическо чистене в четвъртък следобед. Спотайвал се бил у дома си цели три дни и половина, но нямал почти никакви спомени как е минало цялото това време.

Подкрепил се с половин кана черно кафе и английски мъфин, намазан обилно с фъстъчено масло и желе, после отишъл в банята към спалнята си и се осмелил да се погледне в монтираното откъм вътрешната страна на вратата огледало в цял ръст. Вместо коса, на главата му имало метла на вещица. А ако му се наложело да замине нанякъде за седмица, нямало да има нужда от пътни чанти: всичко, което можело да му потрябва, щяло да се побере в торбите под очите му. Зъбите му били пожълтели; не само ги усещал космати, ами и изглеждали космати. А пък вонята от тялото му...

Измил си зъбите, после повторил. Задържал се задълго под максимално горещата струя на душа. Сушил косата си със сешоара и четка, докато ѝ придал вид на преждевременно побеляла лъвска грива. Именно тази му буйна коса напомняла на някои жени за бащите им и възбуждала у тях желание за трансгресивен секс, от което ставали ненаситни. Погледнал се отново в огледалото и видял насреща си полубожество.

Облякъл си чисто белъо и нови дрехи, отишъл в кабинета си, седнал на общития с габърчета тапициран кожен стол зад бюрото от тис с писалищна повърхност от черен гранит, извъртял се към телефона и с радост установил, че ръката му не трепери. От три години разполагал и с апарати с бутонно набиране, но и досега не можел да свикне с тях. Липсвала им някак си автентичността на телефоните с шайба, а доктор Мейс-Маскил категорично държал на автентичността.

Набрал най-новия номер, с който разполагал, и се чудел — по-скоро се надявал — Лукас да не е там, но в крайна сметка чул познатия му глас.

— Кой се обажда?

— Робърт Донат — казал професорът, използвайки името на актьора, изиграл затрогващата главна роля във филма „Довиждане, мистър Чипс“ от 1939-а — историята на преподавател по латински в английско училище пансион, който от посмешище за учениците с годините се превръща в техен любимец.

— Поздравете от мое име Гриър Гарсън — дал съответния отговор Лукас, споменавайки името на изпълнителката на главната женска роля.

Ако някой си правел труда да подслушва телефоните им, подобно използване на пароли нямало изобщо да им помогне, пък и двамата поначало не разговаряли помежду си с кодирани изрази; просто доктор Мейс-Маскил предпочел да установи връзката тъкмо по този начин, понеже му давал усещането за по-голяма сигурност от обичайната.

И без да се бави и секунда, професорът заразправял как случайно бил в отдела „Завършили студенти“, когато през вратата нахлула Сецуко Нодзава, явно под влиянието на някакви вещества — дрога или алкохол, не могъл точно да определи — и настояла да ѝ съобщят

адреса на някой си Лукас Дракман. Допускал, че може и да е била разстроена по някакъв повод, но поведението ѝ можело да се дължи и просто на слаби нерви — толкова особено било, че се затруднил да определи причината. Секретарката в отдела — едрогърдата червенокоска Тереза Мари Халъхан, която отдавна му се облизвала на професора — естествено, уведомила развълнуваната посетителка, че университетът поначало не разпространява лични данни за бившите си студенти, при което въпросната Нодзава станала войнствена. Доктор Мейс-Маскил понечил да се обади в защита на мис Халъхан и университетския правилник, съществото, на име Нодзава, пренасочило гнева си към него, заговорило несвързано и си тръгнало вбесено.

— Коя, по дяволите, е тая Сецуко Нодзава? — попитал Лукас.

— Доколкото разбирам, е собственичка на ателие за химическо чистене. Останах с убеждението, че по някакъв повод я познаваш.

— През живота си не съм чувал за тая шантава кучка.

Доктор Мейс-Маскил му повярвал и изпитал облекчение. След като Лукас нито ѝ бил вършил ценна услуга, нито е убивал някого по нейна поръчка, много по-вероятно било да повярва на бившия си наставник, отколкото на тая ненормална жена, която изкрейзила насред отдела „Завършили студенти“.

— И кога стана всичко това? — заинтересувал се Лукас.

— Преди петнайсет минути. Оттам дойдох право тук, да ти позвъня от служебния ми телефон.

— И за какво ѝ е притрябвал на тая кучка адресът ми?

— Така и не каза. Но всичко ми се видя много странно, изключително странно. И реших, че няма да е зле да знаеш.

— Ами хубаво. Ще си помисля. Ще видя какво може да се направи. В момента съм малко попренатоварен, но ще гледам да отделя известно време. Благодаря ти, че ми пазиш гърба.

След като приключили разговора, професорът отишъл в банята, свлякъл се на колене пред тоалетната чиния и повърнал.

Според дадените след време от Аурора Делвейн свидетелски показания, тя след завръщането си от кроса в парка се изкъпала, измила и изсушила косата си и си лакирала ноктите на краката, и чак тогава слязла долу в кухнята при Лукас, Реджи Смолър — Горилата, Тилтън и Фиона, където те преговаряли за последно подробностите по предстоящата акция. Присъствието на самата Аурора не било належащо, тъй като тя нямало да участва пряко в операцията, а само като наблюдател, хроникьор, понеже от нея се очаквало да опише един ден подвизите им и задълбочените философски възгледи, които ги мотивирали.

На влизане в кухнята заварила как Лукас окачил с трясък слушалката на монтирания върху стената телефон.

— Сега пък какво има, дявол да го вземе? — попитала тя групата, а Лукас ѝ преразказал разговора си с професора, наричайки го „пълнен идиот, когото трябваше да очукам преди много години“.

Никой обаче не можел да си обясни смисъла на цялата история с истериясалата собственичка на ателие за химическо чистене. Тогава Аурора Делвейн подметнала:

— Абе, какво става днес: Ден на Япония ли празнуваме?

— Какво, какво? — наежил се Лукас.

— Я повтори пак, ако обичаш — минала иззад масата и Фиона с все по-присвиващи се очи.

Аурора им разправила за оня гей от новогодишната вечер, който и в момента киснел на пейката в парка право отсреща.

— Зарежи го. Дърт педал. Че и книгата на Капотти четеш, дете всичко живо я е заръфало, откакто стана бестселър, тоест книга за масовия глупак.

Заинтригуван от вестта, Лукас грабнал от кабинета бинокъл и всички се скупчили в предната стая. Лукас наблюдавал човека на пейката цяла минута, после бинокъла взела Фиона и тя се хванала да го изучава и изсъскала:

— Йошиока!

— Кой Йошиока? — попитала Аурора. — Оня, симпатичният дребен шивач на моя етаж, дето освен костюми друго не облича ли?

— Ама че гадно, коварно копеле е тоя — обявила Фиона Касиди. — Нодзава в Илинойс, сега тоя тип на пейката — и то баш на тая пейка от всички пейки в парка, Йошиока, дето душеше по шестия етаж и после монтира ония вериги по вратите. Мда. Наистина Ден на Япония, казвам ви.

И се подхванал разгорещен спор дали Фиона проявява прекомерна параноя, или не. Те съвсем правилно и мъдро възприемали параноята като задължително условие за своето оцеляване и успех; но освен дето можела да е полезна, параноята ставала на моменти и вредна. Ако един от тях например почнел да подозира, че сред тях се крие билдербергер, останалите четирима били длъжни да се намесят дружески и да го върнат в рационалния път. В конкретния случай петимата успели да постигнат сравнително бързо консенсус: Фиона не била изкрейзила; очевидно съществувала някаква връзка между Йошиока, Нодзава и оня едрият под сянката на аронията.

Тилтън почнал да ги кори, че не трябвало да използват апартамент 6-С за производство на бомби и че щяло да е по-правилно Фиона да забърквала смеските и да пълнела тенджерите в къщата, в която се намирали в момента. От тези му думи пък се бѣзнал Лукас, комуто се наложило да напомни на Тилтън, че въпросната къща се явявала актив на стойност два милиона долара, а не цех за направа на бомби или изпробване на огнехвъргачки. Ако Фиона се самовзривяла, щяло да бъде жалко, дори трагично, но вдигането във въздуха на резиденцията щяло да бъде нещо далеч по-страшно — щяло да представлява сериозна загуба на капитал. А и ако къщата пострадала от взрив, ФБР щели да се накачулят по семейния трѣст „Дракман“ и по самия Лукас; дори тъпите мечки имали достатъчно акъл да не ходят по нужда в леговищата си.

По принцип трябвало да избират между два варианта. Първият — да отменят планираната за същата сутрин операция и да я отложат за неопределено време, а вместо нея да отмъкнат Йошиока и да го изтезават, докато си признае всичко. И вторият — да действат според първоначалния план, без да се крият във високите треви като някакви страхливци, пък *после* да изтрѣгнат фактите от Йошиока.

Дори ако приемели, че оня в парка ги държи под наблюдение, нищо не им пречело да напуснат сградата през задния вход, да вървят известно време по сервизната уличка, докато след някоя и друга пряка излязат на главната, откъдето да вземат такси и с него да отидат до бракуваната армейска ламаринена барака тип куонсет — бивш автосервиз в индустриалния квартал — която били наели за свой базов лагер за операцията.

— Чакайте — рекъл Лукас. — Странно е наистина откъде изникнаха всички тия японци, но дайте да разгледаме с какви хора всъщност си имаме работа: шивач, собственичка на химическо чистене и някакъв педал, за който дори си нямаме представа какво работи. Тоест насреща ни не е Елиот Нес с неговите „Недосегаеми“. Затова предлагам да я караме по план, да превърнем деня в историческа дата и чак тогава да стиснем Йошиока така, че да цвръкне като гнило доматице.

Лукас почти винаги постигал своето — явно не заради метафорите от рода на „гнило доматице“, по които си падал, и не понеже умее да манипулира и мотивира околните, а най-вече заради заплашителната си външност и очевидната му готовност да прибегне към насилие и при най-малкия повод. Четиримата му съдружници нямали друг избор, освен да се съгласят: операцията трябвало да се проведе.

Два часа по-късно, в 10:10 сутринта през същия този понеделник, Амалия, Малкъм и аз слязохме, както и предишния вторник, от градския автобус на ъгъла на Нешънъл авеню и Петдесет и втора улица. На отсрещната страна на авенюто се издигаше Пинакотека „Каломиракис“, където в неделя бяха закрили изложбата „Европа през монархизма“. Зад нас стърчеше трийсететажният финансов център на Фърст Нешънъл Банк, а на разстояние две преки от нас и в четирите посоки на света се издигаха внушителни исторически сгради с богато украсени фасади.

По пътя от дома бях установил, че Амалия разбира от архитектура не по-малко, отколкото и от изкуство: разправи ни какви ли не работи за сградите и за проектантите им. И въпреки всичко тя не се перчеше като някаква всезнайка и нито за миг не ме караше да се чувствам невежа. Знанията струяха от това момиче така, както от вентилатора вее хлад. Колкото повече я слушаше човек, толкова повече му се щеше да я чува, тъй като и нещата, които разправяше, че и самите думи, с които ги предаваше, правеха околния свят по-ясен и ведър.

— Откъде почваме? — попитах.

— От тук, от самата банка — каза Малкъм. — Изключително радикално архитектурно решение. Ще ти хареса.

До този момент не бях влизал в банка, затова реших, че ме занася:

— Ами като нямаме пари нито да внесем, нито да изтеглим?

— Банковият салон е обществено място — обясни Амалия. — И е сред най-красивите по рода си. Всеки има право да влезе там. Всеки. Допреди известно време, не толкова отдавна, архитектурата изпълнявала не само функционални, но и естетически задачи. Тази сграда са я открили през 1931 година и е изпълнена в забележителен стил арт деко. При всяко влизане тръпки ме побиват.

Фасадата на банката, преди над нея да започне да се издига кулата, беше висока към дванайсет метра и поне четири пъти по-широка. По цялото протежение на фасадата от варовик минаваше огромен правоъгълен фриз — редуващи се геометрични фигури, най-вече кръгове и триъгълници, подредени в пленителна схема. На горния край на стълбите се издигаха осем чифта бронзови врати с фасетирано стъкло. Влязохме през най-северния вход.

Помня, че Амалия наприказва куп подробности за огромния зашеметяващ на вид салон, но нищо не помня. Всичко се е изтрило от паметта ми вследствие на последвалите събития. Последните останали в главата ми нейни думи тя произнесе, докато я следвах през тежката врата, зяпнал в масивните колони, които крепяха полуцилиндричния свод на тавана. На дванайсетина метра над главите ни от билото на дъгата висяха стилизирани коне — отлети от неръждаема стомана етюди върху плавната конска грациозност — и се надбягваха по протежението му.

— Страхотно великолепиe, нали, Джоуна? — Помня, че преместих поглед от тавана върху прекрасното ѝ лице, а тя с безкрайно щастлив вид промълви: — Не изпадаш ли във възторг пред тези творения, създадени от хора, които са се чувствали свободни и са вярвали, че всички неща са еднакво важни, че всяко нещо е от значение, че дори салонът на една банка трябва задължително да радва окото и да повдига духа?

В банката имаше няколко десетки посетители и двайсетина гишета. Зад балюстрада от неръждаема стомана седяха зад бюрата си банкови служители с неизвестни за мен длъжности и попълваха някакви документи, говореха по телефона или обслужваха седналите насреща им клиенти. Като виждах колко просторна е залата и колко твърди бяха повърхностите от скала и метал, очаквах вътре да е много шумно, гласовете да отекват от свода до пода и от колоните по стените. Но благодарение на невероятно фината архитектура в огромното пространство цареше почти пълна тишина, все едно всички вътре си шепнеха помежду си, което изобщо не отговаряше на истината.

Макар да не се сещам какво точно ни разправяше на нас с Малкъм Амалия, спомням си как се размотавах из салона с чувството, че участвам във вдъхновен и вдъхновяващ филм фантазия. В мига, в който ми се стореше, че по-красиви напластени детайли в стил арт

деко не може да съществуват, забелязвах следващия — по-пленителен от всичко видяно до този момент.

От двете страни на всяко гише имаше блещукащи набраздени плоскости от неръждаема стомана, увенчани с полукръгъл стоманен фронтон, в който беше вградена отливка на главата на Статуята на Свободата, всеки лъч от която завършваше със стилизирана звезда...

В пода от бледозлатист гранит бяха вградени сложни медальони от черен, син и зелен мрамор, оградени от бордюр със същите цветове...

Четири равномерно разположени огромни полилея от неръждаема стомана, с много крушки по шестте им разклонения, а в края на всяко разклонение седеше женска фигура в роба, която според мен изобразяваше Свободата...

В центъра на залата стояха раздалечени една от друга високи маси от резбован зелен мрамор, пред които стояха хора и попълваха вносни бележки или подписваха чековете си, преди да ги предадат на някое от гишетата. На минаване покрай едно от тях видях как пред лицето ми долетя отнякъде златисто перце — абсолютно еднакво с онова, което се беше превърнало от бяло в златно в медальона, който носех под ризата ми.

Спрях се стреснат, а перцето се задържа в една точка на по-малко от ръка разстояние от очите ми, сякаш довялото го течение ме чакаше да го огледам.

Архитектурата и изтънчените декорации в банковия салон ме бяха докарали вече до състояние на безмълвен екстаз, а перцето само подсили това мое усещане, че сънувам, и то от онези сънища с неповторими движения, когато и сънуващият, и всичко, което той изживява, се носят в забавен каданс.

Посегнах към шията си, стиснах сребърната верижка и извадих медальона изпод ризата.

Осветлението от полилеите правеше пластмасовото сърце прозрачно и моментално забелязах, че е непокътнато, но вече лишено от своето перце.

Талисманът се изплъзна от пръстите ми и увисна на верижката. В този миг перцето пак се понесе по въздуха, към южния край на салона.

Гласовете в притихналата зала съвсем замлъкнаха и стъпките на околните по каменния под станаха безшумни.

В ушите си чувах единствено собственото ми сърце, биещо бавно като барабан в погребално шествие — толкова бавно, че надали успяваше да поддържа кръвообращението ми.

Подобно на водолаз на голяма дълбочина, тръгнах да се боря с водната маса и да вървя на юг подир перцето.

Колкото и да не разбирах какво точно се случва, ясно ми беше, че се движа към отдавна очаквания миг.

Имах усещането, че плавам, че се нося, а краката ми почти не се опират в пода.

Чувството, вместо да е ободряващо, се превърна в източник на страх, сякаш се боях да не се изплъзна от прегръдките на земното притегляне и никога вече да не стъпя на повърхността.

Подминах две от високите мраморни маси, но при третата перцето се спря.

Беше се спуснало под нивото на погледа ми, а сега заслиза още по-надолу и следвайки хода му, зърнах под масата кафяво кожено дипломатическо куфарче.

Ударите на сърцето ми — все още единственият звук, който чувах — съвсем се забързаха.

Перцето се издигна пред очите ми и аз насмалко да посегна да го уловя, но интуицията ми подсказа, че не бива.

А като погледнах отвъд перцето, я видях такава, каквато никога до този момент не ми се беше явявала: на високи токчета, с официална делова пола, блуза и жакет, с очила и вдигната на кок мастиленочерна коса.

Фиона Касиди.

Движеше се по посока на една от бронзовите двойни врати с фасетирано стъкло. Но не се обърна назад към мен, а гледаше право на север.

Извърнах глава да проследя погледа ѝ и го видях и него такъв, какъвто никога до този момент не ми се беше явявал: с черни официални обувки, тъмносив делови костюм, бяла риза и вратовръзка, и с бомбе борсалино.

Тилтън.

Моят баща.

Той вървеше към друг изход, не онзи, към който Фиона се беше отправила. И си беше обръснал брадата.

Той стигна до вратата.

Тя отвори своята и излезе навън. Погледнах надолу към куфарчето.

И над барабання вой на сърцето ми се чух как казах:

— Бомба.

Понеделникът на мисис Нодзава в Илинойс започнал доста зле. След като закусил и се разходил, Тоширо Мифуне не пожелал да се прибере у дома. Бил нервен, дишал тежко, а когато тя се опитала да го успокои, той повърнал обилно върху тревата.

Мистър Нодзава се оплаквал сегиз-тогиз, че жена му се грижела за кучето повече, отколкото за него, на което тя отвърщала най-нежно, че той не бил нито толкова зависим, нито толкова невинен, колкото сладкият им лабрадор ретривър. В случая успяла да придума Тоширо Мифуне да се настани на задната седалка на кадилака ѝ, без ни най-малко да се притеснява, че и нея може да омърля. Колата си била просто кола, а кучето било четвъртото ѝ *дете*.

Мисис Нодзава, която през живота си не била проявявала неблагоприятно, в този ден нарушила всички ограничения на скоростта, все едно шофирала линейка, докато накрая заковала с вой на спирачките пред ветеринарния кабинет.

Доктор Донован прегледал кучето и му направил ред изследвания, а мисис Нодзава седяла напрегнато на ръба на стола си в чакалнята, все едно била майката на погрешно осъден човек, очакващ пред стаята за екзекуции в затвора дали губернаторът ще го помилва, или ще чуе прашенето на електрическия стол.

Оказало се, че Тоширо Мифуне бил вдигнал температура от някаква инфекция, но нямало опасност за живота му. След като си изпил антибиотиците и си починел, щяло да му мине.

На връщане мисис Нодзава шофирала с благоприлична скорост и не преставала да говори ласкаво на песа върху задната седалка. Като се прибрала, веднага се обадила в ателието за химическо чистене да им съобщи, че този ден нямало да се яви.

Любимото място на лабрадора в къщата било тапицираното диванче под прозореца във всекидневната, откъдето можел да наблюдава какво се случва по улицата. Щом го настанила върху възглавниците и той опрял муцуна в стъклото, тя седнала на съседния

стол и се зачала в рецептите, предлагани в готварската книга на Джулия Чайлд.

Сега, след като мистър Тамадзаки от „Дейли Нюз“ се бил завърнал от отпуска си, мисис Нодзава можела вече да му се обади, за да му разправи за доктор Мейс-Маскил, за убийството на съпругата му Норийн и за допустимото предположение, че жената била убита от Лукас Дракман по поръчка на професора. Дори си била поставила за цел да му се обади преди девет в неговата часова зона, но там вече минавало десет. Нека първо заспял Тоширо Мифуне, пък после щяла да му позвъни. Нямало за къде да бърза.

В мига, в който казах „Бомба“, се извърнах към северния край на салона и установих, че съм се отдалечил най-малко на десет метра от Амалия, която заедно с Малкъм разглеждаше пищния таван с неговата процесия от вечно галопиращи коне от неръждаема стомана. Вече никой не се движеше в забавен каданс, звуците се възстановиха, а аз се усетих, че никой не ме е чул да казвам съвсем тихичко „Бомба“.

Отърсих се от парализиращата хватка на ужаса и този път викнах с все сила: „Бомба! Бомба!“, и хукнах към Амалия.

— *Бягайте! Махайте се! Тук има бомба!*

Тя, изглежда, се стресна, обърка се, а Малкъм ме изгледа невярващо, все едно си мислеше, че си правя глупава шега.

Но аз вече не крещях, а направо пищях:

— Божичко, Господи Боже мой!

Ужасеният ми тон май успя да ги убеди. Внезапно наелектризираната тълпа ревна в нестроен хор и хукна към изходите.

Но дори както бях обзет от ужаса, прецених, че разполагаме с достатъчно време да се измъкнем всички; че е изключено Фиона Касиди да е настроила часовниковите механизми за толкова кратко време, след като е излязла с баща ми; че надали е била готова да изложи и техните два живота на подобен риск.

Чак след време щяхме да научим, че банката дори не била главната им цел, а по-скоро диверсия за отклоняване на вниманието — окъпана в кръв тактика, чийто успех зависел от това, бомбите да експлодират в мига, в който те двамата с баща ми щели да стигнат до долния край на външното стълбище.

Намирах се само на шест метра от Амалия и Малкъм, когато заложеното от баща ми куфарче избухна. Нямам представа точно кой шрапнел я е поразил и дали изобщо е било част от бомбата, напълнена с болтове и гайки за по-голяма смъртоносност, или е станала жертва на отломка от сложните архитектурни детайли в залата. И не знам защо и досега някои нощи не спя, а си мисля за тези неща. Няма значение

какво е било — то нищо не променя, нито отнема от чудовищността на деянието или от вината на баща ми.

В дните непосредствено след събитието все се надявах, че той не ме е зърнал тогава в банката. Прекалено ужасна ми се струваше мисълта, че може и да ме е видял и въпреки това да е осъществил своя план. Ако се окажеше истина това ми предположение, сигурно щях да си пожелаая изобщо да не се бях раждал на този свят.

Амалия се облещи от изненада и устата ѝ оформи буквата „О“ в мига, в който взривната вълна я вдигна от пода и я запокити напред; и вярвам, че не е успяла да почувства и най-малката болка, преди да издъхне. Това поне съм длъжен да вярвам.

Горкият съсипан Малкъм — намиращ се на по-малко от метър от нея, повален на колене и с отнесени от експлозията очила, рошав, но понесъл само незначителни поражения, а тя паднала мъртва пред очите му, между него и мен. Красива, жизнерадостна и влюбена в живота в един миг. А в следващия — превърнала се в безформена купчина, със скъсани и окървавени дрехи, с широко отворени и незрящи зашеметяващо зелени очи.

Разправят, че между първия и втория взрив били минали пет секунди. Но аз помня единствено как това време стигна на Малкъм да вдигне очи от нея и да срещне моя поглед с окаяното изражение на неспособен да повярва човек, изпълнено с ужас и пронизваща мъка.

От втория взрив нямам никакъв спомен. Според Малкъм съм бил излетял по-силно и по-далеч дори от Амалия при първия, приземил съм се съвсем близо до нея с протегната лява ръка, положил три пръста върху нейната дясна, сякаш съм я умолявал да ме вземе със себе си.

При вида на невиждащите ѝ зелени очи и бездиханното „О“ на устата ѝ ми станало съвсем ясно, че любимата му сестра е мъртва. Моите очи обаче били затворени и ми се сторило, че дъхът ми раздухва гипсовия прах на пода пред устата ми. Подминал Амалия, грабнал китката ми и напилал пулс. Но когато видял гръбнака ми, усетил, че не смее да ме помръдне. И че аз повече няма никога да прохода.

Според сглобената впоследствие от полицията хронология на събитията Фиона и Тилтън влезли в банката едва след като заелият позиция на една пряка от там мистър Смолър им съобщил по портативната радиостанция, че бронираният автомобил завил по Нешънъл авеню. От извършените предварителни наблюдения били стигнали до извода, че трябвало да стигне до банката след не по-малко от три и не повече от пет минути. Съдейки по уличното движение в този понеделник, мистър Смолър преценил, че на бронирания автомобил — камион на охранителната фирма „Колт-Томпсън Секюрити“ — щели да му стигнат четири.

Тилтън получил съобщението, докато седял на пейката на автобусната спирка близо до пресечката на Петдесет и втора улица с Нешънъл авеню. Фиона пък седяла под дърво откъм южната страна на банката, също съоръжена с портативна радиостанция. Всяко от двете куфарчета имало четирицифрена заключалка, която тя била преработила така, че щом поставели и четирите колелца на нула, часовниковият механизъм започвал да отброява назад секундите до включването на детонатора.

Двамата влезли от противоположните страни на оживената банка. Тя оставила своето куфарче на пода до себе си, под една от високите мраморни маси. Същото сторил и той. Взели по една от вносните бележки, каквито банката оставяла по масите, и се престорили, че ги попълват, но след по-малко от две минути напуснали Фърст Нешънъл, без да отидат до нито едно гише.

На излизане от банката заварили бронирания камион паркиран до бордюра. Поради залелите напоследък страната масови расови бунтове и бурни улични демонстрации „Колт-Томпсън Секюрити“ била ревизирала правилника си и вече изисквала по определени маршрути в отделни градове автомобилните ѝ екипи да бъдели от трима — а не, както е обичайно, от двама души: двама отпред в

кабината, а третият — отзад, при парите, облигациите и другите ценности.

Докато Тилтън и Фиона слизали по стъпалата пред банката, лявата врата на кабината се отворила и водачът пръв слязъл от автомобила, съгласно утвърдената процедура. Щом затворил вратата, тя се заключила автоматично, а ключът за стартера бил в джоба на панталона му, прикачен с дълга верига към метален пръстен на токата на колана му.

При слизането на шофьора от камиона, облеченият в бяло болнично облекло Лукас Дракман излязъл от Петдесет и втора улица на Нешънъл авеню, понесъл бяла аптечка за първа помощ с нарисуван отгоре ѝ червен кръст, все едно бил служебно запътил се нанякъде санитар.

Непосредствено след като слязъл водачът и нямало видима опасност камионът да бъде отвлечен след нападение откъм бордюра, дясната врата също се отворила и оттам слязъл вторият охранител.

В банката избухнала първата бомба, сред проблясъка на взрива се разхвърчали парчета от стъкла, стъклодържателите на една от двойните бронзови врати се огънали, като да били от пластмаса, едната от вратите се отскубнала от пантите си и с дрънчене се повлякла надолу, докато стигнала средата на стълбите, а под краката на минувачите тротоарите завибрирали така, сякаш някакво огромно същество от юрския период почнало да се събужда след продължил сто милиона години сън.

Всички на улицата се извъртели по посока на банката, с изключение на онези, които били подготвени за взрива.

Лукас Дракман бръкнал под незагащената си бяла риза и измъкнал пистолета от платнения кобур, който бил защит от вътрешната страна на колана на панталона му, завъртял се на пета към шокирания и незнаещ какво да предприеме охранител, изстрелял два куршума в гърдите му и успял да прибере оръжието под дрехата си, преди мъртвецът да тупне на земята.

Докато Дракман вадел пистолета, шофьорът бил минал отзад на камиона. В момента на първата експлозия слизащата по стълбите от банката Фиона се насочила към него с пхнатата под жакета дясна ръка, където стискала пистолета в кобура под мишницата ѝ.

В същия миг мистър Смолър паркирал до тротоара зад камиона своя сив ван без прозорци, на чиято стена също се виждали наименованието и логото на „Колт-Томпсън Секюрити“. Облечен във фалшива униформа на фирмата, мистър Смолър слязъл и също се запътил към шофьора на камиона.

Фиона първа стигнала до водача, а когато той вдигнал поглед, буквално се лепнала за него с престорен ужасен поглед:

— Помогнете, моля ви се!

Разнесъл се вторият взрив, шофьорът се стреснал и отклонил вниманието си. А тя навряла дулото на пистолета в корема му и го простреляла. Мистър Смолър се появил съвсем навреме, за да ѝ помогне да положат тялото върху асфалта, все едно на колегата му внезапно му било призляло.

Суматоха. Народът пищял, бягал, не знаел какво още да очаква и изобщо не обръщал внимание на протичащия в същия миг обир.

Лукас Дракман коленичил до простреляния охранител на тротоара, до отворената дясна врата на бронирания камион, и отворил походната аптечка, уж човекът не бил умрял, а само имал нужда от първа помощ.

Зад камиона мистър Смолър се смъкнал на две колене до загиналия шофьор и с помощта на малка ножовка успял да среже веригата, която свързвала халката на катарамата с автомобилния ключ в джоба му.

Фиона поела ключа от Смолър, отишла до Дракман и му го подхвърлила. Той се качил чевръсто на шофьорското място, а тя бързо го последвала и затворила вратата подир себе си. В името на по-голямата сигурност, стъклата на кабината били силно затъмнени.

Мистър Смолър зарязал убития водач и пак седнал зад волана на сивия ван.

За извънредни ситуации камионът на „Колт-Томпсън“ бил съоръжен с комбинация от сини пулсиращи светлини и виеща сирена, които били различни от онези на полицията и противопожарната охрана. Дракман ги включил и се отделил от бордюра в мига, в който уличното движение почнало да се задръства от спрелите коли, чиито пътници зяпали как пушекът излизал на талази от разбитите врати на банката.

Мистър Смолър го следвал плътно във вана без прозорци. Свърнали надясно по Петдесет и втора улица, където движението било по-слабо.

Третият охранител, заключен в багажното отделение, не успял да се свърже с никого по системата за вътрешна връзка в камиона, при което стигнал до грешното заключение, че двайсетгодишната му безпроблемна служба му предричала поне още толкова трудов стаж. Изпълнен с любопитство, но не и достатъчно разтревожен, нарушил правилника и дръпнал настрана стоманената пластина, която закривала процепа с размери пет на петнайсет сантиметра в дебелината бронирана стена, разделяща укрепената му позиция и кабината на камиона, и се провикнал към шофьора: „Ей, Майк?“.

Подготвената за подобна ситуация Фиона Касиди навряла в процепа пистолета си и изпразнила пълнителя в багажното отделение. Трясъкът от гърмежите и писъкът от рикоширащите в затвореното пространство куршуми били последвани единствено от пълна тишина откъм третия охранител.

На следващата пряка в източна посока от банката Дракман изключил присвояващите сигнали и сирената, а след още една пресечка, когато камионът и следващият го ван спрели на червен светофар, баща ми станал от пейката на автобусната спирка, където бил отишъл след банката, и се присъединил към мистър Смолър в сивия автомобил.

След като мисис Нодзава му разказала за сблъсъка си с доктор Мейс-Маскил и изложила подозрението си, че Лукас Дракман е убиецът на професоршата, завърналият се в добро настроение от почивката си мистър Тамадзаки осъзнал, че всички тези косвени улики били достатъчни, за да може мистър Отани да започне официалното си разследване и да получи необходимото му разрешение за обиск.

В същото време обаче не му давала мира мисълта, че ако Мейс-Маскил е успял да предупреди Дракман за разпитващата за него жена, опасността вероятно е надвиснала не само над нея и мистър Йошиока, но и над други хора.

— Което ще рече, че е наложително да изложи всичко и в писмен вид — казала тя, — а при сегашните обстоятелства ще се наложи и да го изповядам пред нотариус, за да послужи в съда, в случай че нещо се случи с мен, което никак не ми се вярва. Печена жена съм аз.

След като посъчувствал на мисис Нодзава по повод влошеното здравословно състояние на Тоширо Мифуне, мистър Тамадзаки се обадил на мистър Отани в отдел „Убийства“ в централното полицейско управление, но оттам го уведомили, че детективът си бил взел почивен ден. Никой не му вдигнал и на домашния телефон на мистър Отани.

И мистър Тамадзаки потръпнал, предчувствайки приближаващата трагедия.

Бил съм в безсъзнание по целия път с линейката до детската болница „Сейнт Кристофър“, така че нямам спомен как са ме вкарали в хирургията. Останало ми е само нещо смътно от излизането ми от упойката в следоперационната зала, понеже веднага ме били включили на система с болкоуспокояващи, които ми бяха размътили мозъка. Помня само красивата ми майчица, застанала до носилката на колела и неоткъсваща поглед от мен. Толкова покрусена не я бях виждал през живота си. И както в мозъка ми беше пълна мътилка, изведнъж се притесних, че нея сигурно я е сполетяло нещо ужасно. Напънах се да проговоря, но не ми достигна нито разум, нито сила. Знам само, че извърнах глава и видях как е обхванала с двете си длани лявата ми ръка и се зачудих защо не усещам как ме стиска. Но като се напънах, установих, че мога и да усетя топлите ѝ пръсти. И така, както ме стискаше силно, долавях треперенето ѝ, а после забелязах, че тя всъщност цялата се тресе. Тя ми говореше нещо с един такъв едва долитащ до мен глас, като онези, които чуваме в сънищата си от някакъв далечен бряг, и тъй като не можех да схвана какво ми казва, заспах.

Държали ме в интензивното през първите четиресет и осем часа, за да се убедят, че всичките ми жизнени показатели са стабилни, но аз продължавах да се намирам в мъглата, причинена от болкоуспокояващите — нямам представа какви бяха, вероятно някакви производни на морфина. През повечето време спях, а сънищата ми, които се предполагаше да са кошмарни, бяха, с изключение само на един, приятни, макар почти нищо да не помнех от тях, след като се събудех. От време на време за мен се грижеха някакви сестри и мъж в бяла престилка с окачени на шията му слушалки.

Колкото и кратки да бяха разрешените свиждания в интензивното, до леглото ми седеше я приятел, я роднина при всяко мое излизане от блатото на забравата, което беше не по-малко истинско от матрака, върху който лежах. Знаех, естествено, кой съм и къде горе-долу се намирам, а посетителите ми ги разпознавах и ги обичах, но *причината* да съм там или ми убягваше, или аз я отбягвах, предпочел амнезията пред непоносимата истина. Струва ми се, че ако поисках, можех да проговоря и там, в интензивното; че мълчанието ми не беше следствие нито от нараняванията ми, нито от медикаментите. По-скоро сигурно ме е било страх да проговоря, тъй като в нашето семейство на думите се придаваше голямо значение — в начало беше Словото — а проговорех ли, щяха да последват разговори, а заедно с разговорите — и действителността, *причината*. Мама беше там и се грижеше за мен, понякога слагаше студени мокри компреси на челото ми, друг път ми даваше парченце лед със заръката да го оставя да се разтопи в устата ми. А когато нея я нямаше, появяваше се дядо Теди, когото дотогава не бях виждал да държи молитвена броеница — баба Анита да, но него никога — но който сега не се отделяше от своята; пръстите му прескачаха от зърно на зърно, а устните му се движеха и нашепваха думите. Не биваше да се изненадвам и при появата на някогашната ни съседка и моя гледачка мисис Лоренцо, която беше намерила опора у мама след овдовяването си: понатежала, откакто я бях видял за

последно, тя или непрестанно попиваше очи с памучната си носна кърпа с красива бродерия по ъглите, или я усукваше на възли около пръстите си. Но едва като видях на стола мистър Йошиока и се сетих за снимките на майка му и сестра му в книгата за „Манзанар“, проговорих за пръв път след бомбения атентат:

— Много съжалявам.

Той нямаше как да знае за какво се отнасят тези думи, но се приближи до леглото, хвана едната ми ръка и я задържа в дланите си точно по онзи начин, по който я държеше мама. После тихо каза:

— Лятната буря/се скри сред бамбуците бавно да се кротне.

А на мен май най-сетне почна да ми се изяснява тая работа с хайкуто, тъй като разбрах смисъла на казаното от него: че най-лошото е зад нас и че оттук насетне всичко щяло да е наред. С мен се било случило нещо сериозно, но поне засега — нищо смъртоносно.

Именно в тези часове след операцията започнах да осъзнавам, че или не можех да движа краката си, или не ги усещах. Сигурно щях много да се уплаша, ако бях установил, че и ръцете ми са безчувствени или отказват да ме слушат. Но като се сетех мистър Йошиока какво беше загубил през живота си или каква загуба беше понесла мисис Лоренцо, или как моят дядо беше останал без неговата Анита, свивах и разпусках пръстите си и засвирвах по чаршафа въображаеми акорди и мелодии, и си казвах, че каквото и да станеше оттук нататък, щях да се справя, пък все някак си щях да мина и без тихия, задържащия и тонозадържащия педал. *Недей да мислиш за тези неща, не сега, рано е още.* Но дори и тогава не допусках дори за миг да си помисля за *причината* да съм в болницата и упорито се придържах към забравата.

Доколкото съм чул, единственият ми кошмар се появил в девет часа през втората нощ. Само насън посмял мозъкът ми да се докосне до онова, което отказвах да призная в будно състояние: *Намирам се в банката под бягащия във въздуха табун железни коне и следвам златистото перце към куфарчето. Фиона се е запътила към изхода. Измъква се и облеченият в официален костюм мой баща. Извързвам се да видя къде са Амалия и Малкъм. „Божичко, Господи Боже мой.“ Взривът. Сладкото момиче едва ли не полита, бидейки такова ангелче. Но не се издига на бели крила. Не се издига. Рухва и изобищо не се издига, и вече не е момиче, а премазана птица, купчина парцаливи дрехи, разкъсана плът и безжизнени кости.*

Събудих се от собствените си писъци, които не можех да спра. Сестрите дотичаха моментално, а след малко влезе и майка ми.

— Амалия умря! — съобщих ѝ, след като тя приседна на леглото и ме взе в обятията си. — Божичко, мамо, Амалия загина, мамо. — Те, разбира се, много добре знаеха, че е загинала, а и не само тя. Единственото откровение, което можах да им предложа, се съдържаше в следващите ми думи: — Аз я убих! Аз, аз лично я убих Амалия! — Майка ми ме държеше в прегръдките си и ме уверяваше, че никого не съм убивал, но аз отказвах да приема толкова лесно опрощението. — Ти не знаеш. Нищо не знаеш. А трябваше да ти кажа. Трябваше да ти кажа всичко, за да знаеш.

Тя ми обясни, че мистър Йошиока вече ѝ бил разправил всичко; че нищо от онова, което съм бил извършил, не било грях и в нищо не съм бил сбъркал; че в подобни обстоятелства така щяло да постъпи всяко дете на моите години и че ако съм бил постъпил другояче, Фиона Касиди е щяла може би отдавна да ме убие. А пък онова, което станало в банката, било съвсем различно — просто поредното ужасно деяние, каквито сякаш се случвали все по-често с всяка изминала година.

Не можех в никакъв случай да се уповавам на оправданието, че така е щяло да постъпи всяко дете на моите години, след като вече бях обявил на мистър Йошиока, че не съм на моите години — твърдение, с което той се беше съгласил.

— Нищо не разбираш — не отстъпвах аз. — А и мистър Йошиока май нищо не е схванал. Те не само откраднаха оня нефрит от Сити Колидж, ами сториха и нещо много по-лошо. Те направиха онова в банката. Фиона... и Тилтън. Видях ги с очите си. Носеха куфарчета. Оставиха куфарчетата и излязоха.

Тя се вдърви от шока и според мен май ѝ стана ясно онова, което аз бях вече осъзнал: че ако поначало не е била забременяла с мен, ако баща ми не се бил оженил за нея, а поел по съвсем друг жизнен път, сега Амалия щеше да е жива; и то не само Амалия, а и всичките останали хора, които бяха намерили смъртта си в банката. Че Амалия е загинала заради това, че съм се родил аз.

От сегашната ми гледна точка — близо половин век по-късно — виждам съвсем ясно погрешността на тези ми схващания. Но тогава, в покрусата ми непосредствено след станалото в банката, за мен те бяха неоспоримата истина.

Като стана ясно, че няма да се усмиря в достатъчна степен, сестрата вкара в системата ми успокоително и аз изпаднах в нежелан сън в мамините обятия. До края на нощта не сънувах нищо друго.

Когато мама дойде пак да ме види сутринта, я попитах дали някой знае какво е станало с пластмасовия ми медальон. За най-голяма моя изненада тя каза:

— Бил още около шията ти, когато те качвали в линейката, миличък. Едва там санитарите го свалили.

Извади медальона от чантата си и ми го подаде. Перцето си стоеше пухкаво и бяло в пластмасовото сърце.

В сряда, след като всичките ми жизнени показатели се бяха стабилизирани, ме преместиха от интензивното в самостоятелна стая. Оказа се, че съм нямал нужда нито от тракция, нито от ортопедичен корсет. Моето поражение не било „променливо“, с вероятност да се подобри с течение на времето. Напротив, съвсем стабилно си било. Гръбначният ми мозък бил пострадал тежко — точка по въпроса. Нито тогава, нито днес можело да се намери на света хирург, който да поправи увредените ми нервни трактове.

През малкото прекарани в болницата дни, докато лекувах по-несъществени ми други наранявания и ме изследвах, за да определят степента на инвалидността ми, сестрите си нямаха кой знае колко работа около мен, освен да ме завъртат редовно в леглото, че да не получа рани от залежаването и безчувствеността на краката ми.

В четвъртък започнах и физиотерапията. Терапевтът ми масажираше краката и раздвижваше глезените и коленете ми — все неща, които оттогава насетне някой трябваше да ми прави ежедневно, за да не получа блокиране на ставите и контракция на мускулите вследствие парализата.

Не страдах кой знае колко от така сполетялата ме обездвиженост, нито се вайках, докато лежах на леглото, че съм осакатял — дума, която по онова време се използваше най-нормално и не се смяташе за по-груба от „инвалидизиран“. Бях си получил заслуженото, така че единствената ми надежда да получа някакво изкупление изискваше най-малкото да понеса състоянието си, без да се оплаквам.

Постепенно бяха намалили дозите болкоуспокояващи, с което ме лишавах от възможността да се крия в причинявания от тях свят на притъпен унес. Престанах и да се самоизолирам сред умишлено мълчание. Приказвах с всекиго, макар и без предишната ми бърливост. Не виждах какви толкова значими думи можех да кажа след всичкото страдание, което бях причинил със самото ми присъствие на този свят; затова се ограничавах предимно до отговори, но почти не подхващах

разговори. Продължавах да усещам колко силно разстройвам майка ми и дядо Теди с моята мъка и изостреното ми чувство за вина. Но не можех да се преструвам и да крия истинските си мисли, защото тогава щях да презра себе си.

Както и при престоя ми в интензивното, по всяко време някой седеше при мен, понякога повече от един човек. Мистър Йошиока идваше толкова често — по два-три пъти дневно — че се видях принуден да го предупредя да не рискува да загуби работата си. Той само се усмихна и каза, че от години не бил ползвал нито отпуски, нито дни по болест, така че му се били насъбрали доста неизползвани почивни дни.

При едно от посещенията си доведе със себе си и детектива Отани, който ме разпита за видяното от мен във Фърст Нешънъл и записа показанията ми относно Фиона и Тилтън. Аурора Делвейн била вече задържана, но отричала да знае каквото и да било за посатанинските планове на своите другари. „Бяхме, чисто и просто, една комунка и освен свободната любов, друго не съм забелязала.“ Обещала да сътрудничи, но все още не била пусната под гаранция. Останалите продължавали да се укриват.

В четвъртъка, замествайки отишлите заедно на обяд мама и дядо Теди, мистър Йошиока приседна до леглото ми и положи лакти върху страничните облегалки на стола — една от характерните му пози на пълно спокойствие.

— Спомняш ли си, Джоуна, как много, много отдавна, когато още не беше на десет, а само на девет, ми разказа, че си сънувал мис Касиди и мистър Дракман, без изобщо да си ги бил срещал?

— Разбира се. Нали тогава ви донесох и онези курабии с шоколадовите парченца.

— Изключително вкусни курабии бяха. И помниш ли как в същия този ден ти споделих и моя пророчески сън, в който майка ми и сестра ми загинаха в пожар?

— Намерих снимките им — рекох.

— Сериозно ли говориш? — вдигна той вежди.

— В библиотеката. В книга за „Манзанар“. И си направих фотокопие от страницата.

Той поседя известно време загледан в положената върху облегалката своя дясна ръка, сякаш не желаше изобщо да ме

погледне, та се притесних да не би с това, че съм издирил и запазил снимките на майка му и сестра му, да съм нарушил по някакъв начин личния му живот и съкровенията му спомени.

Но като премести погледа си върху мен, той каза:

— В тогавашния ни разговор ти споделих убеждението си, че ние, преминалите през големи страдания, понякога биваме благословени и от възможността да предсказваме, за да си спестим понататъшни мъки. По онова време аз бях озлобен, безкрайно озлобен заради интернирането ни в „Манзанар“. Толкова пламенен бе моят гняв, Джоуна, толкова разгорещен, че успях за определен период да изпепели и вярата ми — вярата ми в тази наша нова родина, вярата в баща ми, чието покорно примиренчество ме вбесяваше, та дори и вярата ми в смисъла на живота. Затова, когато цели седем дни по-рано ми се присъни този пожар, не можах да повярвам, че не е било просто обикновен кошмар. Гневът не ми позволи дори за миг да допусна съществуването на някаква благословеност и възможността сънят да ми е бил изпратен с цел да предотвратя загубата на моята скъпа майка и сестра. Прекалената ми отдаденост на гнева ми попречи да се отърся от него, попречи ми да повярвам.

— Нямало е начин да разберете, че е бил пророчески — рекох.

— Напротив, имало е. Ако не се бях оставил да ме погълне гневът. Ако бях си позволил да приема преходите и превратностите на живота с повече мъдрост и по-щедро сърце. „Манзанар“ не биваше да го има. Но пък лагерите за интерниране бяха създадени във време на страх, а самият страх беше рационален. Страхът обаче може да тласне хората към действия, които дори през ум не им биха минали в спокойни времена. И гневът, и страхът са еднакво способни да ни заслепят.

Едва се въздържах да не му отговоря — да не му спомена за кой ли път, че пожарът в кухнята не е станал по негова вина. Но съдейки по прямия му, изпълнен с очакване поглед, прецених, че той по-скоро очаква аз да преценя изреченото от него и да отсея от думите му някакво съществено прозрение.

След известна пауза, той продължи:

— Капитулацията пред страха е смъртоносна за мнозина. Още по-смъртоносно е себеотдаването на непреодолим гняв. Но не толкова смъртоносно, Джоуна, е и чувството за вина. Казвам ти го като

специалист и в трите области. Но страхът може да бъде преодолян. От гнева можеш да се отърсиш. И вината подлежи на опрощение.

Извърнах се на другата страна и казах:

— Най-лесното е сам да си простиш. Но това не е равносилно на истинското опрощение.

— Но това не значи, че не можеш или не си длъжен, особено когато вината е почти незаслужена. И това става по съвсем прост начин. Трябва първо да си спомниш за обичта, която си изпитвал към изгубения човек. Майка ти твърди, че си обожавал Амалия. И май не си бил само ти. Всички са я обожавали. Спомни си за това обожание. Не позволявай на чувството ти за вина да я прогони от сърцето ти. Разтвори сърцето си за нея и я върни обратно там, за да остане тя завинаги с теб. Чувството за вина я прогонва оттам. Докато скръбта ще е за нея дар, път напред, който допуска и надеждата за щастие. Повярвай ми, Джоуна. Не по-малък специалист съм и в областта на скръбта и нейната стойност.

По някое време през същия този ден съм заспал, а когато се събудих, чух маминия глас и още един, който разпознах само след секунда: мисис Мери О'Тул — учителката ми по пиано от Културния дом. Нещо в тона на разговора им обаче ме подтикна да затворя очи и да се направя на все още спящ.

— Понякога идваше късно следобед до задния вход на дома — разправяше мисис О'Тул. — Влизаше в коридора и чакаше да засвири пианото. А стаята с пианото се намира точно срещу моя офис. И ако някой свиреше, той можеше безпогрешно да разпознае дали е Джоуна, или друг.

— Самият той не свири на нищо — каза майка ми.

— Но пък има слух, Силвия. Кълна ти се. Най-малкото — има слух за свиренето на Джоуна. Щом почнеше Джоуна да свири, той отиваше в деловодството, което е до моя офис, и оттам го слушаше през полуотворената врата.

— И казваш, че Джоуна изобщо не е подозирал за присъствието му?

— Хич. Но той така искаше. И си тръгваше или току преди Джоуна да е приключил със свиренето, или изчакваше десет минути след като Джоуна си тръгнеше. Честно казано, и мен в началото ме притесняваше донякъде, но не беше задълго.

Така както се правех на заспал, веднага се досетих, че става дума за Тилтън; че баща ми е идвал тайно да ме слуша как свиря. Но не можех да си обясня защо; с все сила се мъчех да не си обяснявам защо.

После Мери О'Тул каза:

— Още при второто или третото си посещение влезе след това в офиса ми и ме попита: „И на вас ли ви се струва, както на мен, че когато той засвири, все едно Господ влиза в стаята?“. Аз, изглежда, го разбрах неправилно, понеже му отвърнах, че Джоуна може и да е прекрасно момче, но изобщо не е светец. А той се поправи: „Не, имах предвид, че Господ влиза в стаята, щом чуе как Джоуна свири. Това

чувство имам“. После добави, че за него било чест да може да слуша, и си отиде.

— Трудно ми е дори да си го представя — рече мама.

— Помня как един ден през зимата надникнах в деловодството да го видя какво прави, а той седеше там с изправен гръб, като в черква, по балтон, стиснал в двете си ръце шапката, а по лицето му се стичаха сълзи. А той ми се заизвинява не за друго, а за сълзите, и каза, че сам си бил превърнал живота в самота. Точно така се изрази. За пръв път го чух да говори за себе си. Поначало е крайно въздържан. Но разправяше, че сам бил превърнал живота си в самота и че нямало вече за кога да има свое дете. И добави: „А този свят е изпълнен с красота, нали? И с благословеност, стига да можем да я видим“. Крайно симпатичен човечец.

Ама, разбира се, че не ставаше дума за баща ми! Мистър Йошиока е идвал от време на време в Културния дом да ме слуша как свиря, а аз така и не съм разбрал.

А денят, за който разправяше Мери О’Тул, вероятно е бил онзи снежен следобед, когато излязох от Културния дом и се озовах току зад гърба на мистър Йошиока, изтупан в своя добре скроен балтон, шал и бомбе. Помня колко ми се зарадва тогава, че бях наизустил онова хайку на Найто Джосо.

Сега, в болничната стая, се престорих, че току-що съм се събудил, и известно време полагах усилия да разговарям с мисис О’Тул така, както ѝ говорех навремето. Но докато се мъчех да поддържам по-ведро настроение от онова, в което в действителност се намирах, ме загложди тревожната мисъл, че мистър Йошиока може да е в опасност. Лукас Дракман, Фиона Касиди, мистър Смолър и баща ми бяха все още на свобода и или бягаха нанякъде, или бяха минали в нелегалност. Достатъчно щеше да им е да видят пресконференция от полицията или да прочетат някой вестник, за да им стане ясно, че властите са установили самоличностите им благодарение отчасти на мистър Йошиока и манзанарския екип. Доколкото го познавах, баща ми със сигурност би предпочел да бяга, да се крие, да възприеме нова самоличност, но никак не ми беше трудно да си представя как останалите трима жадуват за мъст.

Петъкът започна с новина, която, без да подозирам, мама и дядо са се надявали да чуят: че според лекарите инвалидността ми нямало да бъде съпроводена от неспособност от моя страна да регулирам пикочните и стомашно-чревните си функции. Това, че краката ми щели да са парализирани, нямало да ми пречи сам да ходя до тоалетната и по малка, и по голяма нужда. За да докажат верността на своя извод, докторите накараха сестрата да ми махне катетъра и прикачената към него дренажна бутилка и през следващите два-три часа ми дадоха да пия колкото се може повече вода.

Най-после по някое време ми се приходи. За да ми спести неудобството да разчитам на помощта на непознат, дядо Теди лично ме отнесе до съседната тоалетна и ме постави да седна върху тоалетната чиния.

— Жени нямат работа тука — каза, когато мама понечи да влезе след нас, и ѝ затвори вратата.

Поседях там две-три секунди и попитах:

— Сега какво?

— Сега се напъваш.

— Да се напъвам ли?

— Както винаги си го правил. Поне от десет, че и повече години насам. Нали?

— Ами да, да речем.

— Как така „да речем“? Да не би през цялото това време да си се преструвал?

Понапънах се леко, после спрях.

— Тъ...

— Какво „тъ“? — не успя да скрие притеснението си той.

— Не знам как да го кажа.

— Кое да кажеш, синко?

— Някак си не е същото.

— А как е?

— Ами смешно е — рекох.

Той ме изгледа отгоре продължително — такъв един висок и внушителен, истински жабок спрямо мен — поповата лъжичка. После се ококори, облещи се умишлено и попита:

— „Смешно“ в смисъл „странно“ или „смешно“ „ха-ха“?

При което се разкикотих — както вероятно е очаквал да реагирам.

— Разчитам да ми дадеш определение на думата — каза дядо. — „Смешно“ в смисъл „странно“, „необичайно“, все едно чакаш от чурката ти да излетят ято птици, да речем? Или „смешно“ в смисъл „ха-ха“, понеже имам толкова глупав вид, както съм се надвесил отгоре ти като някакъв тренъор по пишкане?

Кикотът ми не спря, но пък и пикнята ми тръгна.

Като свърших, той ме вдигна пред мивката. Измих си ръцете, дръпнах от автомата книжна кърпа и ги избърсах. Накрая той ме гушна в обятията си и ме целуна по челото.

— Докато мъжът е способен да пикае, Джоуна, нищо на този свят не може да го победи.

Занесе ме обратно до леглото, до което ме чакаше мама, засмяна дори през сълзите си.

Във вторник, осем дни след събитията в банката, лекарите и физиотерапевтът решиха, че може да ме изпишат в четвъртък — прекрасно начало на деня. И сестрите, и санитарите, и всички останали се бяха отнасяли изключително мило с мен, и въпреки това ми беше писнало да кисна в болницата. Все още нямаше заловен човек от бандата, която беше отвякла бронирания автомобил на „Колт-Томпсън“, все още нямаше следа нито от камиона, нито от отвлечения с него трети охранител, а мен ако ме питаха, след като можеха да нападнат банка, колко щеше да му е да нахлуят и в болница?

Следобед, докато гледах с изключен звук някакъв тъп филм по телевизията и се притеснявах за мистър Йошиока, влезе мама:

— Имаш специален посетител, Джоуна. Може и да не ти се ще да го видиш, но трябва, независимо колко ще ти е трудно. — Попитах за кого става дума, а тя отвърна: — И за него е не по-леко, отколкото за теб.

— Малкъм ли е? — попитах.

Тя кимна.

— Нали ще намериш сили заради самия него?

— Страх ме е.

— Няма от какво да те е страх. Той се тревожи за теб. Нима ти не се притесняваш за него?

Замижах, поех дълбоко дъх, изпуснах го и отворих очи. Знаех какво очаква майка ми от мен и защо, та дори и защо беше *дължна* да го очаква. Изключих безгласния телевизор.

— Окей.

Той влезе с вечната си непохватна походка, със запасан нависоко панталон, та между маншетите и обувките се виждаха цели десет сантиметра бели чорапи, мама затвори вратата и излезе в коридора. Въпреки че бяхме сами, той почти не ме погледна, ами отиде до прозореца и се зазяпа в летния ден, който беше толкова ведър и топъл, все едно градът ни никога не е бил спохождан от никаква трагедия.

Понеже той мълчеше, почнах да се питам дали аз да не му проговоря пръв и какво точно да му кажа, но в този момент той успя да намери гласа си.

— Сам дойдох. Автобусите са ми ясни. Никак не е трудно. Само при едно от прехвърлянията леко се поозорих. — Направи кратка пауза, после продължи: — Нали виждаш, че не плача. Още преди време престанах и нямам никакво намерение пак да почвам. У дома разплачеш ли се, все едно си им се дал да те победят. Още преди хиляда години го разбрах. Дори когато ти кажат: „Бягай в гаража“, не бива, като отидеш там, да се разреवेश, понеже веднага ще те усетят. Не знам как го правят тоя номер, но моментално те усещат. Амалия понякога викаше, че те се зареждали от нашите сълзи, понеже били станали неспособни да произвеждат свои. Макар че точно тя вечно отстъпваше и все разправяше, че не били самите те виновни и че нещо им се било случило, че да станат такива. Аз обаче не съм чак толкова щедър.

Усетих, че точно в този момент не можех да му кажа нищо съществено. Просто Малкъм изпитваше нужда да приказва, както и нужда аз да го слушам, независимо колко трудно ми се удаваше слушането.

— През онази сутрин — каза, а аз се сетих за коя сутрин става дума — тя стана много рано. Имаше да свърши куп къщна работа, преди да ни заведе да си гледаме удоволствията, ако не искаше да си навлече куп упреци от тяхна страна. Първо, всяка сутрин трябваше да им приготви закуската — две закуски всъщност, и то по различно време, понеже те вече почти никога не се хранят заедно, а и никога не желаят да ядат от същото, което яде другият. Помогнах ѝ с това, че изпразних пепелниците от предната вечер, тъй като ония двамата вечно се разсейват, после смених хартийките в клетката на пилето и свърших още туй-онуй. Но след като дъртият закуси и замина на работа, а дъртата получи таблата със своята закуска на фотьойла пред телевизора, на Амалия ѝ оставаха да свърши още куп неща, че като се върнехме от центъра късно следобед, да успееше да сервира вечерята на масата и върху подноса за пред телевизора, преди оня да се е прибрал и да почне да ругае всички в работата. На него, ако го слушаш, му се налагало всеки божи ден да учи всеки идиот в цеха им как се ползва струг, понеже през нощта всички до един забравяли как

става това. Така че Амалия през онази сутрин бели моркови и ги слага в купа с вода, а аз беля картофи и ги слагам в друга купа с вода и изобщо се справяме със задачите до момента, в който тя се захваща с гъбите. Понеже милорд и милейди много държат на гъбите. Щом яденето е с месо, нали разбираш, задължително трябва да има и сос за заливка, а заливката трябва да бъка от проклетите им нарязани гъби. Или ако не е сос, трябва да е лазаня, а гъбите в проклетата им лазаня трябва да са толкова много, че да се задавят с тях. И Амалия, значи, вади не знам колко си кила гъби и трябва да ги изчисти и избели според *техните* изисквания, преди тримата да хванем автобуса. Ама не ми дава да ѝ помагам, понеже не съм ги чистел достатъчно нежно. Няма значение това, че проклетите гъби ще са в проклетата им лазаня или ще са залети със сос — майстор стругарят и неговата възлюбена веднага усещат, че гъбите са били обработени грубо, след което те заливат с мрънкания, упреци и тям подобни проклети.

Млъкна за малко да си поеме дъх и да се поуспокои. Но предпочете да продължи да гледа навън, а не към мен.

— И Амалия, значи, бърза да оправи гъбите, но и внимава да не ги повреди, опазил я господ, а аз виждам как ръцете ѝ треперят. Толкова се притеснява за тия гадни гъби, разбираш ли, да не им се случи нещо, но и да са готови навреме, сякаш съдбата на света зависи от това. Поглеждам я и виждам как цялото ѝ лице се е съсредоточило върху гъбите — ама нямаш си представа до каква степен — и как е прехапала устната си от старание. Щото тя е невероятно *надарен* човек, разбира и от изкуство, и от архитектура, и от музика, и от книги, а пък да не ти разправам как умее да пише, готова е да стане най-известната писателка на света, значи, на всичко отгоре са ѝ дали и *пълна стипендия* за четири години следване, но на тях хич не им пука, ами само гледат как да я размажат, ако проклетите им тъпи гъби не стигат или не им ги е сготвила според най-прецизните изисквания на резиденция Померанц.

Този път направи продължителна пауза. В началото дишаше тежко и учестено, буквално се бореше за въздух, но по някое време се успокои.

— Откакто се случи онова нещо, те все издават някакви звуци. Каквито се полагат при подобни случаи. Колко ужасно било. И колко несправедливо. Колко им липсвала тя. И колко празна била къщата без

нея. Но го правят само за парлама. И една сълза не са пролели до този момент. Само си поръчват ядене първо от тоя ресторант, после от другия и не престават да се оплакват. Опитаха да си купуват замразени готови ястия, но и те не им харесаха. Не престават да гледат тъпата си телевизия. Но предпочитат да говорят на стената, само да не е един с друг. Не се налага да ми казват да ходя да страдам в гаража — аз така и така го правя. Единствената сериозна промяна, която се забелязва у тях, освен това с какво се хранят, е колко повече почнаха да пушат. Димят като фабрични комини и двамата, повече от всякога. Понякога имам чувството, че се стремят да напълнят къщата с толкова дим, че да не забелязват, че... че нея я няма.

Едва сега се извърна от прозореца, дойде до леглото ми и впери поглед в безполезните ми крака.

— Даваш ли си обаче сметка за колко малко не успя тя да се махне от там.

— Знам — осмелих се да кажа.

— Пълна стипендия, в университета от септември. Каквато си пожелаеше, такава можеше да стане. И поради тази причина не плача. Няма да рева, по дяволите. Всичко й беше наред. И хубава беше, и талантива, и веселячка, и мила, и добра. Толкова хубаво се отнасяше с всички около нея. Животът, светът й бяха много по-ясни, отколкото някога изобщо ще ми станат на мен. Тя с такава стръв живееше бе, човек, с такъв хъс! През седемнайсетте си години беше изживяла повече, отколкото хората изживяват дори и за сто, така че и по този повод няма за какво да я оплаквам. Нямам причини да плача, нали ме разбираш?

— Така е — съгласих се.

И най-после той се реши да ме погледне в очите.

— И аз я обичах — казах.

Добре че по някое време си бях махнал и системата, и катетъра. Понеже Малкъм свали страничната преградка на леглото и с обичайните си неловки движения легна до мен. Положи глава върху гърдите ми, сякаш той беше по-малкият, по-младият от двама ни.

Сред най-големите чудеса на този свят, стига да му позволим да се случи, е това, как съвсем отскоро познат ни човек може едва ли не за едно денонощие да се превърне в главна фигура в живота ни и да ни стане не по-малко нужен от въздуха и водата. Макар да сме запълнили

този наш свят с омраза, завист и насилие, по почти всичко личи, че светът ни е създаден, за да вдъхновява дружбата и добротата.

— Недей да мразиш себе си, Джоуна — каза ми Малкъм. — Ти не си баща ти и никога няма да станеш като него. Бъди такъв, какъвто си, и нека двамата с теб си останем заедно такива, каквито винаги сме били. Вече си нямам никой друг освен теб, Джоуна. Само теб. Единствено теб.

И забрави, че се беше заклел никога повече да не плаче.

Много народ се изреди да ме посещава в болницата, само не и онази, която най-много очаквах — мис Пърл. Вярно, беше ми споменала, че ми е помогнала с каквото е могла и че всичко, което щяло тепърва да стане, зависело изцяло от всичките хора, които обитавали нейните улици, а моята роля в тези събития щяла да зависи единствено от мен. Но аз не преставах да се надявам да я видя отново.

Чак когато се отправихме към къщи в двайсет и една годишния дядов кадилак, се замислих за разходите, които щяхме да платим за болничния ми престой. Знаех, че имам някаква скромна застраховка, но в същото време съзнавах, че съм бил обект на възможно най-качественото медицинско обслужване.

Мама, седнала отзад до мен, каза:

— От болницата отказват да ни изпратят сметка за лечението ти, миличък. Външните лекари консултанти също. Ние не желаем да приемем милосърдието им. Молихме ги да си платим, пък макар и разсрочено, но нито един от тях не желае и цент да получи. Не мога да си обясня защо, освен може би с факта, че болницата се издържа от Католическата църква, а баба ти толкова години работеше при монсиньора.

— Явно светът е пълен с много добри хора — рекох.

— Несъмнено — съгласи се тя.

Седналият зад волана дядо Теди обяви:

— А аз съм горд от оказаната ми чест да возя днес двама души, които са най-добрите изсред добрите. Затова предлагам да спрем пред „Баскин-Робинс“ и да намалим с три килограма запасите им от сладолед по домашна рецепта, по индивидуален избор. Съгласни ли сте?

— Не е нужно да ме питаш повторно — отвърна му мама.

— Мен и първия път можеше да не ме питаш — обадох се и аз.

— Длъжен съм обаче да ви напомня, че в нашето семейство все още спазваме определени правила и в никакъв случай не сме

привърженици на лакомията. Така че няма всички да го изядем още тази вечер.

Пристигнахме си у дома. За моя най-голяма изненада, външното стълбище беше заменено с дълга, здрава рампа, а външната и вътрешните врати на долния етаж бяха подменени с по-широки, за да може през тях да минава инвалидна количка. Самата количка беше паркирана във всекидневната, дядо ме сложи да седна в нея и ме предупреди, че в къщата важат строги ограничения на скоростта. Килимите бяха прибрани и от четирите стаи на долния етаж и мебелите бяха разместени така, че да мога да се движа свободно по дъбовото дюшеме и кухненския балатум. Мебелите от столовата бяха закарани на склад, а на тяхно място бяха свалили обзавеждането от моята стая.

Най-внушителна обаче беше промяната, претърпяна от малкия дядов кабинет на долния етаж, който беше превърнат в баня с нисък умивалник, до който можех да стигна с количката си. Около тоалетната чиния бяха монтирани солидни перила, с чиято помощ щях да мога да се вдигам на ръце, за да се преместя от количката върху новия ми трон и обратно, без опасност да падна. И ваната беше съоръжена с ръкохватки.

— Ама как успяхте да направите всички тези промени само за единайсет дни? — не вярвах на очите си. — И откъде намерихте толкова пари, питам?

— И на двата ти въпроса мога да отговоря едновременно — каза дядо. — В нашата черква идват много свестни майстори, други пък живеят в махалата. Всичко е направено с доброволен труд. При това не сме ги търсили ние. Те сами дойдоха. А пък аз си падам и майстор бояджия, колкото и нескромно да звучи. Така че пари похарчихме само за материалите, без да се озорим кой знае колко.

Усещах колко е трогнат от добрината на съседите ни.

Друго обаче не знаех тогава и щях да го науча чак след много години, понеже го бяха пазили в тайна: един от градските вестници се опитал в началото да вдигне шум около факта, че съм бил в банката в момента, в който баща ми е оставил куфарчето си. Откъде съм можел да знам, че в него има бомба, питали. За мой късмет, това се беше случило във времето, преди медиите да се съюзят и да започнат вкупом

да предъвкват хората, докато накрая ги изплюят, само заради самата идея. Така че в случая атаката им срещу мен не била всеобща.

Журналистите от други два големи вестника се обърнали към полицията за повече подробности и научили, че баща ми ни бил напуснал и се развел с майка ми и че от много време както семейството ни, така и един близък на семейния ни кръг се отнасяли с подозрение към деянията му и към хората, с които общувал. Участвайки заедно с други представители на полицията на пресконференция, детективът Накама Отани обявил, че ако не била помощта, оказана им от семейство Бледсоу — майка ми си била възвърнала моминското име — те и досега нямало да имат и най-малката представа кои точно са извършителите на ужасния атентат във Фърст Нешънъл. Добавил и че само благодарение на моето присъствие там и на това, че съм видял баща ми, много от посетителите на банката са имали възможността да избягат или да се скрият, иначе жертвите щели да бъдат далеч по-многобройни. „Момчето е можело да побегне и да се спаси, но вместо това се е опитало да спаси околните — казал детективът Отани. — Заради така проявената от него смелост той завинаги се е лишил от способността да ходи.“ След това негово изказване дори нападналият ме първоначално вестник се присъединил към останалите и ме обявили за герой.

Майка ми и дядо ми обаче убедили всички — от медицинските сестри до приятелите ни — да не ми съобщават, че съм бил обявен първо за злодей, а след това за герой, тъй като това можело единствено да ми причини емоционална и психологическа травма. Били сме най-обикновено семейство музиканти, естрадни изпълнители и не сме се нуждаели от аплодисменти за това, че сме постъпили така, както трябва, в момент на стрес, тъй като и всеки друг щял да направи същото, а за умението ни да свирим и пеем правилно и донякъде стилно.

В случая мама и дядо Теди са проявили изключителна мъдрост. При всичкото чувство за вина и скръбта, която ме тресеше, сигурно с лекота съм щял да се скрия зад етикета ГЕРОЙ — и не само да се скрия, ами и да се къпя в тази своя слава. Достатъчно добре познавам себе си, за да си дам сметка, че подобен избор е щял да бъде нещо съвсем нормално за мен. А на ранната ми тогава възраст такава

самочувствие е можело да деформира жизнения ми път не по-малко, отколкото параплегията.

В четвъртъка, в който се прибрахме, заварих пианото все още във всекидневната, макар и с нова пейка, със същата големина като предишната, но с тапицирана облегалка. Едва впоследствие щях да установя колко години трябваше да минат, докато си възвърна уменията да пазя равновесие върху стол без странични облегалки — а тук става дума за пейка, която нямаше нито тях, нито задна облегалка. Добре поне че през последните две години бях пораснал достатъчно, за да не ми се налага да увеличавам обхвата на ръцете си с оня номер с приплъзването на задника, тъй като вече няха физическата възможност да го прилагам.

Сърцето ме заболя, като видях как дядо ми е позагрозил любимия си стейнуей. С възхитителна изобретателност беше намерил начин да използвам трите педала — тихия, задържащия и тонозадържащия — без да прибягвам до безползните ми крака. Демонтирал беше капака, с което беше оставил клавишите постоянно открити, а във вертикалната дъска зад него беше направил три отвора, в които беше монтирал три бутала, подобни на регистрови ключове на орган. От всяко бутало тръгваше здраво опъната жица, която минаваше през две макари зад лирата и стигаше долу до съответния педал, удължен, за да стърчи зад основата на лирата. При дърпане на буталото педалът се задействаше, а при бутането му назад се освобождаваше. Не било нито елегантно, нито идеално решение, но затова пък вършело работа, каза. Щял съм да мога да изпълнявам дори изискващи повече техника произведения, като тези от Моцарт, да речем, макар че за това щяло да се налага известна импровизация, за да имам свободна ръка, с която при нужда да опъвам или натискам буталото.

Имало и друг вариант — да съм използвал удължителите на буталата, които до този момент държеше по-настрана и едва сега ми ги показва с известно притеснение и с тържествен тон и изражение. Въпросните удължители позволяваха буталата да се прикарат над клавиатурата, на височина двайсет и пет сантиметра отгоре ѝ. Имаха гумени накрайници и щяха да ми позволят — само с леко усилие от врата — да захапвам нужния ми бутон със зъби и да го изтеглям, после да го връщам с брадичка в изходното му положение.

— Действат безупречно — обяви най-убедено дядо. — Е, ще ти трябват малко тренировки, докато им свикнеш. Но аз вече репетирах с тях и разработих техника, която, струва ми се, мога лесно да ти предам. Като решение не е нито елегантно, нито идеално...

А в мига, в който изчуруликах „но пък върши работа“, той изведнъж се заколеба, но после осъзна, че в гласа ми няма и капка отчаяние, и се засмя доволно.

Колко ли мъка му е коствало да конструира за своето внуче чудо подобно устройство за контролиране на педалите. Както споменах вече, самият той свиреше с неповторима елегантност и стил и притежаваше най-добрата лява ръка на света. Само за две години бях успял да го настигна в това отношение, той много се гордееше с дарбата ми и с нетърпение очакваше да го надмина — което според него било въпрос само на дни. Сигурно вече е съзнавал, че никога всъщност няма да го надмина и че би било истинско чудо, ако изобщо успеях с помощта на регистровите ключове да се приближа до неговото ниво. Това обаче не му пречеше не само да вярва в тази възможност, но и да ме кара и аз да повярвам в нея. Винаги много съм го обичал, но в този миг усетих, че го обичам повече от всякога.

Мама и дядо не ми предложиха да изпробвам модификациите, макар да усещах, че им се искаше. Не бях пипал клавиатура от единайсет дни и при други обстоятелства сигурно щях и аз да изгарям от нетърпение. Сега обаче не ги помолих да ми помогнат да се преместя от количката на пейката. В случая оправданието ми, че съм останал съвсем без сили, звучеше съвсем достоверно.

Лекарите бяха заявили, че от кръста нагоре съм запазил напълно телесните си функции и сила. Като се изключи първият миг след идването ми в съзнание в следоперационната зала, когато се уплаших, че не чувствам хваналите ръката ми мамини длани, самият аз също нямах причини да подозирам, че съм загубил дори малка част от чувствителността или координацията на двете си ръце. Но сега, през първия ден от завръщането ми, изправен и пред допълнителното предизвикателство да боравя с регистровите ключове, нямах куража да проверя правотата на лекарското заключение.

На сутринта обаче намерих необходимата ми смелост. Ей богу, тепърва щеше да ми е нужна.

През първата нощ в новата ми стая лежах в тъмното и си повтарях шепнешком по десет пъти мотивиращата мантра, която сам си бях измислил: „Аз не съм като Тилтън Кърк, аз не съм като Тилтън Кърк...“.

По време на втората десетица почнах да наблягам на първата дума: „Аз не съм като Тилтън Кърк, аз не съм като Тилтън Кърк...“.

После преместих ударението върху втората: „Аз не съм като Тилтън Кърк, аз не съм като Тилтън Кърк...“.

При четвъртата серия започнах неговото име да произнасям с презрителен тон: „Аз не съм като *Тилтън Кърк*...“.

Сигурно съм прошепнал фразата няколкостотин пъти; не ги броях, но знам, че заспах с тези думи на уста.

Майка ми несъмнено щеше да остане поразена. Но и в това не съм убеден. Сутринта станах преди всички останали. Когато мама слезе, вече бях напълнил ваната с гореща вода, бях се изкъпал и облякъл с триста зора, та тя ме завари пред рояла как се мъча да свиря и да боравя ръчно с регистровите ключове.

— Ще бъдеш ли така добра да ми сложиш удължителите? — помолих я.

Тя и дума не каза по повод усилията ми да се справя с предизвикателствата, пред които бях изправен, но затова пък я чух по-късно да пее в кухнята, докато приготвяше закуската.

След като и дядо слезе, закусихме заедно на масичката, после той седна до мен да ми демонстрира част от техниката си за боравене с удължителите на регистровите ключове.

Не беше възобновил петъчните си изпълнения в универсалния магазин и подозирам, че беше готов да остане до мен през целия предобед, но трябваше да докара мисис Лоренцо с багажа ѝ. Тя се беше съгласила да служи като моя гледачка — да прави предписаните от терапевта упражнения на краката ми и изобщо да се грижи за мен.

Щеше да се нанесе в предишната ми стая на горния етаж, заплатата ѝ поне в началото нямаше да е особено голяма и щеше да се храни с нас.

Репетицията ми след заминаването на дядо беше съпроводена от куп неудачи до мига, в който случайно вдигнах глава и видях през отворения прозорец как Малкъм прекосява улицата. Прехвърлих се на мускули от пейката в количката и когато той звънна, лично му отворих.

— Що не си носиш брадвата? — попитах.

А той пристъпи неловко от крак на крак, сведе поглед към мен и отвърна:

— Предпочитам да му викам „моя саксофон“.

— Да бе, да.

— Май така ще стане.

Може и да е имал представа какво дядо ми беше направил със стейнуея, но можеше и да няма, а пък аз исках да поотложка с известно време запознанството му с промените, затова предложих:

— Дай да поседим на верандата.

Такава жега и влага царяха през този юлски ден, че чак на птиците не им се летеше, нито на пчелите им се бръмчеше. Ако се понапънеш, човек сигурно щеше да чуе как цвърчи асфалтът по улицата.

— Как я караш? — попитах.

— И по-добре е било.

— К'во ти правят домашните?

— *Домашните ми* ли рече? Да не съм ти оня пакостник Бийвър Клийвър от телевизията?

— Само питам.

— Старият само разправя как щели да го повишат. Че каква повисока длъжност от „бригадир на стругарска смяна“ може да има? Цар на стругарите ли чака да го направят?

— А тя?

— Започна и в леглото да пуши. В най-скоро време ще изгоря, докато спя. Не че ме плаши тая перспектива де.

— Не говори така.

— Най-сериозно ти го казвам.

— Ако така ще разсъждаваш, не желая повече да те виждам.

— Хубаво! Що не вземеш да ме изхвърлиш от вас?

— Току-виж съм го направил.

Той помълча известно време, после каза:

— Забелязал ли си оня ван, дето е паркиран пред къщата на Ярузелски? Говори ли ти нещо?

— Виждам го, че е форд.

— Майка ти и дядо ти не ти ли казаха какъв е?

— И без тях ми е ясно, че е форд.

— В него седят наблюдатели от полицията.

— И какво толкова наблюдават?

— Вашата къща. Да не би случайно да се появи я баща ти, я някой от лудите му приятели.

— Това пък откъде го разбра?

— Като ти дойдох на свиждане в болницата. Майка ти още не ме беше видяла. Разговаряше с някакъв полицаи в коридора и ги подслушах. Ванът оттогава не е мърдал от там.

Предното стъкло беше от потъмнените, така че не се виждаше дали вътре има някой.

— Интересно защо на мен нищо не са ми казали?

— Сигурно не са искали да те уплашат. А пък на мен не ми пука, че мога да те уплаша.

— Аз вече хич не се плаша лесно.

— Именно затова не ми пука, че мога да те уплаша.

Мама вероятно е усетила по интуиция, че засега не желая да показвам пианото на Малкъм. Изнесе ни навън малка хладилна кутия с лед и четири коли и чиния курабии.

Погледахме известно време, но така и не видяхме никой да се качва или да слиза от вана.

После Малкъм заключи:

— Няма начин вътре да има и тоалетна.

— Може пък да са на катетри, като аз в болницата.

— Е, ченгетата не са чак *толкова* себеотдайни.

— Може и да са, ако са били в „Манзанар“.

— Тоя пък „Манзанар“ откъде дойде?

Разправих му всичко, което бях прочел в библиотеката.

— Понякога си мисля, че е хубаво човек да е бял — отбеляза Малкъм.

— Само понякога ли?

— На мен през повечето време ми се ще да съм самоанец. От Самоа, нали разбираш?

— Защо?

— Ами защото тамошните мъже са над метър и деветдесет и тежат по сто и четиресет кила, обаче такива плавни движения имат, все едно в друг живот са били танцьори. И аз искам да съм грамаден и силен, но грациозен.

— Няма да се учудя, ако се преродиш в някой товарен кон тогава. Аз защо пък имам чувството, че самоанците са белокожи?

— На теб всички ти се виждат белокожи. Какво мислиш, че си разправят ония ченгета във вана по наш адрес?

— „Ама че навити копелета са тия.“

— Ти според мен си жив телепат.

Поседяхме доста дълго на верандата, а когато Малкъм се накланя да си върви, го изпратих с думите:

— До понеделник не ме търси, а като дойдеш тогава, донеси си и брадвата.

— Защо пък чак в понеделник?

— Защото цял уикенд ще репетирам, да си възвърна формата.

— Саксофона, викаш, да си донеса, а?

— Донеси си брадвата.

— Не по врат, ами по шия.

— Айде, чупка.

Той слезе по рампата, спря се на тротоара и се извърна да ми каже:

— Ей, пич, страшно се радвам, че се върна.

— Още не съм се върнал — рекох, — но и това ще стане.

После поседях и малко сам на верандата. Точно в единайсет от пряката на запад от къщата се появи ван без прозорци и паркира зад бежовия форд пред къщата на Ярузелски. Двата автомобиля си приличаха като две капки вода. Само след минута-две първият си замина. Край на смяната.

Предполагам, че в природата съществува закон, който гласи, че животът ти може да пада надолу само донякъде, преди да отскочи пак нагоре. И си позволявам да твърдя, че когато не загинах при онзи атентат, а само загубих подвижността на краката си, стигнах до свой личен рекорд в падането и че точно тогава нещата потръгнаха за мен — и за семейството ми — нагоре; когато установих, че ще мога да пикая така, както винаги съм го правел, само че вече от седнало положение. От въпросния петък насетне започнаха да ни се случват все положителни неща.

На мама ѝ се обадил някакъв импресарио, който досега не желаел да я лансира, но този път я поканил да се яви на прослушване в заведение, на име „Даймънд Дъст“, в 16:30 на следващия ден. Бил най-готиният нощен клуб в града и тя предположила, че ще им трябва само за една-две вечери в най-непосещаваните дни, вероятно понеделниците и вторниците. Не, рекъл импресариото, ставало дума за водеща певица пет вечери в седмицата и щяла да пее с бенд от четиринайсет музиканти. Клубът бил поет от нови собственици, които си поставили за цел да издигнат още повече категорията му. И добавил:

— Стилът, който искат да наложат, е малко особен, но съм сигурен, че ще се справите. Искат да ви чуят как пеете парчета от рода на „Embraceable You“, „A Tisket, A Tasket“ и „Boogie-Woogie Bugle Boy“.

Докато вечеряхме обаче, на мама ѝ мина крайно неприятна мисъл. Положи вилницата си до чинията и каза:

— О, не. Ами ако всичко това става заради Тилтън?

Дядо вдигна глава от разкошната лазаня с пилешко, която мисис Лоренцо беше донесла при преместването си.

— Че какво общо може да има с Тилтън?

— Лош човек — завъртя глава мисис Лоренцо и се намръщи.

— Този атентат стана национална сензация — обясни мама. — Той се укрива от властите. Няма да се учудя, ако ми предлагат тази работа само в качеството ми на бивша съпруга на беглеца. Сигурно се надяват да привлече какви ли не любопитни идиоти, които ще ме виждат в ролята на Бони, а него като Клайд.

— Отвратителен филм — отбеляза мисис Лоренцо. — Единствено Джийн Хекман ми хареса. Голяма звезда ще стане от него.

Дядо обаче не отстъпваше:

— „Даймънд Дъст“ не е заведение, което ще падне толкова ниско в рекламата. За тях музиката е сериозна работа. Да не говорим, че ако беше права, щяха да те искат тъкмо за вечерите със слаба посещаемост.

— Казах „сигурно“ — отвърна мама, но съмненията май не я напуснаха. — Иначе откъде собствениците на такъв клуб ще са чули за мен?

Тук дядо вдигна отчаяно ръце, сякаш се предаваше.

— Гледали са те в „Слинки“ или някъде другаде и са усетили, че си прекалено висококласна за такива места. Не се мъчи да отгадаеш какво ти е замислил твойт ангел хранител, моето момиче.

В съботата тя отишла на прослушването, очаквайки да завари само корепетитор пианист, а се оказало, че били викнали целия бенд по-рано заради нея. Управителят Джонсън Оливър — явно привърженик на правилния метод на пряко ръководство — ѝ връчил аранжиментите на трите песни, които искали да им изпее, и ѝ дал достатъчно време да се усамоти в ъгъла, че да ги разучи:

— Засега от вас се иска просто да усетите какъв е нашият подход към музиката. А момчетата постепенно ще се приспособят към вашия стил на пеене.

Тя запяла, те почнали да се нагаждат, а на нея ѝ се сторило, че никога през живота си не е пяла така хубаво. Когато стигнали до „Boogie-Woogie Bugle Boy“, поне дузина от кухненските работници излезли да я слушат, а като свършила, всички, включително и музикантите, избухнали в аплодисменти.

Импресариото също присъствал, без да я е уведомил предварително, и след като се споразумял с Джонсън Оливър, я шашнал, като още там, на място, ѝ предложил договор с хонорар, за какъвто не смееа дори да си мечтае.

Продължавала да я тревожи единствено мисълта, че самият собственик току-виж се окаже с очаквания, каквито тя дотогава упорито отбивала. Затова попитала кога ще има възможността да се запознае с големия бос, а Джонсън Оливър, с когото явно била намерила общ език, рекъл:

— Млада госпожице, аз съм новият собственик и управител и ако започнете работа при нас, това заведение ще се окаже изключително печелившо.

Мама ни разправи всичко това по време на вечерята и мога да се закълна, че и да бяхме угасили четирите свещи на масата, сиянието ѝ щеше да ни е достатъчно, че да се нахраним спокойно.

След всички преживени тегла нямах думи да изразя колко щастлив се чувствах заради нея. И ако някой ми беше казал, като си лягах, че на другата сутрин ще мога пак да ходя, като нищо щях да му повярвам.

В неделя вечерта, двајсет и четири часа след като се завърнала в града, Фиона Касиди седнала на ръба на мотелското легло, вдигнала телефона от нощното шкафче и дала поръчка за междушатски разговор.

Дългите ѝ доскоро коси били подстригани късо, на модерна прическа и изрусени; румените бузи и бледото лице били потъмнели след сума ти часове под кварцова лампа, а след това и на истинско слънце, та била сигурна, че никой няма да я свърже с бомбаджийката на разпространяваната от полицията сред медиите снимка. С помощта на единия от трите фалшиви документа за самоличност, с които Лукас я бил снабдил месец по-рано, успяла да вземе под наем кола и стая в небиещ на очи мотел.

Когато Лукас вдигнал отсрещния телефон, на петстотин километра от там, тя казала:

— Наблюдават, и то неотлъчно.

— По кой начин?

И тя му разправила за фордовете без странични стъкла.

В понеделник сутринта дядо Теди откара мама до „Уулуъртс“ да си върне служебното облекло, тъй като нямаше повече нужда да работи и там.

А малко след като мисис Лоренцо ми направи ежедневните упражнения, пристигна и Малкъм с брадвата си. Дори и да е знаел за промените по стейнуея, много убедително се престори на изненадан.

Исках първо да ме погледа, докато му изсвирия няколко парчета. Започнах с „Walking to New Orleans“ на Фатс Домино, което върви с лекота, после изкарах още едно на Фатс — „Whole Lotta Loving“, което си е жив, як рокендрол — но и двете не изискваха някаква особена работа с педалите. Затова реших да завърша с истинско произведение на суинга — „Easy Does It“.

Изсвирих го и без да го погледна, му предложих:

— Дай сега да изсвирим две-три неща заедно.

Той каза заглавие, изкарахме го с лекота, после аз се сетих за друго, което също се получи добре.

И чак като заглъхнаха и последните акорди от стейнуея, посмях да го погледна.

— Е, какво ще кажеш?

— Страхотен си. Фантастичен.

— Не ми вдишвай пушек в задника, Малкъм Померанц.

— Сериозно ти казвам — много добре ги изсвири. Няма да те лъжа — адски неща преживя и дълго не беше пипал тая клавиатура, поради което ще ти е нужно още време. Но изобщо не очаквах да започнеш да свириш така добре толкова скоро, особено когато ти се налага да опъваш и натискаш всичките тия бутала.

Кимнах му.

— Я вземи кола от кухнята и я изнеси на верандата?

— Дай още малко да поработим — завъртя глава той.

— И това ще стане. Тепърва ще свирим заедно. Но засега изнеси колата на верандата.

Излязох с количката през предната врата. Онзи форд обаче се беше изместил от къщата на Ярузелски на изток, в близост до дома на семейство Раковски.

Малкъм донесе две измръзнали коли, почти успя да изтърве едната, но я грабна, преди да се разбие в пода, връчи ми втората и каза:

— Старият май я е ударил.

— Кого? Майка ти ли?

— Има синина на челюстта. Но имам чувството, че и тя му го е върнала, ако не е посегнала първа, щото и неговото око е насинено.

— Кога е станало?

— В неделя, докато съм бил в гаража. Напоследък редовно съм в гаража. И бих стоял там постоянно, ако изкарат проклетата си кола, че да имам повече място.

— Друг път правили ли са го?

— Аз поне не знам. Но нещата се променят. Те винаги се променят. Но невинаги към по-добро.

Денят беше повторение на петъчния: пак толкова горещ, че птиците ги мързеше да летят, ами си стояха по дърветата или се разхождаха по двора под сянката на големия явор и кълвяха лениво из тревата, сякаш не им се ядеше, но се чувстваха длъжни да отчитат дейност.

— Не съм загубил способността си да свиря — рекох — и ще се усъвършенствам още повече, но не се виждам да изляза пред публика.

— И това ще стане. Бас държа. Нали затова сега сме се събрали.

— Дано не е точно затова, защото, ако наистина е така, аз се отказвам.

— Какви ги приказваш? Изобщо не мога да те разбера.

— С тия бутала нищо не се получава, когато използвам ръцете си. Не мога да свиря така, както трябва. А как изглеждам отстрани, когато използвам зъбите си?

— В какъв смисъл „как изглеждаш“?

— Ти какво? Да не престана изведнъж да разбираш английски?

— Добре изглеждаш — каза. — Съвсем нормално. Интересно.

— Интересно като жонглираща маймуна ли?

— Това пък какво ще рече, по дяволите — озъби се насреща ми той.

— Нямам никакво намерение да ставам сензация. „Тази вечер... на сцената... Джоуна Сакатото Чудо... който отказва да се ПРЕДАДЕЕЕЕ!“

— Слушай, пич! Никак не ми е приятно да те слушам как се подиграваш със себе си — изсъска ми през зъби той.

— Ами то все някой трябва да каже истината. Аз ако не съм критичен спрямо себе си, на кой друг да разчитам? Вредно е човек да е безкритичен.

— Това пък кой ти го каза?

— Човек, който е по-умен и от двамата ни, взети заедно.

— То почти всички са такива.

— Именно.

Допихме си мълчаливо колите.

— Не е толкова страшно, Малкъм.

— Да бе. Никак не е.

— Напоследък все Вермеер ми е в акъла.

— В смисъл?

— Как двеста години е тънал в пълна забрава, а сега го смятат за най-великия на всички времена.

— Да не си решил да зарежеш пианото и да хванеш четката?

— Ако Вермеер е бил пианист, изпълнител, никой е нямало да го преоткрие два века след смъртта му.

— Ти ме хвърли в шеста глуха бе, пич.

— Преоткрили са го, понеже е оставил нещо след себе си. Не разбираш ли? Не става дума да са го изкопали двеста години след като са го заровили и той оттогава все да си е жив. Преоткрили са творбите му.

— Ей, ти май за съвсем прост ме имаш.

— Това, че не мога да концертирам, да изляза на сцена пред публика, може да се окаже и положително, понеже ще ми позволи евентуално да пиша музика. Да творя.

— Песни ли да пишеш имаш предвид?

— Поне музиката към тях. За текстовете не съм много сигурен.

— Само на десет години си.

— Карам единайсетата. Но и не очаквам още утре да сътворя някой хит. Доста години ще трябва да се потрудя, докато стигна дотам.

— И какви песни по-точно?

- Ами рокендрол, да кажем.
- Да, това се търси в момента. Но нови суинг парчета никой не купува.
- Рокендролът е подходящ за начало.
- Или пък балади, песни за любов — подсказа той. — Или блус.
- Дори това. Защо не?
- Кънтри-енд-уестърн?
- Също нищо против — свих рамене.
- Бродуейски мюзикъли?
- Би било интересно.
- Симфонии?
- Е, чак пък симфонии...
- За тях поне ще трябва да почакаш, докато станеш на дванайсет.
- Не мога да се сравнявам с Моцарт — рекох.
- Крайно време беше да проявиш известна самокритичност.
- Може и с никого да не мога да се сравнявам — нито с Моцарт, нито с Коул Портър, Док Помус или с когото и да било друг автор на хубава музика. Но съм длъжен да опитам, не мислиш ли?
- Длъжен си — съгласи се той. — А и ти не си „никой“.
- Поприказвахме си още известно време на тази тема, а когато той тръгна да си ходи, го попитах:
- Случайно да ти се намира електрическо фенерче?
- Фенерче пък за какво ти е?
- Друг път ще ти кажа. Просто ми трябва.
- Мога да ти намеря едно.
- Безкрайно ще съм ти благодарен. Утре?
- Хубаво. Утре ще го имаш.

На другия ден много ме боля, докато ми вадеха конците от гърба, макар да не беше нищо в сравнение с летежа и падането ми по време на взрива. Докторът обяви, че е доволен от отбелязания от мен напредък, аз казах, че и аз съм доволен, при все че не забелязвах да съм напреднал изобщо, а и не очаквах подобно нещо, особено що се отнасяше до вероятността да прохода.

И тъй като баща ми беше все още в неизвестност, но на свобода, дядо каза, че не желае мама да ходи на работа с автобуса или пеша, а нямал доверие и на такситата. Затова още същия ден ѝ авансира първата вноска за кола на старо — кафяв буик комби, модел 1961 година, с цвят досущ като на шоколадова вафла „Неко“. Дизайнът му беше адски готин, независимо че беше комби, а това, че инвалидната ми количка беше сгъваема, щеше да позволява на мама да я качва отзад в комбито и да ме вози навсякъде.

Поканен още от предната седмица, мистър Йошиока пристигна същата вечер с огромен букет рози, който сигурно с триста зора беше пренесъл с автобуса. Възхити се от буика, който беше в идеално състояние, въпреки че имаше навъртени сто хиляди километра. Докато вечеряхме, му подметнах, че му е време и той да се сдобие с кола, но той каза, че така и не сколасал да изкара шофьорски курс.

— Да не говорим — рече, — че ще ми липсва ходенето пеша на работа. Толкова години вече изминавам този път, че всяка сграда, всяка пукнатина по тротоара и всеки детайл са ми като стари приятели.

— Но пък няма да ви вали дъжд.

— О, дъждът също ми е специален приятел, Джоуна. Нашепва ми тихичко, а когато му говориш, винаги се съгласява с теб: *Йессс, йессс, йессс, йессс*. Дъждът не знае как да каже „не“. Затова е идеален спътник.

— Ах, каква очарователна мисъл! — плесна леко и бързо с ръце като малко момиченце мисис Лоренцо.

Мистър Йошиока много се зарадва на вестта за новата работа на мама и обеща да присъства на премиерата ѝ.

— По-добре изчакайте една седмица — каза му мама. — Първата ми репетиция с оркестъра ще е утре. А първата седмица ще оглаждаме ръбовете, ще търсим най-доброто звучене като ансамбъл.

След вечерята мистър Йошиока изрази надеждата, че ще им посвиря на пианото, но аз се измъкнах с оправданието, че болката от ваденето на конците няма да ми позволи да дам максималното от себе си.

Въпреки преработката, педалите все още можеха да се използват и с краката, та дядо Теди седна да акомпанира на мама и тя изпя три от любимите му композиции на Джими Макхю — „On the Sunny Side of the Street“, „I Feel a Song Coming On“ и „I’m in the Mood for Love“ — все по текстове на Дороти Фийлдс.

Мисис Лоренцо и мистър Йошиока изслушаха краткия рецитал седнали на дивана. Шивачът гледаше като омагьосан с блесналите си черни очи, а след третото парче каза на дядо:

— Щом утре вечер не мога да видя дъщеря ви, на всяка цена ще дойда вас да гледам.

— С удоволствие ще ви приема като мой гост — отвърна дядо, — но ще трябва да почакате до следващата или по-следващата седмица. Тази седмица хотелът ще е пълен, включително и в неделя, тъй като в него ще се състои голяма конференция, и всички места в ресторанта, в който свиря, са запазени отпреди месец.

Когато след време си облякох пижамата и си легнах, мама дойде да ми пожелае лека нощ.

— Чудесна вечер изкарахме, Джоуна. Усещам, че съм станала голяма почитателка на твоя приятел.

— Добър човек е той.

— А пък ти си смело момче. Съжалявам, че толкова те боля при ваденето на конците.

— Е, нали вече ги махнах. Още ме понаболява, но ще се оправя.

— Да, знам, че ще се справиш — съгласи се тя. — Винаги ще успяваш да се справиш.

— Ще може ли да излезем някъде с комбито през първия ти почивен ден?

— Говорим за понеделник. Къде ти се ходи?

— На някое много готино място.

— На такова място ще те заведе, че шапката ще ти падне — засмя се тя, наведе се и ме целуна по челото. — Приятни сънища.

След като излезе, изгасих лампата. И както си лежах в тъмното, извадих фенерчето изпод възглавницата.

Малкъм го беше намерил в магазин за евтини стоки. Но така и не пожела да ми каже за колко го е купил.

— Представи си, че съм го откраднал. Но ако си намислил да го ползваш, след като майка ти те прати в леглото, и да ми пишеш симфонии, вместо да спиш, да не си посмял да й кажеш кой ти го е дал.

Макар да не изключвах и обратното, нямаше да се учудя, ако наистина се сбъднеше сънят, в който се бях озовал заклещен в непосредствена близост с умряла жена. Но при перспективата да се събудя сред непрогледен мрак, заобиколен от шума на буйни води, предпочитах да имам все пак някакъв източник на светлина.

Като включих фенерчето, установих, че тънкият му лъч не стигаше кой знае докъде, но все пак по-далеч, отколкото бях очаквал, и образува блед пръстен светлина върху тавана с център по-тъмен в сравнение с периферията — изобщо нещо като око, което се беше втренчило в мен.

Джо Тортели прекарал цяла седмица в Лас Вегас, където един от големите хотели му осигурил безплатен апартамент, тъй като бил техен ценен „кит“ — клиент, който хвърлял огромни суми в казиното. По някаква случайност през същата седмица бил станал и атентатът във Фърст Нешънъл. А той от Лас Вегас запитал с някаква кабаретна танцьорка за Сан Франциско, а от там — на юг към курортите на Нюпорт Бийч: меден месец без брачни облаги. През целия този период не проявил ни най-малък интерес към новините.

Върнал се в града — sans^[1] танцьорката — през следобеда, в който ми махнаха конците. Неговият доверен човек и дясна ръка Тони Ъркъл така и не посмял да безпокои Тортели по време на романтичната му авантюра. Но в мига, в който шефът му се върнал, Ъркъл му докладвал за опасенията на управителя на много от имотите на Тортели, че може да е дал под наем една от поверените му сгради на човек, когото издирвали във връзка с атентата в банката и обира на бронирания автомобил на „Колт-Томпсън“.

Джо Тортели притежаваше многобройни имоти в града ни: жилищни кооперации, офис сгради, гаражи и други. Сред тях били и няколко големи, ръждясващи и в повечето случаи стоящи без наематели бракувани армейски бараки тип куонсет, разположени в някогашен индустриален район, чието застрояване предстояло. В случая ставало дума тъкмо за една от тези бараки, която била отдадена под наем за срок от шест месеца на човек, който уж имал спешна нужда от временно складово помещение.

Ъркъл обаче бил оставил без последствия подозренията на управителя, тъй като Джо Тортели по принцип смятал полицията за свой враг и не желаел да възбужда ненужно подозрителността ѝ към предприятията му, при все че в последно време повечето от тях били съвсем законни. Но щом Тортели се завърнал у дома, Ъркъл го уведомил за съмненията на управителя и поискал нареждания какво да предприеме по-нататък.

— Върви да огледаш — рекъл Тортели. — И вземи тоя-оня със себе си. Ако ония каубои бомбаджиите наистина са използвали бараката за тази цел, отдавна са се изнесли от там, но сме длъжни да знаем какво става, преди да вдигнем шум.

Ъркъл и тримата му помощници заварили там бронирания камион, помощния ван с имитацията на емблемата на „Колт-Томпсън“ и превтасалото тяло на третия охранител, който от петнайсет дни бил в неизвестност.

Така че още в сряда сутринта сензацията с атентата и обира, която беше позатихнала като новина, избухна с нова сила.

[1] Без (фр.). — Б.пр. ↑

На петстотин километра от града, в съседен щат, Лукас Дракман, Смолър и Тилтън охолствали в отдавна неексплоатиран чифлик върху 850 декара, който били закупили преди години именно с такава цел — да им послужи някой ден за убежище.

Макар да не възнамерявали изобщо да напускат града, ако първоначалният им план се сбъднел точно. Властите нямало да имат абсолютно никаква представа кои можело да са извършителите. Така че щом Смолър отворел бронираната задна врата на камиона с оксигеновата горелка и влезели във владение на милион и шестстотинте хиляди долара в брой, нищо нямало да им попречи да си се върнат право в къщата, която гледала към „Ривърсайд Комънс“.

Наличието на оня японски педал на пейката в парка може би е следвало да подсказва на Дракман, че нещата може и да не се развият точно според очакванията им. Но те по това време се били вече напompали да действат, а и самият той бил твърдо убеден, че победата никога не била на страната на колебливите.

След акцията се завърнали в бараката тип куонсет, където разполагали с радиоприемник, на който се хващали и честотите на полицията, с обикновено радио и с телевизор, по който да следят новините. Смолър още влизал през солидната врата, когато Фиона им викнала да гледат какво предават по телевизията. Пред Фърст Нешънъл стоял репортер и интервюирал рошава жена с дребни отломки в косите ѝ — касиерка, която била зад гишето си в момента, в който бомбите експлодирали.

„Някакво момченце, негърче — разправяла, — викна да сме бягали, щото имало бомба. Помислих, че си прави глупава шега, но в един миг осъзнах, че е на сериозно. Та то ми спаси живота. Свих се на пода зад гишето и така оцелях.“

„Момченце, казвате — продължавал да я разпитва репортерът. — То тук ли е още? Виждате ли го някъде?“

А тя завъртяла глава и отговорила с разтреперан от вълнение глас: „Не. То, горкото, пострада зле. Даже в началото си помислих, че е умряло. Като момичето. То, момичето... беше умряло на място. Ужас! До него стоеше на колене друго момче. Опитах се да го изведа с мен — бялото момче, имам предвид — но то отказа да дойде. Приятелчето му било още живо и в никакъв случай нямало да го остави“.

„Кое приятелче?“ — попитал репортерът.

„Онова, малкото негърче. Джоуна. Другото момче така каза: «Джоуна е още жив. Не мога да го оставя».“

Дракман бил готов да убие Тилтън още в този момент, там, в бараката. Но съзрял изписания на лицето на баща ми истински шок. И се отказал от прибързаната екзекуция.

Застаналата до Дракман Фиона обявила злокобно: „Джуджу“.

Лукас Дракман поначало си паднал по окултното. „Джуджу? Вуду? За такива работи ли става дума?“

„Този Джоуна. Джоуна Кърк. Още при оная първа наша среща трябваше да му разбия маймунската физиономия. Гадно шантаво копеленце. Вярва в джуджу магиите. И има една метална кутия, пълна с уанга. — Усетила, че думата е непозната на Дракман, и му описала колекцията ми от интересни боклуци по начин, който никога не би ми хрумнал: — Уанга значи «талисмани». Освен тях има и фетиши — предмети, на които се приписва свръхестествена сила.“

Именно тогава, в сряда сутринта, шестнайсет дни след атентата, докато Дракман, Смолър и баща ми си седели около кухненската маса в чифлика и обсъждали предстоящата революция, телевизията съобщила новината за намирането на камиона на „Колт-Томпсън“ и изчезналия — убития — охранител. Единствено, разбира се, нямало и следа от милиона и шестстотинте хиляди долара кеш.

Тилтън от сума ти време ги увещавал, че не трябвало никога повече да припарват в града. Дракман обаче бил непоклатим: „Имаме да си връщаме. Освен ако не ви е хванало шубето. Няма да оставим ненаказан никой, който е застанал на пътя на Делото ни, братя“. Смолър изпитвал известни колебания, но параноята толкова отдавна го друсала, че повечето време заемал страната на Дракман. Накрая и самият Тилтън се съгласил с неизбежността на акцията.

Поначало възнамерявали да се върнат през идния петък, но според Дракман намирането на бронирания камион налагало известна

промяна в графика им. Той поначало бил заклет привърженик на смелите действия и способността на картите Таро да предсказват бъдещето. Освен това вярвал силно в Хитлер и Сталин, но те били отдавна покойници и нямало как да му дадат акъл. Затова решил да следва съветите на картите Таро и съответно изпратил с шпионска мисия срещу нас скрилата се зад новата си външност Фиона Касиди. Затова сега пак извадил тестето със седемдесет и осем карти, разбъркал ги и наредил пет с картинките надолу под формата на кръст върху кухненската маса. После ги заобръщал една по една и след известен размисъл обявил: „Казват ми да не се оттегляме, да не губим време, ами да се понесем още по-устремено напред“.

Впоследствие Дракман щял да признае пред полицията, че наличието на купища пари и непукизмът пред закона осигурявали едно основно предимство: възможността да се сдобиеш с всичко, което ти е необходимо, и то буквално на мига. Тъй като поначало бил заможен човек, изобщо нямал нужда от онова, което с хората си задигнал от „Колт-Томпсън“. Но идеологията повелявала, че борецът за Делото, революционерът бил длъжен да срути прогнилата система със собствените й пари, а не със своите. И щом Фиона му доложила в събота, че къщата ни продължава да е под наблюдение, Дракман се бил свързал с отдавна познати му негови съмишленици от друг град, не от нашия. Срещу съответното заплащане те се съгласили да му доставят ван марка „Форд“ от същата година, същия модел и същия цвят като онзи на нашата улица, с приличащи на истински контролни номера, регистриран на едно от фалшивите му имена. Доставчикът щял да му го докара в четвъртък следобед.

Намерението на Дракман било да се срещне в петък с Фиона, да разменят впечатления и още същата нощ да се промъкнат в дома на семейство Бледсоу. Но сега, като се доверил на интуицията си и на картите Таро, постановил: „Още утре потегляме за натам и влизаме в къщата утре през нощта“.

В момента и метеорологичната карта на телевизията предсказвала силни дъждове след четвъртък следобед в целия регион, а това допълнително засилило убедеността на Дракман, че трябва да избързат. Нощният дъжд щял да им осигури идеално прикритие.

Мама слезе малко след единайсет в четвъртък предобед и ме завари настанил се пред кухненската маса в инвалидната ми количка, зачетен в една от дядовите книги — спомени за „Тин Пан Алей“ — прякорът на онази отсечка на нюйоркската Двайсет и осма улица, заключена между „Бродуей“ и Шесто авеню, където издателите на партитури и композиторите процъфтявали от 1886-а до края на 50-те години, когато рокендролът промени света. Според мен първата стъпка към успешното ми композиторско творчество изискваше да се запозная с биографиите на успелите в тази област, върху които се е крепила славата на „Тин Пан Алей“ — У. С. Хенди, Хари Уорън, Ървинг Бърлин, Коул Портър, Джими ван Хойзеб, Лернер и Лоу...

Върху дъската до мивката мисис Лоренцо режеше картофи на филии за пържене към омлетите, с които аз щях да обядвам, а мама — да закусва.

В мига, в който мама влезе, изведнъж усетих как и тя много бързо придобиваше същото онова качество, което обладаваше дядо Теди, а го беше притежавала и баба ми Анита — ставаше Личност. Направо те принуждаваше да я огледаш — не само заради красотата ѝ, а и заради самото ѝ държане, което излъчваше такава тиха самоувереност, че ослепителната ѝ усмивка и искрящите ѝ очи ти внушаваха: *Опа, това не е някаква си част от пейзажа, ами е ИСТИНСКА ЛИЧНОСТ.*

Първата ѝ вечер в „Даймънд Дъст“ минала при изключителен успех — за най-голяма нейна изненада, но изобщо не и за моя. Всички, с които работела, ѝ били приятни, а и те, изглежда, си я харесвали. По време на инструменталните парчета хората, естествено, си приказвали, но повечето гласове замлъквали щом тя запееела, а и поначало клиентелата на клуба се състояла от почитатели на суинга, джаза и блуса — тоест хора, които изпитвали уважение към музикантите. Дори да имало любители на сензациите, които били дошли да я гледат само заради това, че била бившата съпруга на човек, когото търсели заради

извършването на сензационно престъпление, тя самата не успяла да ги различи от останалите, които били там заради музиката, храната и пиенето.

Току-що бяхме свършили да обядваме, когато бурята започна със светкавица и дълготрайна гръмотевица. При което мама и мисис Лоренцо хукнаха да затварят отворените за проветрение прозорци, за да не навали вятре.

Следобед, тъкмо когато мисис Лоренцо приключи с масажа на ставите на краката ми, дойде и Малкъм по яркожълт дъждобран, който съблече и остави на верандата. Караше един от онези дни „с маслото отдолу“, през които Амалия не му излизаше от акъла. Много добре разбирах какво му е, понеже и на мен ми се случваха гадни периоди — изпълнени с меланхолия дни, но и часове на много по-остро отчаяние, особено когато се събудех нощем, сетех се за нея и след това не можех да заспя.

Нямал никакво желание за приказки. Просто изпитвал нужда да отиде някъде, където не воняло на цигари, но не било и гараж. Поседяхме във всекидневната и му четох на глас за „Тин Пан Алей“ — за това, как Хари Уорън и авторът на текстове Ал Дъбин написали не само „Lullaby of Broadway“, но и всички онези страхотни песни от филма „Четиресет и втора улица“. По някое време той се извърна за малко с гръб към мен, а аз се престорих, че не чувам приглушените, изпълнени с болка звуци, които издаваше.

Тилтън седял отпред до Лукас Дракман, а мистър Смолър се бил опънал върху купчината одеяла в задната част на вана и почти проспал пътуването.

Бичът на билдербергерите бил доста по-обезкосмен от обичайното. Променил външността си, като хем си обръснал главата, хем си пуснал мустак, който за нула време избуял в плътна четина. Макар дотогава през живота си да не бил успял дори един килограм да сваля, сега за шестнайсет дни смъкнал почти пет и го отдал на факта, че за пръв път, откакто се помнел, правел „нещо значимо“. Покрай взривяването на банката и отмъкването на цяло състояние, с което показали среден пръст на истаблишмънта, се сдобил със значително по-голямо самочувствие и се стремял да придобие по-подходяща външност.

Дракман пък боядисал русите си коси в черно и си пуснал брада, която също трябвало да боядисва. Съзнавал, че нямало друг начин, но и съжалявал за стария си цвят, понеже винаги се бил харесвал такъв, какъвто бил.

И Тилтън по подобие на мистър Смолър си бил обръснал главата и почнал да си пуска мустак. Не бил обаче достатъчно самоуверен да се появи сред хората с този си променен вид, като знаел, че го издирват полицията, ФБР и куцо и сакато. Затова и нямал желание нито да се връща в града, нито да участва в замисленото от Лукас. Но Лукас го плашел до възбог, а самият той вече се бил замесил прекалено дълбоко, така че било изключено да се откачи, понеже сам нямало начин да оцелее и да остане на свобода.

Аурора страшно му липсвала. Тя наистина умеела да успокоява мъжките нерви. Но пък тъкмо тя го била въвлякла в цялата тая работа, както преди това била привлякла и Смолър. Тая жена страшно се възбуждала от играта на революция; все едно участвала в действителен роман, подправен с насилие. В характера ѝ имало някаква острота, която той в началото не бил доловил, а по неизвестни нему причини

сума ти мъже се стремели да се порежат тъкмо с това острие. Преди да прекара дълго време с нея, си мислел, че е само мозък, но вече подозирал, че в главата ѝ всъщност не се случвало нищо сложно.

Чистачките на вана тупали туп-туп-туп с ритмичността на чук, удрящ по нещо меко, а сегиз-тогиз гумата им изтръгвала от стъклото и писклив звук като от бито животно.

Малкъм остана да вечеряме заедно с дядо ми и мисис Лоренцо. Мама беше заминала за „Даймънд Дъст“. На масата имаше нарязана на ситно салата, печени на слаб огън пържоли в зеленчуков сос, крем нишесте на фурна, моркови с естрагон (тарос) и зелен фасул с пюре от лук.

Дядо така се бил натъпкал, че засега се отказвал от прасковения пай, но си запазвал правото за после, като се върнел от изпълнението си в хотелския ресторант. Предвид лошото време, тръгна по-рано от обичайното, като изчака мисис Лоренцо да пусне след излизането му и двата секрета на предната врата.

Вечерята пооправи донякъде настроението на Малкъм. Докато мисис Лоренцо слагаше пай в чинии за тримата ни, той набиваше сладолед ванилия.

Подаде ми чинията с десерта и ме попита:

— Лошо ли ти е?

— Ъ? А, не. Нищо ми няма.

— Да не страдаш от киселини или нещо такова?

— Защо пък точно киселини?

— Ами гледам, че все се пипаш по гърдите.

Медальонът. Непрестанно опипвах пластмасовото сърце от страх някой потаен крадец да не го е измъкнал от верижката му и да е забягнал с него.

При пристигането на тримата в града светлината на деня се изцеждала бавно от буреносния небосвод. В колчана на бурята мълните били свършили, но дъждът не преставал да се лее и някои кръстовища били наводнени.

Ако се съдело по малкото коли на паркинга, мотелът с две звезди в тази еднозвездна част на града бил почти празен.

Лукас Дракман избрал да паркира в близост до стая номер 14. Никой нямало наоколо, когато почукал на вратата. Фиона им отворила, пуснала ги да влязат, после огледала и в двете посоки покрития тротоар, който водел до мотелските стаи, но и по него никого не видяла.

Вече била заредила сандвичи и пакети с картофен чипс от близкия гастроном. В напълнената с лед мивка в банята ги чакали бутилки бира.

Столове имало само за двама, останалите двама седели на леглото. Предвид тънките междинни мотелски стени разговаряли малко, но най-вече се хранели мълчливо.

Дракман усетил, че Фиона е крайно пренавита. Вместо бира пиела „Маунтин Дю“, но напрегнатостта й явно не се дължала на богатата на кофеин безалкохолна напитка. Но дори и да била поела нещо предварително, вероятно я помпала не толкова дрогата, колкото мисълта за предстоящата акция. Била развълнувана, готова. Фиона обожавала екшъна. Да не говорим, че проявявала особен апетит към екшъна срещу семейство Бледсоу.

За да поддържа съзнанието им, че участват във важен всеобщ замисъл, Дракман ги агитирал:

— Ама то страната е пламнала от бунтове, нали? Ню Йорк, Толидо, Гранд Рапидс. То пък и там са едни радикали... Представете ли си? Гранд Рапидс.

— Половин Детройт е опожарен — подхвърлил Тилтън.

— Карл Сандбърг е на смъртно легло — рекла Фиона.

- Тоя пък кой е, дявол да го вземе?
- Поет.
- Зарежи ги тия простотии, рими и не знам какво си още.
- Сандбърг не използва рими в стиховете си — казала Фиона.
- Не може така. От къде на къде ще е поет тогава?
- Понеже сам се смята за такъв.
- То тогава и аз съм поет — обявил Смолър.
- И всички ние сме поети — добавил Дракман.
- Всички сме по нещо — заключил Тилтън.
- Фиона го пронизала с лилавия си поглед.
- Ти готов ли си?
- Нали съм тук?
- Само гледай да не се изметнеш нещо — предупредила го тя.
- Тук съм, не виждаш ли? Нали съм тук?

В къщата на Бледсоу щели да влязат чак в единайсет. Дракман хвърлил поглед на часовника си. Голямо чакане щяло да падне.

След като Малкъм си отиде, мисис Лоренцо изяви желание да си побъбрим в кухнята, затова си наля чаша кафе, покрай което и на мен ми сипа. Хубаво ѝ беше да живее у нас, очите ѝ вече не се насълзяваха при всяко споменаване на покойния ѝ съпруг и имах чувството, че раната от загубата ѝ зараства. Преди да дойде у нас обаче, беше живяла сама цяла година, през която сигурно е размишлявала много. И подозирам, че ѝ се бяха насъбрали мисли, които са ѝ минали през главата, и сега искаше да ги сподели с някого.

Докато си пиехме кафето, ми обясни, че на този свят имало четири неща, които най-много обичала, от дън сърце и душа: баща си, мъжа си, Бог и храната. Баща ѝ доста млад се бил споминал. Мъжът ѝ също. Но тя продължавала да обича Господ, въпреки навика Му да ѝ отнема точно най-обичаните от нея хора. Онова, което я мъчело обаче, било, че въпреки цялата ѝ обич към Него, Господ оставал невидим, поради което единственият ѝ начин да осъзнае колко я обича Той, бил да чете Светото писание, а това никак не било лесно. Междувременно обичта, която влагала в готвенето, ѝ се възвръщала ежедневно под формата на вкусните ястия, които слагала в чинията си.

Много добре знаела, че лакомията е смъртен грях, но не се тревожела от този факт по три причини. Първо, „лакомия“ означавало преди всичко прекомерно ядене и пиене, а пък мисис Лоренцо не пиела. Второ, преди да почнела да се храни сам-сама в апартамента си, винаги си казвала молитвата и благодаряла на Бога за щедростта Му. И в този смисъл си мислела, че ако Господ не одобрявал големината на порциите, които си сипвала, щял да я направи още по-бедна, че да не може да си позволява толкова много храна. Или щял да я лиши от кулинарната дарба, която ѝ бил дал, та онова, дето сготвела, да не можело да се яде. И трето, тя си водела най-подробен списък на всичко, което изяждала, най-трезво преценявала кое може и да ѝ е било излишно и в края на седмицата включвала целия списък в изповедта си и получавала опрощение.

— Така че всеки килограм, който качвам, Джоуна, е богоугоден.

— Ех, що не можеше и по мен да се лепне някой богоугоден килограм — рекох. — Писна ми да съм клечав.

— Ако ти готвя достатъчно дълго, дете мое, ще станеш направо втори Годфри Кеймбридж.

По онова време Годфри беше страхотен комик и актьор, и малко възпълен. Ако можех да съм толкова смешен, колкото Годфри Кеймбридж, сигурно и от музиката щях да се откажа.

Така или иначе, по някое време мисис Лоренцо реши, че ѝ е време да си легне горе и да почете; само не беше решила още какво — Библията или готварската книга. Провери всички секретни брави и прозорците и чак тогава ме остави сам на долния етаж.

Измих си зъбите, свърших, каквото имаше друго за вършене в банята, облякох си горнището на пижамата и навлякох долнището върху отказващите да ме слушат мои крака. Поседях известно време в леглото, зачетен в миналото на „Тин Пан Алей“ — за легендарните Фатс Уолър и Джели Рол Мортън, за Джероум Керн и за Джордж Гершуин, който написал първата си песен за комедийната актриса Софи Тъкър, а след това станал най-великият композитор на XX век.

Колкото и интересно и вдъхновяващо да ми се струваше всичко прочетено, не успях никак си да се вживея в нито един от образите. Независимо от всичко се бях зарекъл, ако трябва и хиляда такива книги да прочета, но да проумея как точно са постигнали това, за което са известни.

В десет часа извадих фенерчето от нощното шкафче и изгасих лампата. Послушах известно време бурята в тъмнината и се притесних, че барабаненето на дъжда заглушаваше всякакви останали шумове.

В един момент щракнах фенерчето и обшарих с тънкия му лъч стаята. Не видях нито зомбита, нито лишени от емоции човекоподобни извънземни семена или каквито и да било чудовища. За всеки случай оставих фенерчето да посвети няколко минути.

По-рано през деня Фиона използвала втория си комплект фалшиви документи, за да наеме друга кола — шевролет — която паркирала пред мотела. Преди да излязат от стая номер 14, по нареждане на Лукас връчила ключовете на мистър Смолър и му заръчала:

— Не го жали много онуй любопитно копеле. Точно той ни докара до сегашното ни положение.

— А ти сигурна ли си, че и него не го държат под наблюдение?

— Може, но само ако са невидими.

Мистър Смолър тръгнал с шевролета. Дракман и Тилтън се качили във вана без странични стъкла, а Фиона ги последвала в доджа, който била наела веднага след пристигането си от чифлика убежище.

Градът блестял целият сребристочерен от бурята, светлините на фаровете се гънели като лъскави змиорки през надигащите се над асфалта изпарения, нямало крушка или неонова тръба, която да не се отразявала поне в една мокра повърхност, но въпреки това на Дракман градът му се сторил необичайно тъмен, обгърнат и пропит от загадъчност. Може да се е дължало и на резкия контраст между омасления асфалт и отраженията на светлините, но във всеки случай всичко било по-черно в сравнение с други вечери, било по-черно и от черното. На моменти имало гледки, сцени и мигове, в които и сградите, и мостовете, и всичко останало наподобявало на илюзия, прожектирана върху екрана от дъжд — илюзията, че не съществувало нищо, освен пленената от дъжда светлина, ужасната празнота зад нея и пропастта отдолу ѝ. Така трептящият с ефимерни светлини град и криещата се зад тях тъмнина буквално му говорели и го карали да се чувства у дома си.

Като свърнал иззад ъгъла и излязъл на улицата, на която бил домът на семейство Бледсоу, Дракман заварил вана на наблюдаващите — еднакъв на вид с този, който той шофирал — точно там, където трябвало да е, паркиран плътно до бордюра. Полицейските постове от

този вид обикновено се правят на три смени по осем часа, но понякога ги променят на две по дванайсет, както в конкретния случай — или за да осигурят на ченгетата извънреден труд, който се заплаща по двойна тарифа, или поради недостиг на персонал. Подобни дванайсетчасови смени обаче, особено през продължителен период, отдавна са доказали своята неефективност. Детективите почвали да скучаят, да се изморяват, наблюдателността им спадала, реакциите им се забавяли, а ако след дванайсет часа пак трябвало да застъпят на смяна, всичко това се натрупвало до още по-голяма степен.

Фиона била вече констатирила, че смените се правели в четири призори и в четири следобед. При появата на подранилия с цели пет часа Дракман зад вана им се предполагало дежурните детективи да си помислят, че някой тиквеник в управлението е променил графика, без да ги уведоми, или че някой заплес от диспечерите е пратил новациите на погрешен пост... или, в най-лошия случай, че на сцената са се появили бездарни актьори.

Последният вариант можел да се окаже съдбовен за Дракман, ако ченгетата разполагали с достатъчно време, за да им мине подобно предположение през ума. Той обаче открай време разчитал на елемента „изненада“, затова вдигнал качулката на якето си, слязъл от вана и чевръсто се отправил в дъжда към „колегите“ си, за да не им даде време за разсъждения.

Улицата в този момент била абсолютно безлюдна. В такава буря всеки предпочитал да си седи у дома на сухо и топло. Идеално.

Нямал представа по какъв начин новата смяна трябвало да се свърже със старата — по радиото във вановите или по портативни радиостанции. В неговия ван не разполагал нито с едното, нито с другото, пък и самият той никак не настоявал да разговаря с тях, понеже се опасявал, че първата погрешно казана или спестена не на място дума щяла моментално да го издаде.

Затова пък имал табелчица с име и истинска полицейска значка — солидна изработка от позлатен месинг, с която се сдобил осемнайсет месеца по-рано, след като убил един детектив. Щом стигнал до вратата на шофьора на полицейския ван, се привел и с лявата ръка поднесъл значката към стъклото. Потъмненото стъкло позволявало на седящите вътре да виждат ясно навън, но не и обратното. Единственото, което Дракман успял да види, било смътната

бледа физиономия на онзи зад волана, който внимателно огледал значката и се убедил, че е истинска; но това не означавало, че всеки момент нещата няма да тръгнат в погрешна посока.

Шофьорът занавивал надолу стъклото, което само по себе си било добър знак, но оставал следващият голям въпрос: и двамата ли са отпред, или само единият, а другият е отзад? Полицайте от две седмици наблюдавали обекта като двойка, без нищо да се е случило. Така че не било изключено единият да се е преместил отзад да подремне, което се явявало нарушение на правилата, или да се изпикае в предвиденото за целта шише, или кой знае по какъв повод. Стъклото се отворило достатъчно, колкото Дракман да установи идеалната ситуация — и двамата отпред — тъй като в дясната си ръка държал пистолет с най-модерен заглушител. В мига, в който онзи иззад волана отворил уста да надвика плющияция дъжд, Дракман изстрелял шест куршума във вътрешността на вана, насочвайки дулото надолу, за да не счупи някое стъкло, тъй като това щяло да бъде равносилно на пронизителен писък при привличане на вниманието на първия случаен минавач.

Бил убеден, че шофьорът е мъртъв, но не знаел какво е състоянието на колегата му. Отворил вратата, лампата в купето светнала и разбитото лице на дясната седалка му показало, че ги е опукал и двамата.

Вдигнал стъклото, затворил вратата и махнал с ръка към вана, с който бил дошъл. От там слязъл Тилтън с вдигната качулка на якето си, с което напомнил на Дракман за монаха в някакъв филм, който бил гледал навремето. Тилтън носел сандъче с инструменти, в което имало диамантен стъклорез, вендуза за задържане на стъклото, че да не падне в къщата и да се счупи шумно, плюс още няколко инструмента за влизане с взлом, които можело да им потрябват.

Фиона излязла иззад пряката зад гърбовете им, подминала ги във взетия под наем додж и паркирала през две къщи след дома на семейство Бледсоу. Щом си свършили работата, щели да зарежат вана и да избягат с доджа.

По улицата минали и други две коли, но дори не намалили ход. Тоест, рекъл си Дракман, двамата с Тилтън изобщо не възбудили подозрение у пътниците им.

Нищо не им пречело да се промъкнат през задните дворове, да минават с прибежки от дърво на дърво и да прескачат изпречилите се отпреде им огради, но според Дракман това било по-рисковано, отколкото, ако се отправели директно към входната врата. Дори в този късен час нямало гаранция, че някой не гледа през прозореца си, а гледката на хора, които се крият и се мъчат да се слеят със сенките, щяла моментално да му подсказе, че таят престъпни помисли. Много по-малко щял да се усъмни в смело подхождащи към входа посетители.

Според Фиона телефонните кабели в сградите на махалата влизали откъм предните им десни ъгли близо до земята. И сега, не по-малко дива от бушуващата буря, тя слязла без яке от колата си, отправила се решително към дома на Бледсоу, заливана от дъжда и сякаш специално усилилия се за посрещането ѝ вятър. Щом стигнала, клекнала и напипала кабела. И докато Дракман и Тилтън се качвали по външното стълбище към верандата, тя го клъцнала и веднага се присъединила към тях.

Дъждът заплющял още по-силно, на плътни тропически порои, а Дракман благодарил наум на незнайния мистик, който още някога около тринайсети век бил измислил картите Таро. Нищо нямало да ги спре през идната нощ, след като имали зад гърба си подкрепата на Тарото, джуджуто, безбройните дисциплини на магията, съдбата, звездите, историческия опит и мощта на прогреса.

Мистър Смолър, който в действителност бил отслабнал с близо пет кила, откакто се разделил завинаги с домоуправителската си длъжност, подминал с колата си кооперацията. Бил почти сигурен, че нямало да пропусне наличието на скрити в някой автомобил наблюдатели, но при все че се оглеждал с подозрение, едва ли не с параноя, никого не забелязал.

На ъгъла свил наляво, като стигнал до задната уличка, пак свърнал наляво и с изключен двигател, по инерция, минал зад сградата. И там нищо притеснително не открил. Отдалечил се до следващата пресечка, паркирал там колата и се върнал пеш прегърбен, с наведена глава, ругаейки под носа си бурята, която го блъскала, и вятъра, който навирал дъжда под качулката и по лицето му.

Малко преди да напусне службата си като домоуправител, се бил сдобил с дубликат от шперца, с който можело да се отключи всяка брава в кооперацията, и не се съмнявал, че ще му свърши добра работа. Свинете — собственици на цялата тази империя от жилищни кооперации, и цялата тайфа безсърдечни гадове, които им вършели черната работа, по-скоро щели китките да си срежат, вместо да наемат ключар, който да смени всички патрони на вратите в тая гниеца купчина тухли.

Стигнал до задния вход на сградата, ключът мазно превъртял, езикът на секретната брава се изплъзнал от насрещника, а мистър Смолър се нахилил и измърморил: „Егати и скъперниците“.

Влязъл и тихо затворил вратата зад себе си. Ослушал се известно време, докато дъждът се отцеждал от дрехите му. Чул някъде отдалеч звуци на телевизор. Съвсем слаби. И шум на вода по старите тръби, сякаш някой се къпел късно през нощта.

Замисълът му бил да се прокрадне незабелязано до петия етаж, да си свърши работата, да пречука онова гадно човече, като му устрои малък личен Пърл Харбър, а после тихомълком да се изниже. И без това след банката и обира на бронирания автомобил вече го търсели за

извършено убийство, така че едно углавно обвинение повече или по-малко нямало да има почти никакво значение. Но ако случайно го срещнел някой от наемателите, със сигурност щял да го разпознае моментално въпреки обръснатата глава, мустака и свалените килограми и тогава щяло да му се наложи да извърши още едно убийство само за да си осигури време да изчезне от града, преди ченгетата да са се усетили, че се е върнал.

И мистър Смолър се заизкачвал по стълбите.

В тъмната барака зад къщата на дядо Теди той седял върху табуретка и наблюдавал тъмната сграда през леко открехнатата врата. От фирмата доставчик се били справили чудесно със сглобяването ѝ и тя му вършила добра работа през годините. Но ако поначало ползвал ругатни, сега щял да я ругае, понеже блъскащият по металния ѝ покрив дъжд не му позволявал нищо друго да чуе, а му създавал усещането, че се намира в огромен соло барабан, монтиран в още по-гигантски тъпан.

От преди седмица, откакто Джоуна се бил върнал, си бил взел отпуск от вечерните изпълнения и тъкмо затова преметнал Джордж Йошиока с оная приказка, че всички места в ресторанта отдавна били запазени, понеже не искал шивачът да отиде да го слуша, а да не го завари на пианото. Дядо Теди почнал да си мисли, че е глупак. Е, то всеки мъж поначало си е глупак — какво друго да очаква човек на този грешен свят? — но Теди Бледсоу почвал да се пита дали пък не е много по-голям глупак, отколкото е предполагал. Не че нямал доверие в полицията, напротив. Но само донякъде. До известна степен. С определени уговорки. Не можело един черен човек да живее повече от половин век на този свят и да има пълно доверие на властите. Това тук си било неговата си къща, неговият си дом; а ако полицията допуснела някоя грешка, пак не друг, а самият той щял да страда заради нея. Малко ли други ядове му се били струпали напоследък. Изключено било да преживее още един, а после пак да гледа напред с обичайния си ентусиазъм. Но ето че сега, през осмото си нощно бдение, почвал да си мисли дали пък от полицията не са сбъркали, като са сметнали, че оня тип Дракман, като знаели какви ги е вършил през целия си безполезен живот, щял да довтаса, и то съвсем скоро? Направили му били психологически профил и се кълнели в него така, както дядо Теди щял да се закълне върху Библията в съда. При все че тия профили не били нищо повече от догадка — поредица от догадки, ако трябвало

да е точен. И за момента май нито една от тези догадки не се потвърждавала.

Е, тази нощ щяла да му е за последно; но поне никой нямало дори да се досети, че се е правил на детектив, на охранител или изобщо на нещо от този род. Всяка вечер бил излизал от дома облечен във фрака, с който свирел. Спирал на някоя бензиностанция и се преобличал в дрехи, които били по-подходящи за седене в барака и за евентуалния ръкопашен бой, който очаквал да се състои. Връщал се през обраслия празен парцел, който опирал в гърба на имота му, прескачал оградата по начин, който не съответствал на факта, че му оставали само десет години до пенсия, и се шмугвал в бараката да бди до момента, в който станело време пак да си облече фрака и да се престори, че се връща от ресторантската сцена.

Нищо чудно да бил превъртял напоследък. То човешкото търпение, рано или късно, се изчерпвало. А след като човек е загубил своята жена ангел, след като внук му, вместо да накара целия свят да му се кланя в нозете, изведнъж е станал неспособен дори да стои на краката си и след като най-обичните ти хора на света като да са си сложили главата върху шината под гилотината, трябвало да му бъде простено, че е пооткачил и е стигнал дотам, че да се преоблича тайно като пародия на Кларк Кент, превъплъщаващ се в ролята на Супермен, да се промъква покрай боклуците и дърветата в бурениясал двор и да се крие в барака с оръжие, което никак не желае да използва.

„Музикант си, старче, а не камара мускули“, прошепнал си и въздъхнал.

Гад мръсна. Събудих се насред съня си, но имах чувството, че съм чул тези думи не в света на сънищата, а че някой ги беше прошепнал до ухото ми.

И осъзнах, че като съм заспивал, съм забравил да изключа фенерчето, чийто лъч сега минаваше по завивките... и леко вдясно от предмет, който не можех да разпозная — някаква смътна кръгла форма досами ръба на светлината.

Надигнах се леко на левия си лакът и протегнах ръка към нещото. Грабнах го от чаршафа и мигновено го разпознах, без дори да го излагам на светлината. Беше окото от плюшена играчка.

— Шпиониращ лъжец — каза Фиона Касиди.

Напънах се да извикам, но не успях. Вместо гърло, усещах, че имам по-скоро тръба от църковен орган с натиснат регистров ключ, прекъснал всякакъв приток на въздух и звук.

Тя изникна като сянка от мрака, светна нощната ми лампа и ми се ухили. Но в усмивката ѝ не се четеше нито доброта, нито веселба.

Беше се подстригала късо, боядисала беше косите си и се беше сдобила със солиден тен, но щях да я позная и след двойно повече промени във външността ѝ. Стоманеното острие на автоматичния ѝ нож блесна пред очите ми.

— Сядай в количката, саكاتо копеле.

И понеже не понечих веднага да изпълня заповедта ѝ, тя изсвистя с ножа във въздуха пред носа ми, а аз стреснато се отдръпнах.

— Никакво джуджу не притежаваш, момченце — изрече тя с презрение. — И никога не си го притежавал. Джуджу няма и в ония фетиши, които държиш в кутията от бонбони.

За една бройка щях да посегна към пластмасовото сърце под пижамата ми, но се възпрях овреме. Тя щеше моментално да се досети и щеше да ми отнеме медальона.

— Сядай в количката, саكاتо копеле!

Мистър Смолър стигнал необезпокояван до петия етаж. Отворил безшумно и безпроблемно двата секрета на апартамент 5-С.

Продължавала да го притеснява единствено предпазната верига. Давал си сметка, че можел да бръкне с пръсти през процепа и при наличието на достатъчно време и търпение щял да успее да я избута извън насрещника ѝ, но се боял да не вдигне шум. Затова се усмихнал, като установил, че веригата изобщо не е поставена, а си виси най-спокойно. Пълно нехайство. Съвсем тихо отворил вратата.

Знаел, че Йошиока излиза рано за работа — още по тъмно през зимата — и че по тази причина си лягал рано. Очаквайки да влезе на тъмно, Смолър си носел фенерче, но установил, че статуетката от слонова кост на придворната дама с надипленото кимоно била осветена от монтирана над нея лампа. Явно мацката от слонова кост имала някакъв свещен смисъл и се налагало да е на светло през цялото денонощие според шантавата чуждестранна религия на дребното човече шивач.

И от кухнята се процеждала слаба светлина, но не се чували признаци Йошиока да е станал и да си прави сандвич за късно през нощта.

С пистолета със заглушител в дясната ръка и фенерчето в лявата, пуснал два пръста пред лъча му, че да не блести прекомерно, Смолър прекосил всекидневната и преминал в коридора. Бил идвал в миналото я заради водопроводна авария, я заради запецнал прозорец... Спалнята на Йошиока се намирала зад първата врата отдясно, а тя зеела отворена.

На опряна в стената олтарна масичка светела висока към двайсет и пет сантиметра нощна лампа със стъклен кехлибарен абажур — поредното денонощно осветление пред снимките на японец и японка на средна възраст и на младо момиче. Смолър и преди ги бил виждал, но така и не се поинтересувал кои са, а приел, че са някакви роднини.

Самият шивач най-спокойно си спял.

— Ето го и героя — обяви Фиона Касиди, изтиквайки ме бързо върху количката от бившата столова, а сега моя стая. — Спасителя на банкери и други низши твари.

И се спря наред всекидневната със спуснати пердета на прозорците. Осветлението идеше от единствената настолна лампа до дядовото кресло и се отразяваше от локвите дъждовна вода по дюшемето.

Установих с облекчение, че мисис Лоренцо е жива и седи на дивана по басмената рокля, която явно ѝ служеше за нощница. В очите ѝ се четеше едновременно и ужас, и неудобство.

Лесно разпознах застаналия до нея Лукас Дракман въпреки катраненочерните му коси. А до пианото стоеше не друг, а собственият ми баща.

— Много ядове ни създаваш ти — обърна се към мен Дракман. — Нищо и никакво кльощаво човече, а такива неприятности да ни причинява.

Възвърнал бях способността си да дишам, но не и да говоря. Освен дето усещах, че в случая е най-добре да си мълча.

— Японският ти приятел би трябвало вече да е мъртъв, кльощо. Какво ще кажеш по въпроса?

Призля ми, усетих колко безсилен и победен се чувствам, но прехапах езика си, за да не заплача. В никакъв случай нямаше да му доставя това удоволствие.

А Дракман се обърна към баща ми:

— Мисля, че ще е най-добре ти да го направиш.

И кимна към насочения към пода пистолет в провисналата ръка на Тилтън.

Независимо от всичко, което беше в миналото или беше станал междувременно, независимо от това, че ни беше зарязал двамата с мама, независимо от способността му да обича единствено себе си, бях

убеден, че той всеки момент ще застреля Дракман. Можех да се обзаложа, че ще го застреля.

Вместо това Тилтън отвърна, като избягваше да ме погледне в очите:

— Ама наистина ли се налага? Защо трябва да правим това?

— Защото вече ни знаят — отвърна Дракман. — Благодарение на това кльоцаво човеченце. Знаят ни кои сме, по петите ни са, така че нямаме какво повече да губим. Все още разполагаме с последното ни станало предимство: терора. И трябва да всяваме смъртен ужас в душите на всички, за да не смеят и гък да кажат против нас, понеже ще знаят какво ги чака. Такъв потрес да изпитват, че като тръгнат подире ни, от страх да не могат да се владеят, а евентуално и да не се стараят особено да ни открият. Терор бе, човек. Терорът е единственият ни приятел. Ти си го направил това кльоцаво човеченце, затова ти следва да го затриеш.

Баща ми завъртя глава. А аз пак си помислих, че неминуемо ще застреля Лукас Дракман. После втори път я завъртя.

— Искал си да се отървеш от него още преди да се е родил — не млъкваше Дракман. — Много си настоявал, но твоята Силвия така и не се решила. Е, след като още преди да се е родил си искал да унищожаш това копеленце, какво толкова ти пречи да го сториш сега?

Баща ми отказваше — твърдо отказваше — да ме погледне, при което си дадох сметка, че в никакъв случай няма да ме застреля; но няма да застреля и Дракман. При всичките му приказки как някой ден щял да притежава верига от ресторанти и да командва цяла армия от наемни работници, той изобщо нямаше нужните качества. Не беше водач, а това в крайна сметка беше причината всичките му мечти да остават несбъднати. Той знаеше само да следва някого и винаги щеше да върви след онзи, който го накараше да се чувства полезен и знаеше как да го манипулира.

Така че, когато Тилтън остави пистолета си върху капака на пианото и седна на пейката отпреде му, позата му не беше на съкрушен човек, а по-скоро на уморен мъж, който жадува единствено настоящият момент да отмине, че да се залови с нещо по-приятно.

Лукас Дракман пристъпи към мен и ми позволи да погледна в удълженото дуло на пистолета му със заглушител.

Мисис Лоренцо изхлипа и почна да ги увещава, а в същото време и да се моли на Господ. Колкото и да ме беше страх, не ме напускахе и мисълта какъв ужас ще е за нея да ме види прострелян в лицето.

Идеше ми да замижа, но не затворих очи. Не исках да го подсещам пак да ме нарече „кльоцаво човеченце“ или нещо още по-неприятно.

Той мина зад инвалидната количка, а аз се учудих какво ли е намислил до мига, в който опря дулото на пистолета в тила ми.

Погледнах към Фиона Касиди и така се ужасих от видяното, че ми се наложи да отместя очи. В гадното ѝ разкривено нахилено лице видях нещо повече от самата жена — друго, което, изглежда, отдавна се е било вселило в нея и сега се надигаше като чудовище от дълбоки черни води.

А за да ми се подиграе още повече, Дракман махна пистолета от тила ми, хвана количката и ме завъртя с нея, а аз съжалих, че не бях грабнал оставения върху пианото пистолет на баща ми.

Пистолетът изтреця, нещо ме ритна настрана върху количката ми и ме разтърси могъща болка. Пълен мрак се спусна отгоре ми и усетих, че падам в пропаст; че скоростта ми се ускорява с всяка изминала секунда и не се знае къде ѝ е дъното; но в един момент някой ме хвана и нечий глас каза: „Рано е още, патенце. Съдбата ти не повелява да се озовеш захвърлен мъртъв в багажника на кола заедно с онази жена“. И така както се качвах все по-нагоре и по-нагоре, около нас се появи светлина и тя изникна до мен. Ослепително бялата ѝ рокля имаше повече дипли и от кимоното на придворната дама във всекидневната на мистър Йошиока и се разстилаше във всички посоки, до всеки хоризонт, където допреди малко беше царяла абсолютна тъма, а източник на светлината беше роклята ѝ. Срегнах погледа ѝ и усетих мраз. Тя духна към лицето ми. Дъхът ѝ — сладък и осезаем — ухаеше на рози и ме накара да затворя очи. Когато наново ги отворих, осъзнах, че седя в инвалидната си количка и че Дракман очевидно все още не беше произвел изстрела, с който ме беше убил. Разбирайте това, което ви казвам, както си искате, макар че аз тепърва възнамерявам да се изкажа по въпроса.

Дясната ми ръка беше посегнала инстинктивно към пластмасовото сърце. Нямам представа защо го бях извадил изпод горнището на пижамата — сигурно съм се надявал да притежава

някаква вълшебна сила точно тогава, когато най-много имах нужда от нея. Но след възкресението ми подобно искане щеше да е прекалено, съвсем прекалено.

През целия си дотогавашен живот не бях чувал дядо ми да повишава ядно глас, но той точно в този миг нахлу в стаята, размахал бухалка с мощ, достойна за самия цар на бейзболистите Бейб Рут, с рев като на разярен бик или побеснял мечок. Дракман се извъртя и натисна спусъка, но не улучи. Дядо Теди го изтресе по дясната ръка и пистолетът, който възпламваше съдбата ми, се плъзна с тракане по пода, докато накрая спря до лявата гума на количката. Виещият от болка Дракман се хлъзна върху мокрия под, падна и въпреки натрошената си ръка залази чевръсто към оръжието.

Парализиран от кръста надолу и седнал в количка човек не е в състояние да вдигне каквото и да било от пода и именно затова мнозина от нас си имат кучета помощници — не само за другар, но и за да ни подават изпуснатите от нас вещи, да ни викат асансьора и да ни отварят вратите. Нямах начин да стигна пистолета, затова пуснах пластмасовото сърце и с двете си ръце извъртях количката на сто и осемдесет градуса така, че оръжието се озова зад дясното ѝ колело и под седалката, после го забутах настрани, че да е извън обсега на мъчещия се да го хване Дракман.

Дядо замахна към здравата ръка, с която Дракман посягаше към пистолета, но онзи я дръпна и бухалката изтрещя по пода. Силата на удара се пренесе чак до ръцете на дядо и те, изтръпнали, охлабиха хватката си.

Фиона се възползва от мигновената му слабост да се хвърли към него с голия си нож. Аз обаче сграбчих пак пластмасовото сърце, със силно дръпване скъсах верижката и запокитих медальона в лицето ѝ. Нямах нищо друго подръка, самото пластмасово изделие надали тежеше повече от стотина грама, но затова пък я уцели по окото, тя залитна и острието изсвистя покрай дядо, а писъкът ѝ беше по-скоро израз на изненада, отколкото на болка.

Дядо замахна повторно с бухалката, счупи и другата ръка на Дракман и се залови с Фиона. Тя пак се опита да го пореже с ножа и насмалко щеше да успее, но не го улучи и дядо нацели и нея с бухалката. Сдобила се внезапно с цяла шепа натрошени и кървящи

пръсти, тя залитна от неистовата болка към входната врата, свлече се на колене и повърна.

За кратък миг лицето на дядо ми беше гневно като на човек, готов да удря по Фиона и Лукас с бухалката дотогава, докато не ги лиши за цял живот от способността да ходят или да държат пистолет. Той обаче я остави върху фотьойла си. Вдигна ножа, прибра острието в дръжката и го пусна в джоба на панталона си. Взе пистолета на Тилтън от пианото и го пхна под колана си, грабна другия, на Дракман, от пода и го задържа в ръката си.

— Как си, синко? — попита ме.

Изпуснах шумно въздух да му покажа, че нищо ми няма, и кимнах.

— Срязали са телефонните ни жици, мисис Лоренцо — каза дядо. — Бъдете така добра да събудите съседите ни Велаковски и да се обадите по техния телефон в полицията.

Свилата се в ембрионална поза Фиона ридаеше и молеше някой да ѝ помогне. Дланта ѝ беше заприличала на кошница с оголени и натрошени кости, които и най-добрият хирург надали щеше да успее да сглоби правилно. С двете си безполезни ръце и Лукас Дракман беше олицетворение на страданието.

Шашардисана и цялата разтреперана, мисис Лоренцо стоеше пред дивана и като да се чудеше какво точно искат от нея.

— Нали ще ми направиш тази услуга, Доната? — подсети я дядо. — До съседите? Много ще съм ти благодарен.

— Иска ли питане — каза тя. — Отивам.

— Вземи си дъждобрана. Навън времето е гадно.

Тя прескочи внимателно локвата с повърнатото, извади дъждобрана си от вградения гардероб до външната врата и тръгна срещу бурята.

Тилтън стана от пейката пред пианото.

— Аз не представлявам опасност за никого, мистър Бледсоу. Пуснете ме да си вървя и никога повече няма да ме видите, кълна ви се. Знаете, че ще удържа на думата си. Знаете.

Дядо го изгледа продължително, без нищо да каже, а накрая му заповяда:

— Седни.

И Тилтън седна.

Мистър Смолър се приближил до леглото и застрелял мистър Йошиока, но нещо в реакцията на тялото на убития му се сторило странно. Отметнал тънкото одеяло, но под него имало... други одеяла, подредени във формата на човешко тяло.

Дори за миг не бях подозирал, че освен от шивашката професия, азиатското изкуство и поемите хайку, мистър Йошиока се интересува и от бойните изкуства. Явно и на мистър Смолър това му било неизвестно. След време моят приятел ми описа сценката по следния начин: „Разведох мистър Смолър из апартамента ми. Първо го запознах с една от стените, после с друга. След това му показах вратата, после втора врата, а накрая и пода. Обиколихме навсякъде и въпреки че обстановката трябваше да му е позната след всичките му години като домоуправител, той, струва ми се, не преставаше да се изненадва от всичко, с което се сблъскваше“.

От съседите мисис Лоренцо се обадила първо в полицията, а след това проявила достатъчно самообладание да се обади в „Даймънд Дъст“ да доведат майка ми до телефона веднага след като си свършела песента, която пеела в момента. Когато мама успяла по някое време да се добере до дома ни през къпания от бурята град, улицата била вече пълна с полицейски автомобили с присвяткващи сини и червени светлини, та ѝ се сторило, че от небето вали не дъжд, а пайети. Междувременно Дракман го бяха натоварили в линейка и откарали в болница. Полицаяте бяха успели да укротят и Фиона, която при появата им се беше опитала да се развихри отново; въпреки ужасните болки и кръвта от надробената ѝ длан беше почнала да пищи, рита и хапе с яростта на дива котка. На качване по външните стълби мама беше срещнала санитарите, които изнасяли вързаната и бясна Фиона към втората линейка.

Във всекидневната двамата цивилни детективи бяха вече изяснили отношенията си с Тилтън, който продължаваше да е толкова кротък, колкото Фиона Касиди се беше проявила като опърничава. Закопчаха го в белезници и един от униформените полицаи го поведе навън. Точно в този миг на вратата се появи мама — истинско вълшебено видение: косата ѝ посипана с диаманти от дъжд, красива като принцеса от приказките с развян не шлифер, а кралска мантия. Тилтън вдигна глава, срещна погледа ѝ и комай се изненада — не само от неочакваната им среща в последния възможен момент, но и от това, че уж я познаваше, а изведнъж му се видя съвсем нов човек — сякаш за пръв път в живота си съзираше истинската и неподправена Силвия Бледсоу: сред калейдоскопа от емоции, които се изписаха на лицето му, най-впечатлителен беше изразът на смайване. Нейното лице обаче не излъчваше нито яд, нито съжаление, нито презрение; тя просто не желаше да го възнагради с емоционална реакция, затова го изглежда така, както се изглежда някоя мебел, и само след секунда пристъпи настрана, че да не пречи на отвеждането му в друга посока.

Падна на колене пред мен върху мокрия от дъжда под, обхвана лицето ми с две длани и ме целуна по челото. В следващия продължителен миг двамата се гледахме право в очите, без нищо да можем да кажем, дори и да имаше нещо за казване. Дядо ни наблюдаваше от високо — усмихнат и струва ми се, донякъде невярващ какво му се беше наложило да стори и какво всъщност беше извършил. Чак по някое време мама каза:

— Много добре знаеш, че отдавна трябваше да си си легнал.

— Да, госпожо — отвърнах. — Обещавам никога повече да не се повтори.

— Ха дано — рече тя, при което осъзнах, че най-сетне и двамата бяхме в пълна безопасност.

Последваха куп хубави години за семейството ни. Е, по широкия свят бушуваха войни, последвани от други войни, бунт подир бунт, убийства, безредици, порои от омраза и заплаха от термоядрена война. Но в по-краткия и затворен в себе си свят на семейство Бледсоу имахме много поводи да сме благодарни за щастието си. Мистър Йошиока си купи кола — добре запазен „Пакард Екзекютив“, модел 1956-а в жълто и бяло; дядо Теди го научи как да я кара и той започна да идва често на вечеря у нас. Мисис Лоренцо продължи да живее с нас и макар така и да не успя да се справи с килограмите си, всичките ѝ тлъстини бяха богоугодни. Народът изпълваше „Даймънд Дъст“, за да слуша мама, която междувременно получи покани да пее бекъп вокали на записите на изпълнители, чиито имена почти всеки е чувал. Аз продължих да се мъча да композирам песни и на петнайсетгодишна възраст написах „One Sweet Forever“, която мама толкова хареса, че поръча да ѝ направят аранжимент за бенда в „Даймънд Дъст“ и след това редовно я изпълняваха. Веднъж някакъв деятел от звукозаписна фирма вечерял там със свои приятели и направо се влюбил в парчето. Жалко само, че не сключил договор с мама. Ако случайно не сте достатъчно запознати с поп музиката, ще спомена само, че вместо това той сключи договор с мен, уреди песента ми да бъде записана от доста прочута звезда и тя стигна до четвърто място в класацията на списанието „Билборд“. Нещо у мен сякаш се отпусти и трудното стана лесно. Както се казва, хитовете заваляха един след друг. По някое време можехме да си позволим дори и по-хубав дом, но решихме, че не ни се ще да напускаме махалата ни, която можеше и да не прилича особено на Бевърли Хилс, но за нас си беше идеална. Чак когато съседната до нас къща бе обявена за продан, ние я купихме и я преустроихме така, че да приеме в себе си една инвалидна количка и един непохватен саксофонист. Малкъм навърши осемнайсет, започна работа с бенда в „Даймънд Дъст“ и се пренесе при мен от отсрещната страна на улицата, след което никога повече не му се наложи да ходи

да страда в гаража. Споменът за Амалия така и не го напусна, но мъката му го тласна в неправилна посока само веднъж, когато стана на двайсет и две, махна се от града и се спаси благодарение на така наречената „музика за прогонване на дявола“. Точно това изречение няма да му го прочета, в случай че наистина не са му ясни причините за част от обсесивно-компулсивното му поведение и да не би осъзнаването им да отнеме способността на възприетите от него ритуали да утешават скръбта му. Сега-засега съм установил поне следното: Малкъм ненавижда гъбите и в никакъв случай не желае даже да погледне гъба, тъй като сутринта, преди Амалия да загине, я наблюдавал с какво притеснение чистела огромен куп гъби, сведена до слугинска роля от двамата им родители; не ще нито да купи, нито да вземе чужд вторичен вестник, тъй като тя загина в понеделник, а новината гръмна в печата на другия ден; в нощта след смъртта ѝ имаше пълнолуние, затова той ходи на черква през първата нощ на всяко пълнолуние и пали седемнайсет свещи — по една за всяка година от краткия ѝ живот. Обичам те, Малкъм. А сега — за Лукас Дракман. С гипсирани ръце, той се разприказвал нонстоп пред полицаите — изредил им всяко свое действие, мисъл и чувство, сякаш си вярвал, че е триумфирал и че те са негови ученици, поглъщащи всяка дума за славното му минало; осъдиха го на доживотен затвор за поредицата престъпления заедно с баща ми, Фиона и Смолър. Аурора Делвейн ли? Тя пък стана свидетел на прокуратурата и я вкараха зад решетките само за две години. Докато била в затвора, написала роман, но никой не пожелал да го купи. В началото на моето повествование бях споменал, че първото и последното ми име са Джоуна Кърк, с още седем помежду им. Но ако сте запознати с музиката ми, вече сигурно знаете, че от единайсетгодишна възраст се преименувах официално на Джоуна Бледсоу, с още осем имена помежду им. Осмото е Кърк, заради баща ми, независимо че поначало не е искал да ме има и никога за нищо не съм му бил нужен; все пак майка ми някога го е обичала, нищо че е била млада и наивна, и ако не е била тази нейна любов, мен изобщо нямаше да ме има на този свят.

След хубавите девет години обаче настъпи лош период. Животът поначало не протича гладко от край до край, а и никой не е обещавал подобно нещо. Един ден на мистър Йошиока му призляло, оказало се, че е болен от рак, и то — най-скоротечните видове. След като изгуби

почти всички сили и медицината се оказа безпомощна, го пренесохме у дядо ми Теди, та да ни е поддръка да го наглеждаме и да се грижим за него. През нощта, в която почина, аз бях неотлъчно до леглото му, четях му хайку, а някои от тях той ми рецитираше обратно на японски. Когато краят му съвсем наближи, ме помоли да оставя книжката със стиховете настрана и да изслушам внимателно онова, което искал да ми каже. За пръв път ми призна, че харесвал поп песните ми, но бил на мнение, че не те са бъдещето ми. Бил казал навремето на мисис О'Тул, че тогава, когато съм свирел пълноценно на пианото, имал чувството, че всеки път като ме чуел, в стаята се явявал и Бог. Мистър Йошиока отчете, че въпреки младостта ми вече съм печелел добри пари, но животът не опирал само до изкарването на насъщния. И с типичната за него благост ми заръча в най-скоро време да съм се отдадал на писането на много по-значима музика, та когато хората почнали да свирят моите композиции, Господ пак да влиза в помещението. Държах го за ръка, докато издъхна, и после много дълго не пожелах да я пусна. На погребението му дойдоха невероятно много хора — не само всички от Мъжко ателие „Метрополитън“, но и куп други, а когато настоях да присъствам не само на опелото, но и на самото погребение, а инвалидната ми количка нямаше как да мине между гробовете, дядо и Малкъм се редуваха да ме носят, при което мога с гордост да обявя, че нито причиних инфаркт на дядо ми, нито Малкъм успя да ме изтърве дори веднъж.

Два дни след погребението ни посети адвокатът на мистър Йошиока, Оми Кобаяши, с вестта, че моят приятел е завещал всичко, което е притежавал, на мен. Двата паравана с тигрите се оказаха репродукции на творби на майстора от епохата Мейджи Такеучи Сейхо. Тъй като не можел да си позволи оригиналите, мистър Йошиока поръчал репродукциите като подарък за баща му, който преди „Манзанар“ притежавал самите оригинали. Баща му живял седем години в компанията на тези произведения, преди да се спомине. Освен тях получих и статуетката от слонова кост на придворната дама, изработена през 1898 година и подписана от майстора от същата епоха Мейджи Асахи Гьокусан, която според мистър Кобаяши била изключително ценна. И нея бащата на мистър Йошиока я притежавал преди „Манзанар“ и изпаднал в неописуем възторг, че синът му успял да я издири и да я откупи доста години след като ги пуснали от лагера.

След смъртта на баща му обаче мистър Йошиока загубил всякакво желание да издирва останалите произведения, които били навремето притежание на фамилията им. За моя най-голяма изненада се оказах наследник и на „Даймънд Дъст“. Управителят Джонсън Оливър всъщност се представял за собственик на клуба по изричното желание на своя работодател мистър Йошиока. На всичко отгоре наследих и Мъжко ателие „Метрополитън“, където мистър Йошиока беше отбелязвал присъствието си на часовниковия автомат редом с всички свои работници и служители.

На всекиму от нас се случват особено значими моменти в живота, чиято важност осъзнаваме едва след много години. Всички имаме свои си цели и се съсредоточаваме върху тях, но оставаме слепи за неща, които са буквално пред очите ни. Когато през онзи далечен ден мистър Йошиока ми беше отворил и ме беше заварил на прага си с чинията курабии, бях виждал у него най-обикновен съсед — скромен човечец, който дори у дома си седеше по костюм и вратовръзка.

И ето че на крехката двайсетгодишна възраст на мен не ми се налагаше повече да работя за храната си, а можех да се посветя изцяло на творчеството, което той ми беше заръчал. Молбата му се беше превърнала в мое свято задължение. През последвалите години понякога ми се е струвало, че ме е надценил и че в крайна сметка няма да оправдая надеждите му. Но после почнах да пиша музика за филми, спечелих първия си „Оскар“, последван от втори, а накрая — и от трети. На Бродуей получих наградата „Тони“. Последвана от втора, пак на Бродуей, и от трета. За тази година ми предричат „Пулицър“ за текста и либретото на сегашната ми пиеса, но лично аз се съмнявам. Прекалено висока цел е. Най-странното е, че самите награди ме вълнуват почти толкова слабо, колкото и придружаващите ги парични суми. Но така или иначе, досега и на двете не съм отказвал.

Най-важното за мен обаче си остава самата музика — в мига, в който прозвучи за пръв път в главата ми и се мъча да я запиша на нотния лист, имам чувството, че чувам нещо от съвсем различен, подобър свят. Най-много ме вълнуват музиката и хората, както и самата улица, на която продължаваме да живеем дори след отдавнашната кончина на многообичния ми дядо Теди — улицата, на която изкупихме и преустроихме всички къщи от двете ѝ страни между съседните преки; онова свято място на земята, по което беше стъпвала

Амалия и на което беше живяла и Анита; улицата, на която майка ми, вече на седемдесет и пет, и досега живее през три къщи от моята и на която и мисис Лоренцо си има свой дом с втория ѝ съпруг, и още куп народ. И което никак не е маловажно — улицата, на която с мен живее моята съпруга Жасмин с трите ни деца. Способността да пикаеш предполага наличието на способности и в други области.

Мис Пърл, която каза, че била олицетворение на града и неговата душа, ми подари пиано точно когато най-много се нуждаех от него, а освен това ми беше дала безценни предупреждения и съвети. Дари ми повторно и самия ми живот, който Лукас Дракман ми беше отнел, когато ме застреля през онази нощ и аз почнах да падам в бездната към смъртта. Ако не го беше сторила, нещата са могли да се развият по съвсем друг начин: и Фиона е щяла да бъде убита, вероятно от Дракман, а трупове — моят и нейният — са щели да се озоват в багажника на колата ѝ; някой е щял да я откара под дъжда и евентуално да ни зарече на някой паркинг, да ни намерят така, както открили трупа на съпругата на доктор Мейс-Маскил. Споходилият ме съмн не е бил пророчески, а по-скоро предупредителен: как са могли да се развият нещата. Аз поне така смятам. Нали мис Пърл ми беше казала, че притежаваме свободна воля и че какво щяло да стане тепърва зависело изцяло от всичките хора, които обитавали нейните улици, а моята роля в тези събития пък зависела само от мен. Когато я видях за предпоследен път, ми спомена, че и така била направила за мен повече от необходимото, че оттам насетне съм щял да се оправям сам, но въпреки това ме беше поела по време на дългото ми падане в мрака и ме беше върнала обратно на този свят — от смъртта към живота. Няма да сбъркате, ако си мислите, че през всичките изминали години много пъти съм размишлявал върху думите ѝ и върху твърдението ѝ, че самата тя олицетворява града ни.

След като навърших двайсет и една, издирих и Албърт Соломон Глук — таксиметровия шофьор, който подари пластмасовото сърце на мама, когато бях още осемгодишен. Той така и не беше станал прочут комик, ами още караше такси и съвсем скоро след като го открих, се пренесе в къща в нашата махала и стана мой шофьор. Навремето ни беше разправил, че талисмана му го била дала шест месеца преди това някаква дама, която возил, и му заръчала да го предаде някому. Като я попитал кому, тя отвърнала, че щял сам да се сети, като срещнел

човека. При новата ни среща, тринайсет години след първата, Албърт ми разказа още подробности за тази жена. Споменът му за нея изобщо не бил избледнял. Била висока красавица с грациозността на танцьорка. Тоалетът ѝ нямаше нищо общо с онези на мис Пърл, ако не се смята *шапката с перце*. Парфюмът ѝ бил с лек аромат на роза. И на него му викала „патенце“. Но най-интересното беше, че кожата ѝ не била махагонова и изобщо не се доближавала по никакъв начин до черната или кафявата. Била чиста еврейка. Не приличала на нито една конкретна негова позната, но така му напомняла за част от жените в рода му, че още щом се качила в таксито, почувствал някаква роднинска връзка с нея.

Вероятно си спомняте, че по време на смъртното ми падане, след като тя ме хвана и тъкмо преди да ми духне в лицето, че да ме възвърне към живота, бях срещнал погледа ѝ и усетил мраз. А самият мраз беше досущ като онзи, който бях почувствал в Пинакотека „Каломиракис“ пред „Щиглеца“ на Фабрициус, когато бях надникнал в майсторски осветеното дясно око на птичето и бях схванал какво точно е искал да каже художникът: че през това око ме наблюдаваше не само някакво си пише — жертва на нечия жестокост, но и цялата природа, а и не само тя. И когато погледнах мис Пърл в очите миг преди да се събудя от смъртта за живот, пред мен само за някакви си секунди премина порой от безброй изображения, включително и следните: милата ми майчица ми целува пръстите един по един, както през онази нощ скоро след преместването ни у дядо Теди; дядо ми седи до болничното ми легло и бди над мен, а пръстите му прехвърлят едно по едно зърната на молитвената броеница; баба Анита ми дава сребърен долар, който да похарча чак след първото ми причастие; образите на майката и сестрата на мистър Йошиока — но не снимките от лагера за интернираните, включени в онази книга, а поставените в сребърни рамки портрети, които бяха непрекъснато осветени и които той също ми беше завещал със заръката и аз да не оставя светлината над тях да угасне; и онази вечност от мъждукащи свещи — част от онова, което бях зърнал в голямата черна чанта... Именно тогава, докато се качвах от смъртта, докато се връщах към живот, осъзнах, че тя не е придобилото плът олицетворение на града или, най-малкото — че не е само градът; че не е просто чернокожа, каквато ми се беше привидяла на мен, ами принадлежи към всички раси, континенти и епохи; че не

ползва парфюм от роза, а самата тя е превъплъщение на розата; че е майката на древната история и че съм я познавал не само откакто бях навършил осем, ами открай време.

Чантата. *Доближи съвсем лицето си, патенце, направо го наври вътре. Едва тогава ще видиш.*

Първоначално ми се бяха явили объркващо множество от насочени към мен ъгловати форми, които постепенно придобиха вид на небостъргачите на миниатюрен град, а аз се взирах между тях надолу към лабиринт от оживени улици. Гледах надолу, после падах надолу, но не изпитвах страх, а възторг; реех се между бляскавите кули и летях така, както ми се беше случвало в най-хубавите ми сънища. А градът беше престанал да е миниатюрен и вече беше истински, огромен, безграничен, простиращ се до безкрайността и изпълнен с разкошна, но и загадъчна светлина. Летях ниско, близо до нивото на улиците, над авенюта, пълни със забързани хора, и чак по някое време почнах да се досещам, че загадъчната светлина се излъчваше не само от тях, но и от самия мен — че всички ние бяхме обитателите на града, но и светлината на града, и мъждукахме като безкрайни редици свещи в безброй пластмасови чашки. И изведнъж започнах да виждам града ни във времето — назад към началото му и напред през вековете, такъв, какъвто е бил и какъвто му предстоеше да стане, но всичко съществуваше в момента; а всичките му епохи — и древните, и бъдещите — се отличаваха с тази прекрасна светлина: нашата светлина.

Страхотна чанта.

Много съм си мислил за онова, което ми показва тя тогава на външните стъпала пред дядовата къща. Едва сега, след като живях достатъчно дълго, схващам същността на видяното, макар и да не го разбирам напълно. Няма значение. Важни са именно днешният ден и онова, в което ще го превъплъщаваме ден подир ден — едни лоши, „с маслото отдолу“, други „с маслото отгоре“. Та как *следва* да постъпим с деня? В коя посока да се отправим и коя грешка да не допуснем? И когато се чувствам най-объркан, все се сецям за онова, което тя ми каза тогава, и чувам гласа ѝ — спомням си го толкова ясно, колкото помня чутата от мен музика. *Каквото и да стане, каквито и беди и бедствия да те сполетят, каквото и да се случи, всичко в крайна сметка ще е наред.*

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.